IWACT

International West Asia
Congress of Tourism
Research

Bridging Regions
Through Tourism Research

TOURISM • CULTURE • HERITAGE • SUSTAINABLE FUTURES

www.iwact.org

IWACT

10th INTERNATIONAL WEST ASIA CONGRESS OF TOURISM RESEARCH

ABSTRACT BOOK

26th - 27th June 2026

Kyrenia (Girne) TRNC

IWACT

International West Asia
Congress of Tourism
Research

Bridging Regions Through Tourism Research

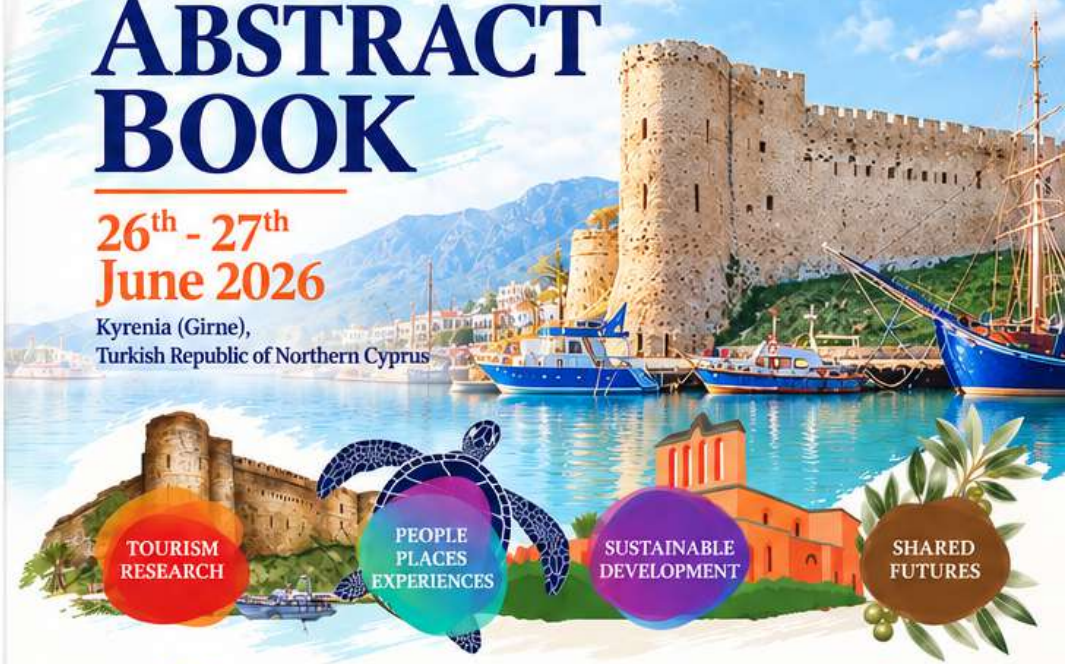
10th INTERNATIONAL WEST ASIA CONGRESS OF TOURISM RESEARCH

TOURISM • CULTURE • HERITAGE • SUSTAINABLE FUTURES

ABSTRACT BOOK

26th - 27th June 2026

Kyrenia (Girne),
Turkish Republic of Northern Cyprus

YAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ
1982

INTERNATIONAL WEST ASIA
CONGRESS OF TOURISM RESEARCH

FINAL INTERNATIONAL UNIVERSITY
KYRENIA / NORTHERN CYPRUS
www.iwact.org

FINAL INTERNATIONAL UNIVERSITY

10th INTERNATIONAL WEST ASIA CONGRESS OF TOURISM RESEARCH

CONGRESS ABSTRACT BOOK
BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

26th – 27th June 2026
Kyrenia, Northern Cyprus

IWACT
International West Asia Congress of Tourism Research

10. ULUSLARARASI BATI ASYA TURİZM ARAŞTIRMALARI KONGRESİ

26-27 Haziran 2026, Girne, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

Düzenleyen Kurumlar
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Uluslararası Final Üniversitesi

Editörler
Doç. Dr. Sedat Şahin
Arş. Gör. Serkan Rol
Dr. Öğr. Üyesi Seda İDİKUT ŞAHİN
Arş. Gör. Asef Subaşı

İletişim
e-mail: iwact@gmail.com
Web: www.iwact.org

Baskı Bilgileri
Baskı Yılı: Kasım, 2026

e-ISBN: 978-625-6768-29-1
Kitaptaki bilgilerin her türlü sorumluluğu yazarına aittir

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Yayınları

Bu kitap, 10. Uluslararası Batı Asya Turizm Araştırmaları Kongresi kapsamında yayımlanmıştır. Bu kitapta yer alan bildiri özetleri yazarların kendi düşüncelerini yansıtır ve yasal sorumluluk kendilerine aittir.

KONGRE KURULLARI

Onur Kurulu

Prof. Dr. Hamdullah ŞEVLİ	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Orhan GEMİKONAKLI	Uluslararası Final Üniversitesi Rektörü, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

Davetli Konuşmacılar

Doç. Dr. Ceyhun UÇUK	Gaziantep Üniversitesi
Dr. Ahmet Öztürk	University of Central Florida

Düzenleme Kurulu

Düzenleme Kurulu Başkanı

Prof. Dr. Faruk ALAEDDİNOĞLU	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nafiya GÜDEN	Uluslararası Final Üniversitesi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

Düzenleme Kurulu Üyeleri

Doç. Dr. Seden Özerden	Uluslararası Final Üniversitesi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
Doç. Dr. Farzad Safaeimanesh	Uluslararası Final Üniversitesi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
Prof. Dr. Hacer ARSLAN KALAY	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Sağbetullah Meriç	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Emine CİHANGİR	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Sedat ŞAHİN	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Songül DÜZ ÖZER	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Burcu TURAN TORUN	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye
Dr. Ali Selçuk Can	Portsmouth Üniversitesi, Birleşik Krallık
Dr. Öğr. Üyesi Homayoun Pasha Safavi	Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

Sekreterya

Doç. Dr. Sedat ŞAHİN	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Arş. Gör. Asef SUBAŞI	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Arş. Gör. Serkan ROL	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Seda İDİKUT ŞAHİN	Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Avşin AYHAN	Kapadokya Üniversitesi

Bilim Kurulu

Dr. A. Celil ÇAKICI	Mersin Üniversitesi, Türkiye
Dr. Abdullah KARAMAN	Selçuk Üniversitesi, Türkiye
Dr. Abdülmenaf TURAN	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye
Dr. Abdulkadir ÇORBACI	Batman Üniversitesi, Türkiye
Dr. Adnan TÜRKSOY	Ege Üniversitesi, Türkiye
Dr. Agustin Santana TALAVERA	Universidad de La Laguna, İspanya
Dr. AhmadReza SHEİKHİ	Narxoz Universitesi, Kazakistan
Dr. Ahmet Akın AKSU	Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
Dr. Ahmet AKTAŞ	Kapadokya Üniversitesi, Türkiye
Dr. Ahmet ÇAVUŞ	Atatürk Üniversitesi, Türkiye
Dr. Ahmet ERDEM	Harran Üniversitesi, Türkiye
Dr. Aija VAN DER STEİNA	University of Latvia, Letonya
Dr. Akhtem A. DZHELİLOV	Crimean Business Institute, Ukrayna
Dr. Alan MARVELL	University of Gloucestershire, İngiltere
Dr. Alastair M. MORRISON	Purdue University, ABD
Dr. Aleksander PANASIUK	Jagiellonian University, Polonya
Dr. Alessio CAVICCHI	University of Macerata, İtalya
Dr. Ali ÖZÇAĞLAR	Karabük Üniversitesi, Türkiye
Dr. Ali YAYLI	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Türkiye
Dr. Alpaslan ALİAĞAOĞLU	Balıkesir Üniversitesi, Türkiye
Dr. Arzu KILIÇLAR	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Türkiye
Dr. Asım SALDAMLI	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Türkiye
Dr. Aslı Özge ÖZGEN ÇİĞDEMLİ	Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Türkiye
Dr. Atılhan NAKTİYOK	Atatürk Üniversitesi, Türkiye
Dr. Atila YÜKSEL	Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Dr. Atilla DURMUŞ	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye
Dr. Attila AKBABA	Katip Çelebi Üniversitesi, Türkiye
Dr. Ayşe BAŞ COLLINS	Bilkent Üniversitesi, Türkiye
Dr. Ayşe ŞAHİN YILMAZ	Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Türkiye

Dr. Azize HASSAN	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Türkiye
Dr. Bahar TANER	Mersin Üniversitesi, Türkiye
Dr. Bahattin ÖZDEMİR	Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
Dr. Barış ERDEM	Balıkesir Üniversitesi, Türkiye
Dr. Bayram ŞAHİN	Balıkesir Üniversitesi, Türkiye
Dr. Bekir EŞİTTİ	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
Dr. Beykan ÇİZEL	Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
Dr. Bilgehan GÜLCAN	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Türkiye
Dr. Brian CHALKLEY	Plymouth University, İngiltere
Dr. Burak ARZOVA	Marmara Üniversitesi, Türkiye
Dr. Burcu Selin YILMAZ	Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Dr. Burcu TURAN TORUN	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye
Dr. C. Gazi UÇKUN	Kocaeli Üniversitesi, Türkiye
Dr. Cafer TOPALOĞLU	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Dr. Catalina SITNIKOV	University of Craiova, Romanya
Dr. Cevdet AVCIKURT	Balıkesir Üniversitesi, Türkiye
Dr. Cihan ÇOBANOĞLU	University of South Florida Sarasota-Manatee (USFSM)
Dr. Çağdaş ERTAŞ	Dicle Üniversitesi, Türkiye
Dr. Çetin AKKUŞ	Kastamonu Üniversitesi, Türkiye
Dr. Corinna Del Bianco	Politecnico di Milano, İtalya
Dr. David SIMM	Bath Spa University
Dr. Derman KÜÇÜKALTAN	İzmir Kavram Meslek Yüksekokulu, Türkiye
Dr. Dilek DÖNMEZ POLAT	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
Dr. Dimitrios BUHALIS	Bournemouth University, İngiltere
Dr. Doğan GÜRSOY	Washington State University, ABD
Dr. Doğan TUNCER	Başkent Üniversitesi, Türkiye
Dr. Düriye BOZOK	Balıkesir Üniversitesi, Türkiye
Dr. Ebru GÖZÜKARA	İstanbul Arel Üniversitesi, Türkiye
Dr. Ebru GÜNLÜ KÜÇÜKALTAN	Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye

Dr. Ekrem TUFAN	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
Dr. Eleni Tourna	University of West Attica, Yunanistan
Dr. Emel BAYLAN	Trakya Üniversitesi, Türkiye
Dr. Emine CİHANGİR	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye
Dr. Emma WHITTLESEA	Griffith University, Avustralya
Dr. Emrah ÖZKUL	Kocaeli Üniversitesi, Türkiye
Dr. Emre GÜLER	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Türkiye
Dr. Enrico D. G. Nicosia	University of Messina, İtalya
Dr. Erdoğan KAYGIN	Kafkas Üniversitesi, Türkiye
Dr. Erol DURAN	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
Dr. Esra Güzel ERDOĞAN ULUHAN	Marmara Üniversitesi, Türkiye
Dr. F. Oben ÜRÜ	İstanbul Arel Üniversitesi, Türkiye
Dr. Faruk ALAEDDİNOĞLU	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye
Dr. Ferah ÖZKÖK	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
Dr. Feridun DUMAN	Batman Üniversitesi, Türkiye
Dr. Fevzi OKUMUŞ	University of Central Florida, ABD
Dr. Filiz ÇAKIR ZEYTİNOĞLU	Marmara Üniversitesi, Türkiye
Dr. Fisun YÜKSEL	Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Dr. Fügen DURLU ÖZKAYA	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Türkiye
Dr. Füsun BAYKAL	Ege Üniversitesi, Türkiye
Dr. Füsun İSTANBULLU DİNÇER	İstanbul Üniversitesi, Türkiye
Dr. Giorgi Bregadze	The University of Georgia, Gürcistan
Dr. Gökalp Nuri SELÇUK	Atatürk Üniversitesi, Türkiye
Dr. Gökhan KADIRHAN	Şırnak Üniversitesi, Türkiye
Dr. Gözde EMEKLİ	Ege Üniversitesi, Türkiye
Dr. Hacer Arslan Kalay	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye
Dr. Haktan Erdoğan EKİZ	King Abdul Aziz University, Suudi Arabistan
Dr. Hasan KILIÇ	Doğu Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
Dr. Hüseyin ÇEKEN	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Dr. İbrahim BİRKAN	Atılım Üniversitesi, Türkiye

Dr. İbrahim YILMAZ	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Türkiye
Dr. İclal ATTİLA	Marmara Üniversitesi, Türkiye
Dr. İge PIRNAR	Yaşar Üniversitesi, Türkiye
Dr. İsmail KERVANKIRAN	Süleyman Demirel Üniversitesi, Türkiye
Dr. İhsan BULUT	Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
Dr. İrfan YAZICIOĞLU	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Türkiye
Dr. İsmail KIZILIRMAK	İstanbul Üniversitesi, Türkiye
Dr. Jennifer HILL	University of West of the England, İngiltere
Dr. John T. BOWEN	University of Houston, ABD
Dr. Jose Antonio C. SANTOS	University of Algarve, Portekiz
Dr. Kemal BİRDİR	Mersin Üniversitesi, Türkiye
Dr. Kurban ÜNLÜÖNEN	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Türkiye
Dr. Kurtuluş KARAMUSTAFA	Erciyes Üniversitesi, Türkiye
Dr. Kutay OKTAY	Kastamonu Üniversitesi, Türkiye
Dr. Kübra CİHANGİR ÇAMUR	Gazi Üniversitesi, Türkiye
Dr. Larisa MISTREAN	Academy of Economic Studies of Moldova, Moldova
Dr. Levent ALTINAY	Oxford Brookes University
Dr. Levent Selman GÖKTAŞ	Harran Üniversitesi, Türkiye
Dr. Lütfullah Sadi TOPRAK	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye
Dr. Mahmut DEMİR	Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Türkiye
Dr. Mahmut BARAKAZİ	Harran Üniversitesi, Türkiye
Dr. Manuel ANTÓNIO BRITES SALGADO	Instituto Politécnico da Guarda, Portekiz
Dr. Maria DOLORES ALVAREZ	Boğaziçi Üniversitesi, Türkiye
Dr. Martin HAIGH	Oxford Brookes University
Dr. Martin MOWFORTH	Plymouth University, İngiltere
Dr. Mehmet AYGÜN	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye
Dr. Mehmet Emre GÜLER	İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Türkiye
Dr. Mehmet Oğuzhan İLBAN	Balıkesir Üniversitesi, Türkiye
Dr. Mehmet SARIIŞIK	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Türkiye
Dr. Mehmet SOMUNCU	Ankara Üniversitesi, Türkiye

Dr. Mehmet ŞEREMET	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye
Dr. Mehmet YEŞİLTAŞ	Uluslararası Final Üniversitesi, Türkiye
Dr. Mehmet ZAMAN	Atatürk Üniversitesi, Türkiye
Dr. Meltem ALTINAY ÖZDEMİR	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Dr. Mert UYDACI	Marmara Üniversitesi, Türkiye
Dr. Meryem AKOĞLAN KOZAK	Anadolu Üniversitesi, Türkiye
Dr. Meryem SAMIRKAŞ KOMŞU	Mersin Üniversitesi, Türkiye
Dr. Mirela CRİSTEA	University of Craiova, Romania
Dr. Mithat Zeki DİNÇER	İstanbul Üniversitesi, Türkiye
Dr. Muhammet Kesgin	Rochester Institute of Techonology, Amerika
Dr. Muharrem TUNA	Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Türkiye
Dr. Muhsin HALİS	Kocaeli Üniversitesi, Türkiye
Dr. Murat AKSU	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Turkiye
Dr. Murat DOĞDUBAY	Balıkesir Üniversitesi, Türkiye
Dr. Murat ÇUHADAR	Süleyman Demirel Üniversitesi, Türkiye
Dr. Murat GÜMÜŞ	Batman Üniversitesi, Türkiye
Dr. Mustafa BOZ	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
Dr. Mustafa MUTLUER	Ege Üniversitesi, Türkiye
Dr. Mustafa TEPECİ	Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
Dr. Muzaffer UYSAL	University of Massachusetts, ABD
Dr. Nazir Sarfraz	Bicocca Milano University, İtalya
Dr. Nazmi KOZAK	Anadolu Üniversitesi, Türkiye
Dr. Nazmiye ERDOĞAN	Başkent Üniversitesi, Türkiye
Dr. Nedim YÜZBAŞIOĞLU	Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
Dr. Neşe COŞKUN	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye
Dr. Nuray TÜRKER	Karabük Üniversitesi, Türkiye
Dr. Nurhan KESKİN	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye
Dr. Nurten ÇEKAL	Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Dr. Oğuz DİKER	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
Dr. Oğuz TÜRKAY	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Türkiye

Dr. Okan YAŞAR	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
Dr. Okan ÇOLAK	Harran Üniversitesi, Türkiye
Dr. Oktay EMİR	Anadolu Üniversitesi, Türkiye
Dr. Olimpia BAN	University of Oradea, Romanya
Dr. Orhan AKOVA	İstanbul Üniversitesi, Türkiye
Dr. Orhan BATMAN	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Türkiye
Dr. Orhan İÇÖZ	Yaşar Üniversitesi, Türkiye
Dr. Osman Avşar KURGUN	Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Dr. Osman Eralp ÇOLAKOĞLU	Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Dr. Osman M. KARATEPE	Doğu Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
Dr. Osman N. ÖZDOĞAN	Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Dr. Ozan BAHAR	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öcal USTA	İstanbul Kent Üniversitesi, Türkiye
Dr. Ömer ÇOBAN	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Türkiye
Dr. Önder MET	Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, Kırgız Cumhuriyeti
Dr. Özcan YAĞCI	Başkent Üniversitesi, Türkiye
Dr. Özkan TÜTÜNCÜ	Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Dr. Öznur BOZKURT	Düzce Üniversitesi, Türkiye
Dr. Pelin KANTEN	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
Dr. Raul Garcia	ESHTE, Portekiz
Dr. Pramod Pathak	Indian School of Mines, Hindistan
Dr. Rıdvan YURTSEVEN	Ataşehir Adıgüzel Üniversitesi, Türkiye
Dr. Robert GOVERS	University of Leuven, Belçika
Dr. Rüya EHTİYAR	Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
Dr. Sağbetullah MERİÇ	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye
Dr. Said KINGIR	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Türkiye
Dr. Salih KUŞLUVAN	İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Türkiye
Dr. Saliha KODAY	Atatürk Üniversitesi, Türkiye
Dr. Sanar Muhyaddin	Wrexham Glyndwr University, İngiltere

Dr. Sanem ŞEHRİBANOĞLU	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye
Dr. Sedat ÇELİK	Şırnak Üniversitesi, Türkiye
Dr. Sedat ŞAHİN	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye
Dr. Selma MEYDAN UYGUR	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Türkiye
Dr. Semra Günay AKTAŞ	Anadolu Üniversitesi, Türkiye
Dr. Serhat HARMAN	Mardin Artuklu Üniversitesi, Türkiye
Dr. Serkan DOĞANAY	Giresun Üniversitesi, Türkiye
Dr. Setenay Dilek-Fidler	Westminster Üniversitesi, Birleşik Krallık
Dr. Sevcan YILDIZ	Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
Dr. Sevgi ÖZTÜRK	Kastamonu Üniversitesi, Türkiye
Dr. Sheela AGARWAL	Plymouth Business School, İngiltere
Dr. Simon Caruana	Institute of Tourism Studies - ITS, Malta
Dr. Songül ÖZER	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkiye
Dr. Stanislav IVANOV	Varna University of Management, Bulgaristan
Dr. Suna DOĞANER	İstanbul Üniversitesi, Türkiye
Dr. Şenol ÇAVUŞ	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Türkiye
Dr. Şeyhmus BALOĞLU	University of Nevada, Las Vegas, ABD
Dr. Şule AYDIN	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Türkiye
Dr. Tony L. HENTHORNE	University of Nevada, Las Vegas, ABD
Dr. Tuba TÜRKMENDAĞ	Atatürk Üniversitesi, Türkiye
Dr. Tülay GÜZEL	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
Dr. Umut AVCI	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Dr. Üzeyir KEMENT	Ordu Üniversitesi, Türkiye
Dr. Ülker CAN	Batman Üniversitesi, Türkiye
Dr. Ünsal BEKDEMİR	Giresun Üniversitesi, Türkiye
Dr. Veneta HRISTOVA	University of Veliko Tarnovo, Bulgaristan
Dr. Volkan GENÇ	Batman Üniversitesi, Türkiye
Dr. Vicky Katsoni	University of West Attica, Yunanistan
Dr. Warren EASTWOOD	University of Birmingham, İngiltere
Dr. Yaşar SARI	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye

Dr. Yılmaz AKGÜNDÜZ	Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Dr. Yusuf BAYRAKTAR	Atatürk Universitesi, Türkiye
Dr. Yüksel EKİNCİ	University of Portsmouth, İngiltere
Dr. Yüksel ÖZTÜRK	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Türkiye
Dr. Zafer ÖTER	İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Türkiye
Dr. Zafer TÜRKMENDAĞ	Atatürk Üniversitesi, Türkiye
Dr. Zeynep ASLAN	Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Dr. Zuhal AKSAKALLI BAYRAKTAR	Atatürk Üniversitesi, Türkiye
Dr. Zurap Chkhaidze	Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Gürcistan
Lect. Serkan UZUNOĞULLARI	University of Sunderland, İngiltere
PhD.c Darina Khubaevi	The University of Georgia, Gürcistan
PhD.c Khatia Vashakmadze	The University of Georgia, Gürcistan
Irma Nuralovi	University of Georgia, Gürcistan

İÇİNDEKİLER

KONGRE KURULLARI ..... **İ**
Onur Kurulu
Düzenleme Kurulu
Bilim Kurulu

İZNİK ÇİNİSİNİN İZİNDE TEMATİK BİR KÜLTÜREL TUR ROTA ÖNERİSİ **2**
Ayşen Acun Köksalanlar

ROMANDAKİ KÜRESELLEŞME TRENDİNİN TURİZME ETKİSİ **4**
Fethi Demir

SAFRANBOLU'YA YÖNELİK ZİYARETÇİ ŞİKAYETLERİNİN DİJİTAL AYAK İZLERİ ÜZERİNDEN İNCELENMESİ **6**
Nilay Raife Günaydın Şahin
Nurettin Ayaz

TÜRKİYE'DEKİ CITTASLOW ŞEHİRLERİNDE GASTRONOMİK UYGULAMALAR: YAVAŞ TURİZM PERSPEKTİFİ **8**
Gül Seçil Tahmaz
Nurhayat İflazoğlu

AFET DENEYİMİ TURİSTLERİ AYNI ŞEKİLDE Mİ ETKİLER? KAHRAMANMARAŞ DEPREMİNİ YAŞAYAN TURİSTLERDE PSİKOLOJİK VE DAVRANIŞSAL FARKLILAŞMALAR **10**
Pınar Zere
Ahmet Çavuş

GASTRONOMİ VE MUTFAK SANATLARI PROGRAMINDA YEMEK STİLİSTLİĞİ VE FOTOGRAFÇILIĞI DERSİNİN İNCELENMESİ **12**
Olcay Özışık Yapıcı
Çağla Taşkın

TÜRKİYE'DE SÜRDÜRÜLEBİLİR GIDA TÜKETİMİ ARAŞTIRMALARININ PANORAMASI (2009-2026): LİSANSÜSTÜ TEZLERİN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ **14**
Ela Nazlı Köz
Cansu Zengin

KONAKLAMA İŞLETMELERİNDE DİJİTALLEŞMENİN TEKNOSTRES BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ **16**
Esra Katırcıoğlu

ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN TOURISM EDUCATION: INNOVATION, CURRICULUM DEVELOPMENT, AND WORKFORCE READINESS **18**

Farzad Safaeimanesh
Nafiya Guden
Shahrzad Safaeimanesh

SEYAHAT ACENTACILIĞI KONULU DOKTORA TEZLERİNİN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ 19
Berkant Kıykaç

YİYECEK-İÇECEK İŞLETMELERİNİN FİNANSAL KRİZ DÖNEMLERİNDE UYGULADIKLARI PAZARLAMA STRATEJİLERİ: BARTIN İLİ ÖRNEĞİ..... 20
Hande Uyar Oğuz
Reha Kahraman

GELENEKSEL ÖĞÜNLERDEN FONKSİYONEL ATIŞTIRMALIKLARA: SNACKIFICATION OLGUSU 22
Ahu Sezgin

URLA BAĞ YOLU YİYECEK-İÇECEK İŞLETMELERİNDE ÇEVRİM İÇİ MÜŞTERİ YORUMLARINA DAYALI E-WOM VE TEKRAR ZİYARET NİYETİ BELİRLEYİCİLERİ: BİR İÇERİK ANALİZİ 23
Edit Habif
Özkan Tütüncü

HİZMET SUNUMUNDA TEKNOLOJİ VE OTOMASYONUN MÜŞTERİ DENEYİMİNE ETKİSİ: VİYANA ROLLERCOASTER RESTAURANT ÖRNEĞİ 25
Nuray Türker
Hasan Özdemir

REKREATİF FAALİYETLERE KATILIMIN YAŞAM DOYUMUNA ETKİSİ..... 27
Anıl Kale
Ozan Güler
Muzaffer Kuşat

TURİSTLERİN SEYAHAT PLANLAMASINDA ÜRETKEN YAPAY ZEKÂ KULLANMA NİYETLERİNİN BELİRLEYİCİLERİ 29
Onur Öztürk
Ahmet Akif Karadamar
Çağatan Taşkın

TURİZM SEKTÖRÜNDE KADININ GÜÇLENDİRİLMESİ: SİSTEMATİK BİR İNCELEME..... 31
Ezgi Kırıcı Tekeli
Mehmet Tekeli

SAĞLIK TURİZMİ KAPSAMINDA ERİŞİLEBİLİR TURİZMDE DİJİTAL TEKNOLOJİLER: İYİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ 33
Doğa Güler Yolcu
Cansu Solmaz

TURİZM SEKTÖRÜNDE KADIN ÇALIŞANLARIN KARŞILAŞTIKLARI YAPISAL SORUNLAR: SAFRANBOLU ÖRNEĞİNDE BİR ALAN ARAŞTIRMASI 35
Nurettin Ayaz
Abdullah Akdoğan

SOSYAL MEDYANIN RESTORAN TERCİHİNE ETKİSİ: LİTERATÜR TEMELLİ BİR BAKIŞ 37
Rıdvan Solmaz
Ardacan Bulundu

GASTRONOMİ TURİZMİ KAPSAMINDA POZANTI TAHİNLİ PİDESİ 39
Dilek Say
Zeynep Karayılan

GASTRONOMİ VE SOSYAL MEDYA: VİRAL GASTRONOMİK ÜRÜNLER 41
Esra Tanrıverdi
Mehmet Güllü

DOĞA TEMELLİ TURİZMİN ZİHİNSEL RESTORASYON ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: KAVRAMSAL BİR YAKLAŞIM 43
Öznur Sidal

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE KARBON AYAK İZİ FARKINDALIĞININ SÜRDÜRÜLEBİLİR GIDA SEÇİMİ VE ORTOREKSİYA EĞİLİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ 45
Rana Ayşenaz Yardım

DENEYİMSEL TURİZM KONULU ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK HARİTALANMASI: SCOPUS VERİ TABANI ÖRNEĞİ 46
Yasemin Yetkin
Seda Erkekli

YALNIZ SEYAHAT EDEN KADINLARIN ALGILADIKLARI RİSKLERİ YÖNETME STRATEJİLERİ 48
Sibel Kazan
Aylin Nalçacı İkiz

MARDİN'DE TARİHSEL KENTSEL VE ÇEVRESEL DEĞERLERİN KORUMA–KULLANMA DENGESİ BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ 50
Elanur Yaprak
Yasemin İlkay

MARDİN KENTSEL MAKROFORMUNUN DOĞAL YAPI VERİLERİ ÇERÇEVESİNDE MEKÂNSAL DÖNÜŞÜMÜNÜN DEĞERLENDİRİLMESİ 52
Revşan Yıldırımçakar
Mehmet Emin Beyaz
Şirvan Denizciler
Yasemin İlkay

YENİLEBİLİR ELEŞTİRİ: DENEYİMSEL GASTRONOMİ YOLUYLA PLASTİK ATIKLARIN SANATSAL TEMSİLİ 54
Fehim Erişti
Sami Sonat Özdemir

GASTRONOMİ VE TURİZM İŞLETMECİLİĞİ PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN KARİYER YETKİNLİK DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ 56
Gözde Nur Coşkun Kaya
Cesim Behremen

TURİZM ALANINDA KAYIRMACILIK ÜZERİNE BİBLİYOMETRİK BİR İNCELEME: DERGİPARK VERİLERİ ÖRNEĞİ..... 58
Seda Derinalp Çanakçı
Fatmanur Akhan

ENDÜSTRİYEL MUTFAKLARDA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ÇALIŞMALARINA YÖNELİK SİSTEMATİK LİTERATÜR İNCELEMESİ 60
Serap Nazır

TÜRKİYE'DE TURİZM TALEBİ, REEL EFEKTİF DÖVİZ KURU VE HARCAMA ARASINDAKİ DİNAMİK İLİŞKİLERİN EKONOMETRİK ANALİZİ 62
Ahmet Çavuş
Volkan Tuncel

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAĞLAMINDA SÜRDÜRÜLEBİLİR SU ÜRÜNLERİ VE MENÜ PLANLAMA ... 64
Ahmet Çavuş
Hami Ünlü

THE ROLE OF ETHNIC RESTAURANTS IN GASTRONOMY TOURISM 66
Furkan Dursun

ALGILANAN EKONOMİK FAYDALAR VE TURİZME YÖNELİK YEREL HALK DESTEĞİ: TOPLULUK MEMNUNİYETİNİN ARACI ROLÜ 67
Doğu Baranaydın

GASTRONOMİ FESTİVALLERİNİN YEREL TURİZMİN GELİŞMESİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: PORTAKAL ÇİÇEĞİ FESTİVALİ ÖRNEĞİ..... 69
Yavuz Selim Deniz
Hakkı Çılgınoğlu

KARADENİZ BÖLGESİ MUTFAK KÜLTÜRÜNDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK DİNAMİKLERİ: TEMATİK BİR ANALİZ 71
Osman Arda Saraçoğlu
Eyyüp Altun
Pelin Su Aydın

TURİZMDE DİJİTAL KÖPRÜLER: TÜRK DEVLETLERİ ARASINDA E-TİCARET VE AKILLI TURİZM ENTEGRASYONU..... 73
Ali Kaan Kesen

TURİZMDE HAVAYOLU TAŞIMACILIĞININ ÖNEMİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK UYGULAMALARI ÜZERİNE BİR İNCELEME 74
Öznur Bozkurt
Sağbetullah Meriç

MÜZELERDE ERİŞİLEBİLİRLİK: TEORİK BİR ÇERÇEVE 76
Ayşe Kıran
Hacer Arslan Kalay

KARADAĞ/PODGORICA'DAKİ OSMANLI DÖNEMİ ESERLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA 78
Abidin Temizer
Hacer Arslan Kalay

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN TURİZM ÜZERİNDEKİ ETKİSİNE YÖNELİK YEREL HALKIN ALGISI: ADANA İLİ ÖRNEĞİ..... 80
Emine Cihangir
Zeki Kemal Kul

FARKLI DİSİPLİNLERDE ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN DİJİTAL MÜZE DENEYİMLERİNİN ANALİZİ: VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ..... 82
Ayse Kıran
Hacer Arslan Kalay
Faruk Kalay

KÜÇÜK ÖLÇEKLİ DESTİNASYONLARDA KATILIMCI PLANLAMA ARACI OLARAK ÇALIŞTAY 84
Bilgen Mete
Elif Acuner
Kübra Özer

"PLOGGING" KAVRAMININ RUS TURİZM KÜLTÜRÜNE UYARLANMASI: DİLBİLİMSEL VE DAVRANIŞSAL BİR ANALİZ..... 86
Nükhet Eltut Kalender
Songül Düz Özer

KÜLTÜREL MİRAS YÖNETİMİNDE SOMUT OLMAYAN DEĞERLERİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ: ÇOMAKDAĞ'DA 500 YILLIK YÖRÜK YAŞAMI 88
Derya Çetinoğlu

ZONGULDAK ENDÜSTRİYEL MİRAS ALANLARINDA TURİST REHBERİ PERFORMANSININ TURİST MEMNUNİYETİNE ETKİSİ 90
Ayşe Akkoca

Nalan Albuz

BERGAMA'DA UNESCO SÜRECİNE İLİŞKİN DENEYİMLER: İLK SONUÇLAR ÜZERİNE 92
Ayşegül Avcı

REKREASYON FAALİYETLERİNİN ÖĞRENMEYE ETKİSİ: SPORTİF FAALİYETLERİN DESTEKLENMESİ AÇISINDAN BİR ANALİZ 94
Vahdet Alaeddinoğlu

YOL AYRIMINDAKİ TÜRKİYE TURİZMİ: BÜYÜME PARADOKSU, BAĞIMLILIK SANCISI VE ALTERNATİF ARAYIŞLAR 96
İsmail Kervankıran
Mehmet Fatih Bağmancı

VAN İLİ SAĞLIK TURİZMİNE YÖNELİK YENİLİKÇİ UYGULAMALARIN PAYDAŞ GÖRÜŞLERİYLE DEĞERLENDİRİLMESİ 98
Sezen Budak Günay
Fatma Eban

EXPLORING WINE TOURISM DEVELOPMENT IN MEDITERRANEAN DESTINATIONS: WINERY PERSPECTIVES FROM CYPRUS, ITALY, TURKEY, AND FRANCE 100
Cem Tilki

KAYGILAR, FOBİLER VE ZİYARET DENEYİMİ: TURİST REHBERLERİNİN KAYGI YÖNETİMİ ÜZERİNE BİR İNCELEME 101
Mehtap Erdoğan

TÜRKİYE'NİN TURİZM GELİRLERİ VE TURİST SAYILARI AÇISINDAN KÜRESEL KONUMUNUN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ 103
Simge Altunöz
Özgür Kızıldemir

EXPLORING SNOWBIRDS' PERMANENT RELOCATION INTENTION: THE ROLES OF PLACE ATTACHMENT, PERSONAL INVOLVEMENT AND SATISFACTION 105
Suja Chaulagain
Jessica Meira
Abraham Pizam

TURİZM ENDÜSTRİSİNDE GIDA GÜVENLİĞİ KRİZİ: TÜRK BASININDA YER ALAN GIDA ZEHİRLENMESİ HABERLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME 106
Yurdanur Yumuk
Burak Pınaroğlu

ESTETİK CERRAHİ TURİZMİNDE YENİLENME KÜLTÜRÜNE FEMİNİST BİR YAKLAŞIM 108
Hilal Ganioğlu

Seher Gülenç

AGIL PERSPEKTİFİYLE SÜRDÜRÜLEBİLİR TERMAL TURİZM 110
Dilara Ertuğrul
Seher Gülenç

KÜLTÜREL MİRAS FARKINDALIĞI VE TUTUMUNUN SATIN ALMA NİYETİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: ÇANAKKALE ÖRNEĞİ 112
Mutlu Can
Bahattin Hamarat
Erol Duran
Hasan Gül
Sümeyra Savur Yıldız
Ozan Güler

TURİZM EĞİTİMİ ALAN LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN MESLEKİ BEKLENTİLERİ İLE SEKTÖRDE ÇALIŞMA İSTEKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ: İSKENDERUN TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ 114
Gamze Eryılmaz
Dilek Efe
Damla Duman

GELENEKSEL TOPLUMDA ANNELİĞİN KUTSANMASI VE ŞİFA MEKÂNI OLARAK TÜRBELER: İNANÇ TURİZMİ BAĞLAMINDA BİR DEĞERLENDİRME..... 116
Fatma Güngörer

AZERBAYCAN'DA DOĞURGANLIKLA İLGİLİ KUTSAL MEKÂNLAR VE KADİM İNANÇ PRATİKLERİ 118
Fatma Güngörer

CHICAGO SÖZLEŞMESİ IŞIĞINDA HAVA ULAŞTIRMA ANLAŞMALARI VE TÜRKİYE'NİN COĞRAFİ KONUM AVANTAJI İLE "HUB" POTANSİYELİ: TURİZM DESTİNASYONLARINDAKİ STRATEJİK REKABET ÜSTÜNLÜĞÜ ÜZERİNE KAVRAMSAL BİR İNCELEME 120
Ali Kaan Kesen
Vecdi İbrahim Büyükyüksel

YEREL FESTİVALLERİN SÜRDÜRÜLEBİLİR GASTRONOMİ TURİZMİ VE DESTİNASYON İMAJI ÜZERİNDEKİ ROLÜ: KUZEY KIBRIS ÜZERİNE KAVRAMSAL BİR DEĞERLENDİRME 122
İlkcan Cılasın
Aziz Çalışkan

KUZEY KIBRIS'TA SOKAK LEZZETLERİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK PERSPEKTİFİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ 124
Kemal Ferit

HAKKÂRİ'DE KÜLTÜREL BELLEĞİN KORUNMASI: ANALİTİK HİYERARŞİ PROSESİ UYGULAMASI 126
Avşin Ayhan
Burcu Tezcan

EFES ANTİK KENTİNDE TURİST TUZAKLARI 128
Cevdet Sökmen
Seda Sökmen

TURİST REHBERLERİNİN İLETİŞİM BECERİLERİNİN TURİSTLERİN TOPLULUK HİSSİ VE AİDİYET DUYGUSU ÜZERİNDEKİ YORDAYICI ROLÜ 130
Nuray Eker

UNDERSTANDING GENERATION Z'S PERCEPTION OF SAFARI TOURISM IN AFRICA AFTER 2D AND 360° VIDEO EXPERIENCES 133
Polina Korobeichuk
Farzad Safaeimanesh

KORUNAN ALANLARDA İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ, BİYOKÜLTÜREL ÇEŞİTLİLİK DÖNÜŞÜMÜ VE TURİST HAREKETLİLİĞİ: KAVRAMSAL BİR DEĞERLENDİRME 134
Yılmaz Arı

TURİZM TRENDLERİ BAĞLAMINDA NOCTURNAL TOURISM: WEB OF SCIENCE ÜZERİNE BİBLİYOMETRİK BİR ANALİZ 136
Ümit Şengel
Nilay Puyraz

KÜLTÜREL REKREASYON VE KÜLTÜREL SERMAYE ARASINDAKİ İLİŞKİNİN KAVRAMSAL AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 138
Fatma Eban
Semra Öğretmen Aslan

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİN ÖTESİNDE: REJENERATİF TURİZMİN FIRSATLARI VE SINIRLILIKLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME 140
Burak Akcura
Ümit Şengel

TURİST REHBERLİĞİ MESLEĞİNDE YAPAY ZEKÂ KULLANIMI VE MESLEKİ DÖNÜŞÜMDEKİ ROLÜ 142
Nuray Eker
Didar Sarı Çallı

KENT TURİZMİ KAPSAMINDA SU KIYISI ALANLARININ KULLANIMI: SEYHAN NEHRİ ÖRNEĞİ 144
Doğuş Kılıçarslan

HÜZÜN TURİZMİ MEKÂNLARINDA KONUM TABANLI OYUNLAR VE ETİK 146
Seda Sökmen
Ahmet Barış Günevi

TÜRKİYE'DE SPOR TURİZMİ ETKİNLİKLERİ GÖNÜLLÜ PLATFORMUNUN KURULMASI ÖNERİSİ 148
Fatih Turgut
Derya Çetinoğlu

VISITOR PERCEPTIONS OF NIGHT MUSEUM PRACTICES AT ARCHAEOLOGICAL SITES: A CONTENT, SENTIMENT, AND EMOJI ANALYSIS OF GOOGLE REVIEWS..... 150
Özge Kılıçarslan

KIŞ TURİZMİNDE ULAŞIM ALTYAPISININ DEĞERLENDİRİLMESİ: YEDİKUYULAR KAYAK MERKEZİ ÖRNEĞİ 152
Sezgin Yıldız

HALAL TOURISM IN A CHANGING WORLD: A DECADE OF GROWTH AND THE GLOBAL LANDSCAPE OF MUSLIM-FRIENDLY TRAVEL 154
S. Wajahat Ali Shah

GASTRONOMİK DENEYİMDE ÇOKDUYULU ALGI VE ANLAM ÜRETİMİ..... 155
Ecem Akay
Alperen Çiçek
Ceyhun Uçuk

LOKASYON BAZLI EĞLENCE ENDÜSTRİSİNDE "DENEYİMSEL DEFORMASYON" MEKANİZMASI: ENTEGRE REKREASYON DESTİNASYONLARI ÜZERİNE ÇOKLU DURUM ANALİZİ..... 157
Mehtap Çatıcıoğlu
Orhan Akova

TURİZM DESTİNASYONLARININ YANGIN SONRASI TOPARLANMA KAPASİTESİNİN BULANIK ORTAMDA DEĞERLENDİRİLMESİ 159
Burcu Tezcan
Tamer Eren

TURİST DENEYİMİNİN GÖRÜNMEZ KATMANI: GELİŞMEKTE OLAN ŞEHİRLERDE DİJİTAL MOBİLİTE HAZIRLIĞI VE DESTINASYON MEMNUNİYETİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ..... 161
Aytan Jafarova

KENTSEL ALTYAPININ TURİZM ALTYAPISINI ETKİLEME VE DESTEKLEME DÜZEYİ: VAN KENTİ ÖRNEĞİ 163
Faruk Alaeddinoğlu
Jae Hun Choi

SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM PERSPEKTİFİNDEN TURİZM VE ÇEVRE ETKİLEŞİMİ: VAN İLİ..... 165
Faruk Alaeddinoğlu
Halil İbrahim Zorer

WEB OF SCIENCE (WOS) VERİ TABANINDA YER ALAN TURİZMDE VANDALİZM KONULU MAKALELERİN BİBLİYOMETRİK ANALİZ YÖNTEMİ İLE İNCELENMESİ 167
Yurdanur Yumuk
Umut Kadir Oğuz

ÜRETKEN YAPAY ZEKÂ VE AKILLI TEKNOLOJİLER İLE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ KISKACINDA SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM PLANLAMASI 169
Muhammed Fatih Alaeddinoğlu

TURİZM ÇALIŞMALARINDA GENİŞLEYEN BENLİK..... 171
Selcan Keremoğlu

ÇALIŞANLARDA MUTLULUK KAYBININ ANHEDONİ PERSPEKTİFİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ 173
Hatice Hançerkıran
Erdoğan Kaygın
Burcu Turan Torun

KÜÇÜK HATALARDAN BÜYÜK KRİZLERE: KIRIK CAM SENDROMU VE İŞLETMELERE YANSIMASI 175
Burcu Turan Torun
Erdoğan Kaygın
Yaprak Boy

DİJİTAL BAĞIMLILIĞIN GÜNÜMÜZ GENÇLERİ ÜZERİNDEKİ SOSYO-PSİKOLOJİK VE FİZYOLOJİK ETKİLERİ: BÜTÜNCÜL BİR DEĞERLENDİRME..... 177
Erdoğan Kaygın
Hazal Ergün
Burcu Turan Torun

NOMOFOBİ VE SÜREKLİ ÇEVRİMİÇİ OLMA İHTİYACININ GÜNLÜK YAŞAM PERSPEKTİFİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ 179
Erdoğan Kaygın
Büşra Saçu Bıçakçı
Burcu Turan Torun
Özge Ağar İlter

TÜRKİYE'DEKİ ENFLASYONİST ORTAMDA TURİSTLERİN HARCAMA DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ: "DOOMSPENDİNG" KAVRAMI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA 181
Yağmur Özer
Gizem Kandemir Altunel

FİZİKSEL AKTİVİTENİN BAĞIRSAK HORMONLARI, İŞTAH VE SİNDİRİM FONKSİYONLARI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ: TEORİK BİR ÇÖZÜMLEME 183
Ammar Alramadan
Sağbetullah Meriç

TURİZM İŞLETMELERİNDE ÇEVRE YAKLAŞIMLARI KAPSAMINDA UYGULANAN YAKLAŞIMLAR VE ÖRNEKLERİ: ELİTE WORLD VAN OTEL ÖRNEĞİ 185
Oktay Aksoy
Burcu Turan Torun

THE ROLE OF ECOTOURISM IN RURAL DEVELOPMENT: A SYSTEMATIC LITERATURE REVIEW 186
Fatıma Tüzzehra Albayrak

GASTRONOMİK HEDİYELEŞME VE SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS: ÇANAKKALE PEYNİR HELVASI ÜZERİNE BİR İNCELEME 187
Bahattin Hamarat
Erol Duran
Ozan Çatır
Nur Undey

KÜLTÜREL MİRAS TURİZMİNİN DİJİTAL DÖNÜŞÜMÜNDE BLOKZİNCİR TEKNOLOJİSİNİN ROLÜ: FIRSATLARIN VE ZORLUKLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ 189
Mustafa Yılmaz

İRAN'DA BATI AZERBAYCAN EYALETİNDEKİ TAHT-I SÜLEYMAN'IN KÜLTÜR TURİZMİ AÇISINDAN ÖNEMİ 191
Mehmet Top

ÇOCUK DOSTU RESTORANLARIN BELGELENDİRİLMESİ: KIBRIS TÜRK TABİPLER BİRLİĞİ ÇOCUK DOSTU RESTORAN PROJESİ ÖRNEĞİ 193
Mehtap Özkan Buzlu

HİZMET SEKTÖRÜNDE MARKA KİŞİLİĞİ AKTARIMI: TURİZM DESTİNASYONLARI İÇİN BİR SONİK LOGO ARAŞTIRMA MODELİ 195
Ömer Sarı
Büşra Kaya
İrem Toprak

TAŞIN HAFIZASI: DOĞAL TAŞ MİMARİSİNDE DESEN VE SEMBOLLERİN HİKÂYELERİ, MEKÂNSAL ANLAM VE TURİSTİK DENEYİM 197
Yaşar Subaşı Direk

GELENEKTEN GELECEĞE KEÇE: MİMARİ VE TURİZM ODAKLI BİR DEĞERLENDİRME 199
Yaşar Subaşı Direk

Suna Mübeccel İsin

SOSYAL MEDYA KULLANIMININ GIDA NEOFOBİSİ VE KSENOFOBİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA 201
Sedat Şahin
Nazar Aksu
Şevval Zorkul
Tuana Erdoğan
Melek Demir
Ömer Yetişgin
Telli Nur Çelik

KARADENİZ EREĞLİ'Yİ UNUTULMAZ KILAN UNSURLAR: TURİST YORUMLARINA DAYALI BİR İÇERİK ANALİZİ 203
Seda İdikut Şahin
Sedat Şahin

TÜRKİYE TURİZM GELİRLERİNİN GAMMA REGRESYONU KULLANILARAK MODELLENMESİ 205
Abdullah Yeşilova
Gamze Soycan

TWEEDİE REGRESYONU KULLANILARAK TÜRKİYE TURİZM GELİRLERİNİN MODELLENMESİ 207
Abdullah Yeşilova
Gamze Soycan

YAPAY ZEKÂ KAYGISI VE YENİLİKÇİ İŞ DAVRANIŞININ STRATEJİK KARAR ALMA RASYONELLİĞİ BOYUTLARINI ETKİLER Mİ? BİLİŞİM SEKTÖRÜ ÖRNEĞİ 209
Firangiz Ramazanova
Ali Şahin Örnek

BELİRSİZLİK ÇAĞINDA TURİZM: RİSK TOPLUMUNDA SEYAHAT DENEYİMİNİ YENİDEN DÜŞÜNMEK 211
Lütfullah Sadi Toprak
Sedat Şahin
Asef Subaşı
Serkan Rol

BİR ÇİÇEK SALATAYI DAHA LEZZETLİ GÖSTEREBİLİR Mİ? LATİN ÇİÇEĞİ GARNİTÜRLERİNİN GÖRSEL GÜCÜNÜN İNCELENMESİ 213
Ceyhun Uçuk
Seden Özerden

ÇÜRÜYEN ESTETİK: TAZE KARAHİNDİBA ÇİÇEKLERİNİN SALATA ALGISI ÜZERİNDEKİ ZAMANSAL ETKİSİNİN İNCELENMESİ 215
Ceyhun Uçuk

Charles Spence

BULGARİSTAN KIRCAALİ VE VARNA YÖRESİNDEN GELEN TÜRKLERİN MÜZİK KÜLTÜRÜNDE GÖÇ, SÖZLÜ HAFIZA VE RUMELİ TAVRI 217
Emel Şentürk Göksoy

BİLİM TURİZMİNİN ARKEOLOJİ KAZILARINDA UYGULANMASI: VAN İLİNDE KAZI YAPAN ARAŞTIRMACILARA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA 219
Hacer Arslan Kalay
Nuran Alioğlu

DİJİTAL DÖNÜŞÜMÜN TURİZM ALIŞKANLIKLARINA ETKİSİ: DEĞİŞEN SEYAHAT DAVRANIŞLARI VE GELECEĞE YÖNELİK PERSPEKTİFLER 221
Medine Alioğlu

İZNİK ÇİNİSİNİN İZİNDE TEMATİK BİR KÜLTÜREL TUR ROTA ÖNERİSİ

Ayşen Acun Köksalanlar
Bursa Uludağ Üniversitesi
aysenacun@uludag.edu.tr

Özet

İznik çinisi Anadolu'nun önemli kültürel miras unsurlarından biridir. Bu kültürel mirasın korunması, tanıtılması ve gelecek nesillere aktarılması amacıyla, İznik çinisinin kullanıldığı yapılar ve üretim yeri esas alınarak tematik bir tur rota önerisi hazırlanmıştır. İznik çinisi, Kütahya, Manisa, İznik, Bursa, İstanbul ve Edirne'deki yapılarda kullanılmıştır. Fakat hazırlanan bu tematik tur rotası uygulanabilir olması amacıyla İznik ilçesi, Bursa ve İstanbul illeri ile sınırlandırılmıştır. Önerilen rota İznik merkezli olup Bursa ve İstanbul üzerinden devam etmektedir. İznik'te çini kullanılan mimari yapılar ile üretim mekanları birlikte ele alınmıştır. Ayrıca İznik'te konaklamanın arttırılması amacıyla çini atölyeleri ve çini workshop etkinliği de tur programına dahil edilmiştir. Oluşturulan tur rota önerisi 5 turist rehberi (3 Buro, 2 İro) ve 2 seyahat acentasına gönderilmiştir. Rehberler ve acentacılardan gelen öneriler doğrultusunda tur programına son hali verilmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiştir. Çalışmada öncelikle İznik çinisi ve tematik kültürel tur rotaları ile ilgili literatür taranmıştır. Ardından İznik çinisinin üretildiği ve kullanıldığı mekanlar doküman analizi yoluyla belirlenmiştir. Elde edilen veriler doğrultusunda Bursa-İznik-İstanbul üzerinden 5 günlük İznik çinisini temel alan bir kültürel tur rota önerisi hazırlanmıştır. Çalışmanın İznik çinisinin tanınırlığını arttırması ve bölgesel kalkınmaya katkı sağlaması beklenmektedir.
Anahtar Kelimeler: İznik Çinisi, Tematik Tur Rotası, İznik,

A THEMATIC CULTURAL TOUR ROUTE PROPOSAL IN THE FOOTSTEPS OF IZNIK TILE

Abstract

Iznik tile is one of the important cultural heritage elements of Anatolia. In order to preserve, promote, and transfer this cultural heritage to future generations, a thematic tour route proposal has been prepared based on the structures where Iznik tiles were used and their production site. Iznik tiles have been used in structures in Kütahya, Manisa, Iznik, Bursa, Istanbul, and Edirne. However, this prepared thematic tour route has been limited to the Iznik district, and the provinces of Bursa and Istanbul for the purpose of feasibility. The proposed route is centered in Iznik and continues through Bursa and Istanbul. Architectural structures featuring tiles and production sites in Iznik have been considered together. Additionally, tile workshops and tile workshop activities have been included in the tour program to increase accommodation in Iznik. The created tour route proposal was sent to 5 tourist guides (3 Bureau, 2 Iro) and 2 travel agencies. The tour program was finalized in line with the recommendations from the guides and agencies. A qualitative research method was adopted in the study. In this study, literature on Iznik tiles and thematic cultural tour routes was first reviewed. Subsequently, the locations where Iznik tiles were produced and used were identified through document analysis. Based on the obtained data, a 5-day cultural tour route proposal based on Iznik tiles was prepared via

Bursa-Iznik-Istanbul. The study is expected to increase the recognition of Iznik tiles and contribute to regional development.
Keywords: Iznik Tile, Thematic Tour Route, Iznik

ROMANDAKİ KÜRESELLEŞME TRENDİNİN TURİZME ETKİSİ

Fethi Demir
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
mfethi_demir@yahoo.com

Özet

Küresel bir çağdayız, her şey gibi roman da küresel bir sanata dönüşme eğilimi taşıyor. Bir zamanlar ulusu kurmanın aracıyken şimdilerde ulus ötesi sulara yelken açmanın imkânlarını kovalıyor. Orhan Pamuk'un ifadesiyle yazarlar artık, "Okumayan Konyalıya değil; okuyan Koreliye yazıyor!" Kendi anadili yerine başka dillerde yazan yazarların sayısı artıyor, dünya ölçeğindeki okuma pratiklerine bu yazarlar yön veriyor hatta aralarında Nobel kazananlar bile oluyor. Aynı şey yayıncılık sektörü, çeviri etkinliği, uluslararası kitap fuarları ve ödül organizasyonları için de geçerli. Tüm bunlar olurken okur da değişiyor ve o da küresel zevklerin peşine düşüyor. Çeviri etkinliğinin hızlanması, edebiyatın anında uluslararası dolaşıma girmesi, okuru çoğu zaman ulusal yazarların eserlerinden çok, dünyanın değişik ülkelerindeki metinlere yöneltiyor. Hâsılı karnavalesk, kozmopolit, küresel bir yazar, kitap, okur ve yayın dünyasıyla karşı karşıyayız. Küresel roman genel hatlarıyla yerel mekânı kozmik mekânla birleştiren, yeryüzünde insan olma deneyimini beden ve akıl üzerinden tekrar kurgulayan, kadın cinayetleri, insanların köleleştirilmesi, siyasal şiddet üzerine yazan, aynı zamanda kurguda biçim ve içerik arasındaki gerginliği belirgin kılarak okuru bunun üzerinden düşünmeye iten tür olarak tanımlanabilir. Küresel ölçekteki politik gerilimler ile bunların yereldeki iz düşümlerinin yanı sıra dünya üzerindeki insan tecrübesinin evrensel değerler üstünden anlatılması da esas gayesini oluşturur. Küresel romanın gerek poetik gerekse retorik bakımdan bazı ayırt edici niteliklerine gelince ise şunları söyleyebiliriz. Küresel romanın her şeyden önce akışkan, hızlı ve dinamik bir kurgusu vardır. Enformasyon çağının, dijital ve sanal atmosferin ruhundan beslenir. İnsanın mekândan koptuğu, kozmopolit ve geniş bir coğrafyada hızlıca devindiği, varoluşunu sanal ağlar üzerinde gerçekleştirmeye çalıştığı bir uzamda vücut bulur. Zamanın hızlı aktığı, mekânların ise genişlediği, yüzeyselleştiği, eklektik ve amorf bir hâl aldığı küresel bir platformda cereyan eden birtakım olaylara dayanır. Tam da burada romanın farklı ülkelere, coğrafyalara açılması küresel bir turizm arzusunu da körükler. Nitekim Batılı modern bir kent ile geleneksel bir köy, egzotik bir uzam ile teknolojinin hüküm sürdüğü kurmaca bir mekân iç içe geçer. Çok kısa sürede tüm bu mekânlar arasında gidip gelen roman kahramanları sayesinde okurun zihnindeki kültürlerarası, ülkelerarası, medeniyetler arası hatta kıtalar arası yolculuk isteği canlanır. Oryantalizm, oksidantalizm, egzotizm gibi tartışmalı kavramların etrafında turizmde de zaten hâlihazırda varolan küresel eğilimlere ilham olur.
Anahtar Kelimeler: Küresel Roman, Turizm, Egzotizm, Oryantalizm, Oksidantalizm.

THE IMPACT OF THE GLOBALIZATION TREND IN THE NOVEL ON TOURISM

Abstract

We live in a global era, and like everything else, the novel too tends to evolve into a global art form. Once a means of founding a nation, now it is pursuing the possibilities of sailing into transnational waters. In the words of Orhan Pamuk, writers are no longer writing to those who

don't read novels in Konya; they are writing to those who read novels in Korea!" The number of authors who write in other languages instead of their native language is increasing, and these authors guide reading practices on a global scale, and there are even Nobel winners among them. The same goes for the publishing industry, translation events, international book fairs and award organizations. While all this is happening, the reader is also changing, and he is also going after global texts. The acceleration of translation activity and the international circulation of literature often direct readers toward texts from different countries around the world rather than the works of national authors. In short, we are faced with a carnivalesque, cosmopolitan, global world of writers, books, readers, and publishers. In general terms, the global novel can be defined as a genre that connects local space with cosmic space, reconstructs the human experience on Earth through body and mind, writes about female murders, the enslavement of people, and political violence, while also highlighting the tension between form and content in the narrative to provoke readers into thinking about it. In addition to the political tensions on a global scale and their local consequences, the main purpose is to explain the human experience on Earth based on universal values. As for some of the distinctive qualities of the global novel, both poetically and rhetorically, we can say the following. The global novel, above all else, has a fluid, rapid, and dynamic structure. It draws its inspiration from the spirit of the information age and the digital and virtual atmosphere. It takes shape in a space where humans are detached from place, rapidly moving across a cosmopolitan and vast geography, and attempting to realize their existence through virtual networks. It is based on a number of events taking place on a global platform where time flows fast and spaces expand, become superficial, eclectic and amorphous. Just here, the opening of the novel to different countries and geographies also fuels the desire for a global tourism. As a matter of fact, a Western modern city and a traditional village are intertwined with an exotic space and a fictional place where technology reigns. Thanks to the novel's characters who travel back and forth among all these places in a very short time, the reader's desire for cross-cultural, cross-country, cross-civilizational, and even cross-continental journeys is awakened in their mind. Around controversial concepts such as orientalism, occidentalism, and exoticism, tourism also draws inspiration from existing global trends.

Keywords: Global Novel, Tourism, Exoticism, Orientalism, Occidentalism.

SAFRANBOLU'YA YÖNELİK ZİYARETÇİ ŞİKAYETLERİNİN DİJİTAL AYAK İZLERİ ÜZERİNDEN İNCELENMESİ

Nilay Raife Günaydın Şahin
Karabük Üniversitesi
nilayraife.gunaydin@gmail.com

Nurettin Ayaz
Karabük Üniversitesi
nurettinayaz@karabuk.edu.tr

Özet

Bu çalışma, Safranbolu'yu ziyaret eden turistlerin deneyimleri sonrasında ortaya çıkan memnuniyetsizliklere ilişkin çevrimiçi etkileşimleri analiz ederek destinasyonun gelişimine yönelik stratejik çıkarımlar sunmayı amaçlamaktadır. Araştırmanın evreni, Safranbolu destinasyonuna yönelik şikâyet içerikli çevrimiçi, yorumlardan oluşmakta olup, örneklem 2022–2025 yılları arasında Google aracılığıyla ulaşılmış Türkçe 72 yorum ile sınırlıdır. Araştırmada temel sorular; ziyaretçilerin memnuniyetsizlik yaşadıkları başlıca destinasyon bileşenleri, yeniden ziyaret ve tavsiye etme niyetleri üzerindeki etkileri, sürdürülebilirliğe ilişkin ipuçları ve çevrimiçi şikâyetlerin destinasyon yönetimi açısından işaret ettiği stratejik geliştirme alanları olarak belirlenmiştir. Araştırma bulguları, Safranbolu'nun destinasyon yaşam döngüsünde doygunluk aşamasına yaklaştığını ve koruma–kullanma dengesinin sürdürülebilirlik ilkeleri doğrultusunda yeniden yapılandırılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Ziyaretçi memnuniyetsizlikleri, destinasyon yönetimi açısından bir erken uyarı sistemi işlevi görmekte; nicelik odaklı büyüme anlayışı yerine deneyim kalitesini önceleyen, otantik değerleri koruyan ve yerel halkın yaşam kalitesini artıran bir turizm yaklaşımına geçişin gerekliliğine işaret etmektedir. Bu doğrultuda taşıma kapasitesinin belirlenmesi, ziyaretçi akışının zamana ve mekâna yayılması, yerel üretim ve zanaatkârlığın desteklenmesi, hizmet kalitesi standartlarının yükseltilmesi ve bütüncül bir destinasyon yönetim planının uygulanması sürdürülebilir rekabet gücü açısından öncelikli stratejik alanlar olarak öne çıkmaktadır.
Anahtar Kelimeler: Ziyaretçi Deneyimi, Memnuniyetsizlik, Dijital Ayak İzi, Turizmde Şikâyet Yönetimi, Safranbolu

ANALYSIS OF VISITOR COMPLAINTS TOWARDS SAFRANBOLU THROUGH DIGITAL FOOTPRINTS

Abstract

This study aims to provide strategic implications for the development of the destination by analyzing online interactions regarding dissatisfactions arising from the experiences of tourists visiting Safranbolu. The research population consists of online comments containing complaints about the Safranbolu destination, and the sample is limited to 72 Turkish comments accessed via Google between 2022 and 2025. The main research questions are identified as the primary destination components causing dissatisfaction, their effects on revisit and recommendation intentions, clues regarding sustainability, and strategic development areas indicated by online

complaints for destination management. Research findings reveal that Safranbolu is approaching the saturation stage in its destination life cycle and that the conservation-use balance should be restructured in line with sustainability principles. Visitor dissatisfaction serves as an early warning system for destination management, indicating the necessity of transitioning to a tourism approach that prioritizes experience quality, preserves authentic values, and improves the quality of life for the local population over quantity-oriented growth.
Keywords: Visitor Experience, Dissatisfaction, Digital Footprint, Complaint Management in Tourism, Safranbolu

TÜRKİYE'DEKİ CITTASLOW ŞEHİRLERİNDE GASTRONOMİK UYGULAMALAR: YAVAŞ TURİZM PERSPEKTİFİ

Gül Seçil Tahmaz
Oklahoma City Community College
tahmazgulsecil@gmail.com

Nurhayat İflazoğlu
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
niflazoglu@gmail.com

Özet

Küreselleşmenin etkisiyle turizm deneyimleri giderek hız, standartlaşma ve tüketim odaklı bir yapıya evrilirken, yavaş turizm yaklaşımı, yerellik, özgünlük ve sürdürülebilirlik önceliğiyle alternatif bir bakış açısı sağlamaktadır. Bu bağlamda Cittaslow ve Slow Food hareketleri, yerel kimliğin korunması ve gastronomik değerlerin sürdürülebilir biçimde ele alınması açısından önemli bir rol oynamaktadır. Bu çalışmanın temel amacı, Türkiye'de Cittaslow ağına dahil olan şehirlerdeki gastronomi temelli uygulamaların yavaş turizm perspektifi çerçevesinde incelenmesidir. Araştırma, nitel yöntemlere dayalı olarak gerçekleştirilmiş ve veri toplama sürecinde doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışma kapsamında Türkiye'nin 29 Cittaslow şehri analiz edilmiş ve elde edilen veriler tematik analiz yöntemi ile değerlendirilmiştir. Bulgular, Cittaslow şehirlerinin büyük ölçüde gastronomi, yerel üretim ve doğaya dayalı turizm unsurları etrafında şekillendiğini ortaya koymaktadır. Yerel ürünlerin yanı sıra geleneksel üretim tekniklerinin korunması, yavaş turizm felsefesine uygun bir yapı oluştururken, bazı destinasyonlarda ticarileşme eğiliminin özgünlük üzerinde baskı oluşturabileceği dikkat çekmektedir. Sonuç olarak, Türkiye'deki Cittaslow şehirlerinin yavaş turizm ve gastronomi açısından önemli bir potansiyel sunduğu görülmektedir. Ancak bu potansiyelin daha sürdürülebilir ve özgün bir yapıya dönüşebilmesi adına bütüncül yaklaşımlara ve daha kapsamlı uygulamalara ihtiyaç duyulduğu anlaşılmaktadır.
Anahtar Kelimeler: Yavaş turizm, Cittaslow, Slow Food, Gastronomi, Türkiye

GASTRONOMIC PRACTICES IN TÜRKİYE'S CITTASLOW CITIES: SLOW TOURISM PERSPECTIVE

Abstract

In the contemporary tourism industry, marked by the accelerating tempo, standardization, and consumption patterns engendered by globalization, the slow tourism paradigm emerges as an alternative. This approach prioritizes locality, authenticity, and sustainability, offering a counterpoint to the prevailing trends. In this context, the Cittaslow and Slow Food movements play a significant role in preserving local identity and addressing gastronomic values in a sustainable manner. The primary objective of this study is to examine gastronomy-based practices in cities within the Cittaslow network in Türkiye from a slow tourism perspective. The research was conducted using qualitative methods, and the document analysis method was employed during the data collection process. In the context of the study, a total of 29 Cittaslow

cities in Türkiye were subjected to analysis, and the resulting data were subjected to thematic analysis for evaluation. The findings indicate that Cittaslow cities are predominantly characterized by elements of gastronomy, local production, and nature-based tourism. The preservation of local products and traditional production techniques fosters a structure aligned with the slow tourism philosophy. However, it is important to note that commercialization trends in some destinations may exert pressure on authenticity. In conclusion, it is evident that Cittaslow cities in Türkiye offer significant potential in terms of slow tourism and gastronomy. However, it is imperative to acknowledge that a holistic approach and more comprehensive implementations are necessary for this potential to evolve into a more sustainable and authentic structure.

Keywords: Slow tourism, Cittaslow, Slow Food, Gastronomy, Türkiye

AFET DENEYİMİ TURİSTLERİ AYNI ŞEKİLDE Mİ ETKİLER? KAHRAMANMARAŞ DEPREMİNİ YAŞAYAN TURİSTLERDE PSİKOLOJİK VE DAVRANIŞSAL FARKLILAŞMALAR

Pınar Zere
Maltepe Üniversitesi
pinarzere@maltepe.edu.tr

Ahmet Çavuş
Atatürk Üniversitesi
ahmetcavus@atauni.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı Kahramanmaraş merkezli depremleri yaşayan turistlerin bilişsel esneklik (alternatifler, kontrol), psikolojik tepki (kaçınma, travma kaygısı, yaşamdan kopuş) ve destinasyon bağlılığı düzeylerinin demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemektir. Araştırmada nicel yöntem kullanılmış, veriler anket tekniğiyle toplanmıştır. Kahramanmaraş depremlerini yaşayan 466 yerli turistten elde edilen veriler bağımsız örneklem t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile analiz edilmiştir. Araştırmada bilişsel esnekliğin tüm demografik değişkenler açısından benzer bir dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Buna göre bilişsel esnekliğin bireysel bir kapasite olarak demografik özelliklerden görece bağımsız işlediği söylenebilir. Buna karşılık psikolojik tepki değişkeninde anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Özellikle kadın katılımcıların kaçınma düzeylerinin daha yüksek olması, afet sonrası riskten uzak durma eğiliminin cinsiyete bağlı olarak değişebildiğini göstermektedir. Erkek katılımcılarda ise yaşamdan kopuş düzeyinin daha yüksek olması, travmatik deneyim sonrası duygusal uzaklaşma eğiliminin farklı şekillerde ortaya çıktığını göstermektedir. Ayrıca psikolojik tepkiler, depremin yaşandığı il ve seyahat amacına göre anlamlı düzeyde farklılaşmıştır. Özellikle iş amaçlı seyahat eden turistlerin daha yüksek travma ve kopuş düzeyleri göstermesi, afet deneyiminin bağlamsal koşullara göre farklı algılandığını ortaya koymaktadır. Destinasyon bağlılığı açısından genel olarak demografik değişkenlere göre anlamlı bir farklılık bulunmamakla birlikte, eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Eğitim seviyesi yükseldikçe destinasyon bağlılığının artması, bireylerin afet deneyimini yeniden anlamlandırma ve destinasyona yönelik bilişsel değerlendirme süreçlerinin güçlenmesiyle açıklanabilir. Sonuç olarak araştırma bulguları afet sonrası turist davranışlarının tek tip bir yapı göstermediğini açık biçimde ortaya koymaktadır. Özellikle psikolojik tepkilerin cinsiyet, bulunulan il ve seyahat amacı gibi faktörlere bağlı olarak farklılaşması, afet deneyiminin bireyler tarafından farklı şekillerde algılandığını göstermektedir. Buna karşılık bilişsel esnekliğin demografik değişkenlerden bağımsız bir yapı sergilemesi, bu değişkenin daha çok bireysel bir özellik olarak işlediğine işaret etmektedir. Destinasyon bağlılığının ise büyük ölçüde demografik değişkenlerden etkilenmemesi ancak eğitim düzeyiyle birlikte artış göstermesi, afet sonrası bağlılık sürecinde bilişsel değerlendirmelerin belirleyici rol oynadığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik Tepki, Bilişsel Esneklik, Destinasyon Bağlılığı, Afet Sonrası Turizm, Turist Davranışı, Demografik Farklılıklar, Deprem Deneyimi, Kahramanmaraş

DO DISASTER EXPERIENCES AFFECT TOURISTS IN THE SAME WAY? PSYCHOLOGICAL AND BEHAVIORAL DIFFERENTIATIONS AMONG TOURISTS EXPERIENCING THE KAHRAMANMARAŞ EARTHQUAKES

Abstract

The aim of this study is to examine whether the levels of cognitive flexibility (alternatives, control), psychological reactions (avoidance, trauma anxiety, disengagement), and destination loyalty of tourists who experienced the Kahramanmaraş-centered earthquakes differ according to demographic variables. A quantitative research method was employed, and data were collected through a survey. The data obtained from 466 domestic tourists who experienced the Kahramanmaraş earthquakes were analyzed using independent samples t-test and one-way analysis of variance (ANOVA). It was determined that cognitive flexibility showed a similar distribution across all demographic variables. Accordingly, it can be stated that cognitive flexibility operates as an individual capacity that is relatively independent of demographic characteristics. In contrast, significant differences were identified in the psychological reaction variable. In particular, the higher levels of avoidance among female participants indicate that the tendency to avoid risk after a disaster may vary by gender. On the other hand, the higher levels of disengagement among male participants suggest that emotional detachment following a traumatic experience may manifest differently. Additionally, psychological reactions were found to differ significantly based on the province where the earthquake was experienced and the purpose of travel. In particular, tourists traveling for business purposes exhibited higher levels of trauma anxiety and disengagement, indicating that the disaster experience is perceived differently depending on contextual conditions. In terms of destination loyalty, no significant differences were found across most demographic variables; however, a significant difference was identified based on education level. The increase in destination loyalty with higher levels of education can be explained by individuals' enhanced ability to cognitively reinterpret disaster experiences and to develop stronger evaluative processes toward the destination. In conclusion, the findings clearly demonstrate that post-disaster tourist behavior does not exhibit a uniform structure. In particular, the variation in psychological reactions depending on factors such as gender, the province where the earthquake was experienced, and the purpose of travel indicates that disaster experiences are perceived differently by individuals. In contrast, the fact that cognitive flexibility operates independently of demographic variables suggests that it functions more as an individual trait. Although destination loyalty is largely unaffected by demographic variables, its increase with higher levels of education reveals that cognitive evaluations play a decisive role in the post-disaster loyalty process.

Keywords: Psychological Reaction, Cognitive Flexibility, Destination Loyalty, Post-Disaster Tourism, Tourist Behavior, Demographic Differences, Earthquake Experience, Kahramanmaraş

GASTRONOMİ VE MUTFAK SANATLARI PROGRAMINDA YEMEK STİLİSTLİĞİ VE FOTOGRAFÇILIĞI DERSİNİN İNCELENMESİ

Olcay Özışık Yapıcı
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
olcay.yapici@omu.edu.tr

Çağla Taşkın
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
caglatskn040@gmail.com

Özet

Gastronomi sadece yemek yeme değil, yemeğin kökenini kültürel açıdan ele alarak insanlara sunmak anlamına da gelmektedir. Bu nedenle, gastronomi, yemek ve kültür arasındaki ilişkiyi inceleyen bir kavram olarak tanımlanabilir. Gastronominin kökeni Yunan kökenine dayanmaktadır. Bu nedenle, gastronomi geçmişten bu yana hayatımızda yer alan gelişmekte olan bir unsurdur. Devlet ve vakıf kurumlarında gastronomi kapsamında eğitimler ilk olarak 1960'lı yıllarda başlamıştır. Günümüzde atılan ilk adımı ise 1997 yılında İzzet Baysal Üniversitesi'nde müfredata geçirilen aşçılık programıdır. Bu gelişmelerle birlikte, gastronomi programı altında müfredatta yer alan derslere yönelik araştırma da yemek stilistiği ve fotoğrafçılığı dersine yönelik inceleme yapılmıştır. Bu araştırma, gastronominin tarihsel gelişimini, eğitim süreçlerini ve yiyecek stilistliği ile fotoğrafçılığı eğitimlerini ele alarak, gastronomi eğitimi veren yükseköğretim kurumlarında yemek stilistliği ve fotoğrafçılığı derslerinin mevcut durumunu araştırmayı hedeflemektedir. Bu çalışmada kaynak tarama yöntemi kullanılarak 2025 yılı yükseköğretim kurumuna ait Yök Atlas uygulamasından yararlanarak veriler toplanmıştır. Elde edilen verilere göre toplamda 88 tane üniversitede gastronomi ve mutfak sanatları lisans programı yer almaktadır. Bulgulardan elde edilen verilere göre yemek stilistliği ve fotoğrafçılığı dersi programlarının %82,41'inin müfredatında yer almaktadır. Sonuç olarak, gastronomi eğitimi, yemek stilistliği ve fotoğrafçılığıyla birleşerek kültürel ve sanatsal bir kimlik kazanmıştır. Bu alanın görselliğe verdiği önem, eğitim müfredatında daha sistematik hale gelmekte ve profesyonel bireyler yetiştirerek sektöre katkı sağlamaktadır.
Anahtar Kelimeler: Gastronomi Eğitimi, Yemek Stilistliği ve Fotoğrafçılığı, Mutfak Sanatları

ANALYSIS OF THE FOOD STYLING AND PHOTOGRAPHY COURSE IN THE GASTRONOMY AND CULINARY ARTS PROGRAM

Abstract

Gastronomy is not just about eating food; it also means presenting it to people through a cultural lens. Therefore, gastronomy can be defined as a concept that examines the relationship between food and culture, with its origins in Greek. Therefore, gastronomy has been a developing element in our lives since the past. Training in gastronomy at state and foundation institutions first began in the 1960s. The first step today is the culinary program implemented in the curriculum at İzzet Baysal University in 1997. In line with these developments, research on the courses included in the gastronomy curriculum also focused on food styling and photography. This research

examines the historical development of gastronomy, its educational processes, and food styling and photography training, aiming to investigate the current status of food styling and photography courses in higher education institutions that offer gastronomy education. This study used the literature review method and collected data using the 2025 Higher Education Institutions' Higher Education Atlas application. According to the data obtained, a total of 88 universities offer undergraduate programs in gastronomy and culinary arts. The findings indicate that food styling and photography courses are included in the curriculum of 82.41% of these programs. Consequently, gastronomy education, combined with food styling and photography, has gained a cultural and artistic identity. The emphasis this field places on visuality is becoming more systematic in educational curricula and contributing to the industry by developing professional individuals.

Keywords: Gastronomy Education, Food Styling and Photography, Culinary Arts

TÜRKİYE'DE SÜRDÜRÜLEBİLİR GIDA TÜKETİMİ ARAŞTIRMALARININ PANORAMASI (2009-2026): LİSANSÜSTÜ TEZLERİN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Ela Nazlı Köz
İstanbul Gedik Üniversitesi
ela.koz@gedik.edu.tr

Cansu Zengin
İstanbul Gedik Üniversitesi
zenginc126@gmail.com

Özet

Gıda sistemleri ile çevresel sürdürülebilirlik arasındaki ilişki, yirmi birinci yüzyılın öncelikli araştırma gündemlerinden birini oluşturmaktadır. Ancak Türkiye'deki akademik yazının bu alana metodolojik ve disipliner katkısı henüz sistematik biçimde hazırlanmamıştır. Bu çalışma, Türkiye'de sürdürülebilir gıda tüketimi alanında üretilen lisansüstü tezlerin 2009-2026 dönemini kapsayan gelişim örüntüsünü, tematik eğilimlerini ve yapısal boşluklarını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırma, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi veri tabanı üzerinde "sürdürülebilir gıda tüketimi", "sürdürülebilir beslenme" ve "sürdürülebilir diyet sistemleri" anahtar kelimeleri kullanılarak gerçekleştirilen sistematik bir bibliyometrik taramaya dayanmaktadır. Yayın yılı, tez türü, disiplin, kurumsal köken ve metodolojik tasarım değişkenleri iki bağımsız araştırmacı tarafından kodlanmış; değerlendiriciler arası güvenilirlik analizi ile tutarlılık güvence altına alınmıştır. 17 yıllık dönemde hazırlanan 138 tez araştırmanın örneklemeni oluşturmaktadır. Üretimin %68,8'inin (n=95) son üç yıla (2023-2025) yığıldığı ve 2022'de belirgin bir yapısal kırılma yaşandığı görülmüştür. Disipliner dağılım, İşletme (%40,6; n=56) ve Beslenme-Diyetetik (%31,2; n=43) alanlarının baskınlığını ortaya koymaktadır. Gastronomi ve Mutfak Sanatları bölümünün katkısı ise yalnızca tek tezle sınırlı kalmıştır. İncelenen tezlerin büyük çoğunluğu nicel-kesitsel anket tasarımlarına dayalıdır; Yaşam Döngüsü Değerlendirmesi (LCA) ve karbon/su ayak izi hesaplama yöntemlerine hiç başvurulmamıştır (n=0). Gastronomi perspektifini benimseyen 21 tezin 20'si 2022 sonrasında üretilmiş olup bu çalışmaların tamamına yakını Gastronomi dışındaki disiplinlerden çıkmıştır. Bulgular, Türkiye sürdürülebilir gıda tüketimi yazınında; analitik ve çevresel etki metodolojilerinin yokluğu, gastronomik boyutun göz ardı edilmesi, boylamsal araştırma tasarımlarının sınırlılığı ve örneklem yanlılığı olarak dört temel yapısal boşluğu gün yüzüne çıkarmaktadır. Bu çalışma, söz konusu boşlukları doldurmaya katkı sağlayan bir bibliyometrik analiz olma özelliğini taşımakta ve Türkiye'deki sürdürülebilir gıda araştırmalarının disiplinler arası ve teknik açıdan derinleşmesine zemin hazırlayan bir çerçeve sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Gıda Tüketimi, Sürdürülebilir Beslenme, Sürdürülebilir Diyet Sistemleri, Bibliyometrik Analiz

THE PANORAMA OF SUSTAINABLE FOOD CONSUMPTION RESEARCH IN TÜRKIYE (2009–2026): A BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF POSTGRADUATE THESES

Abstract

The relationship between food systems and environmental sustainability constitutes one of the primary research agendas of the twenty-first century. However, the methodological and disciplinary contributions of the academic literature in Türkiye to this field have not yet been systematically articulated. This study aims to reveal the developmental patterns, thematic tendencies, and structural gaps of postgraduate theses produced in the field of sustainable food consumption in Türkiye over the period 2009–2026. The research is based on a systematic bibliometric review conducted on the database of the Council of Higher Education (YÖK) National Thesis Center using the keywords "sustainable food consumption", "sustainable nutrition." and "sustainable dietary systems" Variables including publication year, thesis type, discipline, institutional affiliation, and methodological design were coded by two independent researchers, and consistency was ensured through inter-rater reliability analysis. A total of 138 theses produced over a 17-year period constitute the sample of the study. It was found that 68.8% of the output (n=95) is concentrated in the last three years (2023–2025), with a significant structural break observed in 2022. The disciplinary distribution reveals the dominance of Business Administration (40.6%; n=56) and Nutrition and Dietetics (31.2%; n=43). The contribution of the Gastronomy and Culinary Arts field remains limited to only one thesis. The vast majority of the examined theses are based on quantitative cross-sectional survey designs; no use of Life Cycle Assessment (LCA) or carbon/water footprint calculation methods was identified (n=0). Of the 21 theses adopting a gastronomic perspective, 20 were produced after 2022, and almost all of these studies originate from disciplines outside Gastronomy. The findings reveal four major structural gaps in the sustainable food consumption literature in Türkiye: the absence of analytical and environmental impact methodologies, the neglect of the gastronomic dimension, the limited use of longitudinal research designs, and sampling bias. This study serves as a bibliometric analysis contributing to addressing these gaps and provides a framework that supports the interdisciplinary and technical advancement of sustainable food research in Türkiye.

Keywords: Sustainable Food Consumption, Sustainable Nutrition, Sustainable Diet Systems, Bibliometric Analysis

KONAKLAMA İŞLETMELERİNDE DİJİTALLEŞMENİN TEKNOSTRES BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Esra Katırcıoğlu
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
esra.katircioglu@omu.edu.tr

Özet

Günümüzde teknolojinin yaygın bir biçimde iş süreçlerine adapte edilmesi Endüstri 4.0 ekseninde üretilen dijital teknolojilerin başlatmış olduğu dijitalleşme akımının bir sonucu olarak görülmektedir. Konaklama işletmeleri dijital dönüşümden fazlasıyla etkilenmiştir. Yeni dijital teknolojiler konaklama işletmelerinde yer alan işlerin değişimine ve buna bağlı olarak çalışanların kendilerini sürekli değişen teknolojiler ekseninde yenilemesi ve geliştirmesi ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Ancak bu durum işletmeler ve çalışanlar açısından belirli zorlukları da beraberinde getirmektedir. "teknoloji stresi" bu zorlukların arasında görülmektedir. Literatürde "teknostres" olarak isimlendirilen kavram, son zamanlarda akademik çalışmalarda da ele alınmaya başlanmış ve konaklama işletmeciliği kapsamında da çalışmaların artış göstermesine sebep olmuştur. Bu doğrultuda, çalışmanın ana amacı artan teknoloji kullanımının konaklama işletmeleri üzerindeki olumsuz etkilerinden "teknostres" üzerine bir alanyazın taraması gerçekleştirmektir. Bu amaç doğrultusunda SCOPUS veri tabanında bir tarama gerçekleştirilmiştir. Konu ile ilgili 21 adet çalışmaya ulaşılmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda konaklama endüstrisinde teknostres konulu en eski çalışmanın 2020 yılına ait olduğu, çalışmaların özellikle 2025 yılında artış gösterdiği belirlenmiştir. Ayrıca çalışmaların artışı ile birlikte teknostres konulu çalışmaları yayınlayan dergi sayısında da artış gözlemlenmektedir. Çalışmalarda özellikle teknostresin, çalışan odaklı bir kavram olduğunu göstermektedir. Ancak literatürde teknostresi, konaklama işletmesi misafirleri açısından da ele alan çalışmaların mevcut olduğu görülmektedir. Çalışmalarda geçen **Anahtar Kelimeler**, teknostresin özellikle çalışanların iyi olma hali, duygusal tükenmişlik, öfke, zayıf ruhsal sağlık, psikolojik iyilik hali gibi olgular bağlamında ele alındığını göstermektedir. Aynı zamanda iş tatmini ve performans açısından teknostres özelinde çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Her geçen gün dijital teknolojilerde yaşanan gelişmeler ve bu gelişmelerin konaklama işletmelerine yansımaları olumlu olduğu kadar olumsuz örgütsel durumlara da açıktır. Bu doğrultuda çalışma kapsamında, incelenen çalışmalardan elde edilen veriler doğrultusunda konu ile ilgili taraflara öneriler getirilmiştir.
Anahtar Kelimeler: Teknostres, Dijitalleşme, Konaklama İşletmeleri, Konaklama İşletmesi Çalışanları

AN EVALUATION OF DIGITALIZATION IN THE HOSPITALITY INDUSTRY IN THE CONTEXT OF TECHNOSTRESS

Abstract

Today, the widespread integration of technology into business processes is seen as a result of the digital transformation trend sparked by the digital technologies developed under the Industry 4.0 paradigm. The hospitality industry has been significantly impacted by digital transformation. New digital technologies have led to changes in the nature of work within the

hospitality sector, creating a need for employees to continuously update and develop their skills in line with these evolving technologies. However, that also presents certain challenges for businesses and employees. "technology-related stress" is among these challenges. The concept, referred to in the literature as "technostress," has recently begun to be addressed in academic studies and has led to an increase in research within the field of hospitality management. Accordingly, the main aim of this study is to conduct a literature review on "technostress"—the negative effects of increasing technology use on the hospitality industry. To this end, a search was conducted in the SCOPUS database. A total of 21 studies on the subject were identified. Based on the data obtained, it was determined that the earliest study on technostress in the hospitality industry dates back to 2020, and that the number of studies increased significantly, particularly in 2025. In addition, as the number of studies has increased, there has been a noticeable increase in the number of journals publishing research on technostress. These studies particularly demonstrate that technostress is a concept centered on employees. However, it is evident that there are studies in the literature that also address technostress from the perspective of guests at hospitality establishments. The keywords used in the studies indicate that technostress is examined specifically in the context of phenomena such as employees' well-being, emotional exhaustion, anger, poor mental health, and psychological well-being. Additionally, studies have been conducted on technostress specifically in relation to job satisfaction and performance. Advances in digital technologies are becoming more prevalent every day, and while their impact on the hospitality industry is largely positive, they also present risks of negative organizational outcomes. Accordingly, based on the data obtained from the studies reviewed, recommendations have been made to the relevant stakeholders.
Keywords: Technostress, Digitalization, Hospitality Enterprises, Hospitality Employees

ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN TOURISM EDUCATION: INNOVATION, CURRICULUM DEVELOPMENT, AND WORKFORCE READINESS

Farzad Safaeimanesh
Final International University
farzad.safaeimanesh@final.edu.tr

Nafiya Guden
Final International University
nafiya.guden@final.edu.tr

Shahrzad Safaeimanesh
Cyprus Aydin University
shahrzadsafaeimanesh@cau.edu.tr

Abstract

Artificial Intelligence (AI) is rapidly transforming industries worldwide, and tourism is no exception. While AI adoption in hospitality, travel services, and organizational management is accelerating, its integration into education and workforce preparation remains limited. This paper explores how AI can support curriculum development in tourism education, enhance research practices, and prepare future graduates for evolving industry demands. Drawing on recent advances in generative AI, machine learning, and human–machine collaboration, the study highlights how educators can leverage AI to design adaptive, personalized, and innovative learning environments. The discussion emphasizes three dimensions: (1) Curriculum Innovation; AI-driven tools can help educators align course content with industry needs, simulate real-world scenarios, and foster creative problem-solving; (2) Organizational Behavior and Workforce Readiness; AI reshapes job structures, requiring new competencies in tourism businesses, while also offering opportunities to improve employee safety, reduce bias, and enhance decision-making; and (3) Future Challenges and Ethical Considerations; issues of trust, empathy, and acceptance among educators, students, and other stakeholders must be addressed to ensure sustainable integration. By situating AI within the broader context of tourism innovation and entrepreneurship, this paper argues that embracing AI in education is not optional but essential. Preparing future generations with AI literacy will strengthen employability, support organizational resilience, and contribute to sustainable tourism development. Ultimately, AI represents both a challenge and an opportunity: on the one hand a tool to revolutionise tourism education and research, and a driver of transformation across the sector.

Keywords: Artificial Intelligence, Tourism Education, Curriculum Innovation, Organizational Behavior, Workforce Readiness, Sustainable Tourism, Generative AI

SEYAHAT ACENTACILIĞI KONULU DOKTORA TEZLERİNİN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Berkant Kıykaç
Hakkari Üniversitesi
berkantkiykac@hakkari.edu.tr

Özet

Bu araştırmada, 1992-2025 yılları arasında Türkiye'de seyahat acentacılığı konusunda yazılan doktora tezlerinin belirli bibliyometrik göstergeler çerçevesinde incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın verileri, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden sağlanmıştır. Bu yönde, "seyahat acenteleri", "seyahat acentası"," seyahat acentaları" ve "tur operatörlüğü" anahtar kelimeleri ile yapılan inceleme sonucunda veri tabanında konuyla ilgili kayıtlı toplam 99 adet tez olduğu belirlenmiş ve bu tezlerden açık erişimli olan 83 tanesi bibliyometrik parametreler çerçevesinde değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda, tez çalışmalarının sayısında 2017 yılında önemli bir artış olduğu, tezlerde ele alınan konuların genellikle pazarlama ve yönetim alanıyla ilişkilendirildiği, tezlerde nicel araştırma yöntemlerinin hakim olduğu öne çıkan bulgular olarak saptanmıştır. Bu bulguların, geçtiğimiz 33 yılda konuya ilişkin literatürün mevcut durumunu ve gelişimini göstererek, gelecekte ilgili alanda çalışacak olan araştırmacılara akademik çalışmalarında yeni fikirler üretmeleri açısından katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
Anahtar Kelimeler: Seyahat Acentacılığı, Doktora Tezleri, Bibliyometrik Analiz, Ulusal Tez Merkezi.

A BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF DOCTORAL DISSERTATIONS ON TRAVEL AGENCY MANAGEMENT

Abstract

This study aims to examine doctoral dissertations written on travel agency management in Türkiye between 1992 and 2025 within the framework of specific bibliometric indicators. The data for the research were obtained from the Council of Higher Education National Thesis Center. In this regard, as a result of the search conducted with the keywords "travel agencies," "travel agency," "travel agencies" and "tour operating," it was determined that there are a total of 99 dissertations registered in the database related to the subject, and 83 of these, which are open-access, were evaluated within the framework of bibliometric parameters. As a result of the study, it was found that there was a significant increase in the number of dissertation studies in 2017, the subjects addressed in the dissertations were generally associated with the fields of marketing and management, and quantitative research methods were predominant. It is considered that these findings, by demonstrating the current state and development of the literature on the subject over the past 33 years, will contribute to researchers who will work in the relevant field in the future in terms of generating new ideas in their academic studies.
Keywords: Travel Agency Management, Doctoral Dissertations, Bibliometric Analysis, National Thesis Center.

YİYECEK-İÇECEK İŞLETMELERİNİN FİNANSAL KRİZ DÖNEMLERİNDE UYGULADIKLARI PAZARLAMA STRATEJİLERİ: BARTIN İLİ ÖRNEĞİ

Hande Uyar Oğuz
Bartın Üniversitesi
handeuyar@bartin.edu.tr

Reha Kahraman
Bartın Üniversitesi
rhkhrmn74@gmail.com

Özet

Bu çalışma, yiyecek-içecek işletmelerinin finansal kriz dönemlerinde uyguladıkları pazarlama stratejilerini incelemeyi amaçlayan nitel bir araştırmadır. Bartın İlinde faaliyet gösteren 15 farklı işletmeyle yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiş, elde edilen bulgular tematik analiz yoluyla değerlendirilmiştir. Katılımcıların finansal krizleri alım gücünün düşmesi, müşteri sayısında azalma ve maliyet artışı olmak üzere üç konu başlığı altında değerlendirdiği görülmektedir. Kriz dönemlerinde banka kredi faiz oranları ile bankaların POS cihazlarından aldıkları komisyon ücretlerinin yüksek olması ile artan girdi fiyatlarının işletmeler üzerinde baskı yarattığı, satışlarda genel olarak düşüşlerin yaşandığı, özellikle içecek ve tamamlayıcı ürünlere olan talebin azaldığı görülmüştür. İşletmelerin bu dönemlerde kampanyalar, indirimler, mönüye yeni ürünler ekleme, uygun fiyat politikaları ve online kanallar gibi farklı stratejilerle yanıt verdiği değerlendirilmiştir. Bununla birlikte birçok işletmede kriz yönetim stratejilerinin kurumsallaşmadığı, işletmelerin planlı hareket etme kapasitesinin sınırlı kaldığı görülmektedir. Self servis sistemleri, üyelik programları veya kurumsal marka yatırımları gibi sürdürülebilir pazarlama uygulamaları ise oldukça sınırlı düzeydedir. Katılımcıların çoğu, müşteri çekme açısından düşük fiyatların hâlen etkili olduğunu belirtirken indirimlerin uzun vadeli müşteri bağlılığı yaratmada yetersiz kalabileceği vurgulanmaktadır. Çalışma sonucunda, kriz dönemlerine hazırlıklı olmanın yalnızca mali değil, yönetsel ve pazarlama temelli planlamalarla da desteklenmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Özellikle dijital pazarlama araçlarının etkin kullanımı, farklı müşteri gruplarına yönelik esnek fiyatlandırma ve kriz zamanlarına özel iletişim stratejileri, bu tür işletmelerin krizlere karşı dayanıklılığını artıracaktır.
Anahtar Kelimeler: Finansal Kriz, Yiyecek- İçecek İşletmeleri, Bartın İli

MARKETING STRATEGIES IMPLEMENTED BY FOOD AND BEVERAGE BUSINESSES DURING FINANCIAL CRISES: THE CASE OF BARTIN PROVINCE

Abstract

This study is a qualitative research that aims to examine the marketing strategies implemented by food and beverage businesses during periods of financial crisis. Semi-structured interviews were conducted with 14 companies operating in the province of Bartın, and the findings were analyzed through a thematic approach. The participants conceptualized financial crises under three main themes: declining purchasing power, a decrease in customer numbers, and rising costs. During crisis periods, high bank loan interest rates, elevated commission fees charged by

banks for POS devices, and increasing input prices were found to exert significant pressure on businesses. In addition, a general decline in sales was observed, particularly a decrease in demand for beverages and complementary products. The findings indicate that businesses respond to these challenges through various strategies such as promotional campaigns, discounts, introducing new items to menus, adopting affordable pricing policies, and utilizing online channels. However, it was also observed that crisis management strategies have not been institutionalized in many businesses, and their capacity for planned and proactive action remains limited. Sustainable marketing practices, such as self-service systems, membership programs, or corporate brand investments, are applied at a relatively limited level. While most participants stated that low prices remain effective in attracting customers, they emphasized that discounts alone may be insufficient to create long-term customer loyalty. Overall, the study concludes that preparedness for crisis periods should be supported not only by financial measures but also by managerial and marketing-oriented planning. In particular, the effective use of digital marketing tools, flexible pricing strategies targeting different customer segments, and crisis-specific communication strategies can enhance the resilience of such businesses against financial crises.
Keywords: Financial Crisis, Food and Beverage Enterprises, Bartın Province

GELENEKSEL ÖĞÜNLERDEN FONKSİYONEL ATIŞTIRMALIKLARA: SNACKIFICATION OLGUSU

Ahu Sezgin
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
ahu.sezgin@adu.edu.tr

Özet

Geleneksel olarak öğünlerin yerini alacak şekilde, gün boyu atıştırmalıklara yönelme yeni olmamakla birlikte özellikle son yıllarda bireylerin beslenme düzeninin bir parçası gibi görünmektedir. Atıştırmalıkların kalitesinin yaşam boyu sağlık üzerinde etki yarattığı bilinmektedir. Yıllar içinde atıştırmalık üreticilerinin daha sağlıklı atıştırmalıklar sunarak günümüz tüketicileri arasında kabul görmesi de atıştırmalıklara olan eğilimi hızlandırmaktadır. Tüketici alışkanlıklarındaki dönüşüm, atıştırmalık kavramının kapsamını genişleterek gıda sektöründe çeşitliliğe yol açmaktadır. Günümüzde tüketiciler çabuk ısıtılabilen ürün alternatiflerinden, peynir çubukları ve probiyotik yoğurtlar gibi süt ürünlerine kadar uzanan geniş bir yelpazede yemek tercihi yapabilmektedirler. Bu tercihlere meyve, şekerleme ve atıştırmalık barlar gibi geleneksel atıştırmalıklar da eşlik etmektedir. Bu çalışmanın amacı snackification (atıştırmalıklaşma) eğiliminin tüketici tercihleri üzerindeki etkisini ve bu dönüşüme neden olan zaman kısıtı ve sağlık bilinci gibi itici güçleri ikincil kaynaklardan derlenen bilgiler üzerinden araştırmaktır. Bu amaç doğrultusunda araştırma üreticilerin sağlıklı ürün geliştirme stratejilerinin atıştırmalık tüketimini nasıl yaygınlaştırdığına odaklanarak, öğün yerine geçen bu gıdaların gelecekte beslenme trendleri ve gıda güvenliği üzerindeki etkilerine dair bir perspektif sunmayı da hedeflemektedir.
Anahtar Kelimeler: Snackification, Atıştırmalık, Öğün Yerine Geçme

FROM TRADITIONAL MEALS TO FUNCTIONAL SNACKS: THE PHENOMENON OF SNACKIFICATION

Abstract

While the trend of snacking throughout the day to replace traditional meals is not new, it has become an integral part of individuals' dietary habits, especially in recent years. The quality of snacks is known to have an impact on lifelong health. Over the years, the acceptance of healthier snacks by snack manufacturers among today's consumers has accelerated this trend. The transformation in consumer habits has broadened the scope of the snack concept, leading to diversity in the food sector. Today, consumers can choose from a wide range of food options, from quick-heating alternatives to dairy products such as cheese sticks and probiotic yogurts. These choices are accompanied by traditional snacks such as fruit, confectionery, and snack bars. The aim of this study is to investigate the impact of the snackification trend on consumer preferences and the driving forces behind this transformation, such as time constraints and health awareness, using information compiled from secondary sources. To this end, the research focuses on how manufacturers' healthy product development strategies have popularized snack consumption, aiming to offer a perspective on the future impact of these meal replacement foods on nutritional trends and food safety.
Keywords: Snackification, Snack, Meal Replacement

URLA BAĞ YOLU YİYECEK-İÇECEK İŞLETMELERİNDE ÇEVRİM İÇİ MÜŞTERİ YORUMLARINA DAYALI E-WOM VE TEKRAR ZİYARET NİYETİ BELİRLEYİCİLERİ: BİR İÇERİK ANALİZİ

Edit Habif
Dokuz Eylül Üniversitesi
edithabif@gmail.com

Özkan Tütüncü
Dokuz Eylül Üniversitesi
ozkan.tutuncu@deu.edu.tr

Özet

Çevrim içi müşteri yorumlarının elektronik ağızdan ağıza iletişim (e-WOM) davranışı ve tekrar ziyaret niyeti üzerinde önemli bir etkisi olduğu literatürde görülmektedir. Müşterilerin değerlendirme ve karar verme aşamalarında deneyim unsurunun önemli bir rolü olduğu görülmektedir. Ancak yapılan araştırmalar ağırlıklı olarak konaklama işletmelerine odaklanmakta ve anket ile müşterilerden veri toplamaktadırlar. Şarap deneyimleme odaklı işletmelerin müşterilerinin doğal ortamında değerlendirdiği çalışmalar sınırlı kalmıştır. Bu çalışmanın amacı, Urla Bağ Yolu'nda faaliyet gösteren yiyecek-içecek işletmelerinin Google müşteri yorumlarında vurgulanan deneyim unsurlarının e-WOM ve tekrar ziyaret niyetiyle ilişkisini incelemektir. Urla Bağ Yolu'ndaki işletmelerin çoğunlukla butik ölçekli yapısı, deneyim tasarımına odaklanması, misafirle birebir etkileşime önem verilmesi, sadık müşteri ilişkileri odaklı bakış açısına sahip olması sebebiyle e-WOM ve tekrar ziyaret niyetinin belirleyicilerini incelemek için elverişli bir bağlam oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında Google Reviews üzerinden derlenen müşteri yorumları kullanılmıştır. Mart 2025–Mart 2026 döneminde Urla Bağ Yolu'nda yer alan on işletmeye ait yorumlar arasından, her işletme için "en ilgili" şekilde sıralanan ilk 10 yorum seçilmiş ve toplam 100 yorum üzerinden bir ön çalışma yapılmıştır. Veriler tematik içerik analizi ile excel üzerinden kodlanmıştır. Deneyim unsurları; lezzet, hizmet, ambiyans, değer-fiyat dengesi ve operasyon engeller temaları üzerinden kodlanmıştır. Yorumlar olumlu, olumsuz ve nötr olarak ayrıca kodlanmıştır. Yapılan ön çalışmada incelenen yorumların %86'sının olumlu olduğu ve en çok vurgulanan temaların lezzet ve ambiyans olduğu görülmektedir. e-WOM içeren yorumlarda müşteriler lezzet, hizmet ve ambiyans; tekrar ziyaret niyeti içeren yorumlarda ise lezzet, ambiyans ve hizmet temalarının belirgin olduğu görülmektedir. e-WOM davranışı sergileyen müşterilerin tamamının olumlu geri bildirimde bulunduğu ve tavsiye davranışının pozitif deneyime bağlı olduğunu ortaya çıkmıştır. Gelecekte farklı bağ rotalarını kapsayan çalışmalar, deneyim unsurlarının e-WOM ve tekrar ziyaret niyetiyle ilişkisine dair bulguların daha kapsamlı değerlendirilmesine katkı sağlayabilir. Çalışmanın, butik ölçekli şarap deneyimi odaklı işletmelerde müşteri deneyiminin hangi boyutlarının e-WOM ve tekrar ziyaret niyetini desteklediğini ortaya koyarak alan yazına ve uygulamaya katkı sunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Google Reviews, e-WOM, Tekrar Ziyaret Niyeti, İçerik Analizi, Müşteri Deneyimi

DETERMINANTS OF E-WOM AND REVISIT INTENTION BASED ON ONLINE CUSTOMER REVIEWS IN FOOD AND BEVERAGE BUSINESSES ON THE URLA VINEYARD ROUTE: A CONTENT ANALYSIS

Abstract

Online customer reviews have been recognized in the literature as an important factor influencing electronic word-of-mouth (e-WOM) behavior and revisit intention. The experiential elements reflected in these reviews are considered influential in consumers' evaluation and decision-making processes. However, existing studies have largely focused on accommodation businesses and have mostly relied on survey-based data. Research examining customers' evaluations of wine experience-oriented businesses in their natural setting remains limited. This study explores the relationship between the experiential elements emphasized in Google customer reviews of food and beverage businesses operating on the Urla Vineyard Route and customers' e-WOM and revisit intention. The businesses on the Urla Vineyard Route provide a suitable context for this inquiry, as they are mostly boutique-scale, emphasize experience design, value direct interaction with guests, and focus on building loyal customer relationships. Customer reviews collected from Google Reviews were analyzed. For the period between March 2025 and March 2026, the first 10 reviews ranked as "most relevant" were selected for each of the ten businesses on the route, resulting in a preliminary dataset of 100 reviews. The data were coded in Excel using thematic content analysis. Reviews were coded under the themes of taste, service, ambiance, value for money, and operational barriers, and were also classified as positive, negative, or neutral. Preliminary findings indicate that 86% of the reviews were positive, with taste and ambiance emerging as the most frequently mentioned themes. Reviews reflecting e-WOM mainly emphasized taste, service, and ambiance, while those indicating revisit intention highlighted taste, ambiance, and service. The findings suggest that positive experience plays an important role in encouraging both recommendation and revisit intention. The study may contribute to both the literature and practice by drawing attention to the dimensions of customer experience that appear to support e-WOM and revisit intention in boutique-scale, wine experience-oriented businesses.

Keywords: Google Reviews, E-Wom, Revisit Intention, Content Analysis, Customer Experience

HİZMET SUNUMUNDA TEKNOLOJİ VE OTOMASYONUN MÜŞTERİ DENEYİMİNE ETKİSİ: VİYANA ROLLERCOASTER RESTAURANT ÖRNEĞİ

Nuray Türker
Karabük Üniversitesi
nturker@karabuk.edu.tr

Hasan Özdemir
Karabük Üniversitesi
hasanozdemir@karabuk.edu.tr

Özet

Turizm sektöründeki teknolojik gelişmeler (özellikle Turizm 4.0) müşteri deneyimini etkilemekte ve yeniden şekillendirmektedir. Otomasyon uygulamaları, nesnelerin interneti, yapay zekâ, robotik sistemler gibi Turizm 4.0 teknolojileri, hizmet süreçlerini hızlandırıp kişiselleştirerek operasyonel hataları azaltmakta ve müşterilere sıra dışı bir deneyim sunmaktadır. Bu dijital dönüşüm, fiziksel sınırları aşan yenilikçi hizmet modelleriyle müşteri memnuniyetini artırırken, işletmeler için de benzersiz bir teknoloji tabanlı rekabet avantajı yaratmaktadır. Bu çalışmanın temel amacı, hizmet sunumunda kullanılan bu tür yenilikçi teknolojilerin müşteri deneyimini nasıl etkilediğinin belirlenmesidir. Bu çalışma Avusturya Viyana'da faaliyet gösteren ve teknolojik altyapısıyla öne çıkan Rollercoaster Restaurant örneği üzerinden müşteri deneyiminin incelenmesini amaçlamaktadır. Araştırma verileri Mayıs 2016 ile Nisan 2024 tarihleri arasında Rollercoaster Restaurant'ta yemek yiyen ve deneyimlerini Tripadvisor platformunda paylaşan 645 müşteri yorumundan oluşmaktadır. Bu yorumlar arasında misafirlerin sadece teknoloji, dijitalleşme ve otomasyonla ilgili deneyimlerini aktaran yorumlar dikkate alınmış, diğer yorumlar (örneğin; yemeğin lezzeti, kalitesi vb.) kapsam dışı bırakılmıştır. Elde edilen veriler Maxqda Analytics Pro programı kullanılarak analiz edilmiştir. Bu bağlamda (1) Hedonik Deneyim (hazcı), (2) Hizmet Sunumu ve Kalite, (3) Gastronomik Değer, (4) Teknoloji Temelli Deneyim ve Etkileşim olmak üzere dört tema belirlenmiştir. Sonuçlar, Rollercoaster Restaurant'da elde edilen müşteri deneyiminin hizmetten ziyade bir gösteri olarak algılandığını göstermektedir. Teknoloji, özellikle çocuklu aileler ve teknoloji meraklıları için yüksek bir hedonik (eğlence odaklı) değer yaratmaktadır. Restoran müşterilerinin yaklaşık %55 - %60'ı bu deneyimi eşsiz ve eğlenceli olarak tanımlamış, Rollercoaster Restaurant'ı ise mutlaka görülmesi gereken bir yer olarak değerlendirmiştir. Bu müşteriler yemek kalitesinden ziyade genellikle teknolojik şova ve çocukların mutluluğuna odaklanmaktadırlar.

Anahtar Kelimeler: Turizm 4.0, Müşteri Deneyimi, Rollercoaster Restaurant, Robotik Hizmet, Gastronomide Dijital Dönüşüm, Tematik Analiz.

THE IMPACT OF TECHNOLOGY AND AUTOMATION ON CUSTOMER EXPERIENCE IN SERVICE DELIVERY: THE CASE OF ROLLERCOASTER RESTAURANT IN VIENNA

Abstract

Technological advancements in the tourism industry, particularly Tourism 4.0, are significantly influencing and reshaping the customer experience. Tourism 4.0 technologies, such as automation applications, the Internet of Things (IoT), artificial intelligence, and robotic systems, accelerate and personalize service processes, reduce operational errors, and provide customers with extraordinary experiences. This digital transformation increases customer satisfaction through innovative service models that transcend physical boundaries while creating a unique technology-based competitive advantage for businesses. The primary objective of this study is to determine how such innovative technologies used in service delivery affect the customer experience. This research aims to examine the customer experience through the case of the Rollercoaster Restaurant in Vienna, Austria, which stands out for its technological infrastructure. The research data consists of 645 customer reviews shared on the Tripadvisor platform by guests who dined at the Rollercoaster Restaurant between May 2016 and April 2024. Among these reviews, only those reflecting guests' experiences related to technology, digitalization, and automation were considered, while other reviews (e.g., food taste, quality, etc.) were excluded. Data were analyzed using Maxqda Analytics Pro software. In this context, four main themes were identified: (1) Hedonic Experience, (2) Service Delivery and Quality, (3) Gastronomic Value, and (4) Technology-Based Experience and Interaction. The results indicate that the customer experience at the Rollercoaster Restaurant is perceived more as a spectacle or show rather than a mere service. Technology creates a high hedonic (entertainment-oriented) value, especially for families with children and technology enthusiasts. Approximately 55% to 60% of the restaurant's customers described this experience as unique and entertaining, considering the Rollercoaster Restaurant a must-visit location. These customers generally focus on the technological show and the happiness of their children rather than the quality of the food.
Keywords: Tourism 4.0, Customer Experience, Rollercoaster Restaurant, Robotic Service, Digital Transformation in Gastronomy, Thematic Analysis.

REKREATİF FAALİYETLERE KATILIMIN YAŞAM DOYUMUNA ETKİSİ

Anıl Kale
Mersin Üniversitesi
anilkale@mersin.edu.tr

Ozan Güler
Mersin Üniversitesi
ozanguler@mersin.edu.tr

Muzaffer Kuşat
Mersin Üniversitesi
muzaffer.kusat@hotmail.com

Özet

Modern yaşamın getirdiği stres ve yoğun rutinler, bireylerin fiziksel ve psikolojik yenilenme ihtiyaçlarını artırmaktadır. Bu yenilenme sürecinde, çalışma ve zorunluluklar dışında kalan serbest zamanların verimli kullanılması kritik bir role sahiptir. Buradan hareketle bu araştırmanın temel amacı, bireylerin rekreatif faaliyetlere katılım sıklıklarının genel yaşam doyumları üzerindeki etkisini incelemektir. Araştırmada nicel araştırma desenlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini, Gaziantep ilinde ikamet eden ve kolayda örnekleme yöntemiyle seçilen 160 yetişkin katılımcı oluşturmaktadır. Elde edilen bulgular, bireylerin rekreatif faaliyetlere katılımları ile yaşam doyumları arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Regresyon analizi sonuçlarına göre, bireylerin rekreatif faaliyetlere katılım sıklığının yaşam doyumu üzerinde pozitif yönde ve anlamlı bir yordayıcı etkiye sahip olduğu saptanmıştır. Sonuç olarak, bireylerin kendi özgür iradeleriyle aktif ve düzenli olarak rekreatif etkinliklere katılmalarının, onların hayattan aldıkları keyfi güçlendirdiği ve genel yaşam doyumlarını anlamlı düzeyde artırdığı kanıtlanmıştır.
Anahtar Kelimeler: Rekreatif Faaliyetlere Katılım, Serbest Zaman, Yaşam Doyumu.

THE EFFECT OF PARTICIPATION IN RECREATIONAL ACTIVITIES ON LIFE SATISFACTION

Abstract

The stress and intense routines brought about by modern life increase individuals; need for physical and psychological renewal. In this renewal process, the efficient use of free time remaining outside of work and obligations plays a critical role. Accordingly, the main purpose of this research is to examine the effect of individuals' participation levels in recreational activities on their general life satisfaction. The correlational survey model, which is one of the quantitative research designs, was used in the research. The sample of the study consists of 160 adult participants residing in Gaziantep province, selected by the convenience sampling method. The findings obtained show that there is a positive and statistically significant relationship between individuals; participation in recreational activities and their life satisfaction. According to the regression analysis results, it was determined that the level of individuals; participation in

recreational activities has a positive and significant predictive effect on life satisfaction. As a result, it has been proven that individuals; active and regular participation in recreational activities of their own free will strengthens their enjoyment of life and significantly increases their general life satisfaction.
Keywords: Participation in Recreational Activities, Leisure Time, Life Satisfaction.

TURİSTLERİN SEYAHAT PLANLAMASINDA ÜRETKEN YAPAY ZEKÂ KULLANMA NİYETLERİNİN BELİRLEYİCİLERİ

Onur Öztürk
Bursa Uludağ Üniversitesi
onurozturk@uludag.edu.tr

Ahmet Akif Karadamar
Artvin Çoruh Üniversitesi
ahmetakifkrdmr@artvin.edu.tr

Çağatan Taşkın
Bursa Uludağ Üniversitesi
ctaskin@uludag.edu.tr

Özet

Yapay zekâ teknolojileri, son yıllarda hızla gelişerek insan yaşamının birçok alanında dönüştürücü etkiler yaratmaktadır. Turizm sektörü de bu gelişmelerden önemli ölçüde etkilenmektedir. Üretken yapay zekâ (GenAI) araçlarının hızla yaygınlaşması, turizm sektöründe önemli bir dönüşümü beraberinde getirmektedir. Bu çalışma, turistlerin seyahat planlamasında üretken yapay zekâyı kullanım niyetlerini etkileyen faktörleri incelemektedir. Araştırmada algılanan kullanım kolaylığı, algılanan fayda, algılanan kişiselleştirme, güven ve algılanan riskin, turistlerin üretken yapay zekâ araçlarını seyahat planlamasında kullanma niyeti üzerindeki etkileri test edilmiştir. Veriler, kolayda örnekleme yöntemiyle ulaşılan 829 katılımcıdan çevrimiçi anket aracılığıyla toplanmış; araştırma modeli SmartPLS 4 yazılımı kullanılarak kısmi en küçük kareler yapısal eşitlik modellemesi (PLS-SEM) ile analiz edilmiştir. Araştırma bulguları, algılanan faydanın kullanım niyetinin en güçlü belirleyicisi olduğunu göstermektedir ($\beta = 0.547$, $p < 0.001$). Algılanan kullanım kolaylığının, algılanan fayda üzerinden kullanım niyeti üzerinde dolaylı etkisi olduğu saptanmıştır. Güven ($\beta = 0.143$, $p < 0.001$) ve algılanan kişiselleştirme ($\beta = 0.123$, $p = 0.003$) kullanım niyetini pozitif; algılanan risk ise negatif yönde etkilemektedir ($\beta = -0.104$, $p < 0.001$). Model, kullanım niyetindeki toplam varyansın %53.7'sini açıklamaktadır. Bulgular, üretken yapay zekâ araçlarının seyahat planlamasında benimsenmesinde algılanan faydanın ve kişiselleştirmenin kritik rolünü ortaya koymakta ve vurgulamaktadır. Ayrıca çalışma, turizm hizmet sağlayıcılarına kullanıcı odaklı tasarım ve güven inşası konusunda önemli çıkarımlar sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Üretken Yapay Zekâ, Seyahat Planlaması, PLS-SEM, Kullanım Niyeti

DETERMINANTS OF TOURISTS INTENTION TO USE GENERATIVE ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN TRAVEL PLANNING

Abstract

Artificial intelligence technologies have rapidly developed in recent years, creating transformative effects across many aspects of human life. The tourism sector has also been significantly influenced by these developments. The rapid proliferation of generative artificial

intelligence (GenAI) tools is bringing about a substantial transformation in the tourism industry. This study examines the factors influencing tourists' intentions to use generative artificial intelligence in travel planning. In this study, the effects of perceived ease of use, perceived usefulness, perceived personalization, trust, and perceived risk on tourists' intention to use generative artificial intelligence tools in travel planning were tested. Data were collected through an online survey from 829 participants reached via convenience sampling, and the research model was analyzed using partial least squares structural equation modeling (PLS-SEM) with SmartPLS 4 software. The findings indicate that perceived usefulness is the strongest determinant of usage intention ($\beta = 0.547$, $p < 0.001$). Perceived ease of use was found to have an indirect effect on usage intention through perceived usefulness. Trust ($\beta = 0.143$, $p < 0.001$) and perceived personalization ($\beta = 0.123$, $p = 0.003$) positively influence usage intention, whereas perceived risk has a negative effect ($\beta = -0.104$, $p < 0.001$). The model explains 53.7% of the total variance in usage intention. The findings highlight the critical role of perceived usefulness and personalization in the adoption of generative artificial intelligence tools in travel planning. Additionally, the study provides important implications for tourism service providers regarding user-centered design and the development of trust.
Keywords: Generative Artificial Intelligence, Travel Planning, PLS-SEM, Intention to Use

TURİZM SEKTÖRÜNDE KADININ GÜÇLENDİRİLMESİ: SİSTEMATİK BİR İNCELEME

Ezgi Kırıcı Tekeli
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
ezgi.krc@windowslive.com

Mehmet Tekeli
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
tekelimehmet@hotmail.com

Özet

Toplumsal cinsiyet eşitliği ve insan hakları bağlamında "kadının güçlendirilmesi" turizm sektöründe sürdürülebilir kalkınmanın temel taşıdır. Bu çalışmanın amacı, Web of Science (WoS) veri tabanında yer alan turizm ve kadının güçlendirilmesi literatürünün bibliyometrik haritasını çıkartarak alandaki temel eğilimleri, akademik üretkenliği ve öncü aktörleri belirlemektir. Bu doğrultuda, araştırmada sistematik inceleme yöntemi benimsenmiş ve 16 Nisan 2026 tarihinde WoS veritabanı üzerinden konu kapsamlı bir tarama yapılmıştır. Güçlendirme kavramına ilişkin anahtar kelimelerin turizm terimleriyle kombinlenmesi sonucunda ulaşılan 186 akademik çalışma analiz sürecine dahil edilmiştir. Elde edilen veriler yayın yılları, doküman türleri, coğrafi dağılım, yayın dili ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA) vb. parametreler üzerinden incelenmiştir. Frekans analizlerine dayanan bulgular, literatürün özellikle 2024 ve 2025 yıllarında en yüksek yayın sayısına ulaştığını ve son on yılda ivmeli bir artış gösterdiğini kanıtlamaktadır. İncelenen çalışmaların büyük bir kısmı İngilizce makalelerden oluşurken, coğrafi olarak İngiltere ve ABD yayın üretiminde lider konumdadır. Ayrıca, literatürün büyük oranda Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar (SKA 11) ile Toplumsal Cinsiyet Eşitliği (SKA 5) hedefleri etrafında kümelendiği gözlemlenmiştir. Sonuç olarak, bu çalışma feminizm ve toplumsal cinsiyet eşitliği tartışmalarına literatür temelli sağlam bir veri zemini sunmaktadır. Uygulamada ise kadının güçlendirilmesinin salt bir toplumsal eşitlik hedefi (SKA 5) olmanın ötesinde, dirençli ve kalıcı turizm destinasyonları inşa etmenin (SKA 11) vazgeçilmez bir ön koşulu olduğu ortaya konmaktadır. Literatürün işaret ettiği bu güçlü bağ, politika yapıcılara ve yerel yönetimlere turizm planlamasında kadını merkeze alan, sürdürülebilir ve küresel kalkınma hedefleriyle tam uyumlu stratejik adımlar atmaları için somut bir rehberlik sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kadının Güçlendirilmesi, Turizm, Sistematik İnceleme, Bibliyometrik Profil, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

WOMEN'S EMPOWERMENT IN THE TOURISM SECTOR: A SYSTEMATIC REVIEW

Abstract

In the context of gender equality and human rights, "women's empowerment" is the cornerstone of sustainable development within the tourism sector. This study aims to map the bibliometric landscape of the literature on tourism and women's empowerment in the Web of Science (WoS) database, thereby identifying fundamental trends, academic productivity, and leading actors in the field. To this end, a systematic review method was adopted, and a

comprehensive topic search was conducted on the WoS database on 16 April 2026. A total of 186 academic studies, retrieved by combining keywords related to the concept of empowerment with tourism terminology, were included in the analysis process. The acquired data were subsequently examined across parameters including publication years, document types, geographical distribution, publication language, and Sustainable Development Goals (SDGs). Findings based on frequency analyses demonstrate that the literature reached its highest number of publications, particularly in 2024 and 2025, evidencing an accelerated increase over the last decade. While the majority of the reviewed studies consist of articles in English, geographically, England and the USA hold the leading positions in publication output. Furthermore, it was observed that the literature is largely clustered around the goals of Sustainable Cities and Communities (SDG 11) and Gender Equality (SDG 5). Consequently, this study provides a robust, literature-based data foundation for debates on feminism and gender equality. In practice, it reveals that women's empowerment goes beyond being merely a social equality target (SDG 5); it is an indispensable prerequisite for building resilient and enduring tourism destinations (SDG 11). This strong link, as indicated by the literature, offers concrete guidance for policymakers and local authorities to take strategic steps in tourism planning that centre on women, are sustainable, and fully align with global development goals.
Keywords: Women's Empowerment, Tourism, Systematic Review, Bibliometric Profile, Sustainable Development Goals

SAĞLIK TURİZMİ KAPSAMINDA ERİŞİLEBİLİR TURİZMDE DİJİTAL TEKNOLOJİLER: İYİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ

Doğa Güler Yolcu
Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi
dogaguleryolcu@yandex.com

Cansu Solmaz
Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi
cansu.solmaz@alanya.edu.tr

Özet

Sağlık turizmi, son yıllarda küresel ölçekte hızla büyüyen ve ülkeler için önemli ekonomik fırsatlar sunan bir alan haline gelmiştir. Bu büyüme sürecinde, turizm faaliyetlerinin daha kapsayıcı ve sürdürülebilir hale getirilmesi gerekliliği, erişilebilir turizm kavramını ön plana çıkarmaktadır. Erişilebilir turizm; engelli bireyler, yaşlılar ve özel gereksinimli gruplar başta olmak üzere tüm bireylerin turizm hizmetlerine eşit, güvenli ve bağımsız erişimini ifade etmektedir (Darcy & Buhalis, 2011). Sağlık turizmi bağlamında ise erişilebilirlik, yalnızca fiziksel düzenlemelerle sınırlı kalmayıp aynı zamanda bilgiye erişim, iletişim ve hizmet süreçlerinin de kapsayıcı bir şekilde tasarlanmasını gerektirmektedir. Bu noktada dijital teknolojiler, erişilebilir turizmin geliştirilmesinde kritik bir rol oynamaktadır. Yapay zekâ destekli sağlık danışmanlık sistemleri, mobil sağlık uygulamaları, artırılmış gerçeklik (AR) ve sanal gerçeklik (VR) teknolojileri, bireylerin sağlık hizmetlerine erişimini kolaylaştırmakta ve seyahat deneyimini daha güvenli hale getirmektedir (Gretzel vd., 2020). Özellikle dijital platformlar aracılığıyla sunulan çok dilli içerikler, sesli yönlendirme sistemleri ve kişiselleştirilmiş hizmetler, farklı ihtiyaçlara sahip turistlerin destinasyon seçim süreçlerini olumlu yönde etkilemektedir. Bunun yanı sıra, tele-tıp uygulamaları sayesinde hastalar seyahat öncesinde ve sonrasında sağlık hizmetlerine uzaktan erişebilmekte, bu durum da sağlık turizmine olan güveni artırmaktadır (Smith vd., 2022). Bu çalışma, sağlık turizmi kapsamında erişilebilir turizmin geliştirilmesinde dijital teknolojilerin rolünü incelemeyi ve uluslararası iyi uygulama örneklerini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Araştırma kapsamında, dijital sağlık platformları, erişilebilir destinasyon uygulamaları ve akıllı turizm sistemleri üzerinden yürütülen uygulamalar değerlendirilmiştir. Bulgular, dijital teknolojilerin yalnızca hizmet kalitesini artırmakla kalmadığını, aynı zamanda turist memnuniyeti, tekrar ziyaret niyeti ve destinasyon rekabet gücü üzerinde de önemli etkiler yarattığını göstermektedir. Sonuç olarak, sağlık turizmi destinasyonlarının sürdürülebilir rekabet avantajı elde edebilmesi için erişilebilirlik odaklı dijital dönüşüm stratejilerini benimsemesi gerekmektedir. Bu bağlamda, politika yapıcılar ve sektör paydaşları için dijital altyapının güçlendirilmesi, kullanıcı odaklı tasarım yaklaşımlarının benimsenmesi ve erişilebilirlik standartlarının yaygınlaştırılması önemli öneriler olarak öne çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Turizmi, Erişilebilir Turizm, Dijital Teknolojiler, Akıllı Turizm, Tele-Tıp, Hasta Deneyimi

DIGITAL TECHNOLOGIES FOR ACCESSIBLE TOURISM IN HEALTH TOURISM: BEST PRACTICE EXAMPLES

Abstract

Health tourism has become a rapidly growing field in recent years, offering significant economic opportunities for countries worldwide. In this process of growth, the need to make tourism activities more inclusive and sustainable has brought the concept of accessible tourism to the forefront. Accessible tourism refers to ensuring equal, safe, and independent access to tourism services for all individuals, particularly people with disabilities, the elderly, and those with special needs (Darcy & Buhalis, 2011). Within the context of health tourism, accessibility is not limited to physical arrangements but also requires the inclusive design of information access, communication, and service processes. At this point, digital technologies play a critical role in the development of accessible tourism. Artificial intelligence-based health advisory systems, mobile health applications, augmented reality (AR), and virtual reality (VR) technologies facilitate individuals' access to healthcare services and make travel experiences safer (Gretzel et al., 2020). In particular, multilingual content, voice-assisted navigation systems, and personalized services offered through digital platforms positively influence destination choice processes for tourists with diverse needs. In addition, telemedicine applications enable patients to access healthcare services remotely before and after travel, thereby increasing trust in health tourism (Smith et al., 2022). This study aims to examine the role of digital technologies in improving accessible tourism within the scope of health tourism and to analyze international best practice examples. Within this framework, applications developed through digital health platforms, accessible destination solutions, and smart tourism systems are evaluated. The findings reveal that digital technologies not only enhance service quality but also have significant effects on tourist satisfaction, revisit intention, and destination competitiveness. In conclusion, in order to achieve sustainable competitive advantage, health tourism destinations need to adopt accessibility-oriented digital transformation strategies. In this regard, strengthening digital infrastructure, adopting user-centered design approaches, and expanding accessibility standards are highlighted as key recommendations for policymakers and industry stakeholders.

Keywords: Health Tourism, Accessible Tourism, Digital Technologies, Smart Tourism, Telemedicine, Patient Experience

TURİZM SEKTÖRÜNDE KADIN ÇALIŞANLARIN KARŞILAŞTIKLARI YAPISAL SORUNLAR: SAFRANBOLU ÖRNEĞİNDE BİR ALAN ARAŞTIRMASI

Nurettin Ayaz
Karabük Üniversitesi
nurettinayaz@karabuk.edu.tr

Abdullah Akdoğan
Karabük Üniversitesi
abdullahakdogan@windowslive.com

Özet

Bu araştırma, UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan Safranbolu'nun kültürel turizm ekosisteminde kadın işgücünün konumunu yapısal, örgütsel ve sosyokültürel boyutlarda analiz ederek, bu faktörlerin kadınların sektörel tercihleri üzerindeki belirleyici rolünü saptamayı amaçlamaktadır. Nicel araştırma yönteminin benimsendiği çalışmada, kolayda örnekleme tekniğiyle ulaşılan 400 kadın çalışandan anket yoluyla elde edilen veriler; çoklu regresyon, t-testi ve ANOVA analizlerine tabi tutulmuştur. Analiz sonuçları; örgütsel adalet, iş güvencesi ve cinsiyete dayalı ayrımcılık algılarının kadınların turizmde çalışma motivasyonlarını negatif yönde etkilediğini, buna karşın kariyer engelleri algısının ilginç bir biçimde pozitif bir etki yaratarak kadınların ekonomik bağımsızlık noktasındaki direncini yansıttığını ortaya koymuştur. İş yükü ve operasyonel stresin çalışma nedeni üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi tespit edilmezken, yaş ve eğitim durumu gibi demografik değişkenlerin sektörel tutumlar üzerinde belirgin farklılıklar yarattığı görülmüştür. Nihayetinde çalışma, Safranbolu'da sürdürülebilir ve kapsayıcı bir turizm kalkınması için kadınların ekonomik açıdan güçlendirilmesini hedefleyen, toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı kurumsal politikaların ve yerel yönetim stratejilerinin hayata geçirilmesinin kritik önemini vurgulamaktadır.
Anahtar Kelimeler: Turizmde Kadın İstihdamı, Örgütsel Adalet, Kariyer Engelleri, Cinsiyete Dayalı Ayrımcılık, Safranbolu.

STRUCTURAL PROBLEMS FACED BY FEMALE EMPLOYEES IN THE TOURISM SECTOR: A FIELD STUDY IN SAFRANBOLU

Abstract

This study aims to analyse the position of the female workforce within the cultural tourism ecosystem of Safranbolu—a site inscribed on the UNESCO World Heritage List—from structural, organisational and socio-cultural perspectives, with a view to identifying the decisive role these factors play in women's sectoral preferences. In this study, which employs a quantitative research methodology, data collected via a questionnaire from 400 female employees reached through convenience sampling were subjected to multiple regression, t-tests and ANOVA analyses. The analysis results revealed that perceptions of organisational justice, job security and gender-based discrimination negatively affect women's motivation to work in tourism; conversely, the perception of career barriers interestingly creates a positive effect, reflecting women's resilience regarding economic independence. Whilst no statistically significant effect

of workload and operational stress on the reasons for working was detected, it was observed that demographic variables such as age and educational status created distinct differences in sectoral attitudes. Ultimately, the study emphasises the critical importance of implementing gender-sensitive institutional policies and local government strategies aimed at economically empowering women for sustainable and inclusive tourism development in Safranbolu.
Keywords: Women's Employment in Tourism, Organisational Justice, Career Barriers, Gender-Based Discrimination, Safranbolu.

SOSYAL MEDYANIN RESTORAN TERCİHİNE ETKİSİ: LİTERATÜR TEMELLİ BİR BAKIŞ

Rıdvan Solmaz
Necmettin Erbakan Üniversitesi
solmaz.ridvan@hotmail.com

Ardacan Bulundu
Necmettin Erbakan Üniversitesi
bulunduardacan@gmail.com

Özet

Dijitalleşme süreciyle birlikte sosyal medya platformları tüketicilerin yiyecek-içecek işletmelerini tercih etme aşamasında geleneksel tavsiye mekanizmalarının yerini alan temel bir etkileşim ve karar verme kaynağına dönüşmüştür. Bu çalışma 2001-2026 yılları arasındaki süreci kapsayan geniş bir akademik literatürü sentezleyerek, sosyal medyanın restoran seçimi üzerindeki etkisini çok boyutlu bir perspektifle analiz etmeyi amaçlamaktadır. Araştırmada nitel bir araştırma deseni olan betimsel analiz yöntemi kullanılmış, ilgili zaman diliminde yayımlanan makaleler, lisansüstü tez çalışması ve kuramsal kitaplardan oluşan kapsamlı bir akademik birikim üzerinden veri seti oluşturulmuştur. Kavramsal çerçeve kapsamında sosyal medyanın gelişimi ve etkileri üzerinde özellikleri ele alınmış ve ardından sosyal medyanın restoran tercihine etkisi tartışılmıştır. Elektronik ağızdan ağıza iletişimin (e-WOM) ikna gücü, görsel içeriklerin oluşturduğu estetik algı ve dijital platformlardaki sosyal varlık hissi çalışmanın öne çıkan başlıkları arasındadır. Bulgular sosyal medyanın yalnızca bilgi aktaran tek yönlü bir kanal gibi işlemediğini aksine argüman kalitesi ve bilgi ihtiyacı üzerinden ikna süreçlerini şekillendirdiğini işaret etmektedir. Kullanıcılar bu platformlarda kendi sosyal kimliklerini inşa etmekte, yaşam tarzlarını sergileyerek statü arayışlarını yansıtmakta ve topluluğa ait olma ihtiyacını da bu alan üzerinden kurmaktadır. İncelenen çalışmalar, estetik kaygıların mekansal tasarımı yeniden şekillendirdiğini ortaya koyarken güven inşası sürecinde arkadaş ve yakın çevre etkisinin dijital fenomenlerden daha baskın olabileceğini göstermektedir. Çalışma, tüketici davranışlarındaki yön değişimini açıklamak için kavramsal bir çerçevede sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Restoran Tercihi, Dijital Tanıtım, Tüketici Davranışı, Gastronomi

THE IMPACT OF SOCIAL MEDIA ON RESTAURANT CHOICE: A LITERATURE REVIEW

Abstract

Along with the digitalization process, social media platforms have transformed into a fundamental source of interaction and decision-making that replaces traditional recommendation mechanisms at the stage of consumers choosing food and beverage establishments. This study aims to analyze the impact of social media on restaurant choice from a multi-dimensional perspective by synthesizing a wide academic literatüre covering the process between the years 2001-2026. In the research the descriptive analysis method which is a

qualitative research design was used and a data set was created through a comprehensive academic accumulation consisting of articles, theses and theorical books published in the relevant time period. Within the scope of the conceptual framework the development and characteristics of social media were addressed and then the impact of social media on restaurant preference was discussed. The persuasive power of electronic word-of-mouth (e-WOM), the aesthetic perception created by visual content and the sense of social presence on digital platforms are among the prominent headings of the study. Findings indicate that social media does not function only as a one-way channel transmitting information, on the contrary it shapes persuasion processes through argument quality and the need for information. Users construct their own social identities on these platforms, reflect their search for status by displaying their lifefstyles and establish the need to belong to a community through this space. The examined studies shows that aesthetic concerns reshape spatial design while showing that the influence of friends and close circles can be bmore dominant than digital influencers in the process of building trust. The study presents a conceptual framework to explain the shift in direction of consumer behaviors.

Keywords: Social Media, Restaurant Choice, Digital Promotion, Consumer Behavior, Gastronomy

GASTRONOMİ TURİZMİ KAPSAMINDA POZANTI TAHİNLİ PİDESİ

Dilek Say
Çukurova Üniversitesi
dsay@cu.edu.tr

Zeynep Karayılan
Çukurova Üniversitesi
zalbayrak@cu.edu.tr

Özet

Tahinli pidenin temel bileşeni olan tahin, susam (Sesamum indicum L) tohumlarının kabuklarının soyulması, kavrulması ve öğütülmesi ile elde edilen, yüksek yağ içeriğine sahip macun kıvamında geleneksel bir gıdadır. Besleyici, koruyucu ve tedavi edici özelliklerinden dolayı hem mutfak hem de tıbbi alanlarda önemli bir kaynaktır. Dünyanın farklı yerlerinde unlu mamuller, şekerleme ürünleri ile humus ve babagannuş gibi bazı geleneksel yemeklerde ve salatalarda tat ve aroma verici olarak kullanılmaktadır. Son yıllarda ise özellikle vejetaryen tariflerine zengin aroma katması nedeniyle oldukça önemli bir bileşen olarak öne çıkmaktadır. Ülkemizde sevilerek tüketilen tahin; tahin helvası ve simit üretiminin temel katkı malzemesi olması, meze ve yöresel yemeklere özel tatlar kazandırması, pekmezle karıştırılarak kahvaltılarda veya atıştırmalık olarak tüketilmesi ve kek, kurabiye, çörek ile pide gibi gıdalarda kullanılması nedeniyle mutfak kültürümüzde önemli bir yere sahiptir. Adana, Türk mutfak kültürü açısından Türkiye'nin önemli destinasyonları arasında yer almaktadır. Bu bağlamda Pozantı ilçesi hem coğrafi konumu hem de yöresel lezzetleri ile Adana'nın gastronomik kimliğine önemli katkılar sunma potansiyeline sahiptir. Pozantı ilçesine özgü tahinli pide, coğrafi işaret kapsamına alınabilecek önemli gastronomik ürünlerden biri olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışma kapsamında, Pozantı'da tahinli pide üretimi yapan önemli işletmelerden biri ile yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak veri toplanmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda tahinli pidenin bileşenleri, üretim süreçleri ile sunum şekilleri incelenmiş ve ürünün coğrafi işaret tescili alma potansiyeli değerlendirilmiştir. Ayrıca, Pozantı tahinli pidesinin etkin biçimde tanıtılması, bölgenin gastronomi turizminin gelişimine katkı sağlayacak ve destinasyonun bilinirliğinin artmasına önemli ölçüde destek olacaktır.
Anahtar Kelimeler: Tahinli Pide, Pozantı, Gastronomi Turizmi, Coğrafi İşaret

POZANTI TAHINI PITA IN THE SCOPE OF GASTRONOMY TOURISM

Abstract

Tahini, the key ingredient in tahini pita (pide), is a traditional food with a paste-like consistency and high fat content, produced by hulling, roasting, and grinding the seeds of sesame (Sesamum indicum L). Due to its nutritious, protective, and therapeutic properties, it is an important resource in both culinary and medical fields. It is used as a flavoring and aromatic ingredient in baked goods, confectionery, and traditional dishes such as hummus and babagannuş, as well as in salads, across various parts of the world. In recent years, it has emerged as a particularly important ingredient, especially for adding rich flavor to vegetarian recipes. Tahini, which is

widely enjoyed in our country, holds an important place in our culinary culture because it serves as a key ingredient in the production of tahini halva and simit, imparts unique flavors to meze and regional dishes, is consumed at breakfast or as a snack when mixed with molasses, and is used in foods such as cakes, cookies, pastries, and flatbreads. Adana ranks among Turkey's key destinations in terms of Turkish culinary culture. In this context, the district of Pozantı has the potential to make significant contributions to Adana's gastronomic identity, both through its geographical location and its local delicacies. Tahini pita, unique to the Pozantı district, is considered one of the important gastronomic products eligible for geographical indication status. As part of this study, data was collected using a semi-structured interview technique with one of the major businesses producing tahini pita in Pozantı. Based on the findings, the ingredients, production processes, and presentation methods of tahini pita were examined, and the product's potential for obtaining a geographical indication registration was assessed. Additionally, the effective promotion of Pozantı tahini pita will contribute to the development of the region's culinary tourism and significantly support the enhancement of the destination's visibility.

Keywords: Tahini Pita, Pozantı, Gastronomy Tourism, Geographical Indication

GASTRONOMİ VE SOSYAL MEDYA: VİRAL GASTRONOMİK ÜRÜNLER

Esra Tanrıverdi
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
tnrvrdesra@icloud.com

Mehmet Güllü
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
mehmet.gullu@gop.edu.tr

Özet

Günümüz, büyük değişim ve dönüşümlerin gerçekleştiği, hayatın her alanında teknolojinin çok yönlü olarak bağlantı kurduğu, tarihsel bir kırılma süreci yaşamaktadır. Tüketicilerin uzun zamandır kullandığı sosyal medya olanakları, araştırılmaya değer bir alandır. Çünkü sosyal medya; tüketicilerin düşüncelerini, yemek hakkındaki görüşlerini ve deneyimlerini etkileyerek yemek kültürünü dönüştürebilmektedir.

Bu çalışma, sosyal medyanın yiyecek trendleri üzerindeki etkisi ve sosyal medyada viral olan tatları beslenme değeri, gıda güvenliği, tüketici algısı açısından kapsamlı bir şekilde ele alan çalışmaların değerlendirilmesini ele almaktadır.

Sosyal medya platformlarının hızlı ve geniş etkileşim olanakları, belirli yiyeceklerin kısa sürede popülerleşmesine olanak tanırken, bireylerin günlük beslenme alışkanlıklarına da yenilikçi ve dikkat çekici unsurlar eklemektedir. Viral yiyecekler, yani kısa sürede geniş bir kitleye ulaşarak popülerleşen içerikler, genellikle görsel açıdan estetik, yenilikçi ve paylaşılabilir özellikleriyle ön plana çıkmaktadır. Ancak bu tariflerin beslenme yeterliliği ve gıda güvenliği açısından uygunluğu çoğu zaman sorgulanmamaktadır.

Bu araştırma, sosyal medyada yaygın olarak paylaşılan viral tariflerin belirlenerek besin öğeleri açısından analiz edilmesini ve gıda güvenliği kriterleri çerçevesinde tüketicilerin bu süreçlere nasıl dahil olduğunu anlamayı hedeflemektedir. Söz konusu yiyeceklerin bazı durumlarda yüksek kalori içeriği veya düşük besin değerine sahip olmasının olumsuz etkiler doğurabildiği, buna karşın bazı örneklerde sağlıklı beslenme alışkanlıklarını destekleyebileceği ortaya konulmaktadır. Bu amaçla, literatürde yer alan çeşitli çalışmaların bulguları değerlendirilerek durum tespiti yapılmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın temeli derleme yöntemine dayanmakta olup, bu doğrultuda literatür taraması yapılmıştır. Konuyla ilgili son beş yılda Web of Science, TR Dizin, Google Scholar vb. veri tabanlarında yayınlanmış çalışmalar değerlendirmeye alınmıştır. İncelenen çalışmalar harmanlanarak çalışma konusu ile ilgili detaylı bir literatür kaynağı oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu çalışmanın, ileriki dönemde aynı konuda yapılması planlanan alan araştırmasına, genişletilmiş ve güncel bir literatür dayanağı sağlaması amaçlanmıştır. Ayrıca konuyla ve farklı boyutlarıyla ilgili çalışmak isteyen araştırmacılar için güncel bir kaynak niteliği taşıyacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Viral Tarifler, Beslenme Değeri, Gıda Güvenliği, Tüketici Algısı

GASTRONOMY AND SOCIAL MEDIA: VIRAL GASTRONOMIC PRODUCTS

Abstract

Nowadays, which may also be termed the age of technology, constitutes a historical rupture characterized by profound changes and transformations across nearly every domain, wherein technology establishes multifaceted connections throughout all aspects of life. Social media, long utilized by consumers, represents a field worthy of investigation because social media can transform food culture by influencing consumers' thoughts, opinions, and experiences regarding food.

This study examines the impact of social media on food trends and evaluates research that comprehensively addresses viral flavors on social media in terms of nutritional value, food safety, and consumer perception. The rapid and wide-ranging interaction capabilities of social media platforms enable certain foods to become popular in a short period while also introducing innovative and attention-grabbing elements into individuals' daily dietary habits. Viral foods—contents that achieve popularity by reaching a broad audience in a short time—are often distinguished by their visual aesthetics, novelty, and shareability. However, the adequacy of these recipes in terms of nutritional sufficiency and food safety is frequently left unexamined.

This research aims to identify viral recipes widely shared on social media, analyze them with respect to nutrient composition, and understand how consumers engage with these processes within the framework of food safety criteria. While some instances highlight adverse effects such as high caloric content or low nutrient density, hypotheses also exist that certain viral foods may support healthy eating habits. For this purpose, an attempt was made to assess the current situation by evaluating the findings of various studies in literature.

This study is based on a compilation method and involved a literature review. Studies published in databases such as Web of Science, TR Dizin, and Google Scholar over the past five years have been evaluated. The studies reviewed have been synthesized and compiled in order to create a detailed literature review on the subject. This study aims to provide an expanded and up-to-date literature base for future field research on the same topic which has been planned. It is also anticipated that it will serve as an up-to-date resource for researchers who wish to work on the subject and its various dimensions.

Keywords: Social Media, Viral Recipes, Nutritional Value, Food Safety, Consumer Perception

DOĞA TEMELLİ TURİZMİN ZİHİNSEL RESTORASYON ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: KAVRAMSAL BİR YAKLAŞIM

Öznur Sidal
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
oznuryeksan@yyu.edu.tr

Özet

Bu çalışma, doğa temelli turizmin bireylerin zihinsel restorasyonu üzerindeki etkisini kavramsal bir çerçevede incelemeyi amaçlamaktadır. Günümüzün yoğun çalışma yaşamı, artan iş yükü ve dijitalleşme bireylerde stres ve dikkat yorgunluğu ile birlikte zihinsel tükenmişlik yaşamalarına neden olabilmektedir. Bu bağlamda, doğa ile etkileşim içeren turizm faaliyetleri, bireylerin psikolojik iyi oluş halini desteklemektedir. Doğa temelli turizm; milli parklar, kırsal alanlar, ormanlar ve korunan doğal alanlar gibi çevrelerde gerçekleştirilen etkinlikleri kapsamakta ve bireylere gündelik yaşamın baskılarından uzaklaşma fırsatı sunmaktadır.

Çalışmada, doğanın zihinsel yenilenme üzerindeki etkilerini açıklayan Attention Restoration Theory ve Stress Recovery Theoryleri temel alınmaktadır. Bu teorilere göre doğal çevreler, bireylerin dikkat kapasitesini yenileyerek bilişsel performansı artırmakta ve aynı zamanda stres düzeyini azaltarak duygusal dengeyi desteklemektedir. Literatürde yer alan çalışmalar, kısa süreli doğa deneyimlerinin dahi bireylerin ruh hali, odaklanma düzeyi ve genel yaşam memnuniyeti üzerinde olumlu etkiler yarattığını göstermektedir.

Bu çalışma, mevcut literatürü bütüncül bir yaklaşımla ele alarak doğa temelli turizm, restoratif deneyim ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkileri açıklayan kavramsal bir model önermektedir. Önerilen modelde, doğa temelli turizm deneyimlerinin restoratif etkiler aracılığıyla zihinsel yenilenmeyi desteklediği ve bunun da bireylerin genel iyi oluş düzeyine katkı sağladığı ileri sürülmektedir. Çalışmanın, turizm ve çevresel psikoloji literatürüne teorik katkı sunmasının yanı sıra, destinasyon yöneticilerine ve turizm planlamacılarına sürdürülebilir ve insan odaklı deneyimler geliştirme konusunda yol göstermesi beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Temelli Turizm, Zihinsel Restorasyon, Psikolojik İyi Oluş Hali, Turist Deneyimi

THE IMPACT OF NATURE-BASED TOURISM ON MENTAL RESTORATION: A CONCEPTUAL FRAMEWORK

Abstract

This study aims to examine the impact of nature-based tourism on individuals' mental restoration within a conceptual framework. The demands of contemporary working life, increasing workloads, and the widespread use of digital technologies have contributed to rising levels of stress, attention fatigue, and mental exhaustion among individuals. In this context, tourism activities that involve interaction with nature play an important role in supporting individuals' psychological well-being. Nature-based tourism includes activities conducted in environments such as national parks, rural areas, forests, and protected natural sites, offering individuals an opportunity to escape from the pressures of everyday life.

The study is grounded in two major theoretical perspectives—Attention Restoration Theory and Stress Recovery Theory—which explain the restorative effects of natural environments on

mental functioning. According to these theories, natural settings help restore individuals' attentional capacity, enhance cognitive performance, and reduce stress levels, thereby supporting emotional balance. Existing research indicates that even short-term exposure to natural environments can have positive effects on mood, concentration, and overall life satisfaction.

Adopting a comprehensive approach, this study proposes a conceptual model that explains the relationships among nature-based tourism, restorative experiences, and psychological well-being. The proposed model suggests that nature-based tourism experiences contribute to mental restoration through restorative processes, which in turn enhance individuals' overall well-being. It is expected that this study will not only provide a theoretical contribution to the tourism and environmental psychology literature but also offer practical implications for destination managers and tourism planners in developing sustainable and human-centered tourism experiences.

Keywords: Nature-Based Tourism, Mental Restoration, Psychological Well-Being, Tourist Experience

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE KARBON AYAK İZİ FARKINDALIĞININ SÜRDÜRÜLEBİLİR GIDA SEÇİMİ VE ORTOREKSİYA EĞİLİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Rana Ayşenaz Yardım
Avrasya Üniversitesi
ranakoral@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinde karbon ayak izi farkındalığının sürdürülebilir gıda seçimi üzerindeki etkisini incelemek ve bu ilişkinin ortoreksiya eğilimi ile bağlantısını ortaya koymaktır. Günümüzde sürdürülebilirlik kavramı küresel ölçekte giderek daha fazla önem kazanmakta olup, bu bilincin oluşturulmasında genç neslin rolü büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda, üniversite öğrencilerinin sürdürülebilirlik ve çevre farkındalığı açısından mevcut durumlarının belirlenmesi, ilerleyen süreçte yapılacak çalışmalara yön verecek önemli veriler sunacaktır. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden anket tekniği kullanılacaktır. Veri toplama aracı olarak demografik bilgi formunun yanı sıra Karbon Ayak İzi Farkındalık Ölçeği, Sürdürülebilir Gıda Seçimi Ölçeği ve Ortoreksiya Ölçeği yer almaktadır. Araştırma sonucunda karbon ayak izi farkındalığı ile sürdürülebilir gıda seçimi arasındaki ilişki ortaya konulacak, ayrıca bu ilişkinin ortoreksiya eğilimi ile bağlantısı incelenecektir. Elde edilen bulguların, sürdürülebilir gastronomi ve gastronomi turizmi kapsamında çevreye duyarlı gıda seçimlerinin teşvik edilmesine katkı sağlamasının yanı sıra, bu süreçte ortaya çıkan psikolojik eğilimlerin anlaşılmasına ışık tutması beklenmektedir.
Anahtar Kelimeler: Karbon Ayak İzi, Sürdürülebilir Gıda, Ortoreksiya, Gastronomi

THE EFFECT OF CARBON FOOTPRINT AWARENESS ON SUSTAINABLE FOOD CHOICES AND ORTHOREXIA TENDENCY AMONG UNIVERSITY STUDENTS

Abstract

The aim of this study is to examine the effect of carbon footprint awareness on sustainable food choices among university students and to reveal the connection between this relationship and orthorexia tendencies. Today, the concept of sustainability is gaining increasing importance on a global scale, and the role of the younger generation in creating this awareness is crucial. In this context, determining the current state of university students in terms of sustainability and environmental awareness will provide important data that will guide future studies. The research will utilize a survey technique from quantitative research methods. Data collection tools include a demographic information form, as well as the Carbon Footprint Awareness Scale, the Sustainable Food Choice Scale, and the Orthorexia Scale. The study will reveal the relationship between carbon footprint awareness and sustainable food choices, and will also examine the connection between this relationship and orthorexia tendencies. It is expected that the findings will contribute to promoting environmentally conscious food choices within the scope of sustainable gastronomy and gastronomic tourism, as well as shed light on understanding the psychological tendencies that emerge in this process.
Keywords: Carbon Footprint, Sustainable Food, Orthorexia, Gastronomy

DENEYİMSEL TURİZM KONULU ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK HARİTALANMASI: SCOPUS VERİ TABANI ÖRNEĞİ

Yasemin Yetkin
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
yaseminyetkin@yyu.edu.tr

Seda Erkekli
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
seda.erkekli@hbv.edu.tr

Özet

Bu araştırma kapsamında deneyimsel turizm literatürü, Scopus veri tabanı temel alınarak bibliyometrik analiz yöntemi çerçevesinde sistematik biçimde incelenmiştir. Çalışmanın amacı, deneyimsel turizm alanındaki akademik üretimin zaman içerisindeki gelişim sürecini, tematik eğilimlerini ve literatürün yapısal özelliklerini bütüncül bir perspektifle ortaya koymaktır. Bu doğrultuda, belirlenen arama kriterleri kapsamında 2000-2025 yılları arasında yayımlanan toplam 239 çalışma analiz kapsamına dahil edilmiştir. Veri setinin oluşturulması sürecinde tekrar eden kayıtlar ile konu ile doğrudan ilişkili olmayan çalışmalar elenmiş ve analiz bütünlüğü sağlanmıştır. Analiz sürecinde VOSviewer yazılımı kullanılarak anahtar kelime eş-oluşumları, bibliyografik eşleşmeler ve akademik etkileşim ağları incelenmiştir. Bu yöntem, literatürdeki kavramsal yoğunlaşmaların ve tematik kümelenmelerin görselleştirilmesine imkân tanıyarak alan yazının sistematik ve karşılaştırmalı biçimde değerlendirilmesini mümkün kılmaktadır. Elde edilen bulgular, deneyimsel turizm literatürünün özellikle 2010 yılı sonrasında belirgin bir ivme kazandığını ve giderek daha geniş bir akademik ilgi alanına dönüştüğünü göstermektedir. Bu artış, deneyim odaklı yaklaşımların turizm araştırmalarında daha fazla benimsenmeye başlandığını ortaya koymaktadır. Anahtar kelime analizi, literatürün merkezinde "deneyim" kavramının konumlandığını ve bu kavramın sürdürülebilirlik, kültürel miras ve turizm deneyimi gibi temalarla güçlü ilişkiler kurduğunu ortaya koymaktadır. Bu yapı, deneyimsel turizmin yalnızca turizm faaliyetleriyle sınırlı kalmadığını; çevresel, kültürel ve deneyim temelli yaklaşımları içeren çok boyutlu bir araştırma alanı hâline geldiğini göstermektedir. Ülke temelli analizler, literatürün zamanla çok merkezli ve küresel bir yapıya evrildiğini; farklı coğrafyalardan gelen akademik katkıların giderek arttığını ortaya koymaktadır. Dergi temelli bulgular ise alanın turizm, sürdürülebilirlik ve pazarlama disiplinlerinin kesişiminde geliştiğini ve disiplinler arası bir karakter kazandığını göstermektedir. Deneyimsel turizm literatürünün güçlü bir kavramsal çekirdek etrafında yapılandığı ve bu çekirdeğin farklı tematik alanlarla genişleyerek dinamik bir araştırma alanına dönüştüğü anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Deneyimsel Turizm, Bibliyometrik Analiz, Scopus

BIBLIOMETRIC MAPPING OF STUDIES ON EXPERIENTIAL TOURISM: EVIDENCE FROM THE SCOPUS DATABASE

Abstract

Within the scope of this research, the experiential tourism literature was systematically examined using a bibliometric analysis approach based on the Scopus database. The primary aim of the study is to reveal the development process, thematic trends, and structural characteristics of academic production in the field of experiential tourism from a holistic perspective. In this context, a total of 239 studies published between 2000 and 2025 were included in the analysis in line with the defined search criteria. During the construction of the dataset, duplicate records and studies not directly related to the subject were excluded to ensure analytical consistency. During the analysis process, keyword co-occurrence, bibliographic coupling, and academic interaction networks were examined using VOSviewer software. This method enables the visualization of conceptual concentrations and thematic clusters in the literature, thereby facilitating a systematic and comparative evaluation of the field. The findings indicate that the experiential tourism literature has gained significant momentum, particularly after 2010, and has evolved into an increasingly prominent area of academic interest. This increase reflects the growing adoption of experience-oriented approaches in tourism research. Keyword analysis reveals that the concept of "experience" is positioned at the center of the literature and is strongly associated with themes such as sustainability, cultural heritage, and tourism experience. This structure demonstrates that experiential tourism is not limited to tourism activities alone but has evolved into a multidimensional research field encompassing environmental, cultural, and experience-based approaches. Country-based analyses indicate that the literature has gradually transformed into a multi-centered and global structure, with increasing academic contributions from diverse geographical contexts. Journal-based findings further show that the field develops at the intersection of tourism, sustainability, and marketing disciplines, thereby acquiring an interdisciplinary character. It is evident that the experiential tourism literature is structured around a strong conceptual core, which expands through various thematic areas and evolves into a dynamic research domain.

Keywords: Tourism, Experiential Tourism, Bibliometric Analysis, Scopus.

YALNIZ SEYAHAT EDEN KADINLARIN ALGILADIKLARI RİSKLERİ YÖNETME STRATEJİLERİ[1]

Sibel Kazan
Kırıkkale Üniversitesi
sibelkazann71@gmail.com

Aylin Nalçacı İkiz
Kırıkkale Üniversitesi
a.nalcaci@yandex.com

Özet

Bu çalışma, yalnız seyahat eden kadınların karşılaştıkları cinsiyete dayalı riskleri ve bu riskleri yönetmek için geliştirdikleri stratejileri derinlemesine incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmış olup, veriler amaçlı örnekleme yöntemiyle belirlenen 20 kadın gezgin ile gerçekleştirilen yüz yüze görüşmelerle toplanmıştır. Verilerin analizinde tematik analiz yöntemi benimsenmiş ve MAXQDA programından faydalanılmıştır. Araştırma bulguları, kadınların seyahatlerinde karşılaştıkları tehditleri pasif bir şekilde kabullenmediklerini; aksine "Algılama, Hazırlık, Uygulama ve İçselleştirme" evrelerinden oluşan bütünleşik bir risk yönetimi süreci kurguladıklarını ortaya koymaktadır. Kadınlar, "korku coğrafyası" olarak tanımlanan mekânsal riskleri yönetmek için dijital teknolojileri bir "istihbarat ağı" (dijital kalkan) olarak kullanmakta; eril baskıyı nötralize etmek için ise "sosyal kamuflaj" ve "savunma yalanları" gibi taktiksel stratejilere başvurmaktadır. Sonuçlar, yalnız seyahat eden kadınların turizm sektöründe karşılaştıkları toplumsal kısıtlamaları, geliştirdikleri stratejilerle yeniden şekillendirdiklerini ve kendi seyahat süreçlerini bizzat yönettiklerini ortaya koymaktadır. Çalışma, politika yapıcılara ve destinasyon yöneticilerine kapsayıcı, güvenlik odaklı çözümler üretmeleri için teorik ve pratik rehberlik sunmaktadır.
Anahtar Kelimeler: Yalnız Kadın Gezginler, Risk Yönetimi, Turizm, Dijital Kalkan, Sosyal Kamuflaj

STRATEGIES FOR MANAGING PERCEIVED RISKS OF SOLO FEMALE TRAVELERS

Abstract

This study aims to investigate the gendered risks faced by solo female travelers and the strategies they develop to manage these risks. Using a phenomenological approach within the qualitative research framework, data were collected through in-depth face-to-face interviews with 20 female travelers selected via purposive sampling. The data were analyzed using thematic analysis with the support of MAXQDA software. Findings indicate that women do not passively accept the threats encountered during their travels but rather employ an integrated risk management process consisting of "Perception, Preparation, Implementation, and Internalization" stages. To

[1]Bu bildiri, Sibel Kazan tarafından hazırlanan "Yalnız Kadın Gezginlerin Güvenlik Algısı: Türkiye'de Toplumsal Cinsiyet Perspektifinden Turizm Deneyimi" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

manage spatial risks defined as the "geography of fear," women utilize digital technologies as an "intelligence network" (digital shield), while employing tactical strategies such as "social camouflage" and "defensive lies" to neutralize patriarchal pressures. The results demonstrate that solo female travelers reshape the social constraints they encounter in the tourism sector through the strategies they develop and manage their own travel processes. This study contributes to the development of inclusive, safety-oriented strategies for policymakers and destination managers.

Keywords: Solo Female Travelers, Security Risk Perception, Risk Management Strategies, Gender

MARDİN'DE TARİHSEL KENTSEL VE ÇEVRESEL DEĞERLERİN KORUMA–KULLANMA DENGESİ BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Elanur Yaprak
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
elanurelanur2606@gmail.com

Yasemin İlkay
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
yasemin.ilkay@gmail.com

Özet

Mardin kenti, çok katmanlı tarihsel geçmişi, özgün kentsel dokusu ve zengin çevresel değerleri ile önemli bir kültürel miras alanı olmasına rağmen, artan turizm faaliyetleri, kentsel yayılma ve işlev değişimleri bu değerler üzerinde giderek artan bir baskı oluşturmaktadır. Özellikle eski kent ile yeni kent arasındaki mekânsal ayrışma, ulaşım ve fonksiyon dağılımındaki dengesizlikler ile plansız gelişim süreçleri, koruma-kullanma dengesini zayıflatmakta ve kentsel bütünlüğü olumsuz etkilemektedir. Bu çalışma, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi BAP Koordinatörlüğü tarafından desteklenen FBA-2026-13023 no'lu LOK-A projesi kapsamında, Mardin'deki tarihsel, kentsel ve çevresel değerlerin kentleşme dinamikleri ve planlama süreçleri bağlamında nasıl ele alındığını incelenmeyi ve bu değerler arasında sürdürülebilir bir koruma-kullanma dengesi kurulmasına yönelik değerlendirmeler geliştirmeyi amaçlamaktadır. Çalışmada yapılan literatür taraması çerçevesinde, mekânsal analizler, tarihsel ve çevresel değer envanteri ile GZFT (SWOT) analizi kullanılmış; ayrıca sit alanları, turizm potansiyeli ve kentsel gelişim dinamikleri bütüncül bir yaklaşımla ele alınmıştır. Analiz sürecinde, mevcut plan kararları ile alanın fiziksel ve işlevsel özellikleri karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiş ve sorun-potansiyel ilişkisi ortaya konmuştur. Elde edilen bulgular, Mardin'in güçlü tarihsel ve çevresel değerlerinin yüksek turizm potansiyeli sunduğunu; ancak bu potansiyelin plansız gelişim, yoğun turizm baskısı, işlevsel dönüşümler ve eski-yeni kent arasındaki mekânsal ayrışma nedeniyle sürdürülebilir biçimde yönetilemediğini göstermektedir. Eski kent dokusu korunduğu halde özellikle yeni gelişim alanlarının, tarihsel kent dokusunun bütünlüğünü desteklemekten uzak kaldığı ve parçalı bir mekânsal yapı oluşturduğu tespit edilmiştir. Bu durum, koruma ve kullanım kararlarının bütüncül bir planlama yaklaşımı içinde ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, turizm, kentsel büyüme ve ekolojik sürekliliği birlikte değerlendiren, dengeli ve kapsayıcı bir planlama yaklaşımının geliştirilmesi, Mardin'in tarihsel ve çevresel değerlerinin sürdürülebilirliği açısından kritik önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Koruma-Kullanma Dengesi, Mekânsal Planlama, Sürdürülebilir Turizm, Tarihsel Çevre, Mardin

EVALUATION OF HISTORICAL, URBAN AND ENVIRONMENTAL VALUES IN MARDIN WITHIN THE FRAME WORK OF THE CONSERVATION–USE BALANCE

Abstract

Mardin, with its multilayered historical background, unique urban fabric, and rich environmental values, represents a significant cultural heritage site. However, increasing tourism activities, urban expansion, and functional transformations have begun to exert pressure on these values. In particular, the spatial segregation between the old city and the new city, along with imbalances in transportation and land-use distribution, weakens the conservation–use balance and negatively affects urban integrity. This study, conducted within the scope of the LOK-A project supported by Van Yüzüncü Yıl University (Project No: FBA-2026-13023), aims to evaluate how historical, urban, and environmental values in Mardin are addressed within urbanization dynamics and planning processes, focusing on establishing a sustainable balance between conservation and use. The methodology includes a comprehensive literature review, spatial analyses, historical and environmental inventory studies, and SWOT analysis. In addition, conservation areas, tourism potential, and urban development dynamics were assessed in an integrated manner. Existing planning decisions were comparatively analysed with the physical and functional characteristics of the area to reveal the relationship between problems and potentials. The findings indicate that although Mardin has strong historical and environmental assets with high tourism potential, these values are not sustainably managed due to unplanned development, tourism pressure, functional changes, and spatial fragmentation. The study concludes that a holistic and integrated planning approach—where conservation, tourism, urban growth, and ecological continuity are addressed together—is essential for ensuring sustainable urban development.

Keywords: Conservation–Use Balance, Spatial Planning, Historical Environment, Sustainable Tourism, Mardin

MARDİN KENTSEL MAKROFORMUNUN DOĞAL YAPI VERİLERİ ÇERÇEVESİNDE MEKÂNSAL DÖNÜŞÜMÜNÜN DEĞERLENDİRİLMESİ

Revşan Yıldırımçakar
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
r62584672@gmail.com

Mehmet Emin Beyaz
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
eminbyz1029@gmail.com

Şirvan Denizciler
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
sirvandenizciler@gmail.com

Yasemin İlkay
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
yasemin.ilkay@gmail.com

Özet

Bu çalışma, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi BAP Koordinatörlüğü tarafından desteklenen FBA-2026-13025 no'lu LOK-A projesi kapsamında, Mardin kentinin tarihsel yerleşim dokusundan günümüz yapılaşma sürecine uzanan mekânsal dönüşümünü, doğal yapı verileri ve yerleşilebilirlik kriterleri çerçevesinde incelemektedir. Mardin'in tarihsel yerleşim modeli topografyanın belirleyici olduğu, eğime uyumlu ve teraslanmış bir kentsel form sergilemektedir. Ancak özellikle 1990'lı yıllardan sonra kentte gözlenen yeni yapılaşma eğilimleri, bu doğal uyum anlayışından uzaklaşarak daha yoğun, dikey ve topografyaya müdahaleci bir büyüme biçimine dönüşmüştür. Bu çalışma, Mardin kent makroformunun tarihsel gelişimini incelemeyi, doğal yapı verileri temelinde kentin yerleşilebilirlik durumunu değerlendirmeyi ve mevcut yapılaşma eğilimlerinin sürdürülebilir şehircilik ilkeleriyle ne derece uyumlu olduğunu ortaya koymayı hedeflemektedir. Araştırmada CBS tabanlı çok kriterli değerlendirme yöntemi kullanılarak eğim, jeoloji, arazi kullanımı, taşkın ve erozyon riski gibi veriler analiz edilmiştir. Bu kapsamda sayısal yükseklik modeli, eğim verileri, arazi kullanımı, jeolojik yapı, taşkın sınırları, erozyon hassasiyeti ve yapı yüksekliği gibi farklı veri katmanları birlikte değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler yardımıyla bir yerleşilebilirlik hassasiyet haritası oluşturulmuş; bu harita mevcut yapılaşma deseniyle çakıştırılarak doğal eşiklerle uyumsuz gelişme alanları tespit edilmiştir. Böylece kentin büyüme eğiliminin hangi alanlarda doğal yapı ile çatıştığı analitik olarak ortaya konmuştur. Elde edilen bulgular, geleneksel yerleşim modelinin doğa ile uyumlu bir yapı sergilediğini; buna karşılık modern yapılaşma eğilimlerinin, özellikle yüksek katlı yapılaşmanın, topografya ile çeliştiğini göstermektedir. Sonuç olarak, çalışma, doğal eşikleri dikkate alan, sürdürülebilir ve dirençli bir planlama yaklaşımının gerekliliğini açık biçimde ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Arazi Kullanımı, Doğal Yapı, Kentsel Makroform, Mekânsal Dönüşüm, Mardin

EVALUATION OF THE SPATIAL TRANSFORMATION OF MARDIN'S URBAN MACROFORM WITHIN THE FRAMEWORK OF NATURAL STRUCTURE DATA

Abstract

This study, conducted within the scope of the LOK-A Project (Project No. FBA-2026-13025) supported by the Scientific Research Projects Coordination Unit of Van Yüzüncü Yıl University, examines the spatial transformation of the city of Mardin from its historical settlement pattern to its contemporary urban development through natural structure data and land suitability criteria. Mardin's traditional settlement model exhibits a terraced urban form shaped by topography and adapted to slope conditions. However, particularly since the 1990s, urban development has increasingly departed from this nature-compatible pattern, evolving into a denser, high-rise form that largely disregards topographic constraints. The study evaluates the historical development of Mardin's urban macroform, assesses land suitability based on physical environmental data, and examines the extent to which current development trends are compatible with sustainable urban planning principles. A GIS-based Multi-Criteria Evaluation (MCE) approach was employed using spatial datasets including topography, geology, land use, flood risk, erosion susceptibility, and building height. Based on these datasets, a land suitability map was produced and overlaid with the existing urban development pattern to identify areas where urban growth conflicts with natural thresholds. The results reveal that while the traditional settlement pattern maintains a strong compatibility with the natural environment, contemporary development trends—particularly high-rise construction—are increasingly inconsistent with the city's topographical characteristics. Consequently, the study highlights the necessity of adopting a sustainable and resilient planning approach that recognizes natural thresholds as fundamental determinants of future urban development.

Keywords: Land Use, Natural Structure, Spatial Transformation, Urban Macroform, Mardin

YENİLEBİLİR ELEŞTİRİ: DENEYİMSEL GASTRONOMİ YOLUYLA PLASTİK ATIKLARIN SANATSAL TEMSİLİ

Fehim Erişti
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
fehim.eristi@ogr.hbv.edu.tr

Sami Sonat Özdemir
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
sami.ozdemir@hbv.edu.tr

Özet

Bu çalışma, 21. yüzyılda giderek artan ekolojik krizler ve özellikle denizlerdeki plastik kirliliği bağlamında, gastronomi ve sanat kesişiminde geliştirilen "yenilebilir eleştiri" kavramını incelemektedir. Araştırmanın amacı, Timothy Morton'un "hipernesne" olarak tanımladığı ve ölçeği nedeniyle insan algısını aşan çevresel sorunların, deneyimsel gastronomi aracılığıyla somut, duyusal ve hissedilebilir deneyimlere nasıl dönüştürülebileceğini tartışmaktır. Bu çerçevede gastronomi, yalnızca fizyolojik bir ihtiyaç ya da tüketim pratiği olarak değil, aynı zamanda etik, estetik ve toplumsal boyutları olan bir "gastropolitik" ifade alanı olarak ele alınmaktadır. Bu yaklaşım, yeme eylemini yalnızca beslenme ile sınırlı bir pratik olmaktan çıkararak, onu eleştirel düşünme ve farkındalık üretme aracı haline getirmektedir. Çalışma nitel araştırma desenine dayanmaktadır ve vaka analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örnek olayı, Kopenhag'daki Alchemist restoranında sunulan ve denizlerdeki plastik kirliliğini konu alan "Plastic Fantastic" adlı yemektir. Bu vaka, ekolojik bir sorunun gastronomik temsil aracılığıyla nasıl deneyimsel bir forma dönüştüğünü incelemek için seçilmiştir. Teorik çerçevede eleştirel estetik yaklaşımlar, yeme eyleminin çok duyulu yapısı ve "Holistic Cuisine" anlayışı birlikte ele alınmıştır. Bulgular, yemeğin çok duyulu karakterinin izleyici ile çevresel sorun arasındaki bilişsel ve duygusal mesafeyi azalttığını ve bireyi pasif gözlemciden aktif bir farkındalık öznesine dönüştürebildiğini göstermektedir. Ayrıca gastronominin, soyut ve görünmez ekolojik krizleri bedensel deneyim yoluyla görünür kılmada güçlü bir araç olduğu ortaya konmuştur. Sonuç olarak çalışma, gastronominin ekolojik krizlerin temsili ve anlaşılmasında etkili bir iletişim ve farkındalık aracı olabileceğini, "yenilebilir eleştiri" yaklaşımının ise çevresel sorunları yalnızca temsil etmekle kalmayıp, onları deneyim yoluyla içselleştiren yeni bir eleştirel estetik alanı açtığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yenilebilir Eleştiri, Gastropolitika, Hipernesne, Eleştirel Estetik, Çok Duyulu Deneyim

EDIBLE CRITIQUE: THE ARTISTIC REPRESENTATION OF PLASTIC WASTE THROUGH EXPERIENTIAL GASTRONOMY

Abstract

This study examines the concept of "edible critique" at the intersection of gastronomy and art within the context of increasing ecological crises in the 21st century, particularly marine plastic pollution. The main objective is to discuss how environmental problems, conceptualized by

Timothy Morton as "hyperobjects" due to their scale and complexity beyond human perception, can be transformed into tangible, sensory, and embodied experiences through experiential gastronomy. Within this framework, gastronomy is approached not only as a biological necessity or a form of consumption, but also as a "gastropolitical" field of expression that carries ethical, aesthetic, and social dimensions. This perspective extends the act of eating beyond nourishment, positioning it as a medium for critical reflection and awareness production. The study adopts a qualitative research design and employs a case study method. The selected case is the "Plastic Fantastic" dish served at the Alchemist restaurant in Copenhagen, which addresses marine plastic pollution through culinary representation. This case is analyzed as an example of how an ecological issue can be translated into an experiential gastronomic form. The theoretical framework integrates critical aesthetic approaches, the multisensory nature of eating, and the concept of "Holistic Cuisine." The findings indicate that the multisensory structure of food reduces both cognitive and emotional distance between the individual and environmental crises, transforming passive observation into active awareness. Moreover, gastronomy emerges as a powerful medium for making abstract ecological issues visible and experientially accessible. In conclusion, the study argues that gastronomy can function as an effective tool for communicating ecological crises, and that the "edible critique" approach opens a new field of critical aesthetics in which environmental problems are not only represented but also embodied and internalized through sensory experience.

Keywords: Edible Critique, Gastropolitics, Hyperobject, Critical Aesthetics, Multisensory Experience

GASTRONOMİ VE TURİZM İŞLETMECİLİĞİ PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN KARİYER YETKİNLİK DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

Gözde Nur Coşkun Kaya
Balıkesir Üniversitesi
gozdenurcoskun@balikesir.edu.tr

Cesim Behremen
Bitlis Eren Üniversitesi
cbehremen@beu.edu.tr

Özet

Araştırmanın temel amacı, Gastronomi ve Mutfak Sanatları ile Turizm İşletmeciliği programlarında öğrenim gören öğrencilerin kariyer yetkinlik düzeylerini karşılaştırmalı olarak incelemektir. Araştırma, nicel araştırma yaklaşımı ve tarama modeli çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Gastronomi ve Mutfak Sanatları (n=206) ve Turizm İşletmeciliği (n=188) programlarında öğrenim gören toplam 394 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Akkermans vd. (2013) tarafından geliştirilen ve Görgülü ve Bozgeyikli (2024) tarafından Türkçeye uyarlanan Kariyer Yetkinlikleri Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek; motivasyona yönelik farkındalık, niteliklere yönelik farkındalık, sosyal ağ, kendini sunma, iş keşfi ve kariyer kontrolü olmak üzere altı boyuttan oluşmaktadır. Verilerin analizinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerinin yanı sıra bağımsız örneklem t-testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda Gastronomi ve Mutfak Sanatları öğrencilerinin motivasyona yönelik farkındalık, niteliklere yönelik farkındalık, kendini sunma ve kariyer kontrolü boyutlarında Turizm İşletmeciliği öğrencilerinden anlamlı düzeyde daha yüksek puanlara sahip oldukları belirlenmiştir. Buna karşılık sosyal ağ ve iş keşfi boyutlarında bölümler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümün kariyer yetkinliğinin bazı boyutlarında farklılaştırıcı bir unsur olduğu, ancak bu etkinin kariyer yetkinliğinin tüm boyutlarında ortaya çıkmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
Anahtar Kelimeler: Kariyer Yetkinliği, Kariyer Yetkinlikleri Ölçeği, Gastronomi ve Mutfak Sanatları, Turizm İşletmeciliği, Üniversite Öğrencileri

A COMPARATIVE ANALYSIS OF THE CAREER COMPETENCY LEVELS OF GASTRONOMY AND TOURISM MANAGEMENT PROGRAM STUDENTS

Abstract

The aim of this study is to comparatively examine the career competencies of students studying in Gastronomy and Culinary Arts and Tourism Management programs. The study was conducted within the framework of a quantitative research approach using a survey design. The study group consisted of 394 university students, including 206 students from the Gastronomy and Culinary Arts program and 188 students from the Tourism Management program. Data were collected using the Career Competencies Scale developed by Akkermans et al. (2013) and adapted into Turkish by Görgülü and Bozgeyikli (2024). The scale consists of six dimensions: reflection on motivation, reflection on qualities, networking, self-profiling, work exploration, and career

control. The data were analyzed using frequencies, percentages, means, standard deviations, and independent samples t-tests. The findings revealed that students in the Gastronomy and Culinary Arts program had significantly higher scores than Tourism Management students in the dimensions of reflection on motivation, reflection on qualities, self-profiling, and career control. However, no statistically significant differences were found between the two groups in terms of networking and work exploration. Overall, the findings indicate that the academic program is a differentiating factor in some dimensions of students' career competencies, whereas this differentiation does not emerge across all dimensions of career competencies.
Keywords: Career Competencies, Career Competencies Scale, Gastronomy and Culinary Arts, Tourism Management, University Students

TURİZM ALANINDA KAYIRMACILIK ÜZERİNE BİBLİYOMETRİK BİR İNCELEME: DERGİPARK VERİLERİ ÖRNEĞİ

Seda Derinalp Çanakçı
Erciyes Üniversitesi
sedacanakci@erciyes.edu.tr

Fatmanur Akhan
Erciyes Üniversitesi
fatmanur.akhan38@gmail.com

Özet

Bu çalışma, turizm sektöründe kayırmacılık olgusunu ele alan akademik çalışmaların bibliyometrik analiz yöntemiyle incelenmesini amaçlamaktadır. Bu kapsamda, DergiPark veri tabanında yer alan kayırmacılık konulu 157 adet makale bulunmuş ancak belirlenen dahil edilme ve dışlanma kriterleri doğrultusunda çalışmalar arasından 21 makale detaylı incelemeye tabi tutulmuştur. İnceleme sürecinde çalışmalar; bilim dallarına göre dağılım, yazar sayısı, yayın yılı, yayımlandıkları dergiler, atıf sayıları ve kullanılan araştırma yöntemleri gibi çeşitli parametreler çerçevesinde analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular, kayırmacılık kavramına yönelik çalışmaların özellikle işletme ve turizm disiplinlerinde yoğunlaştığını göstermektedir. İncelenen makalelerin çoğunlukla birden fazla yazar tarafından kaleme alındığı, yayınların belirli zaman dilimlerinde yoğunluk kazandığı ve farklı akademik dergilerde yayımlandığı tespit edilmiştir. Ayrıca, çalışmaların atıf sayılarının genel olarak düşük ve orta düzeyde olduğu, ancak bazı araştırmaların literatürde daha fazla görünürlük elde ettiği belirlenmiştir. Yöntemsel açıdan değerlendirildiğinde ise nicel araştırma yöntemlerinin ağırlıkta olduğu ve veri toplama aracı olarak en sık anket tekniğinin tercih edildiği sonucuna ulaşılmıştır Son olarak, elde edilen bulguların bir kısmının mevcut literatürde yer alan diğer bibliyometrik çalışmalarla paralellik gösterdiği saptanmış, bu durum çalışmanın bulgularının güvenilirliğini destekler nitelikte değerlendirilmiştir. Bu yönüyle araştırma, turizm sektöründe kayırmacılık konusuna ilişkin akademik üretimin genel eğilimlerini ortaya koyarak, gelecekte yapılacak çalışmalar için yol gösterici bir çerçeve sunmaktadır.
Anahtar Kelimeler: Kayırmacılık, Bibliyometrik Analiz, DergiPark.

A BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF FAVORITISM IN THE TOURISM SECTOR: THE EXAMPLE OF DERGIPARK DATA

Abstract

This study aims to examine academic studies addressing the phenomenon of favoritism in the tourism sector through a bibliometric analysis method. Within this scope, a total of 157 articles on favoritism available in the DergiPark database were identified; however, in line with the predetermined inclusion and exclusion criteria, 21 articles were selected for detailed analysis. During the review process, the studies were analyzed based on various parameters, including their distribution across scientific disciplines, number of authors, publication years, the journals in which they were published, citation counts, and the research methods employed. The findings

indicate that studies on the concept of favoritism are particularly concentrated in the fields of business administration and tourism. It was also determined that most of the analyzed articles were written by multiple authors, that publications tended to cluster within specific time periods, and that they were published across a variety of academic journals. Furthermore, it was observed that the citation counts of the studies were generally at low to moderate levels; however, some studies achieved greater visibility within the literature. From a methodological perspective, the results reveal that quantitative research methods are predominant, with survey techniques being the most frequently used data collection tool. Finally, it was found that some of the obtained findings are consistent with other bibliometric studies in the existing literature, which supports the reliability of the results. In this respect, the study provides a guiding framework for future research by revealing the general trends of academic production on favoritism in the tourism sector.
Keywords: Nepotism, Bibliometric Analysis, DergiPark.

ENDÜSTRİYEL MUTFAKLARDA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ÇALIŞMALARINA YÖNELİK SİSTEMATİK LİTERATÜR İNCELEMESİ

Serap Nazır
Beykoz Üniversitesi
serapnazir@beykoz.edu.tr

Özet

Günümüzde milyonlarca insan yetersiz beslenirken, diğer taraftan obezite ile ilgili sağlık sorunları da giderek artmaktadır. Hızlı nüfus artışı ise bu sorunları daha da derinleştirerek, herkesin sağlıklı ve yeterli beslenmeye ulaşmasını zorlaştırmaktadır. Bu zorluğun çözümü, yalnızca sağlık değil, aynı zamanda çevre ve ekonomi boyutlarını da dikkate alan bütünsel bir yaklaşımı zorunlu kılmaktadır. Gıda sistemleri, küresel sera gazı emisyonlarının ve su kullanımının en önemli bölümünü oluşturduğundan, akademisyenler ve politika yapıcılar çevresel etkileri ölçerken çoğunlukla, su ayak izi ve karbon ayak izi gibi iki temel göstergeyi kullanmaktadır. Bu göstergeler, beslenme ve çevre politikalarının yönünü belirlemede de önemli bir rehber olmaktadır. Bu araştırmanın amacı, endüstriyel mutfaklar, toplu beslenme sistemleri ve catering sektöründe karbon ayak izi ile su ayak izi hesaplamaları üzerine yapılmış güncel akademik literatürü incelemektedir. Araştırmada literatür taraması uluslararası (Web of Science, Google Scholar) ve ulusal (TR Dizin, ULAKBIM, DergiPark) veri tabanlarında gerçekleştirilmiştir. Tarama sürecinde "karbon ayak izi", "su ayak izi", "catering", "toplu beslenme", "endüstriyel mutfak", "yaşam döngüsü değerlendirmesi (LCA)" ve bu terimlerin İngilizce karşılıkları kullanılmıştır. Çalışmaya 2018-2026 yılları arasında yayımlanmış, konuyla doğrudan ilgili akademik makaleler dahil edilmiştir. İncelenen çalışmaların genel eğilimi, hayvansal kaynaklı proteinlerin, özellikle sığır etinin, bitkisel kaynaklara kıyasla daha yüksek çevresel etkilere sahip olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, literatürde yer alan bulgular, menü planlamasında yapılacak stratejik değişikliklerin, bitki temelli alternatiflerin artırılmasının ve sürdürülebilir üretim-tüketim yaklaşımlarının benimsenmesinin çevresel sürdürülebilirliğin iyileştirilmesine katkı sağlayabileceğine işaret etmektedir.
Anahtar Kelimeler: Karbon Ayak İzi, Su Ayak İzi, Endüstriyel Mutfaklar, Catering, Yaşam Döngüsü Analizi

SYSTEMATIC LITERATURE REVIEW ON SUSTAINABILITY STUDIES IN INDUSTRIAL KITCHENS

Abstract

Today, while millions of people suffer from malnutrition, on the other hand, health problems related to obesity are also increasing. Rapid population growth, on the other hand, exacerbates these issues, making it more difficult for everyone to achieve healthy and adequate nutrition. The solution to this challenge necessitates a holistic approach that takes into account not only health but also environmental and economic dimensions. Since food systems constitute the most significant portion of global greenhouse gas emissions and water usage, academics and policymakers often use two key indicators, such as water footprint and carbon footprint, when measuring environmental impacts. These indicators also serve as an important guide in

determining the direction of nutrition and environmental policies. The aim of this research is to examine the current academic literature on carbon footprint and water footprint calculations in industrial kitchens, mass catering systems, and the catering sector. In the study, the literature review was conducted in international (Web of Science, Google Scholar) and national (TR Dizin, ULAKBIM, DergiPark) databases. During the screening process, the terms "carbon footprint," "water footprint," "catering," "mass catering," "industrial kitchen," "life cycle assessment (LCA)," and their English equivalents were used. The study included academic articles published between 2018 and 2026 that are directly related to the subject. The general trend of the examined studies indicates that animal-based proteins, particularly beef, have a higher environmental impact compared to plant-based sources. However, the findings in the literature indicate that strategic changes in menu planning, the increase of plant-based alternatives, and the adoption of sustainable production-consumption approaches can contribute to the improvement of environmental sustainability.

Keywords: Carbon Footprint, Water Footprint, Industrial Kitchens, Catering, Life Cycle Assessment

TÜRKİYE'DE TURİZM TALEBİ, REEL EFEKTİF DÖVİZ KURU VE HARCAMA ARASINDAKİ DİNAMİK İLİŞKİLERİN EKONOMETRİK ANALİZİ

Ahmet Çavuş
Atatürk Üniversitesi
ahmetcavus@atauni.edu.tr

Volkan Tuncel
Bingöl Üniversitesi
volkantuncel44@gmail.com

Özet

Döviz kurları, turizm talebini etkileyen temel makroekonomik değişkenlerden biri olarak, özellikle turist çeken ülkeler açısından kritik bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda, çalışmanın temel amacı, Türkiye'ye yönelik turist sayısı ile turistlerin gerçekleştirdiği harcamalar arasındaki ilişkinin, döviz kurlarının etkisi çerçevesinde ekonometrik yöntemler kullanılarak analiz edilmesidir. Bu amaç doğrultusunda, 2012Q1–2025Q4 dönemine ait veriler kullanılarak Türkiye ekonomisinde çıkış yapan ziyaretçi sayısı (ÇYZS), reel efektif döviz kuru (REDK) ve ortalama harcama (OHD) değişkenleri arasındaki dinamik etkileşimler incelenmiştir. Analiz sürecinde, söz konusu değişkenler arasındaki kısa dönemli ilişkileri ortaya koymak amacıyla Vektör Otoregresyon (VAR) modeli kurulmuş ve Granger nedensellik testleri uygulanmıştır. Bu yöntemler aracılığıyla, değişkenler arasındaki yönlü ilişkiler ve karşılıklı etkileşimlerin istatistiksel olarak anlamlılığı değerlendirilmiştir.

Elde edilen bulgular, ÇYZS ve REDK değişkenleri arasında çift yönlü Granger nedenselliği olduğunu ortaya koymaktadır; yani döviz kuru değişimleri ziyaretçi sayısını, ziyaretçi sayısındaki değişimler ise döviz kurunu anlamlı şekilde etkilemektedir. Buna karşılık, OHD değişkeni ne ÇYZS ne de REDK tarafından anlamlı bir şekilde açıklanmamakta ve bu değişkenler üzerinde de istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi gözlenmemektedir. Araştırmanın bir diğer önemli bulgusu, yabancı ziyaretçi sayısından ortalama harcamaya doğru tek yönlü bir nedensellik ilişkisinin bulunmasıdır. Bu sonuçlar, turizm talebi ile döviz kuru arasındaki karşılıklı etkileşimin güçlü olduğunu, ancak turistlerin ortalama harcama düzeyinin bağımsız bir değişken olarak kaldığını göstermektedir. Politika yapıcılar açısından değerlendirildiğinde, döviz kuru istikrarı ile turizm akımları arasındaki karşılıklı etkileşim dikkate alınarak, turizm ve döviz politikalarının eşgüdüm içerisinde tasarlanması, ülkenin turizm gelirlerinin artırılmasına katkı sağlayabilecek önemli bir unsur olarak öne çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Turizm Talebi, Döviz Kuru, Harcama, Granger Nedensellik

AN ECONOMETRIC ANALYSIS OF THE DYNAMIC RELATIONSHIPS BETWEEN TOURISM DEMAND, THE REAL EFFECTIVE EXCHANGE RATE, AND EXPENDITURE IN TÜRKIYE

Abstract

Exchange rates, as one of the key macroeconomic variables influencing tourism demand, play a critical role, particularly for countries that attract tourists. In this context, the primary objective

of this study is to analyze the relationship between the number of tourists visiting Turkey and their expenditures, using econometric methods within the framework of the impact of exchange rates. To this end, the dynamic interactions among the number of departing visitors (ÇYZS), the real effective exchange rate (REDK), and average expenditure (OHD) in the Turkish economy were examined using data covering the period from the first quarter of 2012 (2012Q1) to the fourth quarter of 2025 (2025Q4). During the analysis, a Vector Autoregression (VAR) model was constructed and Granger causality tests were applied to identify short-term relationships among these variables. Through these methods, the statistical significance of the directional relationships and mutual interactions among the variables was assessed.

The findings reveal the existence of bidirectional Granger causality between the ÇYZS and REDK variables; that is, exchange rate fluctuations significantly affect visitor numbers, and changes in visitor numbers significantly affect the exchange rate. In contrast, the OHD variable is not significantly explained by either ÇYZS or REDK, nor is any statistically significant effect on these variables observed. Another key finding of the study is the presence of a unidirectional causality relationship running from the number of foreign visitors to average expenditure. These results indicate that while the interaction between tourism demand and the exchange rate is strong, the average expenditure level of tourists remains an independent variable. From the perspective of policymakers, given the interplay between exchange rate stability and tourism flows, the coordinated design of tourism and foreign exchange policies emerges as a key factor that could contribute to increasing the country's tourism revenues.

Keywords: Tourism Demand, Exchange Rate, Expenditure, Granger Causality

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAĞLAMINDA SÜRDÜRÜLEBİLİR SU ÜRÜNLERİ VE MENÜ PLANLAMA

Ahmet Çavuş
Atatürk Üniversitesi
ahmetcavus@atauni.edu.tr

Hami Ünlü
Bayburt Üniversitesi
hamiunlu@bayburt.edu.tr

Özet

İklim değişikliği, okyanusların ısınması ve canlıların yaşam alanlarının bozulması ile kaynakları ciddi şekilde tehdit etmektedir. Bu tehdit, hem balık stoklarının azalmasına hem de gıda sistemlerinin sürdürülebilirliğinin zayıflamasına yol açmaktadır. FAO'nun "The State of World Fisheries and Aquaculture" raporları ile IPCC raporları, aşırı avcılık ve iklim değişikliğinin balık stokları üzerinde aşırı bir baskısının olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda, sürdürülebilir su ürünlerine dayalı menü planlamalarının, hem ekosistemin korunmasına hem de sağlıklı beslenmeyi desteklemeye önemli katkılar sunacağı aşikârdır. Yapılan çalışmalar, iklim değişikliğine bağlı okyanus ısınması ve asitleşmenin, soğuk su türlerinde balık stoklarını küçülttüğü ve av verimini azalttığını göstermiştir. Kaynakların bilinçli kullanımı sayesinde uzun vadede hammadde sürekliliği sağlanmakta ve tedarik riskleri azalmaktadır. Bu çalışmada sürdürülebilir su ürünlerinin seçimi, porsiyon miktarı, mevsimsellik ve menü çeşitliliği gibi durumlar ele alınmaktadır. Ayrıca bu çalışma ile sürdürülebilir bir şekilde avlanan ve yetiştirilen türlerin yiyecek içecek işletmelerinde kullanım durumunun tespit edilmesi, müşterinin sürdürülebilir ürünlere yönelik beklentilerinin belirlenmesi ve işletme yöneticilerinin görüşlerinin alınması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda nitel araştırma deseni üzerine kurgulanan çalışmada Trabzon'da bulunan yiyecek içecek işletmelerinin şefleri ile görüşmeler gerçekleştirilmiş ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak görüşleri alınmıştır. Şefler iklim değişikliğinin bazı geleneksel türlere erişimi kısıtladığını, sezonun kısaldığını ve menü planlamanın zorlaştığını ifade ettiler. Bu nedenle günün balığı gibi esnek menülere yönlendiklerini belirttiler. Son olarak sürdürülebilir su ürünlerine hakkında müşterilerin bilgilerinin sınırlı olduğu, sürdürülebilir su ürünlerini taze, yerel ve günlük balıkla ilişkilendirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.
Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, İklim Değişikliği, Su Ürünleri

MENU PLANNING WITH SUSTAINABLE SEAFOOD IN THE CONTEXT OF THE CLIMATE CRISIS

Abstract

Climate change, ocean warming, and habitat degradation pose a serious threat to resources. This threat leads to both a decline in fish stocks and a weakening of the sustainability of food systems. FAO's "The State of World Fisheries and Aquaculture" reports and IPCC reports clearly demonstrate the extreme pressure of overfishing and climate change on fish stocks. In this

context, it is evident that menu planning based on sustainable aquaculture products will make significant contributions to both ecosystem conservation and the support of healthy nutrition. Studies have shown that ocean warming and acidification due to climate change are reducing fish stocks and catch yields in cold-water species. Conscious use of resources ensures long-term raw material continuity and reduces supply risks. This study addresses issues such as the selection of sustainable aquaculture products, portion sizes, seasonality, and menu variety. Furthermore, this study aims to determine the use of sustainably fished and farmed species in food and beverage businesses, identify customer expectations regarding sustainable products, and gather the opinions of business managers. In line with this objective, the study, structured around a qualitative research design, involved interviews with chefs from food and beverage establishments in Trabzon, and their opinions were gathered using a semi-structured interview form. The chefs stated that climate change has restricted access to some traditional types of seafood, shortened the season, and made menu planning more difficult. Therefore, they indicated that they are turning to more flexible menus, such as "fish of the day." Finally, it was concluded that customers have limited knowledge about sustainable seafood, and they associate sustainable seafood with fresh, local, and daily fish.
Keywords: Sustainability, Climate change, Aquaculture

THE ROLE OF ETHNIC RESTAURANTS IN GASTRONOMY TOURISM

Furkan Dursun
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
fdursun@kmu.edu.tr

Abstract

This study aims to examine the role of ethnic restaurants in gastronomy tourism through bibliometric and thematic analysis. Although gastronomy tourism literature has expanded considerably in recent years, the position of ethnic restaurants, ethnic food, and ethnic cuisine within this field has often been discussed in a fragmented manner. In particular, the relationships among authenticity, representation, experience quality, behavioral intention, and loyalty have not been sufficiently addressed within an integrated framework. The research was designed as a literature review combining bibliometric analysis with thematic content evaluation. A search conducted in the Web of Science and Scopus databases for the period 1996–2026 identified 158 publications. After applying document type and language filters and removing duplicates, the initial corpus was reduced to 102 studies. Following a PRISMA-based screening process, 90 publications were included in the bibliometric analysis, while 29 studies with the highest conceptual relevance constituted the core sample for thematic analysis. The findings indicate that the literature has become more visible particularly after 2020 and that quantitative studies are methodologically dominant. The thematic analysis shows that ethnic restaurants function as threshold experiences in the transition to gastronomy tourism. It also reveals that ethnic gastronomy experience is shaped around authenticity, representation, experience quality, satisfaction, loyalty, and spatial diversity. Overall, the study demonstrates that ethnic restaurants are not merely complementary food and beverage venues; rather, they play a central role in cultural representation, destination image formation, experience design, and the production of behavioral orientation.

Keywords: Ethnic Restaurants, Gastronomy Tourism, Culinary Tourism, Bibliometric Analysis, Thematic Analysis

ALGILANAN EKONOMİK FAYDALAR VE TURİZME YÖNELİK YEREL HALK DESTEĞİ: TOPLULUK MEMNUNİYETİNİN ARACI ROLÜ

Doğu Baranaydın
İstanbul Beykent Üniversitesi
dogubaranaydin@beykent.edu.tr

Özet

Araştırmanın amacı; yerel halkın turizmden kaynaklanan ekonomik avantajlara ilişkin algılarının, hem doğrudan hem de toplumsal memnuniyet aracılığıyla dolaylı olarak turizm gelişimine verdikleri desteği nasıl etkilediğini açıklamaktır. Bu amaçla, Sosyal Değişim Teorisi çerçevesinde, algılanan ekonomik faydalar ile turizme yönelik yerel halk desteğinin arasındaki ilişkiyi, özellikle de toplumsal memnuniyetin aracılık rolü incelemektedir. Araştırma için Türkiye'nin kıyı turizm destinasyonlarından biri olan Ayvalık seçilmiştir. Veriler, 2026 yılının Ocak ve Şubat aylarında yüz yüze ve çevrimiçi anketler yoluyla uygulanan yapılandırılmış bir anket aracılığıyla Ayvalık'ta yaşayan 18 yaş ve üzeri 256 yerel halktan toplanmıştır. Ölçekler, turizm literatüründe daha önce geçerliliği kanıtlanmış ölçeklerden uyarlanmıştır. Önerilen kavramsal model ve hipotezler, Kısmi En Küçük Kareler Yapısal Eşitlik Modellemesi (PLS-SEM) kullanılarak test edilmiştir. Bulgular, algılanan ekonomik faydaların topluluk memnuniyeti ($\beta = 0,730$, $p < 0,001$) ve turizme yönelik bölge sakinlerinin desteği ($\beta = 0,591$, $p < 0,001$) üzerinde anlamlı bir olumlu etkiye sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca, topluluk memnuniyetinin de turizme yönelik bölge sakinlerinin desteğini anlamlı bir şekilde etkilediği bulunmuştur ($\beta = 0,700$, $p < 0,001$). Aracılık analizi, topluluk memnuniyetinin algılanan ekonomik faydalar ile turizme yönelik bölge sakinlerinin desteği arasındaki ilişkiyi önemli ölçüde aracılık yaptığını doğrulamıştır ($\beta = 0,511$, $p < 0,001$). Yapısal model, topluluk memnuniyetindeki varyansın %53,3'ünü ve turizme yönelik bölge sakinlerinin desteğindeki varyansın %57,8'ini açıklayarak önemli bir açıklayıcı güce sahip olduğunu göstermiştir. Bu çalışma, topluluk memnuniyetini bir aracılık mekanizması olarak entegre ederek Sosyal Değişim Teorisini genişleterek turizm literatürüne katkıda bulunmaktadır. Bulgular, destinasyon yöneticileri ve politika yapıcıların, turizmden ekonomik fayda elde etmenin yanı sıra, turizm gelişimi için desteği teşvik etmek amacıyla yerel halkın genel topluluk memnuniyetini artırmaya da öncelik vermesi gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Algılanan Ekonomik Faydalar, Toplumsal Memnuniyet, Turizme Yönelik Yerel Halk Desteği, Sosyal Değişim Teorisi, Ayvalık

PERCEIVED ECONOMIC BENEFITS AND RESIDENT SUPPORT FOR TOURISM: THE MEDIATING ROLE OF COMMUNITY SATISFACTION

Abstract

The aim of the study is to explain how the local population's perceptions of the economic benefits derived from tourism influence their support for tourism development, both directly and indirectly through social satisfaction. To this end, within the framework of Social Change Theory, the study examines the relationship between perceived economic benefits and local support for tourism, with a particular focus on the mediating role of social satisfaction. Ayvalık, one of Turkey's coastal tourism destinations, was selected for the study. Data were collected

from 256 local residents aged 18 and over living in Ayvalık via a structured questionnaire administered through face-to-face and online surveys in January and February 2026. The scales were adapted from those previously validated in the tourism literature. The proposed conceptual model and hypotheses were tested using Partial Least Squares Structural Equation Modelling (PLS-SEM). The findings reveal that perceived economic benefits have a significant positive effect on community satisfaction ($\beta = 0.730$, $p < 0.001$) and local residents' support for tourism ($\beta = 0.591$, $p < 0.001$). Furthermore, it was found that community satisfaction also significantly influences local residents' support for tourism ($\beta = 0.700$, $p < 0.001$). Mediational analysis confirmed that community satisfaction significantly mediates the relationship between perceived economic benefits and local residents' support for tourism ($\beta = 0.511$, $p < 0.001$). The structural model demonstrated significant explanatory power, accounting for 53.3% of the variance in community satisfaction and 57.8% of the variance in local residents' support for tourism. This study contributes to the tourism literature by expanding Social Change Theory through the integration of community satisfaction as a mediating mechanism. The findings suggest that destination managers and policymakers should prioritise increasing the general community satisfaction of local residents, not only to derive economic benefits from tourism but also to encourage support for tourism development.

Keywords: Perceived Economic Benefits, Community Satisfaction, Resident Support For Tourism, Social Exchange Theory, Ayvalık

GASTRONOMİ FESTİVALLERİNİN YEREL TURİZMİN GELİŞMESİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: PORTAKAL ÇİÇEĞİ FESTİVALİ ÖRNEĞİ

Yavuz Selim Deniz
Kastamonu Üniversitesi
yavuz9500@gmail.com

Hakkı Çılgınoğlu
Kastamonu Üniversitesi
hcilginoglu@kastamonu.edu.tr

Özet

Gastronomi turizmi destinasyonların yerel mutfak kültürünü, geleneksel yemeklerini ve kültürel mirasını deneyimleme amacıyla gerçekleştirilen alternatif turizm türlerinden biridir. Gastronomi temalı festival ve etkinlikler ise destinasyonların tanıtımına katkı sağlayan, yerel ekonomiyi canlandıran ve turistik çekiciliği artıran önemli pazarlama araçları arasında yer almaktadır. Bu araştırmanın amacı, Portakal Çiçeği Festivali'nin gastronomi turizmi açısından önemini ortaya koymak ve festivalin Adana turizmine katkısını katılımcı görüşleri doğrultusunda değerlendirmektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiş, veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla elde edilmiştir. Söz konusu veriler Maxqda programında yaratıcı kodlama ve kelime bulutu aracılığıyla değerlendirilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular, katılımcıların festivali Adana'nın gastronomik, kültürel ve turistik değerlerinin tanıtımında önemli bir organizasyon olarak değerlendirdiklerini göstermektedir. Söz konusu festivalin kent imajını güçlendirdiği, gastronomik farkındalığı artırdığı ve turizm hareketliliğine katkı sağladığı belirlenmiştir. Bununla birlikte katılımcıların, festivalin tek başına yeterli olmadığını, gastronomi ve kültür odaklı etkinliklerin yıl geneline yayılması gerektiğini ifade ettikleri tespit edilmiştir. Sonuç olarak Portakal Çiçeği Festivali'nin Adana'nın destinasyon pazarlamasında ve gastronomi turizminin geliştirilmesinde önemli bir rol üstlendiği, ancak sürdürülebilir turizm politikalarıyla desteklenmesinin gerekli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
Anahtar Kelimeler: Gastronomi, Gastronomi Turizmi, Festival Turizmi, Portakal Çiçeği Festivali, Adana

EVALUATION OF THE IMPACT OF GASTRONOMY FESTIVALS ON THE DEVELOPMENT OF LOCAL TOURİSM: THE CASE OF THE ORANGE BLOSSOM FESTIVAL

Abstract

Gastronomy tourism is one of the alternative forms of tourism that enables visitors to experience the local culinary culture, traditional cuisine, and cultural heritage of a destination. Gastronomy-themed festivals and events are regarded as important destination marketing tools that contribute to destination promotion, stimulate the local economy, and enhance tourism attractiveness. The aim of this study is to examine the significance of the Orange Blossom Festival in terms of gastronomy tourism and to evaluate its contribution to tourism in Adana based on the views of festival participants. A qualitative research approach was adopted in the study, and

the data were collected through a semi-structured interview form. The collected data were analyzed using the MAXQDA software through creative coding and word cloud analysis. The findings revealed that the participants perceived the festival as a significant event for promoting Adana's gastronomic, cultural, and tourism assets. The festival was found to strengthen the city's image, increase awareness of its gastronomic heritage, and contribute to tourism activity. However, participants also emphasized that the festival alone is insufficient and that gastronomy- and culture-oriented events should be organized throughout the year to ensure continuity. In conclusion, the study demonstrates that the Orange Blossom Festival plays a significant role in the destination marketing of Adana and in the development of gastronomy tourism. Nevertheless, these contributions should be supported by sustainable tourism policies to maximize their long-term effectiveness.

Keywords: Gastronomy, Gastronomy Tourism, Festival Tourism, Orange Blossom Festival, Adana

KARADENİZ BÖLGESİ MUTFAK KÜLTÜRÜNDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK DİNAMİKLERİ: TEMATİK BİR ANALİZ

Osman Arda Saraçoğlu
Mersin Üniversitesi
25053440008@mersin.edu.tr

Eyyüp Altun
Mersin Üniversitesi
25053440006@mersin.edu.tr

Pelin Su Aydın
Mersin Üniversitesi
25053440014@mersin.edu.tr

Özet

Bu çalışma, Karadeniz Bölgesi mutfak kültüründe sürdürülebilir mutfak uygulamalarını "gelenekselden geleceğe" perspektifiyle incelemeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda araştırmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş ve veri toplama sürecinde doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın veri seti, çeşitli akademik veri tabanlarında yer alan çalışmalar arasından, "sürdürülebilir gastronomi", "Karadeniz mutfağı", "yerel mutfaklar", "yerel ürünler", "mevsimsellik" ve "kültürel sürdürülebilirlik" anahtar kelimeleri doğrultusunda oluşturulmuştur. Bu kapsamda 2000 yılı sonrası yayımlanmış, güncel, güvenilir ve hakemli toplam 68 akademik çalışma analiz kapsamına dahil edilmiştir. Veri setinin oluşturulmasında erişilebilirlik, akademik güvenilirlik ve konu ile doğrudan ilişkili olma kriterleri dikkate alınmış, tekrar eden ve konu dışı çalışmalar analiz dışı bırakılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi ve tematik analiz teknikleri kullanılarak sistematik ve bütüncül bir yaklaşımla incelenmiş; analiz sonucunda Karadeniz mutfağında sürdürülebilirliğin beş temel tema etrafında şekillendiği belirlenmiştir. Bu temalar; yerel ve doğal ürün kullanımı, mevsimsellik, geleneksel saklama ve işleme teknikleri, gıda israfının azaltılması ve doğayla uyumlu üretim olarak sınıflandırılmıştır. Bulgular, bölge mutfağının yerel kaynaklara dayalı yapısı sayesinde çevresel sürdürülebilirliği desteklediğini, geleneksel bilgi birikimi aracılığıyla kültürel sürdürülebilirliği koruduğunu ve küçük ölçekli üretim yapısıyla ekonomik sürdürülebilirliğe katkı sağladığını göstermektedir. Ayrıca, bu uygulamaların bölgesel kalkınma, gastronomi turizmi ve yerel ekonominin güçlendirilmesi açısından önemli fırsatlar sunduğu değerlendirilmektedir. Sonuç olarak, Karadeniz mutfağının sürdürülebilir gastronomi açısından çok boyutlu, bütüncül ve özgün bir model sunduğu değerlendirilmektedir. Bu modelin korunması ve geliştirilmesi için yerel üretimin desteklenmesi, geleneksel mutfak bilgisinin kayıt altına alınarak gelecek nesillere aktarılması, sürdürülebilir gastronomi uygulamalarının turizm ile entegre edilmesi ve bu alanda toplumsal farkındalığın artırılması önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Gastronomi, Karadeniz Mutfağı, Yerel Ürünler, Mevsimsellik, Kültürel Sürdürülebilirlik

SUSTAINABILITY DYNAMICS IN THE CULINARY CULTURE OF THE BLACK SEA REGION: A THEMATIC ANALY

Abstract

This study aims to examine sustainable culinary practices within the cuisine of the Black Sea Region from a "tradition to future" perspective. In this context, a qualitative research approach was adopted, and document analysis was employed as the primary data collection method. The dataset of the study was compiled from academic sources available in various scholarly databases, using keywords such as "sustainable gastronomy," "Black Sea cuisine," "local cuisines," "local products," "seasonality," and "cultural sustainability." Within this framework, a total of 68 up-to-date, reliable, and peer-reviewed academic studies published after 2000 were included in the analysis. During the construction of the dataset, criteria such as accessibility, academic reliability, and direct relevance to the research topic were taken into consideration, while duplicate and irrelevant studies were excluded from the analysis. The obtained data were analyzed through content analysis and thematic analysis using a systematic and holistic approach. The findings revealed that sustainability in Black Sea cuisine is structured around five main themes: the use of local and natural products, seasonality, traditional preservation and processing techniques, the reduction of food waste, and environmentally integrated production practices. The results indicate that the region's cuisine supports environmental sustainability through its reliance on local resources, preserves cultural sustainability through the transmission of traditional knowledge and contributes to economic sustainability through small-scale production structures. Furthermore, these practices are considered to offer significant opportunities for regional development, gastronomic tourism, and the strengthening of the local economy. In conclusion, Black Sea cuisine is evaluated as a multidimensional, holistic, and distinctive model in terms of sustainable gastronomy. In order to preserve and develop this model, it is essential to support local production, document and transmit traditional culinary knowledge to future generations, integrate sustainable gastronomic practices with tourism, and increase public awareness in this field.

Keywords: Sustainable Gastronomy, Black Sea Cuisine, Local Products, Seasonality, Cultural Sustainability

TURİZMDE DİJİTAL KÖPRÜLER: TÜRK DEVLETLERİ ARASINDA E-TİCARET VE AKILLI TURİZM ENTEGRASYONU

Ali Kaan Kesen

Yeditepe Üniversitesi
ali.kesen@yeditepe.edu.tr

Özet

Türk Dünyası, ortak coğrafi bağları ve kültürel miras bağları ile küresel turizm sektöründe büyük bir potansiyele sahiptir. Ancak bu potansiyelin ekonomik bir değere dönüşebilmesi, geleneksel yöntemlerin ötesinde, dijital bir dönüşüme ihtiyaç duymaktadır. Bu çalışma, Türk Devletleri arasında e-ticaret ve akıllı turizm teknolojilerininin bir arada bulunduğu bir "Dijital Turizm Ekosistemi" modelinin gerekliliğini kavramsal olarak incelemektedir. Disiplinlerarası yaklaşımla oluşturulan bu çalışmada; e-ticaretin "pazaryeri" dinamikleri ile akıllı turizmin "kişiselleştirme" özelliklerinin bir arada kullanılması amaçlanarak bir model önerisi sunulmuştur. Çalışma sonucunda; yapay zeka destekli, entegre ödeme sistemlerinin bulunduğu ortak bir turizm portalı, Türk Dünyası'nın küresel ölçekte rekabetçi ve akıllı destinasyonlar birliği haline geleceği öngörülmektedir.
Anahtar Kelimeler: Türk Dünyası Turizmi, E-Ticaret, Yapay Zeka, Dijital Turizm Ekosistemi.

DIGITAL BRIDGES IN TOURISM: E-COMMERCE AND SMART TOURISM INTEGRATION AMONG TURKIC STATES

The Turkic World possesses significant potential in the global tourism sector, driven by shared geographical ties and a common cultural heritage. However, transforming this potential into economic value requires a digital transformation that goes beyond traditional methods. This study conceptually examines the necessity of a "Digital Tourism Ecosystem" model for Turkic states that integrates e-commerce and smart tourism technologies. Adopting an interdisciplinary approach, the study proposes a model that combines the "marketplace" dynamics of e-commerce with the "personalization" features of smart tourism. The study concludes that a shared tourism portal—featuring artificial intelligence support and integrated payment systems—would enable the Turkic World to evolve into a union of smart, globally competitive destinations.
Keywords: Turkic World Tourism, E-Commerce, Artificial Intelligence, Digital Tourism Ecosystem.

TURİZMDE HAVAYOLU TAŞIMACILIĞININ ÖNEMİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK UYGULAMALARI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Öznur Bozkurt
Düzce Üniversitesi
oznurbozkurt@duzce.edu.tr

Sağbetullah Meriç
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
smeric@yyu.edu.tr

Özet

Turizm sektörü, ulaştırma altyapısıyla doğrudan ilişkilidir ve bu ulaştırma altyapısında hava yolu taşımacılığı oldukça kritik bir öneme sahiptir. Havayolu taşımacılığı, seyahatlerin hızını, erişilebilirliğini ve küresel bağlantılarını sağlayarak destinasyonların ekonomik gelişimini şekillendiren temel bir unsurudur. Küresel turizm sektörünün kritik bir bileşeni olan havayolu taşımacılığının rolünü ve bu sektördeki sürdürülebilirlik uygulamalarını incelemeyi amaçlayan bu araştırmada, sürdürülebilir kalkınma kavramının turizm ve havacılık bağlamındaki önemi vurgulanacaktır. Sürdürülebilirlik, çevrenin korunması, sosyal adaletin sağlanması ve ekonomik kalkınmanın sürekliliği arasındaki dengeyi ifade etmektedir. Sürdürülebilirlik, havayolu endüstrisi için özellikle karbon emisyonları ve kaynak tüketimi bağlamında öncelikli konu haline gelmiştir. Sürdürülebilirlik çalışmaları kadar bu çalışmaların performansının şeffaf bir şekilde raporlanması da önemli bir konudur. Türkiye'de bu alanda bir çerçeve sunan Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları (TSRS), kurumsal hesap verebilirlik ve paydaş şeffaflığı açısından, kurumlara sürdürülebilirlik çalışmalarını raporlamada bir çerçeve sunmaktadır. Araştırmada, TSRS kapsamında sürdürülebilirlik raporu yayınlayan THY (Türk Hava Yolları) ve Pegasus Hava Taşımacılığı A.Ş. (Fly PGS) olmak üzere iki öncü Türk havayolu işletmesinin raporlarının karşılaştırmalı bir analizle ele alınması amaçlanmıştır. Bu analizde, söz konusu şirketlerin sürdürülebilirlik stratejileri, performans göstergeleri ve raporlama uygulamaları incelenecektir ve sürdürülebilirlik raporlarında yer alan sosyal, çevresel ve ekonomik sürdürülebilirlik çalışmaları derinlemesine incelenecektir.
Anahtar Kelimeler: Turizm, Hava Yolu Taşımacılığı, Sürdürülebilirlik, TSRS

A STUDY ON THE IMPORTANCE OF AIR TRANSPORTATION IN TOURISM AND SUSTAINABILITY PRACTICES

Abstract

The tourism sector is directly related to transportation infrastructure, and air transportation plays a critical role within this infrastructure. Air transportation is a fundamental element shaping the economic development of destinations by providing speed, accessibility, and global connectivity for travel. This research aims to examine the role of air transportation, a critical component of the global tourism sector, and sustainability practices in this sector, emphasizing the importance of the concept of sustainable development in the context of tourism and aviation. Sustainability refers to the balance between environmental protection, ensuring social

justice, and the continuity of economic development. Sustainability has become a priority for the airline industry, especially in the context of carbon emissions and resource consumption. Transparent reporting of the performance of sustainability efforts is as important as the efforts themselves. In Türkiye, the Turkish Sustainability Reporting Standards (TSRS), which provide a framework in this area, offer institutions a framework for reporting their sustainability efforts in terms of corporate accountability and stakeholder transparency. This research aims to comparatively analyze the sustainability reports of two leading Turkish airlines, Turkish Airlines (THY) and Pegasus Airlines (Fly PGS), which publish sustainability reports under the TSRS framework. In this analysis, the sustainability strategies, performance indicators, and reporting practices of these companies will be examined, and the social, environmental, and economic sustainability efforts included in their sustainability reports will be investigated in depth.
Keywords: Tourism, Air Transportation, Sustainability, TSRS

MÜZELERDE ERİŞİLEBİLİRLİK: TEORİK BİR ÇERÇEVE

Ayşe Kıran
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
aysekiran882@gmail.com

Hacer Arslan Kalay
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
hacerkalay@yyu.edu.tr

Özet

Bu çalışma, müzelerde erişilebilirlik kavramını çok boyutlu bir perspektifle ele alarak, hem teorik çerçeveyi ortaya koymayı hem de Türkiye ile dünya örnekleri üzerinden mevcut durumu değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Araştırmada erişilebilirlik; fiziksel, duyusal, bilişsel ve dijital boyutları kapsayan bütüncül bir yaklaşım olarak ele alınmış ve müzelerin tüm bireyler için kapsayıcı deneyim alanlarına dönüşmesi gerekliliği üzerine kurgulanmıştır. Çalışma, kapsamlı bir literatür taramasına dayalı teorik bir inceleme şeklinde tasarlanmıştır. Ulusal ve uluslararası müze uygulamaları karşılaştırmalı olarak analiz edilmiş; erişilebilirlik uygulamalarına ilişkin iyi örnekler ve mevcut eksiklikler sistematik biçimde değerlendirilmiştir. Bu kapsamda Türkiye'deki müzeler ile dünyadaki öncü kurumlar arasında karşılaştırmalar yapılarak, uygulamaların kapsamı ve niteliği analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular, müzelerde erişilebilirliğin küresel ölçekte bir zorunluluktan öte kurumsal bir değer haline geldiğini göstermektedir. Türkiye'de ise özellikle fiziksel ve kısmen duyusal erişim alanlarında ilerlemeler kaydedilmesine rağmen, uygulamaların kurumsallaşmadığı ve müzeler arasında tutarlılık bulunmadığı belirlenmiştir. Sonuç olarak, erişilebilirliğin evrensel tasarım ilkeleri doğrultusunda ele alınması ve ulusal düzeyde standartların geliştirilmesi gerektiği ortaya konulmuştur.
Anahtar Kelimeler: Müze Erişilebilirliği, Evrensel Tasarım, Kapsayıcı Müzecilik, Çok Boyutlu Erişim.

ACCESSIBILITY IN MUSEUMS: A THEORETICAL FRAMEWORK

Abstract

This study aims to examine the concept of accessibility in museums from a multidimensional perspective, presenting a theoretical framework while also evaluating the current situation through examples from Türkiye and around the world. In the research, accessibility is addressed as a holistic approach encompassing physical, sensory, cognitive, and digital dimensions, and is structured around the necessity of transforming museums into inclusive experiential spaces for all individuals. The study is designed as a theoretical analysis based on an extensive literature review. National and international museum practices are comparatively analyzed, and best practices as well as existing shortcomings in accessibility applications are systematically evaluated. In this context, comparisons are made between museums in Türkiye and leading institutions worldwide, analyzing the scope and quality of their implementations. The findings indicate that accessibility in museums has evolved from a global obligation into an institutional value. In Türkiye, although progress has been made particularly in physical and partially sensory

accessibility, it has been determined that these practices have not yet been institutionalized and lack consistency across museums. As a result, the study concludes that accessibility should be addressed within the framework of universal design principles and that national-level standards need to be developed.

Keywords: Museum Accessibility, Universal Design, Inclusive Museology, Multidimensional Accessibility.

KARADAĞ/PODGORICA'DAKİ OSMANLI DÖNEMİ ESERLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Abidin Temizer
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
abidintemizer@hotmail.com

Hacer Arslan Kalay
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
hacerkalay@yyu.edu.tr

Özet

Karadağ'ın başkenti Podgorica, Osmanlı dönemine ait izleri günümüzde sınırlı ölçüde koruyabilmiş olsa da, şehirdeki mimari ve kültürel kalıntılar önemli bir tarihsel mirası yansıtmaktadır. Bu çalışma, Podgorica'da Osmanlı döneminden günümüze ulaşan eserlerin tespit edilmesi, belgelenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Araştırma kapsamında Podgorica'ya saha ziyareti gerçekleştirilmiş, mevcut yapılar yerinde incelenmiş ve görsel kayıt altına alınmıştır. Çalışma kapsamında Saat Kulesi (Sahat Kula), Osmanagić Camii, İskender Çavuş Camii, Hadrovica Camii, Depedogen Kalesi, Ribnica Köprüsü, Osmanlı Hamamı ve Tuzi Nizam Camii gibi yapılar tespit edilmiştir. Bu eserler, Osmanlı döneminde Podgorica'nın hem idari hem de sosyal yaşamına ışık tutan önemli mimari varlıklar olarak değerlendirilmektedir. Araştırma bulguları, kentteki Osmanlı mirasının büyük ölçüde tahrip olmasının İkinci Dünya Savaşı sürecinde yaşanan yıkımlar, Çetnik grupların saldırıları ve sonrasında kurulan komünist rejimin bilinçli yıkım politikalarıyla ilişkili olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, günümüze ulaşamayan eserlerin büyük bir kısmının aslına uygun biçimde yeniden inşa edildiği belirlenmiştir. Ancak Hadrovica Camii'nin aynı konumda yer almasına rağmen özgün mimari özelliklerini yansıtmayan, tamamen farklı bir tarzda yeniden yapıldığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak, Podgorica'daki sınırlı sayıdaki Osmanlı dönemi eserinin korunması, özgünlüğünün sürdürülmesi ve turizm kapsamında değerlendirilmesi gerektiği çalışma kapsamında vurgulanmaktadır. Bu bağlamda çalışma, kültürel mirasın sürdürülebilirliği açısından önemli öneriler sunmaktadır.
Anahtar Kelimeler: Kültürel Miras, Osmanlı Dönemi, Podgorica, Karadağ

A STUDY ON OTTOMAN PERIOD STRUCTURES IN PODGORICA, MONTENEGRO

Abstract

Montenegro's capital, Podgorica, although it preserves only a limited number of traces from the Ottoman period today, still reflects a significant historical heritage through its architectural and cultural remains. This study was prepared with the aim of identifying, documenting, and evaluating the Ottoman-period structures that have survived to the present day in Podgorica. Within the scope of the research, a field visit to Podgorica was conducted, and the existing structures were examined on-site and visually documented. The study identified several structures, including the Clock Tower (Sahat Kula), Osmanagić Mosque, İskender Çavuş Mosque, Hadrovica Mosque, Depedogen Fortress, Ribnica Bridge, Ottoman Bath, and Tuzi Nizam Mosque. These monuments are considered important architectural assets that shed light on both the

administrative and social life of Podgorica during the Ottoman period. The findings indicate that the substantial destruction of Ottoman heritage in the city is largely associated with the devastation during World War II, attacks by Chetnik groups, and the deliberate demolition policies of the subsequent communist regime. However, it has been determined that most of the structures that did not survive have been reconstructed in accordance with their original forms. In contrast, although Hadrovica Mosque remains in its original location, it has been rebuilt in a completely different architectural style that does not reflect its authentic characteristics. In conclusion, the study emphasizes the necessity of preserving the limited number of Ottoman-era structures in Podgorica, maintaining their authenticity, and evaluating them within the scope of tourism. In this regard, the study offers important recommendations for the sustainability of cultural heritage.

Keywords: Cultural Heritage, Ottoman Period, Podgorica, Montenegro.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN TURİZM ÜZERİNDEKİ ETKİSİNE YÖNELİK YEREL HALKIN ALGISI: ADANA İLİ ÖRNEĞİ

Emine Cihangir
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
eccihangir@gmail.com

Zeki Kemal Kul
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
kemalkul014@gmail.com

Özet

İklim değişikliği, günümüzde tüm dünyanın karşı karşıya olduğu en önemli çevresel sorunlardan biridir. Bu sorun, birçok sektörde olduğu gibi turizm sektöründe de olumsuzluklara neden olmakta; turizm faaliyetlerinin sürekliliğini ve planlanabilirliğini ciddi biçimde etkilemektedir. İklimsel değişkenlikler, turistlerin destinasyon tercihleri, tatil süreleri ve konaklama tercihleri üzerinde belirleyici bir unsur hâline gelmiştir. Bu nedenle turizm sektörünün iklim değişikliğine karşı dirençli hâle getirilmesi ve sürdürülebilirliğinin sağlanabilmesi için etkili strateji ve uygulamaların hayata geçirilmesi gerekmektedir. Bu süreçte toplumsal farkındalığın artırılması ve farklı paydaşların iş birliği içerisinde hareket etmesi önemli bir avantaj olarak görülmektedir. Bu çalışmanın amacı, Adana merkez ilçelerinde ikamet eden yerel halkın iklim değişikliği ve turizme yönelik algılarını belirlemek ve bu algıların çeşitli değişkenler doğrultusunda farklılaşıp farklılaşmadığını incelemektir. Araştırmada, 2024 yılında Adana merkez ilçelerinde yaşayan 574 kişiden yüz yüze ve çevrim içi anket yöntemiyle veri toplanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 19.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Normallik varsayımı Kolmogorov-Smirnov testiyle değerlendirilmiş; gruplar arası farklılıklar Student t-testi, Levene testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile incelenmiştir. Anlamlı farklılıkların bulunduğu durumlarda Tukey testi uygulanmıştır. Araştırma bulguları, Adana merkez ilçelerinde yaşayan yerel halkın iklim değişikliği ve turizm ilişkisine yönelik algı ve farkındalık düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğu iklim değişikliğinin turizm sektörünü etkilediğini düşünmekte; iklimsel değişimlerin tatil yeri, tatil süresi, tatil zamanı ve konaklama tercihleri üzerinde belirleyici olduğunu ifade etmektedir. Ayrıca eğitim ve gelir düzeyine göre algılarda anlamlı farklılıklar tespit edilirken, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.
Anahtar Kelimeler: İklim Değişikliği, Küresel Isınma, Turizm, Yerel Halk Algısı, Adana.

LOCAL PEOPLE'S PERCEPTION OF THE IMPACT OF CLIMATE CHANGE ON TOURISM: THE CASE OF ADANA PROVINCE

Abstract

Climate change is one of the most significant environmental problems facing the world today. As in many other sectors, this issue also has negative impacts on the tourism sector, seriously affecting the continuity and predictability of tourism activities. Climatic variability has become a decisive factor in tourists' destination choices, length of stay, and accommodation preferences. Therefore, effective strategies and practices are required to make the tourism sector more

resilient to climate change and to ensure its sustainability. In this process, raising social awareness and encouraging cooperation among different stakeholders are considered important advantages. The aim of this study is to determine the perceptions of local residents in the central districts of Adana Province regarding climate change and tourism, and to examine whether these perceptions differ according to various variables. For this purpose, data were collected in 2024 through face-to-face and online surveys administered to 574 residents. The data obtained were analyzed using SPSS 19.0. The normality assumption was tested with the Kolmogorov-Smirnov test, while group differences were examined using Student's t-test, Levene's test, and one-way analysis of variance (ANOVA). Tukey's post-hoc test was applied in cases where significant differences were found. The results revealed that participants had a high level of perception regarding climate change and tourism. The findings indicate that local residents living in the central districts of Adana have a high level of perception and awareness regarding the relationship between climate change and tourism. The majority of participants stated that climate change affects the tourism sector and that climatic changes influence their choice of destination, length of stay, travel period, and accommodation preferences. Significant differences were found according to education and income levels, whereas no significant difference was identified in terms of gender.
Keywords: Climate Change, Global Warming, Tourism, Local People's Perception, Adana

FARKLI DİSİPLİNLERDE ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN DİJİTAL MÜZE DENEYİMLERİNİN ANALİZİ: VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Ayse Kıran
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
aysekiran882@gmail.com

Hacer Arslan Kalay
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
hacerkalay@yyu.edu.tr

Faruk Kalay
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
farukkalay@yyu.edu.tr

Özet

Bu çalışma, dijitalleşen kültürel miras ekosisteminde kullanıcı deneyiminin dinamiklerini anlamak amacıyla, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nin (Van YYÜ) farklı disiplinlerinde öğrenim gören ön lisans, lisans ve lisansüstü öğrencilerinin dijital müze deneyimlerini çok boyutlu bir perspektifle analiz etmektedir. Araştırmanın temel odak noktası; öğrencilerin kayıtlı olduğu akademik branşların ve teknolojik etkileşim seviyelerinin, dijital müze deneyimlerini nasıl şekillendirdiğini ve bu süreçlere nasıl etki ettiğini bütüncül bir bakış açısıyla belirlemektir. Metodolojik olarak nicel araştırma desenlerinden genel tarama modelinin benimsendiği çalışmanın evrenini, 2025-2026 eğitim-öğretim yılında Van YYÜ bünyesindeki tüm fakülte, yüksekokul ve enstitülerde kayıtlı olan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmada, üniversitenin geniş akademik yelpazesini temsil edebilmek adına tabakalı örnekleme tekniği uygulanmış; veri toplama aracı olarak beş temel boyuttan oluşan "Dijital Müze Deneyim Ölçeği" kullanılmıştır. Elde edilen veriler; betimsel istatistiklerin yanı sıra, gruplar arası farklılıkları saptamak amacıyla t-Testi ve ANOVA teknikleriyle çözümlenmiştir. Araştırma bulguları, Van YYÜ öğrencilerinin dijital müze deneyimlerinin genel olarak yüksek bir ortalamaya sahip olduğunu, ancak teknolojik yetkinlik ve disiplinler arası arka planın deneyim kalitesini önemli ölçüde etkilediğini göstermektedir. Özellikle Güzel Sanatlar ve Sosyal Bilimler alanındaki öğrencilerin duyuşsal ve bilişsel deneyim puanlarının, Fen ve Mühendislik alanındaki öğrencilere oranla anlamlı derecede yüksek olduğu saptanmıştır. Bu durum, sanatsal içeriklerle kurulan anlamsal bağın deneyim üzerindeki belirleyici rolünü ortaya koymaktadır. Ayrıca, lisansüstü düzeydeki öğrencilerin bilişsel kazanımlarının daha derinlikli yapı sergilediği görülmüştür. Teknolojik boyutun, merkezî bir kolaylaştırıcı rol oynadığı ve sosyal etkileşimin genel tatmin üzerinde doğrudan etkisi olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak, dijital müze deneyiminin sadece teknolojik arayüz etkileşimi olmadığı, kullanıcının akademik disiplini, eğitim düzeyi ve kültürel sermayesiyle şekillenen dinamik bir süreç olduğu anlaşılmıştır.
Anahtar Kelimeler: Dijitalleşme, Kullanıcı Deneyimi, Sanal Müze, Üniversite Öğrencileri

ANALYSIS OF DIGITAL MUSEUM EXPERIENCES OF STUDENTS STUDYING IN DIFFERENT DISCIPLINES: THE CASE OF VAN YÜZÜNCÜ YIL UNIVERSITY

Abstract

This study analyzes the digital museum experiences of associate, undergraduate, and graduate students studying in different disciplines at Van Yüzüncü Yıl University (Van YYÜ) through a multidimensional perspective, aiming to understand the dynamics of user experience within the digitalizing cultural heritage ecosystem. The primary focus of the research is to determine, through a holistic approach, how the academic branches in which students are enrolled and their levels of technological interaction shape and influence their digital museum experiences. Methodologically, the study adopts the general survey model, one of the quantitative research designs, and its population consists of students enrolled in all faculties, vocational schools, and institutes within Van YYÜ during the 2025-2026 academic year. Stratified sampling technique was applied to represent the university's broad academic spectrum, and the "Digital Museum Experience Scale," consisting of five fundamental dimensions, was utilized as the data collection tool. The obtained data were analyzed using descriptive statistics, as well as Independent Samples t-Test and One-Way Analysis of Variance (ANOVA) techniques to identify differences between groups. Research findings indicate that while Van YYÜ students' digital museum experiences generally have a high average, technological competence and interdisciplinary background significantly impact the quality of the experience. Specifically, it was found that the affective and cognitive experience scores of students in the fields of Fine Arts and Social Sciences were significantly higher than those in the fields of Science and Engineering. This situation reveals the decisive role of the semantic connection established with artistic content on the experience. Furthermore, it was observed that the cognitive gains of graduate students exhibited a more in-depth structure. It was determined that the technological dimension plays a central facilitating role, and social interaction has a direct impact on overall visitor satisfaction. Consequently, it has been understood that the digital museum experience is not merely a technological interface interaction, but rather a dynamic process shaped by the user's academic discipline, educational level, and cultural capital.

Keywords: Digitalization, User Experience, Virtual Museum, University Students

KÜÇÜK ÖLÇEKLİ DESTİNASYONLARDA KATILIMCI PLANLAMA ARACI OLARAK ÇALIŞTAY

Bilgen Mete
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
bilgen.mete@erdogan.edu.tr

Elif Acuner
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
elif.acuner@erdogan.edu.tr

Kübra Özer
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
kubra.kucuk@erdogan.edu.tr

Özet

Küçük ölçekli destinasyonlarda turizm faaliyetlerinin plansız biçimde gelişmesi; doğal, kültürel ve sosyal değerler üzerinde çeşitli baskılar oluşturabilmektedir. Bu nedenle turizmin yerel dinamikler dikkate alınarak, farklı paydaşların görüş ve beklentilerini içeren katılımcı bir anlayışla ele alınması önem taşımaktadır. Özellikle yerel yönetim, kamu kurumları, turizm işletmeleri, sivil toplum kuruluşları ve yerel halkın aynı platformda bir araya gelmesini sağlayan çalıştaylar, ortak akıl üretimi ve sürdürülebilir turizm planlaması açısından işlevsel araçlar olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışmanın amacı, Fındıklı'da gerçekleştirilen turizm çalıştayının hazırlık, organizasyon ve uygulama sürecini ele alarak çalıştay yönteminin küçük ölçekli destinasyonlarda katılımcı turizm planlaması açısından nasıl kullanılabileceğini değerlendirmektir. Çalışma, paydaş katılımının nasıl kurgulandığına, tartışma başlıklarının nasıl oluşturulduğuna, masa çalışmalarının nasıl yürütüldüğüne ve ortaya çıkan görüşlerin nasıl kayıt altına alındığına odaklanmaktadır. Küçük ölçekli ve gelişmekte olan destinasyonlarda turizmin sürdürülebilir biçimde gelişebilmesi, yalnızca doğal, kültürel ve tarihî kaynakların varlığına değil, bu kaynakların yerel aktörler tarafından nasıl değerlendirildiğine ve planlama sürecine nasıl taşındığına da bağlıdır. Bu nedenle farklı paydaşları aynı tartışma zemininde buluşturan çalıştaylar, ortak bir planlama anlayışının geliştirilmesi açısından önem taşımaktadır. Çalışma, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde durum çalışması deseniyle tasarlanmış; Fındıklı Turizm Çalıştayının hazırlık, organizasyon, uygulama ve veri kayıt süreci yöntemsel açıdan incelenmiştir. Çalıştayda yerel yönetim, kamu kurumları, turizm işletmeleri, sivil toplum kuruluşları ve yerel halk temsilcileri bir araya getirilmiş; katılımcılar karma masalarda moderatör, raportör ve bir görevli desteğiyle belirlenen başlıklar üzerinde görüş bildirmiştir. Turizmin öncelikli amacı, mevcut durum, korunması gereken değerler, strateji geliştirme, envanter oluşturma, temel ve tamamlayıcı ürünlerin belirlenmesi ile yönetişim yapısı çalıştayın ana tartışma alanlarını oluşturmuştur. Bazı başlıklarda aynı masa içinde rotasyon yöntemi uygulanarak katılımcıların birbirlerinin görüşlerini okuyup ek katkılar sunmaları sağlanmıştır. Çalıştay sonrasında masa notları, yazılı formlar ve raportör kayıtları düzenlenerek analiz edilebilir bir veri setine dönüştürülmüştür. Bu yönüyle Fındıklı Turizm Çalıştayı, küçük ölçekli destinasyonlarda katılımcı planlama süreçlerinin nasıl tasarlanabileceğine ilişkin yöntemsel bir örnek sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Katılımcı Destinasyon Planlaması, Çalıştay Yöntemi, Paydaş Katılımı, Yerel Turizm Gelişimi, Fındıklı, Destinasyon Yönetişimi

WORKSHOP AS A PARTICIPATORY PLANNING TOOL IN SMALL-SCALE DESTINATIONS

Abstract

The unplanned development of tourism activities in small-scale destinations may create various pressures on natural, cultural, and social values. Therefore, it is important to address tourism through a participatory approach that takes local dynamics into consideration and incorporates the views and expectations of different stakeholders. In this context, workshops that bring together local governments, public institutions, tourism enterprises, non-governmental organizations, and local residents on a common platform can be regarded as functional tools for collaborative decision-making and sustainable tourism planning. The aim of this study is to evaluate how the workshop method can be used in participatory tourism planning in small-scale destinations by examining the preparation, organization, and implementation process of the Tourism Workshop held in Fındıklı. The study focuses on how stakeholder participation was structured, how discussion topics were developed, how table-based discussions were conducted, and how the views that emerged during the workshop were recorded. In small-scale and developing destinations, the sustainable development of tourism depends not only on the existence of natural, cultural, and historical resources, but also on how these resources are evaluated by local actors and how they are incorporated into the planning process. Therefore, workshops that bring different stakeholders together on a common discussion platform are important for developing a shared planning approach. The study was designed within the framework of a qualitative research approach and adopted a case study design. The preparation, organization, implementation, and data recording process of the Fındıklı Tourism Workshop was examined from a methodological perspective. The workshop brought together representatives of local government, public institutions, tourism businesses, non-governmental organizations, and the local community. Participants shared their views on predetermined topics at mixed tables with the support of a moderator, a rapporteur, and an assistant. The main discussion areas of the workshop included the primary aim of tourism, the current situation, values that should be protected, strategy development, inventory creation, identification of core and complementary tourism products, and governance structure. In some topics, an intra-table rotation method was applied, allowing participants to read each other's views and add further contributions. After the workshop, table notes, written forms, and rapporteur records were organized and transformed into an analyzable data set. In this respect, the Fındıklı Tourism Workshop provides a methodological example of how participatory planning processes can be designed in small-scale destinations.

Keywords: Participatory Destination Planning, Workshop Method, Stakeholder Participation, Local Tourism Development, Fındıklı, Destination Governance.

"PLOGGING" KAVRAMININ RUS TURİZM KÜLTÜRÜNE UYARLANMASI: DİLBİLİMSEL VE DAVRANIŞSAL BİR ANALİZ

Nükhet Eltut Kalender
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
nukhetkalender@yyu.edu.tr

Songül Düz Özer
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
songulduz@yyu.edu.tr

Özet

"Plogging" kavramı, çevresel sürdürülebilirlik ile fiziksel aktiviteyi bir araya getiren çağdaş bir rekreasyon pratiği olarak son yıllarda küresel ölçekte dikkat çekmektedir. İsveç kökenli bu kavram, koşu yaparken çevredeki atıkların toplanmasını ifade etmekte ve özellikle çevre bilinci yüksek bireyler arasında yaygınlaşmaktadır. Bu çalışma, "plogging" kavramının Rus turizm kültürüne uyarlanma sürecini dilbilimsel ve davranışsal boyutlarıyla incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada, öncelikle kavramın Rusça kullanım biçimleri, çeviri stratejileri ve kültürel anlam aktarımı değerlendirilmiştir. Bu bağlamda "плоггинг" biçimindeki transliterasyonun yanı sıra, çevre temizliği ve aktif yaşam temelli alternatif kullanım örnekleri analiz edilmiştir. Çalışmanın davranışsal boyutunda ise Rus turistlerin çevre dostu rekreasyon faaliyetlerine yönelik tutumları, sürdürülebilir turizm algıları ve gönüllü çevresel katılım eğilimleri ele alınmıştır. Araştırma, nitel araştırma desenine dayalı olarak gerçekleştirilmiş; sosyal medya içerikleri, turizm blogları, çevreci topluluk paylaşımları ve ilgili dijital söylemler doküman analizi yöntemiyle incelenmiştir. Elde edilen bulgular, "plogging" kavramının Rus turizm kültüründe yalnızca bir sportif aktivite olarak değil, aynı zamanda çevresel sorumluluk, sağlıklı yaşam ve kolektif farkındalık göstergesi olarak anlam kazandığını ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, kavramın doğrudan yabancı kökenli kullanımı yerine yerel kültürel kodlarla desteklenen anlatımların daha yüksek benimsenme potansiyeline sahip olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak çalışma, sürdürülebilir rekreasyon pratiklerinin farklı kültürlerdeki dilsel uyarlama süreçlerinin, bireylerin çevresel davranışlarını etkileyebileceğini göstermektedir. Araştırmanın, sürdürülebilir turizm iletişimi, kültürlerarası rekreasyon çalışmaları ve çevre odaklı davranış araştırmalarına katkı sağlaması beklenmektedir.
Anahtar Kelimeler: Plogging, Sürdürülebilir Turizm, Rekreasyon, Çevresel Davranış, Rus Turizm Kültürü.

ADAPTING THE CONCEPT OF "PLOGGING" TO RUSSIAN TOURISM CULTURE: A LINGUISTIC AND BEHAVIORAL ANALYSIS

Abstract

In recent years, the concept of "plogging" has garnered global attention as a contemporary recreational practice that combines environmental sustainability with physical activity. Originating in Sweden, the term refers to the act of collecting litter while jogging and is becoming increasingly popular, particularly among environmentally conscious individuals. This study aims to examine the process of adapting the concept of "plogging" into Russian tourism culture

through both linguistic and behavioral dimensions. The research first evaluates how the term is used in Russian, along with translation strategies and the conveyance of cultural meaning; in this context, it analyzes the transliteration "плоггинг" as well as alternative expressions based on themes of environmental cleanup and active living. The behavioral dimension of the study addresses Russian tourists' attitudes toward eco-friendly recreational activities, their perceptions of sustainable tourism, and their inclinations toward voluntary environmental participation. Conducted using a qualitative research design, the study employs document analysis to examine social media content, tourism blogs, posts by environmental communities, and relevant digital discourse. The findings reveal that within Russian tourism culture, "plogging" has acquired meaning not merely as a sport, but also as an expression of environmental responsibility, healthy living, and collective awareness. Furthermore, the study indicates that expressions supported by local cultural codes have a higher potential for adoption than the direct use of the foreign term. Ultimately, the research demonstrates that the linguistic adaptation processes of sustainable recreation practices across different cultures can influence individuals' environmental behaviors. The study is expected to contribute to the fields of sustainable tourism communication, cross-cultural recreation studies, and research on environmentally oriented behavior.

Keywords: Plogging, Sustainable Tourism, Recreation, Environmental Behavior, Russian Tourism Culture

KÜLTÜREL MİRAS YÖNETİMİNDE SOMUT OLMAYAN DEĞERLERİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ: ÇOMAKDAĞ'DA 500 YILLIK YÖRÜK YAŞAMI

Derya Çetinoğlu
Kapadokya Üniversitesi
derya.cetinoglu@kapadokya.edu.tr

Özet

Kültürel miras, yalnızca bir toplumun kimlik ve değerlerinin göstergesi değil, aynı zamanda insanlığın ortak geçmişini yansıtan ve kültürlerarası iletişimi güçlendiren önemli bir unsurdur. Sürdürülebilir turizm uygulamalarıyla birlikte, kültürel mirasın korunması ve yönetiminde; özellikle somut olmayan geleneklerin gelecek nesillere aktarılmasında, dünya genelindeki alanların özgünlüğünün ve değerinin korunması hayati önem taşımaktadır. Bu araştırmanın amacı, Muğla'nın Milas ilçesinde yer alan ve yaklaşık 500 yıllık geçmişe sahip olan Çomakdağ Köyü'nde sürdürülen somut olmayan kültürel miras varlığının korunmasına yönelik uygulamaları incelemek ve bu değerlerin gelecek nesillere aktarılmasına yönelik sürdürülebilir stratejiler geliştirmektir. Sürdürülebilir turizm uygulamaları kapsamında kültürel mirasın korunması, özellikle gelenek, görenek, el sanatları ve yerel yaşam biçimlerinin devamlılığı açısından büyük önem taşımaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiş olup çalışma, tekli durum deseni çerçevesinde kurgulanmıştır. Veri toplama sürecinde konuya ilişkin ikincil veriler detaylı biçimde incelenmiş ve literatür taraması gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, Çomakdağ Köyü'nde geleneksel yaşam biçiminin, yerel kıyafetlerin, el sanatlarının ve kültürel ritüellerin günümüzde hâlen sürdürüldüğü tespit edilmiştir. Bununla birlikte modernleşme, kırsal göç hareketleri ve turizm baskısı gibi etkilerin kültürel süreklilik üzerinde tehdit oluşturduğu belirlenmiştir. Araştırma sonucunda, kültürel miras varlıklarının sürdürülebilirliğinin sağlanabilmesi amacıyla yerel halkın bilinçlendirilmesine yönelik çalışmaların artırılması, sürdürülebilir turizm politikalarının geliştirilmesi ve kültürel değerlerin tanıtımına yönelik projelerin desteklenmesi gerektiği ortaya konulmuştur. Ayrıca araştırma kapsamında, Çomakdağ'da yaşatılan Yörük kültürünün korunması ve uluslararası düzeyde görünürlüğünün artırılması amacıyla somut olmayan kültürel miras listesine dâhil edilmesine yönelik girişimlerin bir an önce başlatılması gerektiği önemli bir öneri olarak sunulmuştur.
Anahtar Kelimeler: Kültürel Miras, Somut Olmayan Kültürel Miras, Yörük Yaşamı

THE SUSTAINABILITY OF INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE IN CULTURAL HERITAGE MANAGEMENT: 500 YEARS OF YÖRÜK LIFE IN ÇOMAKDAĞ

Abstract

Cultural heritage is not only an expression of a society's identity and values but also a vital element that reflects humanity's shared past and strengthens intercultural communication. In conjunction with sustainable tourism practices, the preservation and management of cultural heritage—particularly the transmission of intangible traditions to future generations—is of vital importance for safeguarding the uniqueness and value of sites worldwide. The aim of this study is to examine the practices aimed at preserving the intangible cultural heritage in Çomakdağ Village, located in the Milas district of Muğla and boasting a history of approximately 500 years,

and to develop sustainable strategies for transmitting these values to future generations. Within the scope of sustainable tourism practices, the preservation of cultural heritage holds great importance, particularly regarding the continuity of traditions, customs, handicrafts, and local ways of life. The study employs a qualitative research method and is structured within a single-case study framework. During the data collection process, relevant secondary data was examined in detail and a literature review was conducted. Based on the findings, it was determined that the traditional way of life, local clothing, handicrafts, and cultural rituals are still practiced today in Çomakdağ Village. However, it was determined that factors such as modernization, rural migration, and tourism pressure pose a threat to cultural continuity. The research concluded that, in order to ensure the sustainability of cultural heritage assets, efforts to raise awareness among the local population must be increased, sustainable tourism policies must be developed, and projects aimed at promoting cultural values must be supported. Furthermore, as part of the research, it was proposed as a key recommendation that initiatives to include the Yörük culture practiced in Çomakdağ on the list of intangible cultural heritage—with the aim of preserving it and enhancing its visibility at the international level—be launched without delay.

Keywords: Cultural Heritage, Intangible Cultural Heritage, Yörük Lifestyle

ZONGULDAK ENDÜSTRİYEL MİRAS ALANLARINDA TURİST REHBERİ PERFORMANSININ TURİST MEMNUNİYETİNE ETKİSİ

Ayşe Akkoca
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
akkocaayse2000@gmail.com

Nalan Albuz
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
nalanalbuz@gmail.com

Özet

Endüstriyel miras alanları, sanayi geçmişinin kültürel ve toplumsal izlerini taşıyan önemli destinasyonlar arasında yer almakta ve son yıllarda kültürel miras turizmi kapsamında giderek daha fazla ilgi görmektedir. Bu alanların ziyaretçilere etkili biçimde aktarılmasında turist rehberleri önemli bir role sahiptir. Turist rehberlerinin bilgi düzeyi, iletişim becerileri, anlatım tarzı ve profesyonel tutumları, ziyaretçilerin deneyim kalitesi ve memnuniyet düzeyi üzerinde belirleyici olabilmektedir. Bu araştırmanın amacı, Zonguldak ilinde yer alan endüstriyel miras alanlarını ziyaret eden turistlerin, turist rehberlerinin performansına ilişkin algılarını belirlemek ve rehber performansının turist memnuniyeti üzerindeki etkisini incelemektir. Araştırma nicel araştırma yaklaşımı çerçevesinde tarama modeline dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini, Zonguldak'taki endüstriyel miras alanlarını profesyonel turist rehberi eşliğinde ziyaret eden 200 yerli turist oluşturmaktadır. Veriler yapılandırılmış anket formu aracılığıyla toplanmış ve SPSS 28.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmada katılımcıların demografik özelliklerine yönelik frekans ve yüzde analizleri gerçekleştirilmiş; turist rehberi performansı ve turist memnuniyetine ilişkin değerlendirmelerde ortalama ve standart sapma değerlerinden yararlanılmıştır. Elde edilen bulgular, turist rehberlerinin performansına yönelik olumlu algıların turist memnuniyetini artırdığını göstermektedir. Özellikle rehberlerin bilgi aktarımı, etkili iletişim becerileri ve profesyonel tutumlarının ziyaretçi deneyimini olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir. Ayrıca rehberlerin grup yönetimi becerilerinin turistlerin genel memnuniyet düzeyine katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Endüstriyel miras alanlarının teknik ve tarihsel yapısı dikkate alındığında, rehberlerin alan bilgisine sahip olmalarının ziyaretçilerin öğrenme düzeyini ve destinasyona yönelik ilgisini artırdığı değerlendirilmektedir. Araştırmanın, endüstriyel miras turizmi ve turist rehberliği literatürüne katkı sağlaması ve Zonguldak'ın turizm potansiyeline yönelik çıkarımlar sunması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.
Anahtar Kelimeler: Endüstriyel Miras, Turist Rehberliği, Turist Memnuniyeti

THE IMPACT OF TOURIST GUIDE PERFORMANCE ON TOURIST SATISFACTION AT INDUSTRIAL HERITAGE SITES IN ZONGULDAK

Abstract

Industrial heritage sites are significant destinations that bear the cultural and social traces of industrial history and have attracted increasing interest in recent years within the scope of cultural heritage tourism. Tourist guides play a crucial role in effectively interpreting these sites

for visitors. A guide's level of knowledge, communication skills, storytelling style, and professional attitude can be decisive factors regarding the quality of the visitor experience and the level of satisfaction. The aim of this study is to determine the perceptions of tourists visiting industrial heritage sites in Zonguldak regarding tourist guide performance and to examine the impact of this performance on tourist satisfaction. The study was conducted using a survey design within a quantitative research framework. The sample consists of 200 domestic tourists who visited industrial heritage sites in Zonguldak accompanied by a professional tourist guide. Data were collected via a structured questionnaire and analyzed using the SPSS 28.0 software package. Frequency and percentage analyses were performed regarding the participants' demographic characteristics, while mean and standard deviation values were utilized to assess tourist guide performance and tourist satisfaction. The findings indicate that positive perceptions of tourist guide performance enhance tourist satisfaction. It has been determined that the information delivery, effective communication skills, and professional attitudes of tour guides, in particular, positively influence the visitor experience. Furthermore, it was concluded that the guides' group management skills contribute to the overall satisfaction levels of tourists. Given the technical and historical nature of industrial heritage sites, it is considered that the guides' site-specific knowledge enhances visitors' learning outcomes and their interest in the destination. The study is deemed significant for its contribution to the literature on industrial heritage tourism and tourist guiding, as well as for the insights it offers regarding Zonguldak's tourism potential.

Keywords: Industrial Heritage, Tourist Guiding, Tourist Satisfaction

BERGAMA'DA UNESCO SÜRECİNE İLİŞKİN DENEYİMLER: İLK SONUÇLAR ÜZERİNE

Ayşegül Avcı
Ege Üniversitesi
aysegulsedeff2@gmail.com

Özet

Kültürel mirasın korunması ve turizmle ilişkisi uzun süredir akademik tartışmaların özellikle turizm coğrafyası çalışmalarının da merkezinde yer almaktadır. Bu bağlamda çalışmanın amacı; UNESCO Dünya Miras Listesi'nde "Çok Katmanlı Kültürel Peyzaj Alanı" olarak tescil edilen Bergama'nın, kültürel miras-turizm deneyimlerini turizm coğrafyası yaklaşımıyla değerlendirmek olarak özetlenebilir. Bergama Çok Katmanlı Kültürel Peyzaj Alanı; Dünyanın 999., Türkiye'nin 13., İzmir'in ise ilk Dünya Miras Alanı olarak 2014 yılında tescillenmiştir. Bergama, UNESCO Dünya Miras Listesi'ne 9 farklı bileşen ile girmiştir. Bu doğrultuda; UNESCO sürecinin yerel aktörler ve paydaşlar tarafından nasıl deneyimlendiğini, kentin çok katmanlı miras yapısının turizm dinamikleri üzerindeki yansımalarını ve koruma-kullanma dengesinin yerel ölçekteki algısını fenomenolojik bir yaklaşımla ortaya koymak hedeflenmektedir. Bu nedenle çalışma, Bergama'nın UNESCO sürecine ilişkin yerel deneyimlere ve bu sürecin turizmle ilişkisine odaklanmaktadır. Çalışmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş, UNESCO sürecinin yerel ölçekte nasıl algılandığını ortaya çıkarmak amacıyla yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler tematik analiz yöntemiyle MAXQDA ortamında değerlendirilmiş ve öne çıkan temalar üzerinden analiz edilmiştir. İlk bulgular, UNESCO statüsünün Bergama'nın tanınırlığını artırdığını ancak turizm üzerindeki etkisinin sınırlı kaldığını göstermektedir. Bergama turizminin büyük ölçüde günübirlik olması, yerel ekonomiye katkısının düşük kalmasına neden olmaktadır. Bununla birlikte yerel halkın UNESCO sürecine ilişkin farkındalığının sınırlı kaldığı, sürecin daha çok kurumsal düzeyde algılandığı anlaşılmaktadır. Katılımcı ifadeleri, UNESCO'nun koruma ve prestij açısından önemli bir değer taşıdığını ancak sürdürülebilir turizm ve yerel katılım açısından daha etkin politikaların geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.
Anahtar Kelimeler: UNESCO, Kültürel Miras, Turizm Coğrafyası, Bergama, Yerel Deneyim

EVALUATIONS REGARDING THE UNESCO PROCESS IN BERGAMA: ON INITIAL RESULTS

Abstract

The preservation of cultural heritage and its management from a tourism geography perspective constitute one of the fundamental cornerstones of sustainable urban development and the protection of spatial identity on a global scale. Accordingly, the aim of this study is to evaluate the cultural heritage and tourism experiences of Bergama inscribed on the UNESCO World Heritage List as a "Multi-Layered Cultural Landscape" through a tourism geography approach. Inscribed in 2014, Bergama stands out with its multi-layered structure consisting of nine components, including Kale Hill (Acropolis), the Asklepion, the Red Basilica (Kızıl Avlu), and the historic Ottoman urban fabric. Within the scope of the study, a qualitative research approach

and a phenomenological design were adopted to examine how the UNESCO process is experienced by local actors and stakeholders, the reflections of the city's multi-layered heritage structure on tourism dynamics, and the local perception of the conservation-utilization balance. Semi-structured in-depth interviews were conducted with 15 core participants representing heritage management, local government, civil society, academia, tour guides, and local tradespeople in Bergama. The collected data were analyzed using thematic analysis through the MAXQDA software. Research findings indicate that while the UNESCO status has enhanced Bergama's international recognition and institutional conservation discipline, its economic and sectoral impact on tourism remains limited. The fact that tourism in Bergama largely manifests as day-trips prevents tourism revenues from being reflected in the local economy and tradespeople. Furthermore, it is understood that the local community's awareness of the UNESCO process remains limited, and the process is predominantly perceived at an institutional level. Participant expressions reveal that while UNESCO holds vital value in terms of conservation and prestige, more effective and participatory policies must be developed regarding sustainable tourism, accommodation infrastructure, and local participation.
Keywords: UNESCO, Cultural Heritage, Tourism Geography, Bergama, Local Experience

REKREASYON FAALİYETLERİNİN ÖĞRENMEYE ETKİSİ: SPORTİF FAALİYETLERİN DESTEKLENMESİ AÇISINDAN BİR ANALİZ

Vahdet Alaeddinoğlu
Atatürk Üniversitesi
v.alaeddinoglu@atauni.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı, rekreasyon faaliyetlerinin öğrenme üzerindeki etkisini farklı akademik veri tabanlarından elde edilen çalışmalar doğrultusunda incelemektir. Araştırmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş ve sistematik derleme yöntemi kullanılmıştır. Web of Science (WOS), Scopus ve Google Scholar veri tabanlarından seçilen toplam 75 çalışma tematik analiz yöntemi ile değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular, rekreasyon faaliyetlerinin öğrenme üzerindeki etkisinin doğrudan akademik başarıdan ziyade bilişsel gelişim, motivasyon, psikolojik iyi oluş ve sosyal etkileşim gibi ara değişkenler aracılığıyla gerçekleştiğini göstermektedir. Fiziksel aktivite temelli rekreasyon dikkat ve bilişsel performansı artırırken, doğa temelli etkinlikler deneyimsel ve kalıcı öğrenmeyi desteklemektedir. Oyun ve sosyal rekreasyon faaliyetleri ise öğrenme motivasyonu ve sosyal beceriler üzerinde olumlu etkiler yaratmaktadır. Rekreasyon faaliyetleri öğrenme süreçlerini destekleyen çok boyutlu bir yapı sunmaktadır. Eğitim programlarında rekreasyon temelli uygulamalara yer verilmesi, öğrenme çıktılarının geliştirilmesine katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Rekreasyon, Öğrenme, Fiziksel Aktivite, Motivasyon, Bilişsel Gelişim, Deneyimsel Öğrenme

THE IMPACT OF RECREATIONAL ACTIVITIES ON LEARNING: AN ANALYSIS REGARDING THE SUPPORT OF SPORTS ACTIVITIES

Abstract

Recreational activities have increasingly been recognized as important contributors to holistic development beyond their traditional role as leisure-time practices. In educational contexts, recreation is considered a supportive factor influencing learning processes through cognitive, psychological, and social dimensions.The aim of this study is to examine the effects of recreational activities on learning outcomes by analyzing studies obtained from major academic databases.This study adopts a qualitative research design based on a systematic review approach. A total of 75 studies selected from Web of Science (WOS), Scopus, and Google Scholar databases were analyzed. Data were evaluated using thematic analysis to identify patterns in the relationship between recreation and learning.The findings indicate that recreational activities do not directly enhance academic achievement but contribute to learning indirectly through mediating factors such as cognitive development, motivation, psychological well-being, and social interaction. Physical activity-based recreation was strongly associated with improvements in attention and cognitive performance, while nature-based activities supported experiential and long-term learning. Additionally, game-based and social recreational activities significantly enhanced motivation and social learning processes.Recreational activities provide a multidimensional framework that supports learning processes. Integrating recreation-based

practices into educational programs may improve learning outcomes by strengthening cognitive, emotional, and social development.

Keywords: Recreation, Learning, Physical Activity, Motivation, Cognitive Development, Experiential Learning

YOL AYRIMINDAKİ TÜRKİYE TURİZMİ: BÜYÜME PARADOKSU, BAĞIMLILIK SANCISI VE ALTERNATİF ARAYIŞLAR

İsmail Kervankıran
Süleyman Demirel Üniversitesi
ikervankiran03@gmail.com

Mehmet Fatih Bağmancı
Denizli Milli Eğitim Müdürlüğü
mfatihbagmanci@gmail.com

Özet

Türkiye turizmi son 40-50 yıllık sürede önemli değişimler yaşadı. Geçen bu sürede Türkiye turizmi, hem turizm tesisi ve oda sayısı bakımından hem de konaklama sayısı bakımından dikkat çekici bir şekilde büyüdü. Bu süreçte Türkiye turizminin temel politikası ise sürekli büyümeye odaklı turizm yaklaşımı oldu. Turizm verilerine bakıldığında Türkiye'nin turizm arzının, yatırımlarının ve turist sayılarının çok hızlı büyüdüğü, niceliksel olarak iyi bir seviyeye ulaştığı ve hatta dünyanın önde gelen turizm ülkelerinden biri haline geldiği çok açıktır. Bununla birlikte sürekli büyümeye bağımlı turizm politikalarının bir sonucu olarak Türkiye turizminde ciddi bazı krizlerin, sorunların ve çatışmaların da açığa çıkmaya başladığı görülmektedir. Bu durum Türkiye turizmindeki nitelik sorununu ve bu konudaki eleştirel çalışmalara olan ihtiyacı da ortaya çıkarmaktadır. Bu çalışmanın amacı; Türkiye turizminde tesis, yatırım, arz ve talep sayılarının niceliksel olarak büyümesinin olumlu etkileri yanında geçen 40-50 yıllık süreçte Türkiye turizminin büyümeye bağımlı turizm politikalarının ortaya çıkardığı olumsuz etkilerinin de olduğunu, özellikle Akdeniz ve Ege kıyılarında turizmin çevresel bozulmaları ve ekolojik eşitsizlikleri artırdığı, kontrolsüz ve plansız büyümenin turizmin geliştiği coğrafyalarda ciddi hasarlara neden olduğu ve sınırsız büyümeye dayalı turizm anlayışının sürdürülebilir bir yaklaşım olmadığı iddiasıyla uluslararası literatürde gittikçe artan turizmde büyüme tartışmalarını ve turizmde alternatif yaklaşımları ulusal düzeye taşıyarak, ulusal düzeyde turizm çalışmalarına ve turizm coğrafyası literatürüne katkı sağlamaktır. Türkiye turizminin nitelikli, rasyonel ve sürdürülebilir gelişimi ve geleceği açısından turizmdeki büyüme politikalarının temel motivasyonlarını ve büyümeye bağımlı olan faktörleri, turizm yatırımlarının verimliliğini ve turizmde büyümeye dayalı dinamikleri tartışmak ve bu dinamikleri belirleyen politika tercihlerini araştırmak önemlidir. Bu açıdan araştırma, Türkiye turizminin sürekli, değiş(e)mez hatta tartışıl(a)maz olan büyümeye bağımlı turizm politikalarına ve paradoksuna odaklanarak; bu politikaları, kararları ve stratejileri sorgulayan ve Türkiye turizmindeki büyüme paradigmasını eleştirel sosyal bilim yaklaşımı ile tartışarak turizm coğrafyası ve turizm araştırmaları literatürüne farklı bir alan açan teorik bir çalışmadır. Tartışılan konuyu desteklemek ve zenginleştirmek için gazete, dergi gibi medya haberlerinden ve TÜİK, Kültür ve Turizm Bakanlığı, EUROSTAT, UNWTO gibi kurumların verilerinden yararlanılmıştır. Çalışmada öncelikle turizmde büyüme bağımlılığı sorununa değinilmiş, sonrasında Türkiye turizmindeki büyüme paradoksuna yer verilmiş, son olarak da Türkiye turizminde büyümenin neden sorun olduğu ve alternatif arayışlara olan ihtiyaçlar tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Turizm, Büyüme Paradoksu, Bağımlılık, Alternatif Yaklaşımlar

TURKISH TOURISM AT A CROSSROADS: THE GROWTH PARADOX, THE PAINS OF DEPENDENCY, AND THE SEARCH FOR ALTERNATIVES

Abstract

Turkish tourism has undergone significant changes over the past 40 to 50 years. During this period, Turkish tourism has grown remarkably, both in terms of the number of tourism facilities and rooms, as well as the number of overnight stays. Throughout this process, the fundamental policy of Turkish tourism has been an approach focused on continuous growth. A review of tourism data clearly reveals that Turkey's tourism supply, investments, and tourist numbers have grown very rapidly, reaching a high quantitative level and even positioning the country as one of the world's leading tourism destinations. However, as a result of tourism policies dependent on continuous growth, serious crises, problems, and conflicts have begun to emerge within Turkish tourism. This situation highlights the issue of quality in Turkish tourism and the need for critical studies on this topic. The aim of this study is to contribute to national tourism studies and the tourism geography literature by bringing the growing international discussions on tourism growth and alternative approaches to tourism to the national level. These discussions highlight the positive effects of quantitative growth in facilities, investments, supply, and demand in Turkish tourism, as well as the negative effects of growth-dependent tourism policies over the past 40-50 years. Specifically, it argues that tourism has increased environmental degradation and ecological inequalities, particularly along the Mediterranean and Aegean coasts, that uncontrolled and unplanned growth has caused serious damage in tourism-developing regions, and that a tourism model based on unlimited growth is not a sustainable approach. For the qualitative, rational, and sustainable development and future of Turkish tourism, it is crucial to discuss the fundamental motivations and factors dependent on growth policies, the efficiency of tourism investments, and the growth-based dynamics in tourism, as well as to investigate the policy choices that determine these dynamics. In this respect, the research focuses on the paradox of Turkey's tourism policies that are constantly, unchanging, and even indisputable, dependent on growth. This is a theoretical study that questions these policies, decisions, and strategies, and opens a new field in the literature of tourism geography and tourism research by discussing the growth paradigm in Turkish tourism with a critical social science approach. To support and enrich the discussion, media reports from newspapers and magazines, as well as data from institutions such as TÜİK (Turkish Statistical Institute), the Ministry of Culture and Tourism, EUROSTAT, and UNWTO, have been utilized. The study first addresses the problem of growth dependency in tourism, then examines the growth paradox in Turkish tourism, and finally discusses why growth is problematic in Turkish tourism and the need for alternative approaches.
Keywords: Türkiye, Tourism, Growth Paradox, Dependency, Alternative Approaches

VAN İLİ SAĞLIK TURİZMİNE YÖNELİK YENİLİKÇİ UYGULAMALARIN PAYDAŞ GÖRÜŞLERİYLE DEĞERLENDİRİLMESİ

Sezen Budak Günay
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
budaksezen65@gmail.com

Fatma Eban
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
fatmaeban1990@gmail.com

Özet

Dünyanın en önemli alternatif turizm türlerinden birini oluşturan ve kazandırdığı gelirlerle ülkeleri turizm gelirleri açısından ön plana çıkaran sağlık turizmi, başta üçüncü yaş turistleri olmak üzere tüm yaş türlerinden ilgi görmektedir. Bu bağlamda Türkiye'nin Doğu Anadolu bölgesinde yer alan Van ili; sağlık altyapısı, termal kaynakları, bu alana yapılan yatırımları ve çevre ülkelere olan coğrafi yakınlığı nedeniyle önemli bir sağlık turizmi potansiyeline sahiptir. Ancak bu potansiyelin değerlendirilmesi noktasında, özellikle medikal turizm kapsamında uygulanan yenilikçi uygulamalar önemli bir rol üstlenmektedir. Dolayısıyla bu araştırmanın amacı, Van ili sağlık turizmine yönelik yenilikçi uygulamaların paydaş görüşleriyle değerlendirilmesidir. Bu kapsamda, Van ilinde sağlık turizmi hizmeti sunan sağlık yöneticileri, turizm acentaları, kamu temsilcileri ve sağlık turizmi birimi çalışanları ile 05.11.2025- 20.12.2025 tarihleri arasında yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak 7 katılımcıya uygulanmıştır. Elde edilen veriler, nitel araştırma desenlerinden betimsel analiz tekniğiyle analiz edilmiştir. Araştırma sonuçları, Van ilinde uygulanan yenilikçi uygulamaların teknolojik uygulamalar, sağlık birimi koordinasyonları, tele-tıp birimleri ve sağlık bakanlığı uygulamaları olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca bu araştırmada, sağlık alanında kullanılan uygulamaların sağlık alanlarında çalışan kişilerin memnuniyetini artırdığı, hizmet kalitesine katkı sunduğu, kayıt ve istatistiki verilere ulaşmada kolaylık sağladığı bulgusuna da ulaşılmıştır.
Anahtar Kelimeler: Sağlık Turizmi, Van, Yenilikçi Uygulamalar.

EVALUATION OF INNOVATIVE PRACTICES IN HEALTH TOURISM IN VAN PROVINCE BASED ON STAKEHOLDER OPINIONS

Abstract

Health tourism, which constitutes one of the most important alternative tourism types in the world and brings countries to the forefront in terms of tourism revenue with the income it generates, attracts interest from all age groups, especially senior tourists. In this context, Van province, located in the Eastern Anatolia region of Turkey, has significant health tourism potential due to its healthcare infrastructure, thermal resources, investments in this sector, and geographical proximity to neighboring countries. Therefore, the aim of this research is to evaluate innovative practices in health tourism in Van province through stakeholder opinions. In this context, interviews were conducted face-to-face between November 5, 2025, and December 20, 2025, with healthcare managers, tourism agencies, public representatives, and employees of

health tourism units providing health tourism services in Van province. The interviews were conducted with 7 participants using a semi-structured interview form. The data obtained were analyzed using descriptive analysis techniques from qualitative research designs. The research results reveal that the most innovative practices implemented in Van province are technological applications, healthcare unit coordination, telemedicine units, and Ministry of Health applications. This research also found that the applications increased the satisfaction of healthcare professionals, contributed to the quality of service, and facilitated access to records and statistical data.
Keywords: Health Tourism, Van, Innovative Practices.

EXPLORING WINE TOURISM DEVELOPMENT IN MEDITERRANEAN DESTINATIONS: WINERY PERSPECTIVES FROM CYPRUS, ITALY, TURKEY, AND FRANCE

Cem Tilki

Final International University
cem.tilki@final.edu.tr

Abstract

Mediterranean countries have historically been associated with viticulture and wine production. In recent decades, wine tourism has emerged as a strategic tool for regional development in response to changing tourism trends and rural restructuring. Although wine tourism continues to expand globally, many Mediterranean wine regions still face challenges in developing sustainable and competitive wine tourism models. This study investigates wine tourism development and winery perspectives in selected Mediterranean wine regions, namely Cyprus, Italy, Turkey, and France. The research adopts a qualitative comparative approach based on semi-structured in-depth interviews conducted with wineries from Mediterranean wine regions in July 2025. Data collected from 18 winery operators, managers, and owners were analyzed using Leximancer software to identify dominant themes. The findings reveal that authenticity, regional heritage, storytelling, indigenous grape varieties, and terroir significantly enhance cellar-door experiences and destination attractiveness. The study also highlights the growing importance of collaboration between wineries and the tourism and hospitality sectors through gastronomy, accommodation, and experiential tourism activities. However, wineries face significant institutional challenges, including limited governmental support, insufficient strategic planning, and infrastructure deficiencies. Furthermore, they must navigate operational and environmental pressures, such as high costs, skilled staff shortages, and climate-related issues. Sustainable practices such as water management, organic viticulture, composting, and renewable energy usage were identified as important contributors to long-term competitiveness and environmental preservation. This research contributes to the wine tourism literature by providing a multi-country Mediterranean perspective on winery experiences, challenges, and opportunities for sustainable wine tourism development.

Keywords: Wine Tourism, Mediterranean Destinations, Cellar-Door Experience, Sustainability, Authenticity, Regional Development

KAYGILAR, FOBİLER VE ZİYARET DENEYİMİ: TURİST REHBERLERİNİN KAYGI YÖNETİMİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Mehtap Erdoğan
İstanbul Beykent Üniversitesi
mehtaperdogan@beykent.edu.tr

Özet

Kültürel mirasın aktarımında kilit rol oynayan müzeler ve ören yerleri gibi turistik yerlerde turistlerin ve turist rehberlerinin tecrübe edebilecekleri birçok duygu ve durum vardır. Bu çalışma, turizm literatüründe nadiren ele alınan müzeler, ören yerleri ve yaşanılabilecek kaygılar, fobiler olgusunu, turist rehberliği mesleği çerçevesinde ve klinik psikoloji temelli çözüm stratejileriyle incelemeyi amaçlamaktadır. Müzeler ve turistik yerlerin; kapalı alan yapısı, loş ışıklandırma, yankılanan sesler ve devasa cansız objeler gibi birtakım etkenlerin yarattığı statik atmosfer nedeniyle, bazı ziyaretçilerde yoğun kaygı, nefes darlığı ve panik atak gibi belirtileri tetikleyebilmektedir. Literatür taramasına dayalı olan bu çalışmada, öncelikle müze ortamının çevresel yapısının psikoloji açısından bireyler üzerindeki baskılayıcı etkileri incelenmektedir. Bireylerin günlük yaşamlarındaki konforlarını olumsuz yönde etkileyen ve potansiyellerini ortaya çıkartmasına engel olarak görülebilecek kaygı ve fobilerin turist, turist rehberi ve turizm açısından değerlendirilmesi yapılmaktadır. Araştırmanın odağını, turist rehberlerinin bu gizli kısıtı yönetmedeki kritik rolü oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında, çözüm olarak klinik psikolojide kullanılmakta olan "Kademeli Maruz Bırakma" (Gradual Exposure) tekniğinin rehberlik uygulamalarına nasıl entegre edilebileceği teorik olarak tartışılmaktadır. Rehberin tur rotasını açık alanlardan daha dar galerilere doğru kademeli olarak tasarlaması bir diğer yöntem olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca "Bilişsel Yeniden Çerçeveleme" yöntemini kullanarak objelerin korkutucu algısını hikayeleştirme yoluyla yumuşatması temel stratejiler olarak sunulmaktadır. Sonuç olarak çalışma, turist rehberlerinin sadece bilgi aktarıcı değil, aynı zamanda ziyaretçi deneyimini psikolojik olarak kolaylaştıran birer "deneyim yöneticisi" olduğunu vurgulamakta; rehberlik eğitim müfredatına "Psikolojik İlk Yardım" ve "Kaygı Yönetimi" gibi modüllerin eklenmesi gerektiğini önermektedir.
Anahtar Kelimeler: Müze, Fobiler, Turist Rehberliği, Kaygı Yönetimi

ANXIETY, PHOBIAS, AND THE VISITING EXPERIENCE: A STUDY ON ANXIETY MANAGEMENT IN TOURIST GUIDES

Abstract

In touristic locations such as museums and archaeological sites, which play a key role in the transmission of cultural heritage, tourists and tour guides may experience many emotions and situations. This study aims to examine the phenomenon of anxieties and phobias that can be experienced in museums and archaeological sites, a topic rarely addressed in tourism literature, within the framework of the tour guide profession and with solution strategies based on clinical psychology. Due to the static atmosphere created by factors such as the enclosed structure, dim lighting, echoing sounds, and massive inanimate objects, museums and touristic sites can trigger symptoms such as intense anxiety, shortness of breath, and panic attacks in some visitors. Based

on a literature review, this study first examines the oppressive effects of the environmental structure of the museum setting on individuals from a psychological perspective. Anxiety and phobias, which negatively affect the comfort of individuals in their daily lives and can be seen as an obstacle to realizing their potential, are evaluated from the perspective of tourists, tour guides, and tourism. The focus of the research is on the critical role of tour guides in managing this hidden constraint. This study theoretically discusses how the "Gradual Exposure" technique, used in clinical psychology, can be integrated into guiding practices. Another method considered is the guide's gradual design of the tour route, moving from open spaces to narrower galleries. Furthermore, softening the perception of frightening objects through storytelling using the "Cognitive Reframing" method is presented as a key strategy. In conclusion, the study emphasizes that tourist guides are not only information transmitters but also "experience managers" who psychologically facilitate the visitor experience; it suggests adding modules such as "Psychological First Aid" and "Anxiety Management" to the guiding training curriculum.
Keywords: Museum, Phobias, Tourist Guiding, Anxiety Management

TÜRKİYE'NİN TURİZM GELİRLERİ VE TURİST SAYILARI AÇISINDAN KÜRESEL KONUMUNUN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

Simge Altunöz
Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
simgealtunoz@subu.edu.tr

Özgür Kızıldemir
Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
ozgurkizildemir@subu.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'nin turizm gelirleri ve turist sayıları açısından küresel konumunu incelemek ve dünya çapında turizmde öne çıkan ilk 10 ülkeyi karşılaştırmalı olarak değerlendirmektir. Bu amaç doğrultusunda, Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü (UN Tourism) veritabanından elde edilen veriler kullanılarak 2019-2025 yılları arasındaki turizm gelirleri ve turist sayıları incelenmiştir. Çalışmada, söz konusu göstergeler bakımından üst sıralarda yer alan ülkeler betimsel ve karşılaştırmalı analiz yöntemiyle incelenmiştir.

Elde edilen küresel turizm verileri incelendiğinde, yüksek turizm gelirine sahip destinasyonlar ve yüksek turist sayısına sahip destinasyonlar olmak üzere iki farklı yapının öne çıktığı görülmektedir. Amerika Birleşik Devletleri incelenen tüm yıllarda turizm gelirlerinde açık ara liderliğini koruyarak yüksek harcama odaklı turizmi temsil etmektedir. İspanya, Birleşik Krallık ve Fransa ise hem gelir hem de turist sayısı açısından üst sıralarda yer alarak dengeli bir performans sergilemektedir. Bununla birlikte Japonya, Birleşik Arap Emirlikleri ve Avustralya'nın son yıllarda turizm gelirlerini artırarak sıralamada yükseldiği dikkat çekmektedir. 2020-2021 yıllarını kapsayan pandemi döneminde tüm ülkelerde turizm gelirleri ve turist sayılarında önemli düşüşler yaşanmıştır. Küresel ölçekte turizm faaliyetlerinde 2022 sonrasında hızlı bir toparlanma sürecinin başladığını söylemek mümkündür. Türkiye bu süreçte önemli bir performans göstererek 2019 yılında elde ettiği 38,8 milyar dolarlık turizm gelirini pandemi sonrası dönemde artırmış ve 2025 yılında yaklaşık 60 milyar dolar gelire ulaşmıştır. Benzer şekilde turist sayısında da güçlü bir artış yakalayarak 2025 yılı itibarıyla yaklaşık 62 milyon ziyaretçi ile dünya sıralamasında 3. sırada yer almıştır.

Türkiye'nin, 2019-2025 yıllarını kapsayan tüm dönemlerde en çok turist ağırlayan ve en fazla turizm gelirine sahip olan ülkeler arasında ilk 10'da yer alması önemli bir performans göstergesidir. Burada dikkat çeken durum, Türkiye'nin turist sayılarındaki artış ile turizm gelirlerindeki artışın doğru orantılı olmamasıdır. Bu durum, Türkiye'nin turist sayısına dayalı bir turizm yapısına sahip olduğunu göstermektedir. Küresel rekabette sürdürülebilir bir konum elde edebilmek için turist sayısına doğru orantılı olarak kişi başı harcamayı artırmaya yönelik politikalara ağırlık verilmesi önerilmektedir. Bununla birlikte, yüksek katma değerli turizm türlerine yönelmek ve turizmde ürün çeşitliliğini artırmak da önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü, Turizm Gelirleri, Turist Sayıları

A COMPARATIVE ANALYSIS OF TURKEY'S GLOBAL POSITION IN TERMS OF TOURISM REVENUES AND TOURIST NUMBERS

Abstract

The aim of this study is to examine Türkiye's global position in terms of tourism revenues and tourist arrivals and to comparatively evaluate the top 10 leading countries in world tourism. For this purpose, tourism revenues and tourist arrivals between 2019 and 2025 were analyzed using data obtained from the United Nations World Tourism Organization (UN Tourism) database. In the study, the countries ranking at the top in terms of these indicators were examined through descriptive and comparative analysis methods.

An examination of global tourism data reveals the emergence of two distinct structures: destinations with high tourism revenues and destinations with high tourist arrivals. The United States maintained its clear leadership in tourism revenues throughout all examined years, representing a high-spending tourism model. Spain, the United Kingdom, and France demonstrated a balanced performance by ranking highly in both tourism revenues and tourist arrivals. In addition, Japan, the United Arab Emirates, and Australia have attracted attention in recent years by increasing their tourism revenues and moving up in the rankings. During the pandemic period covering 2020–2021, all countries experienced significant declines in both tourism revenues and tourist arrivals. However, it is possible to state that a rapid recovery process in global tourism activities began after 2022. During this period, Türkiye demonstrated a remarkable performance by increasing its tourism revenues from 38.8 billion USD in 2019 to approximately 60 billion USD in 2025 in the post-pandemic period. Similarly, Türkiye achieved a strong increase in tourist arrivals and ranked third in the world with approximately 62 million visitors as of 2025.

Türkiye's inclusion among the top 10 countries with the highest number of tourist arrivals and tourism revenues throughout the 2019–2025 period is an important indicator of performance. However, a noteworthy issue is that the increase in tourist arrivals is not directly proportional to the increase in tourism revenues. This situation indicates that Türkiye has a tourism structure largely based on tourist volume. In order to achieve a sustainable position in global competition, it is recommended that policies focusing on increasing per capita tourist expenditure in proportion to tourist arrivals should be prioritized. Furthermore, it is also important to diversify tourism products and focus on high value-added tourism types.

Keywords: UN Tourism, Tourism Receipts, Tourist Arrival

EXPLORING SNOWBIRDS' PERMANENT RELOCATION INTENTION: THE ROLES OF PLACE ATTACHMENT, PERSONAL INVOLVEMENT AND SATISFACTION

Suja Chaulagain
University Of Central Florida
suja.chaulagain@ucf.edu

Jessica Meira
University Of Central Florida
jevsouza@hotmail.com

Abraham Pizam
University Of Central Florida
apizam@ucf.edu

Abstract

This study examines the factors influencing snowbirds' intention to relocate permanently to Florida by focusing on the roles of place attachment, personal involvement, and satisfaction with the snowbird experience. Data were collected through an online self-administered survey of U.S. citizens with prior snowbird experience in Florida. After removing incomplete responses and outliers, 304 valid responses were analyzed using confirmatory factor analysis and structural equation modeling. The findings indicate that place identity, place dependence, and personal involvement positively influenced satisfaction with the snowbird experience. Place dependence, personal involvement, and satisfaction also positively influenced permanent relocation intention. However, the direct effect of place identity on permanent relocation intention was not significant. These findings suggest that practical destination suitability, personal relevance, and overall satisfaction are more influential than emotional identification alone in shaping snowbirds' relocation decisions. The study contributes to hospitality and tourism research by extending place attachment and involvement perspectives to the snowbird migration context and offers practical implications for destinations seeking to attract and retain seasonal residents.
Keywords: Snowbird, Place Attachment, Place Identity, Permeant Relocation, Florida

TURİZM ENDÜSTRİSİNDE GIDA GÜVENLİĞİ KRİZİ: TÜRK BASININDA YER ALAN GIDA ZEHİRLENMESİ HABERLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Yurdanur Yumuk
Karabük Üniversitesi
yurdanuryumuk@karabuk.edu.tr

Burak Pınaroğlu
Karabük Üniversitesi
burakpinaroglu@karabuk.edu.tr

Özet

Yiyecek ve içecekler, turistlerin destinasyon seçiminde önemli bir belirleyici olup gastronomi odaklı seyahatlerin artışı, bu alanın turizmdeki stratejik önemini vurgulamaktadır. Bu bağlamda, turizm işletmelerinde sunulan gıda ürünlerinin hijyenik ve güvenli olması kritik bir gerekliliktir. Yetersiz gıda hijyeni; bakteriler, virüsler, parazitler, toksinler, kimyasal maddeler ve yanlış gıda işleme uygulamaları gıda zehirlenmelerine ve çeşitli gıda kaynaklı hastalıklara yol açabilmektedir. Özellikle çapraz bulaşma, uygunsuz saklama koşulları, son kullanma tarihi geçmiş ürünlerin kullanımı ve hijyen standartlarının yetersizliği, turizm işletmelerinde gıda güvenliği risklerini artırmaktadır. Gıda güvenliği krizleri yalnızca turist sağlığını tehdit etmekle kalmamakta; aynı zamanda destinasyon imajını zedeleyerek turist memnuniyeti ve sadakatini azaltmakta, turizm talebinde düşüşe ve işletmeler için ciddi ekonomik kayıplara neden olabilmektedir. Bu kapsamda, araştırmanın amacı, turizm endüstrisinde ortaya çıkan gıda zehirlenmesi vakalarını oluş nedenleri, gerçekleştiği yıllar ve destinasyonlar açısından incelemektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman inceleme tekniğinden yararlanılacaktır. Araştırma konusunu kapsayan olgu ve olaylarla ilgili yazılı, görsel ve işitsel materyallerin analiz edilmesine imkân tanıyan doküman analizi, gözlem ve/veya görüşmenin mümkün olmadığı araştırmalarda belgeler, raporlar, kayıtlar, gazeteler vb. ikincil kaynaklardan yararlanılmakta ve böylece araştırmacıya zaman ve para tasarrufu sağlamaktadır. Bu amaçla, yerli basında yer alan turistlerin yaşadıkları gıda zehirlenmesi ile ilgili haberler çeşitli gazeteler ve ilgili web siteleri aracılığıyla incelenecektir. Arama motorlarına, "gıda krizi", "turizmde gıda güvenliği", "gıda zehirlenmesi", "turistlerde gıda zehirlenmesi", "otelde gıda zehirlenmesi" gibi anahtar kelime grupları ve ifadeler yazılarak konu ile ilgili en fazla öne çıkan kaynaklara ulaşılacaktır. Araştırmanın veri toplama süreci devam etmekle birlikte, ön taramada konu ile ilgili toplam 33 gazete haberine ulaşılmıştır. Söz konusu haberler incelendiğinde, en dikkat çeken bulgu turizm endüstrisinde ortaya çıkan gıda zehirlenmesi vakalarının daha çok her şey dahil sisteminin yaygın olarak kullanıldığı Alanya,

Anahtar Kelimeler: Gıda Zehirlenmesi, Turizm Endüstrisi, Türk Basını

FOOD SAFETY CRISIS IN THE TOURISM INDUSTRY: AN EXAMINATION OF FOOD POISONING NEWS REPORTED IN THE TURKISH PRESS

Abstract

Foods and beverages are an important determinant in tourists' destination choices, and the increasing popularity of gastronomy-oriented travel highlights the strategic importance of this area in tourism. In this context, ensuring that food products offered by tourism businesses are hygienic and safe is a critical necessity. Inadequate food hygiene can lead to food poisoning and various foodborne illnesses caused by bacteria, viruses, parasites, toxins, chemical substances, and improper food handling practices. In particular, cross-contamination, inappropriate storage conditions, the use of expired products, and insufficient hygiene standards increase food safety risks in tourism establishments. Food safety crises not only threaten tourists' health but also damage destination image, reduce tourist satisfaction and loyalty, and may lead to a decline in tourism demand as well as significant economic losses for businesses. In this context, the aim of the study is to examine food poisoning cases occurring in the tourism industry in terms of their causes, the years in which they occurred, and the destinations where they were reported. The study will employ document analysis, one of the qualitative research methods. Document analysis allows for the examination of written, visual, and audio materials related to the phenomena and events under investigation. In studies where observation and/or interviews are not feasible, this method enables researchers to utilize secondary sources such as documents, reports, records, newspapers, and similar materials, thereby offering advantages in terms of time and cost efficiency. For this purpose, news reports in the domestic media concerning food poisoning incidents experienced by tourists will be examined through various newspapers and relevant websites. To identify the most prominent sources related to the topic, search engines will be used with keyword groups and phrases such as "food crisis," "food safety in tourism," "food poisoning," "food poisoning among tourists," and "food poisoning in hotels." Although the data collection process is still ongoing, a preliminary screening has identified a total of 33 newspaper reports related to the subject. An initial review of these reports indicates that food poisoning incidents in the tourism industry are more frequently reported in destinations where the all-inclusive system is widely adopted, such as Alanya, Kemer, Bodrum, Marmaris, and Kuşadası.

Keywords: Food Poisoning, Tourism Industry, Turkish Press

ESTETİK CERRAHİ TURİZMİNDE YENİLENME KÜLTÜRÜNE FEMİNİST BİR YAKLAŞIM

Hilal Ganioğlu
Anadolu Üniversitesi
hilalganiogl@gmail.com

Seher Gülenç
Anadolu Üniversitesi
sehergeyik@anadolu.edu.tr

Özet

Medikal turizm, tıbbi ihtiyaçları karşılamanın ötesine geçerek, estetik endişeler doğrultusunda bedenin yeniden şekillendirildiği küresel bir pazar haline gelmiştir. Özellikle bireyin bedeninin cerrahi müdahalelerle sürekli olarak iyileştirilmesi gerektiğini savunan toplumsal bir anlayış olarak yenilenme kültürü karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışma, medikal turizm pazarının önemli bileşenlerinden biri olan estetik cerrahi turizmini, yenilenme kültürü bağlamında feminist bir bakış açısıyla analiz etmeyi amaçlamaktadır. Nitel araştırma yöntemlerinden durum deseninin benimsendiği çalışmada, Tayland ve Türkiye'deki öncü iki sağlık kuruluşunun kurumsal web siteleri, içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Elde edilen veriler, kuramsal çerçeveyi oluşturan beden, kimlik, meta ve iktidar kavramları üzerinden analiz edilmiştir. Araştırma bulguları, feminist kuram ile estetik cerrahi turizmin temelinde yatan yenilenme kültürünün, iç içe geçen bir yapı oluşturduğunu göstermektedir. Bu kültür kadın bedeninin sürekli onarılması, optimize edilmesi ve mükemmelleştirilmesi gereken bir proje olarak sunulmasını normalleştirmektedir. Süreç, bireyi pasif bir hasta rolünden çıkarıp kendi kimliğini cerrahi yolla inşa eden ayrıcalıklı bir tüketici statüsüne yükseltmektedir. Bu bağlamda, tıbbi operasyon, bir sağlık hizmetinden ziyade turistik paketlerle satın alınabilen bir meta haline getirilmektedir. Tayland'daki duygusal ve egzotik sunum ile Türkiye'deki teknik ve ayrıcalıklı hizmet, bu metalaşma sürecinin farklı kültürel paketlerle pazarlanma biçimi olarak görülmektedir. Her iki destinasyonda kurulan ticari iktidarlar, ameliyat acısını lüks hizmetlerle gizleyerek sistemli bir unutturma süreci işletilmektedir. Böylece yenilenme kültürünü hedonik bir deneyime dönüştürerek kadınların bedensel dönüşüm motivasyonunu pekiştirmektedir. Nitekim, estetik cerrahi turizmi, fiziksel bir değişim vaat etmekle kalmayıp yeni bedeni sembolik bir hediye olarak kurgulamaktadır. Bu süreçte beden, toplumsal cinsiyet kodları ve modern tüketim uygulamalarıyla şekillenmiş sosyokültürel bir inşa sürecine dönüşmektedir.
Anahtar Kelimeler: Medikal Turizm, Estetik Cerrahi Turizmi, Yenilenme Kültürü, Feminist Kuram.

A FEMINIST APPROACH TO THE MAKEOVER CULTURE IN AESTHETIC SURGERY TOURISM

Abstract

Medical tourism has evolved beyond simply meeting medical needs, it has become a global market in which the body is reshaped to address aesthetic concerns. In particular, we are seeing the emergence of a 'culture of renewal'—a societal mindset that advocates the continuous

improvement of the individual's body through surgical interventions. This study aims to analyse cosmetic surgery tourism -a key component of the medical tourism market- from a feminist perspective within the context of the culture of rejuvenation. Adopting a case study design as a qualitative research method, the study examined the corporate websites of two leading healthcare institutions in Thailand and Turkey using content analysis. The data obtained were analyzed through the concepts of body, identity, commodity and power, which form the theoretical framework. The research findings demonstrate that feminist theory and the culture of renewal underpinning aesthetic surgery tourism form an intertwined structure. This culture normalises the presentation of the female body as a project that must be constantly repaired, optimised and perfected. The process elevates the individual from the role of a passive patient to that of a privileged consumer who constructs their own identity through surgery. In this context, the medical procedure is transformed into a commodity that can be purchased as part of a tourist package, rather than a healthcare service. The emotional and exotic presentation in Thailand and the technical and exclusive service in Turkey are seen as ways of marketing this process of commodification through different cultural packages. The commercial powers established in both destinations operate a systematic process of forgetting by concealing the pain of surgery with luxury services. In this way, they transform the culture of renewal into a hedonistic experience, thereby reinforcing women's motivation for physical transformation. Indeed, aesthetic surgery tourism does not merely promise physical change but constructs the new body as a symbolic gift. In this process, the body becomes a socio-cultural construction shaped by gender codes and modern consumption practices.

Keywords: Medical Tourism, Aesthetic Surgery Tourism, Makeover Culture, Feminist Theory

AGIL PERSPEKTİFİYLE SÜRDÜRÜLEBİLİR TERMAL TURİZM

Dilara Ertuğrul
Anadolu Üniversitesi
dilaraertugrul@anadolu.edu.tr

Seher Gülenç
Anadolu Üniversitesi
sehergeyik@anadolu.edu.tr

Özet

Bu çalışma, yapısal işlevselci kuram bağlamında küresel sağlık turizmi içinde stratejik öneme sahip termal turizm olgusunu analiz ederek sürdürülebilirlik dinamiklerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Termal turizmin sürdürülebilirliğini değerlendirmek amacıyla analitik bir çerçeve olarak sistemin devamlılığı gerekli dört temel fonksiyonel zorunluluğa dayanan AGIL şeması (Uyum, Amaca Ulaşma, Bütünleşme ve Kalıp Koruma) kullanılmıştır. Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni benimsenmiştir. Araştırmada, Türkiye'nin makro düzeydeki termal turizm ekosistemi incelenmiştir. Veri toplama sürecinde, strateji belgeleri, ilgili yasal düzenlemeler ve resmi sektör raporları üzerinden doküman analizi gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler, AGIL şemasının bileşenleri doğrultusunda kavramsal bağlamda incelenmiştir. Araştırma bulguları, Türkiye'de termal turizmin sürdürülebilirliğinin bu dört fonksiyon arasındaki dengeye dayandığını ortaya koymaktadır. Uyum (A) boyutunda jeotermal kaynakların ekolojik sınırları; Amaca Ulaşma (G) boyutunda devletin stratejik sağlık turizmi hedefleri ve yasal mevzuatın etkinliği; Bütünleşme (I) boyutu altında yerel halkın kaynağa erişimi ve Koruma ve Sürdürme (L) boyutu altında ise geleneksel şifa kültürünün wellness endüstrisi içindeki dönüşümü analiz edilmiştir. Bu nedenle, çalışma termal turizmde sürdürülebilirliğin, ekonomik çıktılarla birlikte çevresel koruma, yasal denetim, toplumsal bütünleşme ve kültürel mirasın korunması arasındaki yapısal uyumla sağlanabileceğini göstermektedir. Ayrıca çalışmanın, sistemdeki işlevsel eksiklikleri belirlemesi ve bu yetersizliklerin yol açabileceği yapısal dönüşüm süreçlerini öngörmesi açısından katkılar sunması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapısal İşlevselci Kuram, AGIL Şeması, Sürdürülebilir Termal Turizm, Türkiye

SUSTAINABLE THERMAL TOURISM FROM AN AGIL PERSPECTIVE

Abstract

This study aims to identify the dynamics of sustainability by analysing the phenomenon of thermal tourism -which holds strategic importance within global health tourism- within the context of structural functionalism. To assess the sustainability of thermal tourism, the AGIL scheme (Adaptation, Achievement of Objectives, Integration and Pattern Preservation), which is based on four fundamental functional imperatives necessary for the continuity of the system, was used as an analytical framework. A case study design was adopted in the study. The research examines Turkey's macro-level thermal tourism ecosystem. During the data collection process, a document analysis was conducted using strategic documents, relevant legal regulations and

official sector reports. The data obtained were analysed in accordance with the components of the AGIL scheme. The research findings reveal that the sustainability of thermal tourism in Turkey depends on the balance between these four functions. In the Adaptation (A) dimension, the ecological limits of geothermal resources; under the Goal Attainment (G) dimension, the government's strategic health tourism objectives and the effectiveness of legal regulations; under the Integration (I) dimension, local communities' access to the resource; and under the Conservation and Maintenance (L) dimension, the transformation of traditional healing culture within the wellness industry have been analysed. Consequently, the study demonstrates that sustainability in thermal tourism can be achieved through structural harmony between economic outputs and environmental protection, legal oversight, social integration, and the preservation of cultural heritage. Furthermore, the study aims to serve as a strategic guide by identifying functional deficiencies within the system and anticipating the structural transformation processes that these shortcomings may trigger.
Keywords: Structural Functionalism, AGIL Scheme, Sustainable Thermal Tourism, Türkiye

KÜLTÜREL MİRAS FARKINDALIĞI VE TUTUMUNUN SATIN ALMA NİYETİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: ÇANAKKALE ÖRNEĞİ

Mutlu Can
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
cm.mutlucan@gmail.com

Bahattin Hamarat
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
bhamarat@comu.edu.tr

Erol Duran
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
erolduran@comu.edu.tr

Hasan Gül
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
hasangul@comu.edu.tr

Sümeyra Savur Yıldız
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
sumeyrasavur@gmail.com

Ozan Güler
Mersin Üniversitesi
ozanguler@mersin.edu.tr

Özet

Çalışmada, Çanakkale'yi turistik amaçla ziyaret eden yerli turistlerin kültürel miras farkındalıkları ve tutumlarının, kültürel mirasa yönelik ürün ve destinasyonu satın alma niyetleri üzerindeki etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, Çanakkale'yi ziyaret eden yerli turistlere kolayda örnekleme yöntemi kapsamında anket uygulanmış ve toplam 325 turiste ulaşılmıştır. Elde edilen veriler yapısal eşitlik modeli aracılığıyla analiz edilmiştir. Analiz sonuçları, turistlerin kültürel miras farkındalıklarının kültürel mirasa yönelik tutumlarını pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı biçimde etkilediğini göstermiştir. Bununla birlikte, kültürel miras farkındalığının kültürel mirasa yönelik etkinlikleri satın alma niyeti üzerinde de pozitif ve anlamlı bir etkisinin bulunduğu belirlenmiştir. Ayrıca, turistlerin kültürel mirasa yönelik tutumlarının da kültürel mirasa ilişkin ürünleri satın alma niyetini pozitif yönde ve anlamlı biçimde etkilediği tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular, turistlerin kültürel miras farkındalık düzeylerinin yükselmesinin, kültürel mirasa yönelik olumlu tutum ve davranışların gelişmesinde önemli bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Bu nedenle, destinasyon planlayıcıları ve turizm paydaşlarının turistlere yönelik kültürel miras farkındalığını artırmaya yönelik faaliyetlere ağırlık vermesi önem taşımaktadır. Özellikle kültürel miras unsurlarının tanıtılması, deneyimlenmesi ve sürdürülebilir biçimde korunmasına yönelik uygulamalar, hem turistlerin destinasyona yönelik ilgisini

artırabileceği hem de kültürel mirasın korunarak gelecek nesillere aktarılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
Anahtar Kelimeler: Kültürel Miras, Farkındalık, Tutum, Satın Alma Niyeti, Turist

THE EFFECT OF CULTURAL HERITAGE AWARENESS AND ATTITUDES ON PURCHASE INTENTION: THE CASE OF ÇANAKKALE2

Abstract

The aim of this study is to determine the effects of cultural heritage awareness and attitudes of domestic tourists visiting Çanakkale for touristic purposes on their purchase intentions toward cultural heritage-related products and destinations. In this context, a questionnaire was administered to domestic tourists visiting Çanakkale using a convenience sampling method, and a total of 325 tourists were reached. The collected data were analysed using the structural equation modelling approach. The results of the analysis showed that tourists' cultural heritage awareness has a positive and statistically significant effect on their attitudes toward cultural heritage. In addition, it was determined that cultural heritage awareness also has a positive and significant effect on the intention to purchase cultural heritage-related activities. Furthermore, it was found that tourists' attitudes toward cultural heritage positively and significantly affects their intention to purchase cultural heritage-related products. The findings reveal that increasing tourists' levels of cultural heritage awareness plays an important role in the development of positive attitudes and behaviours toward cultural heritage. Therefore, it is important for destination planners and tourism stakeholders to focus on activities aimed at increasing tourists' cultural heritage awareness. In particular, practices aimed at promoting, experiencing, and sustainably preserving cultural heritage elements are considered to both increase tourists' interest in the destination and contribute to the preservation of cultural heritage and its transmission to future generations.
Keywords: Cultural Heritage, Awareness, Attitude, Purchase Intention, Tourist

TURİZM EĞİTİMİ ALAN LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN MESLEKİ BEKLENTİLERİ İLE SEKTÖRDE ÇALIŞMA İSTEKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ: İSKENDERUN TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Gamze Eryılmaz
İskenderun Teknik Üniversitesi
gmzyldz38@gmail.com

Dilek Efe
İskenderun Teknik Üniversitesi
dilek.efe@iste.edu.tr

Damla Duman
İskenderun Teknik Üniversitesi
damla.mulazimoglu@iste.edu.tr

Özet

Bu çalışma, İskenderun Teknik Üniversitesi (İSTE) Turizm Fakültesi öğrencilerinin mesleki beklentileri ile sektörde çalışma istekleri arasındaki ilişkiyi ampirik bir yaklaşımla incelemeyi amaçlamaktadır. Aynı zamanda, öğrencilerin, konuya ilişkin algı düzeylerini ortaya koymak hedeflenmiştir. Bu bağlamda alt amaç olarak Turizm Fakültesinde yer alan üç bölümün ve sınıfların, mesleki beklenti ve sektörde çalışma isteği karşılaştırmalı olarak incelenmek istenmiştir. Araştırma, nicel araştırma desenine uygun olarak tasarlanmıştır. Veriler 2026 yılı Mart ayında, Gastronomi ve Mutfak Sanatları, Turizm İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerden toplanmıştır. Veri toplama tekniği olarak anket tekniğinden yararlanılmıştır. Amaçlı örnekleme tekniği ile verisi değerlendirmeye alınan 308 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Analiz sürecinde betimsel istatistiklerden, geçerlilik ve güvenilirlik analizlerinden, hipotez ve araştırma sorularının testleri için Pearson Korelasyon ve Regresyon analizlerinden ve karşılaştırmalı analizler için ANAVO'dan yararlanılmıştır. Araştırma bulgularına göre, mesleki beklenti ile sektörde çalışma isteği arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca, mesleki beklentilerin sektörde çalışma isteğini anlamlı ve pozitif yönde açıkladığı tespit edilmiştir. Ancak mesleki beklenti alt boyutlarından "Kariyer Beklentileri" ve "İstihdam İçin Eğitim Gerekliliği" boyutlarının, öğrencilerin sektöre yönelik olumlu tutumlarını en güçlü şekilde yordayan faktörler olduğu belirlenmiştir.

Araştırmanın diğer bulgularına göre, katılımcıların sektörde çalışma isteklerine yönelik algı düzeylerinin, mesleki beklenti düzeylerinden daha yüksek olduğu gözlenmiştir. Gastronomi ve Mutfak Sanatları öğrencilerinin mesleki beklentilerinin düşük olduğu ve diğer bölümlere göre anlamlı bir farklılık gösterdiği gözlenmiştir. Ancak sektörde çalışma isteği bölümler arasında anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Mesleki beklenti ve sektörde çalışma isteği algı düzeyleri birinci sınıflarda daha yüksek iken dördüncü sınıflarda bu algının anlamlı derecede düştüğü gözlenmiştir. Bu durum sınıf düzeyi yükseldikçe öğrencilerin beklenti ve sektörel algılarının düştüğünü göstermektedir. Sonuç olarak; öğrencilerin akademik eğitim ve kariyer gelişimine

verdikleri önem sektörde kalma motivasyonlarını beslese de, çalışma koşullarına dair yapısal kaygıların genel beklenti düzeyini baskıladığı görülmektedir.
Anahtar Kelimeler: Turizm Eğitimi, Mesleki Beklenti, Sektörde Çalışma İsteği, İskenderun Teknik Üniversitesi, Gastronomi

THE RELATIONSHİP BETWEEN THE CAREER EXPECTATIONS OF UNDERGRADUATE STUDENTS IN TOURISM EDUCATION AND THEIR DESIRE TO WORK IN THE SECTOR: THE CASE OF ISKENDERUN TECHNICAL UNIVERSITY

Abstract

This study aims to examine the relationship between the professional expectations of students at the Faculty of Tourism at Iskenderun Technical University (ISTE) and their desire to work in the industry using an empirical approach. It also aims to reveal the students' perceptions regarding this issue. In this context, a secondary objective was to conduct a comparative analysis of the three departments and classes within the Faculty of Tourism regarding their professional expectations and desire to work in the sector. The research was designed in accordance with a quantitative research design. Data were collected in March 2026 from students enrolled in the Gastronomy and Culinary Arts, Tourism Management, and Tourism Guiding departments. A survey technique was used for data collection. The sample for the study consists of 308 students selected through convenience sampling. The analysis process utilized descriptive statistics, validity and reliability analyses, Pearson correlation and regression analyses to test hypotheses and research questions, and ANOVA for comparative analyses. According to the research findings, a significant positive relationship was found between professional expectations and the desire to work in the sector. Furthermore, it was found that career expectations significantly and positively explained the desire to work in the sector. However, it was determined that the subdimensions of career expectations—"Career Expectations" and "The Necessity of Education for Employment"—were the factors that most strongly predicted students' positive attitudes toward the sector. According to other findings of the study, it was observed that participants' perception levels regarding their desire to work in the sector were higher than their levels of professional expectations. It was observed that Gastronomy and Culinary Arts students had low professional expectations and showed a significant difference compared to other departments. However, the desire to work in the sector did not show a significant difference across departments. While the perceived levels of professional expectations and willingness to work in the sector were higher among first-year students, it was observed that these perceptions decreased significantly by the fourth year. This indicates that as students progress through their academic years, their expectations and perceptions regarding the sector decline. In conclusion, while the importance students place on academic education and career development fuels their motivation to remain in the sector, structural concerns regarding working conditions appear to suppress overall expectation levels.
Keywords: Tourism Education, Professional Expectations, Desire to Work in The Sector, Iskenderun Technical University, Gastronomy.

GELENEKSEL TOPLUMDA ANNELİĞİN KUTSANMASI VE ŞİFA MEKÂNI OLARAK TÜRBELER: İNANÇ TURİZMİ BAĞLAMINDA BİR DEĞERLENDİRME

Fatma Güngörer
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
fatmagungorer@yyu.edu.tr

Özet

Geleneksel toplumlarda annelik, kadına toplum içinde itibar ve sosyal statü kazandıran en temel unsur olarak görülmekte; evlilik sonrası çocuk sahibi olmak bir kadının adeta toplumsal rüştü sayılmaktadır. Kadınlığın doğurganlık üzerinden tanımlandığı bu kültürel yapıda, çocuğun yokluğu bir eksiklik olarak kodlanmakta; çocuk sahibi olamamak kadına yüklenen bir kusur veya suç olarak algılanmaktadır. Bu sosyal baskı ve manevi boşluk, kadınları modern tıp yöntemlerinin yanı sıra, tarihsel kökleri Antik Anadolu ve Orta Asya inançlarına dayanan geleneksel şifa arayışlarına yöneltmektedir. Bu arayışın merkezinde yer alan türbe ve ziyaretgahlar, insanların tıbbi çaresizlik anlarında sığındıkları, dileklerini sundukları ve sosyal dayanışmayı pekiştirdikleri kolektif bellek ve şifa merkezleri olarak kabul edilmektedir. Kadınların çocuk sahibi olmak amacıyla çevre vilayetlerden veya yurt dışından dahi gelerek belirli türbeleri ziyaret etmeleri, bu mekânları birer inanç turizmi odağına dönüştürmüştür. Bu çalışma Türkiye'de inanç turizmi bağlamında, çocuk sahibi olamayan kadınların, şifa bulmak amacıyla ziyaret ettikleri türbe ve ziyaretgâhları konu edinmekte ve ziyaretçilerin bu mekanlarda icra ettikleri sembolik anlamlar taşıyan ritüelleri ele almaktadır. Çalışma inanç turizmi bağlamında Türkiye'de özellikle İstanbul, İç Anadolu, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'nde öne çıkan belirli türbe ve ziyaretgâhları merkezine almakta ayrıca Uşak, Nevşehir, Kastamonu, Antalya, Bursa ve Aksaray'daki türbelerde, modern tıbbın yanında geleneksel şifa arayışlarını sürdüren ve doğurganlık sorunu yaşayan kadınların deneyimlerine odaklanmaktadır. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmış ve elde edilen bulgular tematik analiz yöntemiyle; "inanç turizminin sosyolojik boyutu", "kolektif bellek olarak türbeler", "inanç ve kültürel süreklilik", "anneliğin statü kaynağı olması" ve "bedenin kusurlu inşası" başlıkları altında incelenmiştir. Bu çerçevede; "adak adama", "dedeye bağlanma", "toprakla yıkanma", "ayaktan asma", "kırk kilit bağlama" ve "türbe toprağını yutma" gibi dinsel-büyüsel ritüeller ile bu pratiklerin sembolik anlamları analiz edilmektedir. Sonuç olarak, anneliğin kutsandığı toplumsal düzende türbeler, çocuk sahibi olmak ve annelik deneyimini yaşamak isteyen kadınlara manevi bir teselli sunmakta ve bir umut kapısı olarak işlev görmektedir. Bu çalışmada, türbe ziyaretlerinin inanç turizmi boyutu; kadının toplumsal cinsiyet rolleri, şifacılık pratikleri ve geleneksel inançların modernleşme sürecindeki sürekliliği ekseninde analiz edilmektedir. Çalışmanın, modernleşme sürecinde "hurafe" veya "batıl inanç" olarak görülüp marjinalleşen ancak toplumsal hafızada yaşayan geleneksel ritüelleri merceğine alması ve inanç turizminin sadece kültürel bir gezi faaliyeti değil, inanç turizmi bağlamında kadınların tıbbi çaresizlik anlarında birer sığınma alanı olarak işlevsellik kazandığını ortaya koyması bakımından alana özgün bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel Toplum, Annelik, Türbe Kültü, İnanç Turizmi, Şifacılık Pratikleri

THE SANCTIFICATION OF MOTHERHOOD IN TRADITIONAL SOCIETY AND TOMBS AS PLACES OF HEALING: AN EVALUATION WITHIN THE CONTEXT OF RELIGIOUS TOURISM

Abstract

In traditional societies, motherhood is seen as the most fundamental element that bestows respect and social status upon women; having children after marriage is considered a woman's social coming of age. In this cultural structure where womanhood is defined through fertility, the absence of a child is coded as a deficiency; the inability to have children is perceived as a fault or crime imposed on women. This social pressure and spiritual void lead women to seek traditional healing practices rooted in ancient Anatolian and Central Asian beliefs, alongside modern medical methods. Shrines and pilgrimage sites, at the heart of this quest, are considered centers of collective memory and healing where people turn to in times of medical helplessness, offer their wishes, and strengthen social solidarity.The fact that women travel from neighboring provinces or even abroad to visit certain shrines in order to have children has transformed these places into centers of religious tourism. This study focuses on shrines and pilgrimage sites visited by women who cannot have children, seeking healing, within the context of religious tourism in Turkey, and examines the rituals performed by visitors at these sites, which carry symbolic meanings. The study focuses on specific shrines and pilgrimage sites that stand out in Istanbul, Central Anatolia, Eastern and Southeastern Anatolia regions of Turkey within the context of religious tourism, and also concentrates on the experiences of women with fertility problems who pursue traditional healing alongside modern medicine at shrines in Uşak, Nevşehir, Kastamonu, Antalya, Bursa, and Aksaray.This study utilized the document analysis method, a qualitative research design, and the findings were analyzed thematically under the headings of "the sociological dimension of faith tourism," "shrines as collective memory," "faith and cultural continuity," "motherhood as a source of status," and "the flawed construction of the body." Within this framework, religious and magical rituals such as "making vows," "attaching oneself to the grandfather," "washing with earth," "hanging by the feet," "tying forty locks," and "swallowing the soil of the shrine," along with their symbolic meanings, are analyzed.In conclusion, in a social order where motherhood is sanctified, shrines offer spiritual solace and serve as a gateway of hope for women who wish to have children and experience motherhood. This study analyzes the religious tourism aspect of shrine visits within the context of women's gender roles, healing practices, and the continuity of traditional beliefs in the modernization process. It is believed that this study will make a unique contribution to the field by focusing on traditional rituals that have been marginalized as "superstition" or "false belief" during the modernization process but which live on in social memory, and by demonstrating that religious tourism is not merely a cultural travel activity but also functions as a refuge for women in moments of medical helplessness.

Keywords: Traditional Society, Motherhood, Tomb Cult, Religious Tourism, Healing Practices

AZERBAYCAN'DA DOĞURGANLIKLA İLGİLİ KUTSAL MEKÂNLAR VE KADİM İNANÇ PRATİKLERİ

Fatma Güngörer
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
fatmagungorer@yyu.edu.tr

Özet

Azerbaycan'ın kadim gelenekleri ve kültürel yapısında, doğurganlık inançlarına dayalı pratikler ve özellikle çocuk sahibi olmak isteyen kadınların kutsal saydığı ve kerametine inanılan önemli türbeler ve ziyaret yerleri mevcuttur. Kuşaklarası aktarımla kültürel hafızayı ve halk inancını diri tutan bu mekanlar, Azerbaycan genelinde, özellikle Bakü gibi büyük şehirlerden ve farklı ülkelerden gelen ziyaretçilerle şekillenen yoğun bir inanç turizmine sahiptir. Azerbaycan'da doğurganlık, kadının toplumsal statüsünü belirleyen önemli bir eşik olarak kabul edilmektedir. Bu durum çocuğu olmayan kadınları doğurganlıkla ilgili kadim inançlara dayanan türbe kültürüne yöneltmektedir. Bu araştırma, Azerbaycan'da annelik, şifa ve doğurganlıkla ilgili kutsal sayılan mekanları ve bu mekanlarda kadınların çocuk sahibi olmak için yaptığı ritüelleri konu edinmektedir. Araştırma, nitel araştırma desenine dayalı olup doküman incelemesi yöntemiyle yürütülmüş ve araştırmacının saha ziyaretleri sırasında tuttuğu gözlem notlarıyla desteklenmiştir. Konuyla ilgili yazılı kaynaklar incelenerek elde edilen verilerin tematik analizi yapılmıştır. Araştırma bulgularında öne çıkan temalar; "çocuk sahibi olma isteği ve doğurganlık", "kutsal mekanlara atfedilen şifa gücü", "anneliğin toplumsal ve kültürel anlamları", "adak, ziyaret ve dua pratikleri", "kadınların dini deneyimleri" ile "bereket ve kutsallık inançları"dır. Araştırma bulgularında, Azerbaycan'ın güneyindeki Talış bölgesinde (Astara) yer alan mekânların, doğurganlığın ve şifanın anahtarı olarak görülen ve metafizik gücü yüksek merkezler olarak kabul edildiği görülmektedir. Bölgedeki en önemli inanç merkezlerinden biri olan ve Maşhan Köyü'nde yer alan Seyyid Ahmed bin Kerim Türbesi'nde metfun bulunan Peygamber soyundan Seyyid Ahmed'in doğurganlık sorununa şifa verdiğine, bu ocağı ziyaret eden kadınların çocuk sahibi olacağına inanılmaktadır. Yine Bürzubend Köyü'nde yer alan Zolazo (Şeyh Muhammed bin Zalani) Türbesi, kadınların çocuk sahibi olmak amacıyla sıkça başvurduğu bir diğer önemli ziyaretgâhtır. Sibiyyet Köyü'ndeki Şeyh Nasrullah Türbesi, Erçivan Kasabası'ndaki Gazandaş Türbesi ve Gobustan'daki Analar Mağarası gibi ziyaret yerlerinin de kutsal ve mistik özellikleriyle öne çıkan mekanlar oldukları görülmektedir. Bu çalışma, Azerbaycan'da doğurganlık ve annelikle ilişkilendirilen türbe ve ziyaret yerlerinin yalnızca dini mekânlar olarak değil, aynı zamanda kuşaklararası aktarımla günümüze taşınan kadim inanç pratikleri ve ritüellerin yaşatıldığı toplumsal hafıza alanları olarak varlığını sürdürdüğünü ortaya koymaktadır. Söz konusu mekânlar, annelik olgusunun kültürel olarak yeniden üretilmesinde ve doğurganlığa ilişkin geleneksel inançların korunarak gelecek kuşaklara aktarılmasında önemli bir işlev üstlenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Azerbaycan, Doğurganlık İnançları, Kutsal Mekânlar, İnanç Turizmi

SACRED SITES AND ANCIENT BELIEF PRACTICES RELATED TO FERTILITY IN AZERBAIJAN

Abstract

In Azerbaijan's ancient traditions and cultural structure, there are practices based on fertility beliefs, and particularly significant shrines and pilgrimage sites considered sacred and believed to possess miraculous powers by women who wish to have children. These places, which keep cultural memory and folk beliefs alive through intergenerational transmission, contribute to a significant religious tourism scene throughout Azerbaijan, particularly with visitors from large cities like Baku and from various countries. In Azerbaijan, fertility is considered a crucial threshold determining a woman's social status. This leads women without children to turn to shrine culture based on ancient beliefs related to fertility. This research focuses on sacred places in Azerbaijan related to motherhood, healing, and fertility, and the rituals women perform at these sites to conceive children. The research is based on a qualitative research design, conducted using document analysis, and supported by observation notes taken by the researcher during field visits.A thematic analysis of the data obtained by examining written sources on the subject was conducted. The prominent themes in the research findings are; "the desire to have children and fertility", "the healing power attributed to sacred places", "the social and cultural meanings of motherhood", "vows, visits and prayer practices", "women's religious experiences", and "beliefs in fertility and holiness". The research findings show that the places located in the Talysh region (Astara) in southern Azerbaijan are considered to be centers with high metaphysical power, seen as the key to fertility and healing. It is believed that Seyyid Ahmed, a descendant of the Prophet, buried in the Seyyid Ahmed bin Kerim Shrine in Mashhan Village, one of the most important religious centers in the region, provides healing for fertility problems, and that women who visit this shrine will have children. Similarly, the Zolazo (Sheikh Muhammed bin Zalani) Shrine in Burzubend Village is another important pilgrimage site frequently visited by women seeking to have children.The Shrine of Sheikh Nasrullah in Sibiyyet Village, the Gazandash Shrine in Erçivan Town, and the Mothers' Cave in Gobustan are among the pilgrimage sites that stand out for their sacred and mystical characteristics. This study reveals that in Azerbaijan, shrines and pilgrimage sites associated with fertility and motherhood exist not only as religious spaces but also as areas of social memory where ancient belief practices and rituals, passed down through generations, are preserved. These places play an important role in the cultural reproduction of the phenomenon of motherhood and in the preservation and transmission of traditional beliefs about fertility to future generations.

Keywords: Azerbaijan, Fertility Beliefs, Sacred Sites, Religious Tourism

CHICAGO SÖZLEŞMESİ IŞIĞINDA HAVA ULAŞTIRMA ANLAŞMALARI VE TÜRKİYE'NİN COĞRAFİ KONUM AVANTAJI İLE "HUB" POTANSİYELİ: TURİZM DESTİNASYONLARINDAKİ STRATEJİK REKABET ÜSTÜNLÜĞÜ ÜZERİNE KAVRAMSAL BİR İNCELEME

Ali Kaan Kesen
Yeditepe Üniversitesi
ali.kesen@yeditepe.edu.tr

Vecdi İbrahim Büyükyüksel
Yeditepe Üniversitesi
ibuyukyuksel@yeditepe.edu.tr

Özet

Geleneksel turizm literatürü, rekabetçiliğin çoğunlukla yerel çekicilikler ve konaklama altyapısı üzerinden değerlendirme eğilimi göstermektedir. Fakat Bowen(2010), sivil havacılığın ekonomik coğrafyasının yalnızca ulaşımı sağlamadığını; ayrıca turizm sermayesinin küresel akış yönünü de doğrudan etkilediğini savunmaktadır. Bowen'a göre, hava sahası özgürlükleri, ülkelerin turistik çekicilerinden bağımsız bir şekilde, turistlerin hangi rotayı seçeceğini belirleyen görünmez sınırlardır. Benzer bir şekilde Doganis (2006) yılında yaptığı çalışmasında, uluslararası havayolu işletmeciliğin temelinde Chicago Sözleşmesi ve ikili ulaştırma anlaşmalarının yattığını vurgulayarak, devletlerin bu kuralları esnetme veya kendi çıkarları doğrusunda kullanma yeteneklerinin küresel parazarlamada rekabet avantajı belirlediğini söylemektedir.

Hava ulaştırma anlaşmaları ile elde edilen hakların, destinasyon yönetimine entegrasyonu konusundaki ilgi çekici yaklaşımlarından birini Lohmann ve ekibi(2009) ortaya çıkarmıştır. Dubai ve Singapur örnekleri incelenen çalışmalarında, bu şehirlerin sadece birer aktarma merkezi(hub) olmaktan çıkıp, büyük turizm destinasyonlarına dönüşüm sürecini açıklamışlardır. Lohmann vd(2009)'a göre, stratejik havacılık politikaları uygulandığında, yolcular transfer unsuru olmaktan çıkarak; havalimanı ve çevresinde bulunan turistik ekosisteme dahil olur ve "katma değer yaratan aktif turistlere" dönüşürler. Bu model, Hub stratejisinin sadece havayolu şirketlerine değil, doğrudan destinasyona hizmet ettiğinin en belirgin kanıtı özelliğindedir.

Bu kavramsal çerçeveyi, Türkiye açısından araştıran Dursun vd.(2014) ise, THY'nin başarı ivmesi ve gelişimini incelemiştir. Araştırmacılar, Türkiye'nin Avrupa, Asya ve Afrika'nın tam kesişiminde bulunan eşsiz coğrafi avantajının, doğru bir hub & spoke (Topla-dağı) modeliyle, nasıl bir rekabet gücüne dönüştürülmekte olduğuna değinmektedirler. Dursun vd(2014)'nin araştırmasına göre, Türkiye'nin mega havalimanı altyapısı ve hava anlaşmaları ile güvence altına alındığı 6. Trafik Hakkı, ülkenin havacılık ekosistemini küresel bir çekim merkezine dönüştürmüştür.

Sonuç olarak; literatürdeki bu yaklaşımlar incelendiğinde; Türkiye'nin modern turizm destinasyonları arasındaki stratejik rekabet üstünlüğü sadece yerel pazarlama faaliyetleri ile açıklanamayacağı, gerçek gücünün coğrafı konumu nedeniyle havacılık anlaşmaları ile birleşen "hub" potansiyelinde yattığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Chicago Sözleşmesi, 6. Trafik Hakkı, Turizm Hegemonyası, Havacılık Politikaları, Destinasyon Yönetimi

Kaynakça:

Bowen, J. T. (2010). The economic geography of air transportation: Space, time, and the freedom of the sky. Routledge.
Doganis, R. (2006). The airline business (2nd ed.). Routledge.
Dursun, M. E., O'Connell, J. F., & Lei, Z. (2014). The evolution of highly successful Turkish Airlines. Journal of Air Transport Management, 38, 73–83.
Lohmann, G., Albers, S., Koch, B., & Pavlovich, K. (2009). From hub to tourist destination: An explorative study of Singapore and Dubai's aviation-based transformation. Journal of Air Transport Management, 15(5), 205–211

AIR TRANSPORT AGREEMENTS IN THE CONTEXT OF THE CHICAGO CONVENTION AND TURKIYE'S GEOGRAPHICAL 'HUB' POTENTIAL: A CONCEPTUAL STUDY ON STRATEGIC COMPETITIVENESS IN TOURISM DESTINATIONS

Abstract

Traditional tourism literature usually evaluates competitiveness based on local attractions and accommodation infrastructure. However, Bowen (2010) argues that civil aviation does not just provide transport; it also directly influences the global flow of tourism capital. According to Bowen, airspace freedoms are invisible borders that decide the routes tourists will take, regardless of a country's attractions. Similarly, in his 2006 study, Doganis emphasizes that the Chicago Convention and bilateral transport agreements are the foundation of international airlines. He states that a state's ability to stretch these rules or use them for their own benefit determines their competitive advantage in the global market. Lohmann and his team (2009) presented an interesting approach to how air transport rights are included in destination management. By looking at the examples of Dubai and Singapore, they explained how these cities changed from just transit hubs into major tourism destinations. According to Lohmann et al. (2009), when countries use strategic aviation policies, passengers stop being just transfer travelers. Instead, they join the tourism ecosystem around the airport and become "active tourists who create added value". This model is clear proof that the hub strategy serves not only airlines but also the destination itself. Dursun et al. (2014) looked at this concept from Türkiye's perspective and examined the success and growth of THY. The researchers mention how Türkiye's unique location, right where Europe, Asia, and Africa meet, has turned Turkey into a competitive power through a proper hub and spoke model. According to the study by Dursun et al. (2014), Türkiye's mega airport infrastructure and its 6th Freedom Traffic Right structured connections, secured by air agreements, have made the country's aviation system a global center of attraction. In conclusion, when we look at these studies, it is clear that Türkiye's competitive advantage among modern tourism destinations cannot be explained by local marketing alone. Its real strength lies in its "hub" potential, which is combined with aviation agreements due to its geographical location.

Keywords: Chicago Convention, 6th Freedom of the Air, Tourism Hegemony, Aviation Policies, Destination Management

YEREL FESTİVALLERİN SÜRDÜRÜLEBİLİR GASTRONOMİ TURİZMİ VE DESTİNASYON İMAJI ÜZERİNDEKİ ROLÜ: KUZEY KIBRIS ÜZERİNE KAVRAMSAL BİR DEĞERLENDİRME

İlkcan Cılasın
Uluslararası Final Üniversitesi
ilkcan.cilasin@final.edu.tr

Aziz Çalışkan
Girne Üniversitesi
aziz.caliskan@kyrenia.edu.tr

Özet

Turizmde deneyim ekonomisi yaklaşımının güçlenmesi, gastronomiyi tamamlayıcı bir unsurdan stratejik bir çekicilik bileşenine dönüştürmüştür. Bu bağlamda yerel gıda kültürü, yalnızca tüketime konu olan bir unsur olarak değil; kültürel kimliğin temsili, bölgesel üretim yapılarının sürdürülebilirliği ve destinasyonun rekabetçi görünürlüğünün güçlendirilmesiyle doğrudan ilişkili çok boyutlu bir alan olarak değerlendirilmektedir. Yerel festivaller ise gastronomik mirasın ziyaretçilere aktarılması, yerel ürünlerin tanıtımının sağlanması ve destinasyona özgü otantik deneyimlerin kurgulanması bakımından önemli araçlar olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışma, yerel festivallerin sürdürülebilir gastronomi turizmi ile destinasyon imajının oluşumu üzerindeki etkisini Kuzey Kıbrıs örneği üzerinden kavramsal bir çerçevede değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Araştırma, literatür temelli kavramsal inceleme yaklaşımı doğrultusunda tasarlanmış; gastronomi turizmi, yerel gıda sistemleri, festival organizasyonları, destinasyon imajı ve sürdürülebilir turizm arasındaki etkileşimi ele alan güncel ulusal ve uluslararası çalışmalar kavramsal açıdan incelenmiştir. Bunun yanı sıra, literatürde öne çıkan bölgesel gastronomi temelli festival örnekleri analiz edilerek elde edilen çıkarımlar Kuzey Kıbrıs bağlamında yorumlanmıştır. Mevcut literatürde, Kuzey Kıbrıs bağlamında yerel festival organizasyonlarını gastronomi turizmi, destinasyon görünürlüğü ve yerel kalkınma dinamiklerini bütüncül bir perspektifle ele alan çalışmaların sınırlı düzeyde kalması, bu araştırmanın kuramsal ve uygulamalı önemini artırmaktadır. Bu yönüyle çalışma, söz konusu alan yazındaki boşluğun doldurulmasına katkı sunmayı hedeflemektedir. Kuzey Kıbrıs'ın ada destinasyonu niteliği, sınırlı uluslararası tanınırlığı ve özgün yerel üretim potansiyeli birlikte değerlendirildiğinde, gastronomi temelli festival organizasyonlarının turizmin çeşitlendirilmesi, destinasyonun tanıtım kapasitesinin artırılması ve yerel gastronomik kimliğin görünürlüğünün güçlendirilmesi açısından kayda değer katkılar sunabileceği anlaşılmaktadır. Bu çerçevede Güzelyurt Portakal Festivali, Tatlısu Ot Kültür Festivali, Girne Uluslararası Zeytin Festivali, Mehmetçik Üzüm Festivali, Büyükkonuk EkoGün ve Lapta Balık Festivali gibi etkinliklerin, yerel gastronomik değerlerin görünür kılınmasında ve destinasyonun deneyimsel çekiciliğinin pekiştirilmesinde işlevsel bir rol üstlendiği değerlendirilmektedir. Sonuç olarak, yerel festivallerin Kuzey Kıbrıs'ta alternatif turizm türlerinin geliştirilmesi, yerel gastronomik değerlerin sürdürülebilir biçimde tanıtılması ve destinasyonun çok boyutlu turizm arzının güçlendirilmesi bakımından stratejik bir işleve sahip olduğu ileri sürülebilir.

Anahtar Kelimeler: Gastronomi Turizmi, Yerel Festivaller, Destinasyon İmajı, Sürdürülebilir Turizm, Kuzey Kıbrıs

THE ROLE OF LOCAL FESTIVALS IN SUSTAINABLE GASTRONOMY TOURISM AND DESTINATION IMAGE: A CONCEPTUAL EVALUATION OF NORTHERN CYPRUS

Abstract

The growing prominence of the experience economy approach in tourism has transformed gastronomy from a complementary element into a strategic component of destination attractiveness. In this context, local food culture is evaluated not merely as an object of consumption, but as a multidimensional domain directly linked to the representation of cultural identity, the sustainability of regional production structures, and the strengthening of a destination's competitive visibility. Local festivals, in turn, stand out as important instruments for transmitting gastronomic heritage to visitors, promoting local products, and constructing destination-specific authentic experiences.

This study aims to evaluate, within a conceptual framework, the influence of local festivals on sustainable gastronomy tourism and the formation of destination image through the case of Northern Cyprus. The research was designed in line with a literature-based conceptual review approach, and recent national and international studies addressing the interaction among gastronomy tourism, local food systems, festival organizations, destination image, and sustainable tourism were systematically examined. In addition, prominent examples of regional gastronomy-based festivals identified in the literature were analyzed, and the resulting insights were interpreted in the context of Northern Cyprus.

The limited number of studies in the existing literature that address local festival organizations in the context of Northern Cyprus from a holistic perspective encompassing gastronomy tourism, destination visibility, and local development dynamics increases the theoretical and practical significance of this research. In this respect, the study seeks to contribute to filling a notable gap in the literature.

When Northern Cyprus's character as an island destination, its limited international recognition, and its distinctive local production potential are considered together, it becomes evident that gastronomy-based festival organizations can make substantial contributions to tourism diversification, the enhancement of destination promotion capacity, and the visibility of local gastronomic identity. Within this framework, events such as the "Güzelyurt Portakal Festivali, Tatlısu Ot Kültür Festivali, Girne Uluslararası Zeytin Festivali, Mehmetçik Üzüm Festivali, Büyükkonuk EkoGün and Lapta Balık Festivali" are regarded as playing a functional role in enhancing the visibility of local gastronomic values and reinforcing the destination's experiential attractiveness.

In conclusion, it may be argued that local festivals perform a strategic function in Northern Cyprus by fostering the development of alternative forms of tourism, promoting local gastronomic values in a sustainable manner, and strengthening the destination's multidimensional tourism supply.

Keywords: Gastronomy Tourism, Local Festivals, Destination İmage, Sustainable Tourism, Northern Cyprus

KUZEY KIBRIS'TA SOKAK LEZZETLERİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK PERSPEKTİFİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kemal Ferit
Uluslararası Final Üniversitesi
kemal.ferit@final.edu.tr

Özet

Bu çalışmada günümüzde Sokak yemekleri, yerel ekonomiye katkı sağlaması, kültürel mirası koruması, toplumsal katılımı desteklemesi ve ziyaretçilere otantik deneyimler sunması nedeniyle sürdürülebilir turizm gelişiminin önemli bir bileşeni haline gelmiştir. Kıbrıs'ta sokak yemekleri, Akdeniz, Osmanlı, Kıbrıslı Rum ve Türklerin kültürel etkileriyle şekillenen zengin çok kültürlü mutfak mirasını yansıtmaktadır. Bu çalışma, Kıbrıs'ta sürdürülebilir turizm ile sokak yemeği kültürü arasındaki ilişkiyi inceleyerek yerel satıcıların, geleneksel tariflerin ve gündelik gastronomi deneyimlerinin destinasyon sürdürülebilirliği ile kültürel kimliğe nasıl katkı sağladığını araştırmaktadır. Çalışma; sokak yemeklerinin küçük ölçekli girişimciliği destekleme, somut olmayan kültürel mirası koruma, yerel ürün kullanımı sayesinde gıda taşımacılığını azaltma ve deneyimsel turizmi geliştirme rollerini vurgulamaktadır. Aynı zamanda hijyen düzenlemeleri, standardizasyon, mevsimsellik ve ticarileşme ile ilgili zorluklar da eleştirel bir bakış açısıyla tartışılmaktadır. Araştırma, sokak yemeklerinin sürdürülebilir turizm stratejilerine dahil edilmesinin, Kıbrıs'ın turizm rekabetçiliğini güçlendirebileceğini ve toplum temelli, kültürel açıdan sorumlu turizm gelişimini destekleyebileceğini savunmaktadır. Çalışmanın, ada turizmi bağlamında gastronomi turizmi ve sürdürülebilir destinasyon yönetimi literatürüne katkı sağlaması hedeflenmektedir.
Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Turizm, Sokak Yemekleri, Gastronomi Turizmi, Kültürel Miras, Destinasyon Yönetimi

EVALUATION OF STREET FOODS IN NORTHERN CYPRUS FROM A SUSTAINABILITY PERSPECTIVE

Abstract

In recent years, street foods have become an important component of sustainable tourism development due to their contribution to local economies, preservation of cultural heritage, support for social participation, and provision of authentic experiences for visitors. In Cyprus, street foods reflect a rich multicultural culinary heritage shaped by Mediterranean, Ottoman, Greek Cypriot, and Turkish cultural influences. This study examines the relationship between sustainable tourism and street food culture in Cyprus by investigating how local vendors, traditional recipes, and informal gastronomic experiences contribute to destination sustainability and cultural identity. The study highlights the roles of street foods in supporting small-scale entrepreneurship, preserving intangible cultural heritage, reducing food transportation through the use of local products, and enhancing experiential tourism. At the same time, challenges related to hygiene regulations, standardization, seasonality, and commercialization are critically discussed. The research argues that integrating street foods into sustainable tourism strategies can strengthen Cyprus's tourism competitiveness and support

community-based and culturally responsible tourism development. The study aims to contribute to the literature on gastronomy tourism and sustainable destination management within the context of island tourism.

Keywords: Sustainable Tourism, Street Foods, Gastronomy Tourism, Cultural Heritage, Destination Management

HAKKÂRİ'DE KÜLTÜREL BELLEĞİN KORUNMASI: ANALİTİK HİYERARŞİ PROSESİ UYGULAMASI

Avşin Ayhan
Kapadokya Üniversitesi
avsin.ayhan@gmail.com

Burcu Tezcan
Kapadokya Üniversitesi
burcu.tezcan@kapadokya.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı, Hakkâri iline ait somut olmayan kültürel miras belleğinin korunması, sürdürülebilirlik çerçevesinde değerlendirilmesi ve önceliklendirilmesidir. Somut olmayan kültürel miras toplulukların, grupların veya kişilerin mensubu oldukları kültüre ait mirasın bir parçası olarak gördükleri; nesiller arası aktarım yoluyla edinilmiş sözlü gelenekler, yaşam pratikleri, ritüeller ve topluluğa ait kültürel hafızayı oluşturan unsurlar olarak tanımlanmaktadır. UNESCO'ya göre bu unsurlar topluluklarda aidiyet, kimlik ve süreklilik duygusu yaratan kültürel değerlerdir. Bu nedenle uzman görüşü ve literatür araştırmasından yararlanılarak 5 kriter belirlenmiştir. Bu kriterler Kültürel Özgünlük, Kuşaktan Kuşağa Aktarılabilirlik, Yok Olma Riski, Toplumsal Temsil Gücü ve Korunabilirlik ve Belgelenebilirlik olarak belirlenmiştir. Söz konusu kriterlerin çok boyutlu yapısı ve değerlendirme sürecindeki nitel uzman yargılarının matematiksel bir temelde nicelleştirilerek tutarlılığının denetlenmesine olanak tanıması amacıyla Analitik Hiyerarşi Prosesi (AHP) yöntemi tercih edilmiştir. Bu yöntemle gerçekleştirilen ağırlıklandırma çalışmaları neticesinde, Hakkâri'nin somut olmayan kültürel miras (SOKÜM) unsurları için en kritik öncelik %41,88 ile Kuşaktan Kuşağa Aktarım kriterinde yoğunlaşmıştır. Bunu %28,02 ağırlık ile Yok Olma Riski ve %15,11 ile Kültürel Özgünlük takip etmektedir. Çalışma kapsamında daha düşük ağırlığa sahip olan Korunabilirlik ve Belgelenebilirlik %9,85 ve Toplumsal Temsil Gücü %5,13 kriterleri, koruma süreçlerinde ikincil odak noktaları olarak saptanmıştır. Modelin 0,046 olarak hesaplanan Tutarlılık Oranı (CR), uzman değerlendirmelerinin ve ikili karşılaştırma matrislerinin bilimsel geçerliliğini ifade etmektedir. Elde edilen bu hiyerarşik yapı, Hakkâri'deki kültürel değerlerin korunması ve sürdürülebilirliğine yönelik stratejik kararlar için matematiksel bir dayanak sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Somut Olmayan Kültürel Miras, Çok Kriterli Karar Verme, Analitik Hiyerarşi Prosesi, Hakkâri

PRESERVING CULTURAL MEMORY IN HAKKÂRİ: APPLICATION OF THE ANALYTICAL HIERARCHY PROCESS

Abstract

The aim of this study is to protect, evaluate, and prioritize the intangible cultural heritage of Hakkâri province within the framework of sustainability. Intangible cultural heritage is defined as oral traditions, life practices, rituals, and elements that constitute the cultural memory of a community, acquired through intergenerational transmission, and that communities, groups, or

individuals consider part of their culture's heritage. According to UNESCO, these elements are cultural values that create a sense of belonging, identity, and continuity in communities. Therefore, 5 criteria were determined based on expert opinions and literature review. These criteria are Cultural Authenticity, Transmissibility from Generation to Generation, Risk of Extinction, Social Representation, and Conservability and Documentability. The Analytical Hierarchy Process (AHP) method was chosen to quantify qualitative expert judgments in the evaluation process on a mathematical basis, given the multi-dimensional nature of these criteria, and to verify their consistency. As a result of the weighting studies conducted using this method, the most critical priority for the intangible cultural heritage (ICH) elements of Hakkâri is the criterion of Transmission from Generation to Generation, with 41.88%. This is followed by Risk of Extinction (28.02%) and Cultural Authenticity (15.11%). Within the scope of the study, the criteria of Conservability and Documentability (9.85%) and Social Representation Power (5.13%), which have lower weights, were identified as secondary focal points in the conservation processes. The Consistency Ratio (CR) of the model, calculated at 0.046, indicates the scientific validity of the expert evaluations and the pairwise comparison matrices. This hierarchical structure provides a mathematical basis for strategic decisions regarding the conservation and sustainability of cultural values in Hakkâri.

Keywords: Intangible Cultural Heritage, Multi-Criteria Decision Making, Analytical Hierarchy Process, Hakkâri

EFES ANTİK KENTİNDE TURİST TUZAKLARI

Cevdet Sökmen
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
cevdet.sokmen@bilecik.edu.tr

Seda Sökmen
Anadolu Üniversitesi
sedasokmen@anadolu.edu.tr

Özet

Bu çalışma, turist tuzağı olgusunu Efes Antik Kenti özelinde ele alarak, ziyaretçilerin algıladıkları tuzakların deneyimleri üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Literatürde turistin av, işletme veya sistemin ise avcı olarak konumlandığı bu alanlar; hizmet kalitesi, etik değerler ve özgünlüğün, kar maksimizasyonu uğruna göz ardı edildiği patolojik mekanları ifade etmektedir. Zamanla destinasyonun çekim gücünü yitirerek bir itici güce dönüşmesine ve damgalanmasına neden olan bu tuzaklar, sürdürülebilirlik açısından kritik bir risk taşımaktadır. Araştırma kapsamında Google platformunda Efes Antik Kenti'ne yönelik paylaşılan 37.264 yorumdan, memnuniyetsizliği net şekilde yansıtan tek yıldızlı 460 yorum seçilmiştir. Veri temizleme sürecinin ardından 399 yorumun (234'ü Türkçe, 165'i ise 17 farklı dilde) netnografik yaklaşımla içerik analizi tamamlanmıştır. Araştırmanın temel bulgusu, antik kentin tarihi ihtişamına rağmen yönetimsel ve operasyonel uygulamalar nedeniyle sistematik bir tuzak yapısında algılandığı yönündedir. Ekonomik Sömürü, Fiziksel Manipülasyon, Tür Hatası ve Bilgi Asimetrisi olmak üzere toplam dört tema altında incelenen bulgular, destinasyon yöneticileri için ziyaretçi odaklı ve sürdürülebilir bir yönetim modeline geçiş yapılması gerektiği noktasında önemli katkılar sunmaktadır.
Anahtar Kelimeler: Turist Tuzağı, Sürdürülebilirlik, Damgalama, Efes Antik Kenti.

TOURIST TRAPS IN THE EPHESUS ANCIENT CITY

Abstract

This study examines the phenomenon of tourist traps specifically in the context of the Ephesus Ancient City, aiming to investigate the effects of these traps, as perceived by visitors on their experiences. In the literature, these areas are characterized by the tourist as the prey and the business or system as the hunter; they represent pathological spaces where service quality, ethical values, and authenticity are disregarded in the pursuit of profit maximization. These traps, which cause the destination to lose its appeal over time and turn into a repellent force, leading to it being stigmatized, pose a critical risk in terms of sustainability. Within the scope of the research, 460 one-star reviews, which clearly reflect dissatisfaction were selected from 37,264 reviews shared on the Google platform regarding the Ephesus Ancient City. Following the data cleaning process, content analysis using a netnographic approach was completed on 399 reviews (234 in Turkish and 165 in 17 different languages). The study's key finding is that, despite the ancient city's historical grandeur, it is perceived as a systematic trap due to managerial and operational practices. The findings, examined under a total of four themes, economic exploitation, physical manipulation, genre error, and information asymmetry make a significant

contribution to the argument that destination managers need to transition to a visitor-focused and sustainable management model.

Keywords: Tourist Trap, Sustainability, Stigmatization, Ephesus Ancient City.

TURİST REHBERLERİNİN İLETİŞİM BECERİLERİNİN TURİSTLERİN TOPLULUK HİSSİ VE AİDİYET DUYGUSU ÜZERİNDEKİ YORDAYICI ROLÜ

Nuray Eker
Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
neker@subu.edu.tr

Özet

Turist rehberleri, turist deneyiminin şekillenmesinde (Büyükkuru ve Aslan, 2016) ve turistlerin memnuniyeti üzerinde (Paatlan ve Gupta, 2023) önemli aktörlerden biridir. Rehberler aynı zamanda turistler ile destinasyon, yerel toplum ve tur grubu arasındaki sosyal etkileşimi yönlendiren ve sosyal bağ kurulmasına aracılık eden kişiler olarak da değerlendirilmektedir (Cohen, 1985; Holloway, 1981). Dolayısıyla turistlerin kendilerini grubun bir parçası olarak hissetmeleri ve sosyal bağ geliştirmeleri konusunda rehber iletişiminin oldukça önemli olduğu söylenebilir. Günümüzde turizm deneyimlerinin giderek daha fazla deneyimsel, duygusal ve sosyal boyutlar üzerinden değerlendirildiği düşünüldüğünde (Güzel, 2014), turist rehberlerinin iletişim becerilerinin turistlerin topluluk hissi ve aidiyet duygusu üzerindeki etkisinin incelenmesi önemli hale gelmektedir. Bu kapsamda araştırmanın amacı, turist rehberlerinin iletişim becerilerinin turistlerin topluluk hissi ve genel aidiyet duygusu üzerindeki yordayıcı rolünü incelemektir. Araştırma nicel araştırma yöntemine dayanmaktadır. Araştırma verileri rehberli tura katılan 134 turistten elde edilmiştir. Araştırmada turist rehberlerinin iletişim becerilerini ölçmek amacıyla Alshatnawi (2014) tarafından geliştirilen ve Arat ve Bulut (2019) tarafından Türkçe uyarlaması uygulanan "İletişim Becerileri Ölçeği" kullanılmıştır (Cronbach Alpha=0,933). Turistlerin topluluk hissini ölçmek amacıyla Peterson, Speer ve McMillan (2008) tarafından geliştirilen "Kısa Topluluk Hissi Ölçeği (BSCS)" kullanılmıştır. Ölçeğin tek boyutlu yapısı doğrulanmış ve toplam açıklanan varyans oranı %58,61 (α=0,847) olarak bulunmuştur. Genel aidiyet duygusunun ölçümünde ise Malone, Pillow ve Osman (2012) tarafından geliştirilen "Genel Aidiyet Ölçeği (GBS)" kullanılmıştır. Ölçek "Dahil Olma" ve "Dışlanma" olmak üzere iki boyutlu bir yapı seğrilmektedir (α=0,849). Araştırmada iki hipotez test edilmiştir. Birinci hipotezde turist rehberinin iletişim becerilerinin turistlerin topluluk hissini anlamlı şekilde yordadığı belirlenmiştir. Buna göre rehberin etkili iletişim becerileri arttıkça turistlerin topluluk hissinin de arttığı tespit edilmiştir. İkinci hipotez kapsamında ise turist rehberinin iletişim becerilerinin genel aidiyet duygusunun "dahil olma" boyutunu anlamlı şekilde yordadığı belirlenmiştir. Buna karşın aidiyetin "dışlanma" boyutu üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmüştür. Elde edilen bulgular, turist rehberlerinin iletişim becerilerinin özellikle turistlerin sosyal kabul, topluluğa dahil olma ve aidiyet geliştirme süreçlerinde önemli bir role sahip olduğunu göstermektedir. Araştırma sonuçları, turist rehberlerinin yalnızca bilgi aktaran profesyoneller değil; aynı zamanda turistlerin sosyal ve psikolojik deneyimlerini şekillendiren önemli aktörler olduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle rehberlerin iletişim becerilerinin geliştirilmesi, turistlerin olumlu duygular geliştirmesine ve deneyim kalitesinin artmasına katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Turist Rehberliği, İletişim Becerileri, Topluluk Hissi, Aidiyet

THE PREDICTORY ROLE OF TOURIST GUIDES' COMMUNICATION SKILLS ON TOURISTS' SENSE OF COMMUNITY AND BELONGING

Abstract

Tourist guides are important actors in shaping the tourist experience (Büyükkuru and Aslan, 2016) and influencing tourist satisfaction (Paatlan and Gupta, 2023). Guides are also considered to be individuals who direct social interaction between tourists and the destination, local community, and tour group, and mediate the establishment of social bonds (Cohen, 1985; Holloway, 1981). Therefore, it can be said that guide communication is quite important in helping tourists feel like part of a group and develop social bonds. Considering that tourism experiences are increasingly evaluated through experiential, emotional, and social dimensions (Güzel, 2014), examining the impact of tourist guides' communication skills on tourists' sense of community and belonging becomes important. In this context, the aim of the research is to examine the predictive role of tourist guides' communication skills on tourists' sense of community and overall sense of belonging.

The research is based on a quantitative research method. Research data was obtained from 134 tourists participating in a guided tour. In this study, the "Communication Skills Scale," developed by Alshatnawi (2014) and adapted into Turkish by Arat and Bulut (2019), was used to measure the communication skills of tourist guides (Cronbach Alpha=0.933). The "Short Sense of Community Scale (BSCS)," developed by Peterson, Speer, and McMillan (2008), was used to measure tourists' sense of community. The unidimensional structure of the scale was confirmed, and the total explained variance was found to be 58.61% (α=0.847). The "General Belonging Scale(GBS)," developed by Malone, Pillow, and Osman (2012), was used to measure general belonging. The scale exhibits a two-dimensional structure consisting of "Inclusion" and "Exclusion" (α=0.849).

Two hypotheses were tested in the study. The first hypothesis determined that the communication skills of tourist guides significantly predict tourists' sense of community. Accordingly, it was found that as the effective communication skills of the guides increased, the sense of community among tourists also increased. In the second hypothesis, it was determined that the communication skills of tourist guides significantly predicted the "inclusion" dimension of overall belonging. However, it was found that there was no significant effect on the "exclusion" dimension of belonging. The findings indicate that the communication skills of tourist guides play a significant role, particularly in the processes of social acceptance, inclusion in a community, and development of belonging among tourists.

The research results reveal that tourist guides are not only professionals who transmit information; they are also important actors who shape the social and psychological experiences of tourists. Improving the communication skills of guides, in particular, can contribute to the development of positive emotions in tourists and improve the quality of their experiences.

Keywords: Tourism, Tourist guiding, Communication skills, Sense of community, Belonging

Kaynakça

Alshatnawi, E. A. R. (2014). Assessing communication skills among Jordanian tour guides: German tourists perceptions. Journal of Management Research, 6(1), 1.

Arat, T., ve Bulut, H. Ç. (2019). Turist memnuniyetinde turist rehberinin rolü: Konya'da bir araştırma. Turist Rehberliği Dergisi (TURED), 2(1), 31-43.

Büyükkuru, M., ve Aslan, Z. (2016). Turist rehberlerinin iletişim becerilerinin turistlerin tur deneyimi üzerine etkisi: Nevşehir ilinde bir araştırma. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 13(34).

Cohen, E. (1985). The tourist guide: The origins, structure and dynamics of a role. Annals of Tourism Research, 12(1), 5-29.

Güzel, F. Ö. (2014). The dimensions of tour experience, emotional arousal, and post-experience behaviors: A research on Pamukkale in Turkey. Procedia - Social and Behavioral Sciences, 150, 521-530.

Holloway, J. C. (1981). The guided tour: A sociological approach. Annals of Tourism Research, 8(3), 377-402.

Malone, G. P., Pillow, D. R., ve Osman, A. (2012). The general belongingness scale (GBS): Assessing achieved belongingness. Personality and Individual Differences, 52(3), 311-316.

Paatlan, S., ve Gupta, P. (2023). The impact of cultural knowledge and communication skills of tourist guides on destination satisfaction. International Journal of Research, 10 (3), 206-213.

Peterson, N.A., Speer, P.W. ve McMillan, D. (2008). Validation of a brief sense of community scale: Confirmation of the principal theory of sense of community. Journal of Community Psychology, 36, 61-73.

UNDERSTANDING GENERATION Z'S PERCEPTION OF SAFARI TOURISM IN AFRICA AFTER 2D AND 360° VIDEO EXPERIENCES

Polina Korobeichuk
Final International University
polina.korobeichuk@final.edu.tr

Farzad Safaeimanesh
Final International University
farzad.safaeimanesh@final.edu.tr

Abstract

Generation Z, the first generation of true "digital natives," prefers authenticity and self-exploration over traditional "step-by-step" travel marketing. As they become the dominant force in tourism, understanding their response to immersive technologies is vital. This study examines the impact of 2D video versus 360-degree video on travel perception and behavioral intentions of Generation Z university students in relation to African safari tourism, a sector that is often perceived as difficult from a logistical point of view and involves high financial risk. This study uses a qualitative methodology that includes indepth interviews with university students. Participants take a comparative media test by viewing traditional 2D advertising materials, followed by immersive 360-degree VR content. The study uses a semi-structured interview protocol (based on the concepts of spatial presence and perceived authenticity) to identify the psychological shifts caused by these different levels of digital immersion. The expected results suggest a functional difference between media formats: 2D content is expected to serve as an "aesthetic device" that is valued for visual authenticity, while 360-degree video is expected to become a platform for building trust and credibility. The study is expected to demonstrate that a broad spatial presence serves as an essential risk reduction strategy, making the logistical challenges of safari tourism more manageable. In addition, it is expected that the main motivation factor for traveling will be the possibility of independent navigation, rather than passive perception of the narrative prepared by the curator. This research contributes to the tourism literature by positioning immersive media not as a substitute for physical travel, but as a sensory teaser, that bridges the gap between imagination and reality. Revealing the charm of virtual presence, the study offers an action plan to overcome the skepticism of Generation Z and address the perceived risk in highly engaged tourist destinations. The study suggests that travel companies may implement a hybrid system of "phygital" marketing. In particular, providers can use 2D video footage for initial inspiration (creative perspective), as well as 360-degree video for validation and confidence building (realistic perspective), to effectively transform Generation Z's digital curiosity into real safari bookings.

Keywords: Generation Z, Safari Tourism, Virtual Reality, 360-Degree Video, Travel Behavior, Risk Reduction, Immersive Media

KORUNAN ALANLARDA İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ, BİYOKÜLTÜREL ÇEŞİTLİLİK DÖNÜŞÜMÜ VE TURİST HAREKETLİLİĞİ: KAVRAMSAL BİR DEĞERLENDİRME

Yılmaz Arı
Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi
yari@bandirma.edu.tr

Özet

Korunan alanlar iklim değişikliği ve biyoçeşitlilik kaybı gibi küresel süreçlerden en fazla etkilenen coğrafi mekânlar arasındadır. Son yıllarda küresel ısınma sonucu olarak sıcaklıklardaki artış, yağışların düzensizliği, artan kuraklık ve orman yangınları habitat kayıpları ve parçalanması ve tür dağılışındaki değişimler korunan alan özelliklerini önemli ölçüde dönüştürmektedir. Bu dönüşüm korunan alanların sadece doğal yapısını değil, aynı zamanda buralardaki insan hareketliliğini de önemli ölçüde etkilemektedir. Korunan alanların önemli bir fonksiyonu olan turizm hareketliliklerinin de bu kapsamda yeniden değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu çalışma, küresel ısınma, biyoçeşitlilik dönüşümü ve turist hareketliliği arasındaki ilişkiyi korunan alanlar bağlamında coğrafi bir perspektifle incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada, iklim değişikliğine bağlı ekolojik dönüşümlerin korunan alanlardaki turizm hareketlerini, ziyaretçi deneyimlerini ve turizmin mekânsal yapısını nasıl yeniden şekillendirdiği değerlendirilmektedir. Çalışmada özellikle biyoçeşitliliğin korunan alanların çekiciliğini belirleyen temel unsurlardan biri olduğu ve iklim değişikliğinin neden olduğu ekolojik bozulmaların turizm talebi ile rekreasyonel davranışlar üzerinde önemli etkiler oluşturduğu ileri sürülmektedir. Araştırma, iklim değişikliği, korunan alan yönetimi, biyoçeşitlilik koruma ve turizm coğrafyası literatürüne dayalı kavramsal bir yaklaşımla yürütülmektedir. Bu kapsamda bitki örtüsündeki değişimler, yaban hayatı habitatlarının dönüşümü, su kaynaklarındaki azalma ve ekosistem hizmetlerindeki değişimlerin turist hareketlerinin zamansal ve mekânsal dağılışı üzerindeki etkileri tartışılmaktadır. İlgili literatürün kapsamlı bir değerlendirmesini yapan bu çalışma sonunda iklim değişikliğinin korunan alanlarda hem biyoçeşitlilik hem de turizm hareketleri üzerinde çok boyutlu coğrafi etkiler oluşturduğunu göstermektedir. Araştırma, iklim değişikliğine bağlı ekolojik değişimin yalnızca fiziksel çevreyi değil, aynı zamanda yerel ekolojik bilgiyi, geleneksel doğa kullanım uygulamalarını, kültürel peyzajları ve insan-doğa etkileşimini de yeniden şekillendireceğini iddia etmektedir. Bu nedenle korunan alanlarda sürdürülebilir yönetimin sağlanabilmesi için iklim uyum stratejilerinin, biyokültürel odaklı turizm planlamalarının ve bütüncül koruma politikalarının giderek daha fazla önem kazandığı sonucuna ulaşılmıştır.
Anahtar Kelimeler: Küresel Isınma, Korunan Alanlar, Turizm Hareketliliği, Biyokültürel Çeşitlilik.

CLIMATE CHANGE, BIOCULTURAL DIVERSITY TRANSFORMATION, AND TOURIST MOBILITY IN PROTECTED AREAS: A CONCEPTUAL ASSESSMENT

Abstract

Protected areas are among the geographical locations most affected by global processes such as climate change and biodiversity loss. In recent years, rising temperatures, irregular precipitation patterns, increasing drought, and forest fires—resulting from global warming—along with habitat loss, fragmentation, and shifts in species distribution, have significantly transformed the

characteristics of protected areas. This transformation impacts not only the natural structure of these areas but also human mobility within them. Consequently, tourism activities—a key function of protected areas—require re-evaluation within this context. This study aims to examine the relationship between global warming, biodiversity transformation, and tourist mobility from a geographical perspective, specifically within the context of protected areas. The research evaluates how climate-induced ecological transformations reshape tourism activities, visitor experiences, and the spatial structure of tourism in protected areas. It posits that biodiversity is a fundamental determinant of the appeal of protected areas and that ecological degradation caused by climate change significantly influences tourism demand and recreational behaviors. The study employs a conceptual approach grounded in the literature on climate change, protected area management, biodiversity conservation, and tourism geography. In this context, the study discusses the impacts of changes in vegetation cover, the transformation of wildlife habitats, the depletion of water resources, and shifts in ecosystem services on the temporal and spatial distribution of tourist movements. Based on a comprehensive review of the relevant literature, the study demonstrates that climate change generates multidimensional geographical effects on both biodiversity and tourism activities within protected areas. The research posits that ecological changes driven by climate change will reshape not only the physical environment but also local ecological knowledge, traditional nature-use practices, cultural landscapes, and human-nature interactions. Consequently, it is concluded that climate adaptation strategies, bioculturally-oriented tourism planning, and holistic conservation policies are becoming increasingly critical for ensuring sustainable management in protected areas.
Keywords: Global Warming, Protected Areas, Tourism Mobility, Biocultural Diversity.

TURİZM TRENDLERİ BAĞLAMINDA NOCTURNAL TOURISM: WEB OF SCIENCE ÜZERİNE BİBLİYOMETRİK BİR ANALİZ

Ümit Şengel
Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
umitsengel@gmail.com

Nilay Puyraz
Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
nilaypuyraz@gmail.com

Özet

Bu çalışmada Web Of Science (WOS) veri tabanında yer almakta olan turizmde nocturnal konulu çalışmaların bibliyometrik analizini yapmak ve bu yayınlar içinde turizm çalışmalarının mevcut durumunun tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Elde edilen bulgular doğrultusunda turizm endüstrisine yönelik gelecek perspektifi sunmak hedeflenmektedir. Keşfedici kimliğe sahip bu çalışmada WOS veri tabanı ele alınarak yüksek itibarlı bir dergi yayın indeksleme platformunda nocturnal tourism konulu çalışmalar tespit edilmiş ve sistematik literatür perspektifi sağlayacak şekilde analiz edilmiştir. WOS üzerinde "nocturnal" ve "tourism" kelimeleri kodlanarak toplamda 78 çalışma elde edilmiştir. Elde edilen çalışmaların yazar, ülke, anahtar kelime, yayın türü ve atıf analizleri için WOS veri tabanı analiz sistemi ve VOSviewer programından yararlanılmıştır. Araştırma bulguları, WOS'ta nocturnal ve tourism konulu ilk çalışmanın 1991 yılında yayımlandığını ortaya koysa da belli bir zaman periyodunda sayının yıllık bir yayın civarında olduğu görülmüştür. Yayın sayısının 2019 yılı itibariyle artış gösterdiği ve 2025 yılında ise bu sayının 15 yayına ulaştığını görülmektedir. Nocturnal tourism literatürünün özellikle ABD, Çin ve Avrupa merkezli bir gelişim gösterdiği görülmektedir. Elde edilen sonuçlar konular bağlamında; ekoloji, biyoçeşitliliğin korunması, çevre bilimleri, zooloji, coğrafya, deniz ve tatlı su ekosistemleri gibi alanlara yoğunlaşıldığını göstermektedir. Bu durum nocturnal tourism kavramının turizm literatürü içerisinde henüz kısıtlı bir yere sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Nocturnal tourism temelli çalışmaların sürdürülebilirlik, çevresel duyarlılık ve doğa turizmi odağında gelişim potansiyeli taşıdığı söylenebilir. Bu doğrultuda turizm odaklı olarak gerçekleştirilecek çalışma sayısının artırılması, farklı destinasyonlarda araştırmaların gerçekleştirilmesi ve kavramın turizm literatüründeki yerinin güçlendirilmesi önerilmektedir.
Anahtar Kelimeler: Nocturnal Tourism, Bibliyometrik Analiz, Web Of Science, Vosviewer, Turizm

NOCTURNAL TOURISM IN THE CONTEXT OF TOURISM TRENDS: A BIBLIOMETRIC ANALYSIS BASED ON THE WEB OF SCIENCE

Abstract

This study aims to conduct a bibliometric analysis of studies on nocturnal tourism indexed in the Web of Science (WoS) database and to determine the current state of tourism research within these publications. In line with the findings obtained, the study also aims to provide a future perspective for the tourism industry. Adopting an exploratory approach, this study examines the WoS database and identifies studies on nocturnal tourism published in a high-prestige academic

indexing platform, analyzing them in a way that provides a systematic literature perspective. By using the keywords "nocturnal" and "tourism" in WoS, a total of 78 studies were obtained. The WoS database analysis system and VOSviewer software were used to analyze the authors, countries, Keywords, publication types, and citations of the identified studies. The findings reveal that the first study on nocturnal tourism in WoS was published in 1991; however, for a certain period, the number of publications remained around one study per year. It is observed that the number of publications increased significantly after 2019 and reached 15 publications in 2025. The nocturnal tourism literature has mainly developed in the USA, China, and Europe. The results indicate that the studies are concentrated in fields such as ecology, biodiversity conservation, environmental sciences, zoology, geography, and marine and freshwater ecosystems. This situation demonstrates that the concept of nocturnal tourism still occupies a limited place within tourism literature. It can be argued that nocturnal tourism-based studies have development potential in terms of sustainability, environmental awareness, and nature-based tourism. Accordingly, increasing the number of tourism-oriented studies, conducting research in different destinations, and strengthening the position of the concept within tourism literature are recommended.

Keywords: Nocturnal Tourism, Bibliometric Analysis, Web Of Science, Vosviewer, Tourism

KÜLTÜREL REKREASYON VE KÜLTÜREL SERMAYE ARASINDAKİ İLİŞKİNİN KAVRAMSAL AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Fatma Eban
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
fatmaeban1990@gmail.com

Semra Öğretmen Aslan
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
semraogretmen@yyu.edu.tr

Özet

Bireylerin boş zamanlarını verimli bir biçimde kullanmalarına imkân sağlayan ve onların farklı açılardan gelişimlerine katkıda bulunan rekreatif etkinliklerden biri de kültürel eğlence faaliyetleridir. Fonksiyonlarına göre rekreatif türlerden biri olarak değerlendirilen ve temelde bireylerin kültürel açıdan gelişimini hedefleyen kültürel rekreasyon, bir ulusun yaşam şekli ve kültürel değerlerine göre şekillenen ve gönüllü olarak seçilen her türlü boş zaman etkinliği olarak açıklanmaktadır. Farklı kültürlerden insanları bir araya getiren bu faaliyetler, bireylerin sadece serbest zamanı değerlendirme biçimlerini değil, aynı zamanda kültürel birikimlerini, yaşam tarzlarını, toplumsal konum ve statülerini yansıtan ve kişisel becerilerini geliştirmelerine olanak sağlayan sosyal pratikler ve göstergeler olarak da değerlendirilebilir. Bireylerin boş zamanlarında katıldıkları resim, tiyatro, konser, şiir dinletileri, müze ziyaretleri, bale ve festival gibi etkinlikler kültürel rekreasyona örnek olarak gösterilirken, bu etkinliklere katılımın eğitim ve genel kültür düzeyi, ekonomik durum, aile ve çevresel faktörlere bağlı olarak değişmesi Pierre Bourdieu'nun kültürel sermaye kuramıyla açıklanabilmektedir. Kültürel sermaye aile, eğitim ve toplumsal deneyim aracılığıyla edinilen bilgi, beceri, kültürel birikim ve estetik yönelimleri ifade eder; bireylerin yaşam tarzını, kültürel tercihlerini, eğitim başarısını ve toplumsal konumunu etkiler. Buradan hareketle bireylerin sahip oldukları kültürel sermaye düzeylerinin boş zaman tercihleri ile kültürel rekreatif etkinliklere katılım süreçleri üzerinde etkin bir rol oynadığı söylenebilir. Bu bağlamda çalışma, kültürel rekreasyon faaliyetlerini Bourdieu'nun kültürel sermaye yaklaşımı üzerinden okumayı ve kültürel sermaye ile kültürel rekreasyon arasındaki ilişkiyi sosyolojik açıdan açıklamayı amaçlamaktadır. Kültürel rekreasyonun salt dinlenme ve eğlenme işlevi taşımadığını; ayrıca kültürel sermayenin yeniden üretildiği, toplumsal ayrımların ve kültürel eşitsizliklerin görünür hale geldiği bir alan niteliği taşıdığını ileri sürmektedir. Sonuç olarak çalışma, kültürel rekreasyonun sosyolojik boyutunu açıklamada kültürel sermaye yaklaşımının işlevsel bir teorik çerçeve sunduğunu ve bu türden rekreatif pratiklerin toplumsal yapı ve kültürel sermaye ile ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Boş Zaman, Rekreasyon, Kültürel Rekreasyon, Kültürel Sermaye

A CONCEPTUAL EVALUATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN CULTURAL RECREATION AND CULTURAL CAPITAL

Abstract

One type of recreational activity that allows individuals to use their leisure time productively and contributes to their development in various aspects is cultural entertainment. Considered a type of recreation based on its functions and fundamentally aiming at the cultural development of individuals, cultural recreation is defined as any leisure activity that is shaped according to a nation's way of life and cultural values and is voluntarily chosen. These activities, which bring together people from different cultures, can be considered not only as ways of spending leisure time, but also as social practices and indicators that allow them to change their cultural backgrounds, lifestyles, social positions and statuses, and to develop their personal abilities. Activities such as painting, theater, concerts, poetry readings, museum visits, ballet, and festivals, which individuals participate in during their leisure time, are given as examples of cultural recreation. Participation in these activities varies depending on education and general cultural level, economic status, family, and environmental factors, which can be explained by Pierre Bourdieu's theory of cultural capital. Cultural capital refers to the knowledge, skills, cultural accumulation, and aesthetic orientations acquired through family, education, and social experience; it influences individuals' lifestyles, cultural preferences, educational achievement, and social position. Therefore, it can be said that the level of cultural capital possessed by individuals plays an active role in their leisure time preferences and participation in cultural recreational activities. In this context, this study aims to examine cultural recreation activities through Bourdieu's cultural capital approach and to explain the relationship between cultural capital and cultural recreation from a sociological perspective. It argues that cultural recreation does not merely serve the function of rest and entertainment; it also constitutes an area where cultural capital is reproduced, and social divisions and cultural inequalities become visible. In conclusion, the study demonstrates that the cultural capital approach offers a functional theoretical framework for explaining the sociological dimension of cultural recreation and reveals that these recreational practices are related to social structure and cultural capital.
Keywords: Leisure Time, Recreation, Cultural Recreation, Cultural Capital

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİN ÖTESİNDE: REJENERATİF TURİZMİN FIRSATLARI VE SINIRLILIKLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Burak Akcura
Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
burakkcura@gmail.com

Ümit Şengel
Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
umitsengel@gmail.com

Özet

Sürdürülebilir turizm, turizmin sebep olduğu çevresel, ekonomik ve toplumsal sorunların çözümünde uzun zamandır temel bir yaklaşım olarak kabul edilmiştir. Ancak turizmdeki aşırı gelişmelerin sebep olduğu ekolojik tahribat, yerel halkın yaşam alanlarından dışlanması, yeşil aklama pratikleri ve büyüme odaklı turizm politikaları, sürdürülebilirliğin turizmdeki dönüştürücü gücünü tartışmalı hale getirmiştir. Bu bağlamda, turizm literatüründe yeni bir kavram olarak öne çıkan rejeneratif turizm, turizmin sebep olduğu zararı en aza indirme ve olağan durumu koruma anlayışının ötesine geçerek destinasyonların ekolojik, toplumsal ve kültürel yapısına ve bunu sağlayacak bir ekonomik sisteme yenileyici ve pozitif katkı sağlamayı amaçlayan güncel bir yaklaşım olarak literatürde hızla önem kazanmaktadır. Bu bilgiler ışığında çalışmada, turizmin geleceğini şekillendirmede sürdürülebilir turizmin tek başına yeterli olup olmadığına yönelik güncel tartışmalardan hareketle, rejeneratif turizmin sınırlılıkları ekseninde sunduğu fırsatların ele alınması amaçlanmaktadır. Çalışma kavramsal inceleme niteliğinde olup, sebep-sonuç ilişkisi kurularak araştırma problemine cevap aranmıştır. Bu kapsamda sürdürülebilir turizm, rejeneratif turizm, rejeneratif gelişim, ekoturizm, aşırı turizm, yeşil aklama konularına ilişkin akademik literatür eleştirel perspektifle değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonuçları, rejeneratif turizmin destinasyon yönetimini yeniden düşünme, ekolojik tahribatın onarımını turizm planlamalarına dahil etme, yerel toplumun refahını iyileştirme, turizm ve doğa ilişkisini daha bütüncül bir zeminde ele alma ve tüm bunları güncel toplumsal organizmaların ekonomik faydasına uygun şekilde yapma gibi fırsatlar sunduğunu ortaya koymaktadır. Buna rağmen kavramın herkes tarafından kabul görmüş bir tanıma, ölçülebilir göstergelere ve açık bir uygulama modeline sahip olmaması, rejeneratif turizmin pratikte nasıl karşılık bulacağına dair belirsizlikler yaratmaktadır. Ayrıca rejeneratif turizmin destinasyonlara pozitif ve yenileyici bir katkı sağlama iddiası, yüksek ziyaretçi hacmi, sezonsal yoğunluk ve kısa vadeli ekonomik getiri baskısıyla şekillenen kitle turizmi destinasyonlarında uygulamaya dönük soru işaretlerini beraberinde getirmektedir. Bu nedenle rejeneratif turizm, turizmin yarattığı olumsuz etkilerin dengelenmesinde sürdürülebilir turizmin yerine geçen kesin bir çözüm modeli olmaktan ziyade kavramsal sınırları ve uygulama koşullarının tartışılması gereken bir yaklaşım olarak değerlendirilmelidir. Rejeneratif turizmin dönüştürücü potansiyeli, ancak destinasyondaki yerel koşulları dikkate alan ölçülebilir ve uygulanabilir pratiklerle desteklendiğinde turizm planlamasında gerçekçi bir karşılık bulabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Rejeneratif Turizm, Sürdürülebilir Turizm, Kitle Turizmi, Destinasyon Yönetimi, Ekolojik Onarım.

BEYOND SUSTAINABILITY: AN ASSESSMENT OF THE OPPORTUNITIES AND LIMITATIONS OF REGENERATIVE TOURISM

Abstract

Sustainable tourism has long been accepted as a fundamental approach to addressing the environmental, economic, and social problems caused by tourism. However, ecological degradation resulting from excessive tourism development, the displacement of local communities from their living spaces, greenwashing practices, and growth-oriented tourism policies have made the transformative capacity of sustainability in tourism increasingly debatable. In this context, regenerative tourism has rapidly gained importance in the tourism literature as a contemporary approach that goes beyond minimizing tourism-induced damage and maintaining the status quo. It aims to make regenerative and positive contributions to the ecological, social, and cultural structures of destinations, as well as to the economic system that supports them. In light of these discussions, this study aims to examine the opportunities offered by regenerative tourism through the lens of its limitations, drawing on current debates about whether sustainable tourism alone is sufficient to shape the future of tourism. The study is designed as a conceptual review, and the research problem is addressed by establishing cause-and-effect relationships within the relevant literature. Accordingly, the academic literature on sustainable tourism, regenerative tourism, regenerative development, ecotourism, overtourism, and greenwashing has been evaluated from a critical perspective. The results indicate that regenerative tourism offers opportunities for rethinking destination management, integrating the restoration of ecological degradation into tourism planning, improving the well-being of local communities, addressing the relationship between tourism and nature on a more holistic basis, and doing so in a way that is compatible with the economic benefits of contemporary social structures. Nevertheless, the absence of a widely accepted definition, measurable indicators, and a clear implementation model creates uncertainty about how regenerative tourism can be translated into practice. Furthermore, the claim that regenerative tourism can provide a positive and regenerative contribution to destinations raises application-related questions in mass tourism destinations shaped by high visitor volumes, seasonal concentration, and pressure for short-term economic returns. Therefore, regenerative tourism should not be considered a definitive solution model that replaces sustainable tourism in balancing the negative impacts of tourism. Rather, it should be evaluated as an approach whose conceptual boundaries and implementation conditions require further discussion. The transformative potential of regenerative tourism can gain realistic relevance in tourism planning only when supported by measurable and applicable practices that take local destination conditions into account.

Keywords: Regenerative Tourism, Sustainable Tourism, Mass Tourism, Destination Management, Ecological Restoration

TURİST REHBERLİĞİ MESLEĞİNDE YAPAY ZEKÂ KULLANIMI VE MESLEKİ DÖNÜŞÜMDEKİ ROLÜ

Nuray Eker
Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
neker@subu.edu.tr

Didar Sarı Çallı
Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
didarsari@subu.edu.tr

Özet

Turizmde teknolojinin kullanımının artması ve dijitalleşme, endüstrinin tüm alanlarında etkilerini göstermektedir. Yapay zekâ; seyahat planlama, otomatik çeviri uygulamaları, navigasyon sistemleri gibi seyahat sektörüne yönelik alanlarda sıklıkla kullanılırken, bu durumun turist rehberliği mesleği üzerindeki etkileri ve mesleğin geleceğine ilişkin tartışmalar da giderek önem kazanmaktadır. Bu araştırmanın temel amacı, turist rehberlerinin yapay zekâya yönelik görüşleri, yapay zekâ kullanımı ve mesleğin geleceğine ilişkin düşüncelerini ortaya koymaktır. Katılımcıların deneyim ve görüşlerini derinlemesine ortaya koymak amacıyla araştırmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiştir. Veri toplama sürecinde yarı yapılandırılmış mülakat formu kullanılmış ve 12 rehberle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırma bulgularına göre katılımcıların büyük çoğunluğu yapay zekâyı bilgiye hızlı erişim, çeviri ve rota hazırlama-yol tarifi gibi konularda yararlı bulmaktadır. Bilgiye erişim konusunda ChatGPT, çeviri konusunda Gemini ve rota konusunda navigasyon uygulamalarının en sık başvurulan yapay zekâ araçları olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte katılımcılar; yapay zekânın yanlış bilgi verme ihtimali, insanları tembelliğe yöneltmesi, araştırma alışkanlıklarını azaltması ve uzun vadede iş kaybına neden olabilmesi gibi endişelere dikkat çekmiştir. Katılımcıların büyük bir kısmı, turist rehberliğinin yalnızca bilgi aktarımından ibaret olmadığını; rehberlerin sahip olduğu diğer beceriler, üstlendiği çeşitli roller ve insan ilişkileri nedeniyle yapay zekânın rehberlerin yerini tamamen alamayacağını ifade etmiştir. Bunlara ek olarak yapay zekâ destekli uygulamaların giderek yaygınlaşacağı, mesleğin de bu yaygınlaşma ile değişime uğrayacağı ve rehberlerin bu dönüşüme kendilerini uyarlamaları gerektiği düşünülmektedir.
Anahtar Kelimeler: Turist Rehberliği, Turizm, Yapay Zekâ, Turizmde Dijitalleşme, Mesleki Dönüşüm

THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE TOURIST GUIDING PROFESSION AND ITS ROLE ON PROFESSIONAL TRANSFORMATION

Abstract

The increasing use of technology and digitalization in tourism has had significant impacts on all areas of the industry. While artificial intelligence (AI) is frequently utilized in tourism-related fields such as travel planning, automatic translation applications, and navigation systems, discussions regarding its effects on the tourist guiding profession and the future of the profession have also gained increasing importance. The main purpose of this study is to reveal tourist

guides' views on artificial intelligence, their use of AI technologies, and their opinions regarding the future of the profession. In order to examine participants' experiences and perspectives in depth, a qualitative research approach was adopted. A semi-structured interview form was used during the data collection process, and interviews were conducted with 12 tourist guides. The obtained data were analyzed through descriptive analysis. According to the findings of the study, the majority of participants considered artificial intelligence useful for rapid access to information, translation, route planning, and navigation. It was determined that ChatGPT was the most frequently used AI tool for accessing information, Gemini for translation, and navigation applications for route planning. However, participants also expressed concerns regarding the possibility of AI providing inaccurate information, encouraging laziness, reducing research habits, and potentially causing job loss in the long term. Most participants emphasized that tourist guiding is not limited to merely transferring information; therefore, due to guides' interpersonal skills, multiple professional roles, and human interaction capabilities, AI cannot completely replace tourist guides. In addition, participants believed that AI-supported applications would become increasingly widespread, leading to transformations within the profession, and that tourist guides would need to adapt themselves to this transformation.
Keywords: Tourist Guiding, Tourism, Artificial Intelligence, Digitalization in Tourism, Professional Transformation

KENT TURİZMİ KAPSAMINDA SU KIYISI ALANLARININ KULLANIMI: SEYHAN NEHRİ ÖRNEĞİ

Doğuş Kılıçarslan
Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi
doguskilicarslan@gmail.com

Özet

Kent içerisinden geçen akarsular, tarih boyunca yerleşim alanları için önemli bir kurucu unsur olmuştur. Günümüzde ise kentlerin kimlik, imaj ve turizm değerinin temel bileşenlerinden biri haline gelmiştir. Paris'te Seine, Londra'da Thames, Budapeşte'de Tuna, Prag'da Vltava ve Floransa'da Arno nehirleri boyunca geliştirilen kıyı düzenlemeleri, bu kentlerin kamusal yaşamını, kültürel miras algısını, turistik çekiciliğini ve uluslararası kent imajını güçlendiren önemli mekânsal müdahaleler arasında değerlendirilmektedir. Bu düzenlemeler, nehir kıyılarını gastronomi, kültür-sanat ve rekreasyon eksenli bir turizm ürününe dönüştürmüştür. Türkiye'de de Amasya (Yeşilırmak), Antakya (Asi), Eskişehir (Porsuk) ve Adana (Seyhan) gibi kentlerin morfolojisi, tarihi gelişimi ve kamusal yaşamı nehirle ilişkili olarak şekillenmiştir. Ancak bu kentlerin rekreasyonel, ekolojik ve turistik su kıyısı potansiyelinden yararlanma düzeyleri birbirinden önemli ölçüde farklılaşmaktadır. Adana, Akdeniz Bölgesi'nin en büyük akarsularından biri olan Seyhan Nehri ve Seyhan Baraj Gölü ile ülkemizin az sayıdaki akarsu ve baraj gölü peyzajına sahip kentlerinden biridir. Buna karşın kent, kültürel, rekreasyonel, estetik ve simgesel değer üreten bu doğal potansiyeli, mekânsal kalite, ziyaretçi yoğunluğu ve turizm tanıtımı açısından istenilen düzeye yansıtamamış bir destinasyon görünümündedir. Bu çalışma, Seyhan Nehri ve yakın çevresinin mevcut rekreasyonel kullanım durumunu incelemeyi, alanın kent turizmine katkı potansiyelini değerlendirmeyi ve bu potansiyelin sürdürülebilir biçimde artırılmasına yönelik strateji önerileri geliştirmeyi amaçlamaktadır. Çalışmada literatür taraması, alan gözlemi ve ikincil veri kaynaklarıyla desteklenen nitel bir yaklaşım benimsenmiştir. Alan gözleminin kısıtlılıkları göz önünde bulundurularak mevcut durum, sistematik sınıflandırma ve stratejik değerlendirme aracı olan SWOT (GZFT) analizi ile yorumlanmıştır. Ortaya çıkan bulgular, Taşköprü, Merkez Park, Sabancı Merkez Camii aksı ve baraj gölü kıyısının turizm, rekreasyon ve kamusal alan kalitesi açısından güçlü bir potansiyel taşıdığını göstermektedir. Ancak bütüncül bir su kıyısı planının yokluğu, ulaşılabilirlik sorunları, kıyıda işlev çeşitliliği eksikliği ile yapılaşma, su ve görsel kirlilik baskısı nedeniyle bu potansiyelin sınırlı düzeyde değerlendirildiği sonucuna varılmıştır.
Anahtar Kelimeler: Kent Turizmi, Su Kıyısı Rekreasyonu, Seyhan Nehri, Sürdürülebilir Turizm.

USE OF WATERFRONT AREAS WITHIN THE SCOPE OF URBAN TOURISM: THE CASE OF THE SEYHAN RIVER

Abstract

Rivers flowing through urban areas have historically been a crucial formative element for settlements. Today, they have become fundamental components of a city's identity, image, and tourism value. Waterfront developments along rivers such as the Seine in Paris, the Thames in London, the Danube in Budapest, the Vltava in Prague, and the Arno in Florence are regarded as

significant spatial interventions that strengthen these cities' public life, perception of cultural heritage, tourist appeal, and international urban image. These developments have transformed riverbanks into tourism products centered on gastronomy, arts and culture, and recreation. Similarly, in Türkiye, the morphology, historical evolution, and public life of cities such as Amasya (Yeşilırmak), Antakya (Asi), Eskişehir (Porsuk), and Adana (Seyhan) have been shaped by their relationship with rivers. However, the extent to which these cities capitalize on their recreational, ecological, and tourism-related waterfront potential varies significantly. With the Seyhan River—one of the largest rivers in the Mediterranean Region—and the Seyhan Dam Lake, Adana is among the few cities in the country possessing such river and dam lake landscapes. Nevertheless, the city appears to be a destination that has failed to translate this natural potential—which generates cultural, recreational, aesthetic, and symbolic value—into the desired levels of spatial quality, visitor density, and tourism promotion. This study aims to examine the current recreational use of the Seyhan River and its immediate surroundings, evaluate the area's potential to contribute to urban tourism, and develop strategic recommendations to enhance this potential sustainably. A qualitative approach, supported by a literature review, field observations, and secondary data sources, was adopted. Taking into account the limitations of field observation, the current situation was interpreted using SWOT analysis—a tool for systematic classification and strategic assessment. The findings indicate that the axis comprising Taşköprü, Merkez Park, and the Sabancı Central Mosque, along with the dam lake shoreline, holds significant potential regarding tourism, recreation, and public space quality. However, the study concludes that this potential is currently underutilized due to the absence of a holistic waterfront plan, accessibility issues, a lack of functional diversity along the waterfront, and pressures from urban development, as well as water and visual pollution.
Keywords: Urban Tourism, Waterfront Recreation, Seyhan River, Sustainable Tourism

HÜZÜN TURİZMİ MEKÂNLARINDA KONUM TABANLI OYUNLAR VE ETİK

Seda Sökmen
Anadolu Üniversitesi
sedasokmen@anadolu.edu.tr

Ahmet Barış Günevi
Anadolu Üniversitesi
ahmetbarisgunevi@anadolu.edu.tr

Özet

Bu çalışma, konum tabanlı mobil oyunların hüzün turizmi mekanlarında yarattığı kurumsal tepkileri incelemeyi amaçlamaktadır. Nitel araştırma yaklaşımı kapsamında durum deseni ile kurgulanan çalışmada Auschwitz- Birkenau Alman Nazi Toplama ve İmha Kampı, Amerika Birleşik Devletleri Holokost Anıt Müzesi ile Hiroşima Barış Anıtı Parkı'na ilişkin çevrimiçi haber metinleri analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular üç ana tema çerçevesinde sunulmaktadır. Anma ve Eğlence Arasındaki Etik Uyuşmazlık teması, oyunların eğlence ve rekabet odaklı yapısının anma mekanlarındaki manevi atmosfer ile çeliştiğini göstermektedir. Bu kapsamda kurbanların hatıralarına saygısızlık edildiği ve bunun da empati kaybına neden olduğu tespit edilmiştir. Fiziksel ve Dijital Sınırların Eşitlenmesi Gayreti teması, kurumların alanlarını oyun haritalarından çıkarma taleplerini vurgulamaktadır. Söz konusu taleplerin hem coğrafi yakınlığa hem de ortak tarihsel travmaya dayalı olarak genişlediği ve özel anma dönemlerinin kutsiyetine de mekânın kendisi kadar önem verildiği tespit edilmiştir. Dijital Egemenlik Sınırları ve Kurumsal Otorite Açmazı teması, alan yetkililerinin fiziksel mekandaki mutlak güçlerine karşın sanal dünyada yaptırım eksikliği yaşadıklarını ortaya koymaktadır. Geliştirici şirketlerin talepler karşısında pasif kalması üzerine kurumların, etik farkındalık çağrıları ve sosyal medya gibi kamusal mecralar üzerinden kolektif dayanışma ağları oluşturarak kamuoyu baskısı yaratmaya çalıştıkları anlaşılmaktadır. Çalışma, hüzün turizmi alanlarının sanal mülkiyet haklarını ve dijital sınırlarını tartışmaya açması bakımından özgün bir değer taşımaktadır. Konum tabanlı oyunların hüzün turizmi alanlarını yüzeysel eğlence mekanlarına dönüştürmesi ya da bu oyunların benzer alanlar için tamamen devre dışı bırakılması yerine empatiyi ve tarihsel bilinci öne çıkaran versiyonlarının ya da yeni ciddi oyunların tasarlanmasının gerekliliğine işaret edilmektedir. Anahtar Kelimeler: Konum Tabanlı Oyun, Hüzün Turizmi, Etik
Anahtar Kelimeler: Konum Tabanlı Oyun, Hüzün Turizmi, Etik

LOCATION-BASED GAMES AND ETHICS IN SITES OF DARK TOURISM

Abstract

This study aims to examine the institutional responses generated by location-based mobile games at sites of 'grief tourism'. Conducted as a case study within a qualitative research framework, the study analysed online news articles relating to the Auschwitz-Birkenau German Nazi Concentration and Extermination Camp, the United States Holocaust Memorial Museum and the Hiroshima Peace Memorial Park. The findings are presented within the framework of three main themes. The theme, 'Ethical Conflict Between Commemoration and Entertainment',

explores the tension between the entertainment- and competition-focused nature of games and the spiritual atmosphere of memorial sites. In this context, it was determined that the memories of the victims were being treated with a lack of respect, which resulted in a diminution of empathy. The theme, 'Efforts to Align Physical and Digital Boundaries', underscores the requests made by institutions seeking the exclusion of their premises from game maps. The analysis revealed that these requests are predicated on two factors: geographical proximity and the common experience of historical trauma. It was determined that the sanctity of designated periods of remembrance is accorded equal significance to the physical space itself. The theme 'Digital Sovereignty Boundaries and the Institutional Authority Dilemma' reveals that, despite the absolute power held by site authorities in the physical space, they face a lack of enforcement in the virtual world. Considering the apparent reluctance of development companies to address these demands, institutions are seeking to mobilise public pressure through the establishment of collective solidarity networks, utilising public platforms such as appeals for ethical awareness and social media. The present study offers a unique perspective on the virtual property rights and digital boundaries of sites of 'grief tourism'. It is important to note that location-based games have the potential to transform sites of 'grief tourism' into superficial entertainment venues, or to completely sideline them.
Keywords: Location-Based Gaming, Dark Tourism, Ethics

TÜRKİYE'DE SPOR TURİZMİ ETKİNLİKLERİ GÖNÜLLÜ PLATFORMUNUN KURULMASI ÖNERİSİ

Fatih Turgut
İstanbul Aydın Üniversitesi
fatihturgut@aydin.edu.tr

Derya Çetinoğlu
Kapadokya Üniversitesi
derya.cetinoglu@kapadokya.edu.tr

Özet

Türkiye, önümüzdeki yıllarda 2026 UEFA Avrupa Şampiyonası, 2027 Avrupa Oyunları, çeşitli dünya şampiyonaları ve İstanbul'un beş olimpiyat adaylığı gibi uluslararası spor turizmi mega etkinliklerine ev sahipliği yapmayı planlamaktadır. Geçtiğimiz yıllarda da birçok spor dalında ulusal ve uluslararası etkinlikleri düzenlemiştir. Bu etkinliklerin başarısı, gönüllü yönetim sürecinin bir kamu politikası aracı olarak ele alınmasını zorunlu kılmaktadır. Bu çalışmanın amacı, spor turizmi etkinlikleri gönüllü platformunun kurulmasının gerekliliğini ortaya koymaktır. Türkiye'de Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Gençlik ve Spor Bakanlığı, bu süreçlerde ayrı ayrı gönüllü koordinasyonu yürütmekte; bu durum kaynak israfına, iletişim kopukluğuna ve standart eksikliğine yol açmaktadır. Nitel araştırma yöntemiyle gerçekleştirilen bu çalışmada, iki bakanlığın 2024-2028 stratejik planları, kalkınma planları ve turizm ile spor politikaları analiz edilmiş; yöneticiler, akademisyenler ve sektör temsilcileriyle görüşme yapılmıştır. Bulgular, platformun kurulması durumunda; sürdürülebilir finansman, yasal dayanak, kurumsal hafıza ve uluslararası iş birlikleri açısından kritik avantajlar sağlayacağını göstermektedir.
Anahtar Kelimeler: Spor Turizmi, Gönüllü Platformu, Kültür Ve Turizm Bakanlığı, Gençlik Ve Spor Bakanlığı, Kamu Politikası

PROPOSAL FOR THE ESTABLISHMENT OF A VOLUNTEER PLATFORM FOR SPORTS TOURISM ACTIVITIES IN TÜRKİYE

Abstract

Turkey plans to host mega-events in international sports tourism in the coming years, such as the 2026 UEFA European Championship, the 2027 European Games, various world championships, and Istanbul's five Olympic bids. In recent years, it has also organized numerous national and international events in various sports. The success of these events necessitates the consideration of the volunteer management process as a public policy tool. The aim of this study is to demonstrate the necessity of establishing a volunteer platform for sports tourism events. In Turkey, the Ministry of Culture and Tourism and the Ministry of Youth and Sports separately coordinate these processes, leading to resource waste, communication breakdowns, and a lack of standards. This qualitative research study analyzes the 2024-2028 strategic plans, development plans, and tourism and sports policies of both ministries; interviews were conducted with managers, academics, and sector representatives. The findings indicate that

establishing such a platform would provide critical advantages in terms of sustainable financing, legal basis, institutional memory, and international collaborations.
Keywords: Sports Tourism, Volunteer Platform, Ministry Of Culture And Tourism, Ministry Of Youth And Sports, Public Policy

VISITOR PERCEPTIONS OF NIGHT MUSEUM PRACTICES AT ARCHAEOLOGICAL SITES: A CONTENT, SENTIMENT, AND EMOJI ANALYSIS OF GOOGLE REVIEWS

Özge Kılıçarslan
Pamukkale Üniversitesi
ozgekocabulut@gmail.com

Abstract

Night museum practices have recently emerged as an important approach for extending visiting hours at cultural heritage sites and increasing visitor interest in archaeological areas, particularly during the summer season. In Türkiye, the opening of selected museums and archaeological sites for evening visits in the 2025 summer season makes it necessary to evaluate these sites not only through daytime visits, but also in terms of night-time atmosphere, lighting, crowd perception, visiting time, and visitor satisfaction. While night museum practices offer visitors the opportunity to experience cultural heritage sites in a cooler and calmer environment, limited research has examined how these practices are perceived by visitors and what kinds of emotions are reflected in online reviews. This study aims to examine visitor perceptions of archaeological sites opened for night museum visits in Türkiye through Google reviews.

In the study, Turkish and English Google reviews of archaeological sites identified as open to night museum visits in 2025 through official and supporting sources will be used as the main data source. The collected reviews will be analysed through a dictionary-based sentiment analysis approach and classified into three main categories: positive, negative, and neutral. Positive reviews will include expressions of satisfaction, appreciation, admiration, and favourable evaluation. Negative reviews will include dissatisfaction, criticism, problem reporting, and unfavourable evaluations. Neutral reviews will refer to comments that do not convey a clear emotional orientation and mostly include information sharing, questions, or general explanations. During the analysis, Turkish and English positive/negative word lists will be created, negation expressions will be considered, and emojis used in the reviews will also be evaluated as supporting indicators of sentiment classification. In this respect, emojis such as hearts, stars, sparkles, applause, and smiling faces will be considered positive sentiment indicators, while emojis expressing sadness, anger, broken hearts, and disappointment will be treated as negative sentiment indicators.

As a result of the analysis, the frequency and percentage distributions of positive, negative, and neutral reviews will be calculated for each archaeological site. In this way, the overall sentiment orientation of visitors toward night museum practices will be identified.

Positive reviews are expected to focus mainly on lighting, atmosphere, visual appeal, cooler weather, calmness, and the sense of visiting at a different time of day. Negative reviews are expected to be associated with transportation, lack of guidance, ticket prices, crowd management, perceived safety, and insufficient information. Neutral reviews are expected to include comments about visiting hours, entrance conditions, Museum Pass use, additional fees, transportation, and general information requests. By examining visitor perceptions through both written expressions and emoji-based emotional indicators, this study is expected to make a methodological contribution to cultural heritage tourism research. The findings are also expected to provide data-based recommendations for archaeological site managers and cultural

heritage institutions in relation to visitor information, capacity management, wayfinding, price communication, transportation planning, and safety practices.
Keywords: Night Museum Practices, Archaeological Sites, Visitor Perception, Google Reviews, Sentiment Analysis, Emoji Analysis, User-Generated Content.

KIŞ TURİZMİNDE ULAŞIM ALTYAPISININ DEĞERLENDİRİLMESİ: YEDİKUYULAR KAYAK MERKEZİ ÖRNEĞİ

Sezgin Yıldız
Adıyaman Üniversitesi
syildiz@adiyaman.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı, kış turizm merkezlerinde ulaşım altyapısının turizm faaliyetleri üzerindeki etkilerini coğrafi boyutlarıyla incelemek ve Kahramanmaraş'ta bulunan Yedikuyular Kayak Merkezi'nin ulaşım altyapısı ile erişilebilirlik özelliklerini değerlendirmektir. Ayrıca mevcut ulaşım sorunlarının belirlenmesi ve alternatif ulaşım güzergâhları ile teleferik hattı önerilerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada saha (alan) araştırması yöntemi kullanılmıştır. Çalışma kapsamında gözlem, fotoğraflama ve ölçümleme tekniklerinden yararlanılmış olup, elde edilen veriler doğrultusunda kayak merkezi ve yakın çevresine ait çeşitli haritalar hazırlanmıştır. Araştırma, betimsel nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde ele alınmıştır. Ulaşım altyapısı, topoğrafik özellikler, iklim koşulları ve bakım-onarım uygulamaları çerçevesinde değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda, Gaziantep, Hatay, Adana ve Osmaniye gibi yüksek nüfuslu merkezlere yakın konumda bulunan Yedikuyular Kayak Merkezi'nin önemli bir bölgesel çekim merkezi olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte kayak merkezine ulaşımı sağlayan karayolu güzergâhının eğimli topoğrafik özelliklere sahip olması ulaşımı zorlaştıran temel faktörlerden biri olarak tespit edilmiştir. Yol güzergâhının büyük ölçüde kuzey yamaçlardan geçmesi nedeniyle bakı etkisiyle kar örtüsünün yerde kalma süresinin uzadığı, bunun da özellikle kış aylarında yol bakım ve ulaşım faaliyetlerini olumsuz etkilediği belirlenmiştir. Ayrıca mevcut ulaşım koşullarının ulaşım sürelerini artırdığı ve hava koşullarına bağlı olarak ulaşımda süreklilik sorunlarına neden olduğu ortaya konulmuştur. Araştırmada, eğim ve bakı kriterleri doğrultusunda alternatif ulaşım güzergâhları ile teleferik hattı önerileri geliştirilmiştir. Çalışmada, ulaşım altyapısının kış turizm merkezlerinin ekonomik ve mekânsal sürdürülebilirliği açısından önemli bir unsur olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yedikuyular Kayak Merkezi'nde ulaşım altyapısının iyileştirilmesine yönelik planlama ve uygulama çalışmalarının, turizm faaliyetlerinin sürekliliği ve bölgesel turizm potansiyelinin geliştirilmesi açısından gerekli olduğu değerlendirilmiştir.
Anahtar Kelimeler: Kış Turizmi, Yedikuyular Kayak Merkezi, Kahramanmaraş, Ulaşım

EVALUATION OF TRANSPORTATION INFRASTRUCTURE IN WINTER TOURISM: THE CASE OF YEDİKUYULAR SKI CENTER

Abstract

The aim of this study is to examine the effects of transportation infrastructure on tourism activities in winter tourism centers from a geographical perspective and to evaluate the transportation infrastructure and accessibility characteristics of Yedikuyular Ski Center located in Kahramanmaraş. In addition, the study aims to identify existing transportation problems and develop alternative transportation routes and cable car line proposals. In the research, the field research method was employed. Observation, photography, and measurement techniques were utilized within the scope of the study, and various maps related to the ski center and its

surrounding area were prepared based on the obtained data. The research was conducted within the framework of a descriptive qualitative research approach. The transportation infrastructure was evaluated in terms of topography, climatic conditions, and maintenance-repair practices. As a result of the research, it was determined that Yedikuyular Ski Center, which is located relatively close to densely populated centers such as Gaziantep, Hatay, Adana, and Osmaniye, constitutes an important regional attraction center. However, the highway route providing access to the ski center was identified as one of the main factors complicating transportation due to its steep topographical characteristics. Since a significant portion of the route passes through northern slopes, the aspect effect prolongs the duration of snow cover on the ground, negatively affecting road maintenance and transportation activities, particularly during winter months. Furthermore, it was revealed that the existing transportation conditions increase travel times and cause continuity problems in transportation depending on weather conditions. Within the scope of the research, alternative transportation routes and cable car line proposals were developed in accordance with slope and aspect criteria. The study concluded that transportation infrastructure is a significant factor for the economic and spatial sustainability of winter tourism centers. It was also evaluated that planning and implementation studies aimed at improving the transportation infrastructure of Yedikuyular Ski Center are necessary for the continuity of tourism activities and the development of regional tourism potential.
Keywords: Winter tourism, Yedikuyular Ski Center, Kahramanmaraş, Transportation

HALAL TOURISM IN A CHANGING WORLD: A DECADE OF GROWTH AND THE GLOBAL LANDSCAPE OF MUSLIM-FRIENDLY TRAVEL

S. Wajahat Ali Shah
Final International University
washah@outlook.com

Abstract

This paper aims to examine the global scope and growth of halal tourism over the past decade, tracing its evolution from a niche religious travel concept to a mainstream global market. It seeks to identify the key drivers of growth, emerging regional trends, and the varying degrees of readiness among destination countries, while also highlighting future research directions — particularly regarding the integration of artificial intelligence and smart travel technologies into halal tourism experiences.

The study employs a systematic review of secondary literature, industry reports, and market analyses published between 2016 and 2025. This approach allows for a comprehensive synthesis of existing knowledge on the halal tourism sector, encompassing academic scholarship alongside empirical market data.

Halal tourism has emerged as one of the fastest-growing segments of the global travel and tourism industry. International Muslim arrivals reached 176 million in 2024 — a 25% increase from 2023 — and are projected to grow to 245 million by 2030, with total travel spending expected to reach USD $230 billion. This growth is further reflected in a 30.77% increase in investment deals in the Muslim-friendly travel sector in 2023/24 compared to the previous year, driven in large part by strong government support for halal infrastructure. Among leading destinations, Malaysia retains the top position in the Global Muslim Travel Index, while Türkiye, Saudi Arabia, and the UAE jointly hold the second spot, each offering strong combinations of cultural heritage, modern amenities, and dedicated Muslim-friendly services. The findings also confirm that halal tourism is no longer confined to Muslim-majority countries, but is increasingly shaping destination strategies worldwide.

The paper concludes that the rapid expansion of halal tourism is underpinned by a rapidly expanding Muslim population, rising disposable incomes, and increasing awareness of faith-aligned travel needs. The sector's growth is no longer peripheral but central to global destination development strategies. Key gaps in the existing literature are identified, pointing to the need for greater empirical research in the areas of digital innovation, sustainability, and inclusive destination development.

Future research should focus on empirical investigations into the role of artificial intelligence and smart travel technologies in enhancing halal tourism experiences. Scholars are encouraged to explore sustainability dimensions of Muslim-friendly destination development, as well as strategies for inclusive growth that extend halal tourism infrastructure beyond Muslim-majority contexts. Destination policymakers and industry stakeholders should leverage the strong investment momentum and government support currently driving the sector to develop standardized frameworks for halal-certified services globally.

Keywords: Halal tourism, Muslim-friendly travel, Islamic tourism, global tourism trends, destination development

GASTRONOMİK DENEYİMDE ÇOKDUYULU ALGI VE ANLAM ÜRETİMİ

Ecem Akay
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
ecem.akay@ahievran.edu.tr

Alperen Çiçek
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
alperen.cicek@erzincan.edu.tr

Ceyhun Uçuk
Gaziantep Üniversitesi
ceyhunu@nku.edu.tr

Özet

Gastronomik deneyim, bireylerin fizyolojik ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik bir tüketim faaliyeti; duyular, duygular, bilişsel süreçler ve kültürel anlamların birlikte şekillendiği çok boyutlu bir deneyim alanıdır. Son yıllarda gelişim gösteren nörogastronomi çalışmaları, lezzet algısının sadece tat alma duyusu ile açıklanamayacağını; görme, işitme, dokunma, koku ve çevresel uyaranların birlikte işlenmesi ile ortaya çıkan çokduyulu bir yapı olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda gastronomik deneyim; tat, aroma, görsel sunum, atmosfer, bellek ve duygusal çağrışımların etkileşimi ile oluşan bütüncül bir deneyim olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışma, gastronomik deneyimde çokduyulu algı süreçlerinin bireylerin anlam üretimi üzerindeki rolünü kavramsal olarak incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma kapsamında duyusal algı, çokduyulu deneyim, lezzet algısı, duyusal hafıza ve gastronomik deneyim kavramları arasındaki ilişkiler alan yazın doğrultusunda ele alınmıştır. Özellikle gastronomik deneyimin sadece biyolojik bir tüketim süreci olmadığı; bireyin geçmiş deneyimleri, bulunduğu çevresel koşulları kültürel birikimi ve duyusal etkileşimleri doğrultusunda anlamlandırılan deneyimsel bir yapı olduğu vurgulanmaktadır. Çalışmada, nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş olup veri toplama sürecinde doküman incelemesi yönteminden yararlanılmıştır. Bu kapsamda Scopus ve Web of Science veri tabanlarında 2010-2026 yılları arasında yayımlanan çalışmalar taranmış; "multisensory perception", "multisensory experience", "food experience", "taste perception", "sensory memory", "memory and food" ve "meaning-making" anahtar kelimeleri kullanılarak ilgili çalışmalar değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler tematik analiz yöntemi ile incelenmiş ve gastronomik deneyimde anlam üretimine ilişkin temalar belirlenmiştir. Çalışma sonucunda elde edilen bulgular, çokduyulu algı, duyusal hafıza, çevresel duyusal etkileşim ve duygusal çağrışımların gastronomik deneyimin anlamlandırılmasında belirleyici rol oynadığını göstermektedir. Özellikle görsel sunum, aroma, işitsel unsurlar ve mekânsal atmosfer gibi duyusal uyaranların bireylerin lezzet algısını, deneyim değerlendirmelerini ve duygusal çağrışımlarını etkileyebildiği görülmektedir. Bununla birlikte gastronomik deneyimin bireyin geçmiş yaşantıları ve kültürel hafızası ile ilişkili şekillendiği; bu durumun gastronomiyi sadece tüketim odaklı bir faaliyet olmaktan çıkararak deneyimsel ve anlam üretici bir alana dönüştürdüğü değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Nörogastronomi, Gastronomik Deneyim, Duyusal Algı, Çokduyulu Deneyim, Duygusal Anlam Üretimi, Lezzet Algısı

MULTISENSORY PERCEPTION AND MEANING-MAKING IN THE GASTRONOMIC EXPERIENCE

Abstract

Gastronomic experience is a consumption activity aimed at meeting individuals' physiological needs; it is a multidimensional experiential field where senses, emotions, cognitive processes, and cultural meanings are shaped together. Recent neurogastronomy studies have revealed that taste perception cannot be explained solely by the sense of taste; it is a multisensory structure resulting from the processing of sight, hearing, touch, smell, and environmental stimuli. In this context, gastronomic experience is considered a holistic experience formed by the interaction of taste, aroma, visual presentation, atmosphere, memory, and emotional associations. This study aims to conceptually examine the role of multisensory perception processes in gastronomic experience on individuals' meaning production. Within the scope of the study, the relationships between sensory perception, multisensory experience, taste perception, sensory memory, and gastronomic experience concepts are discussed in line with the literature. It is emphasized that gastronomic experience is not merely a biological consumption process; it is an experiential construct that is given meaning in accordance with an individual's past experiences, environmental conditions, cultural background, and sensory interactions. This study adopts a qualitative research approach, utilizing document analysis for data collection. In this context, studies published between 2010 and 2026 in the Scopus and Web of Science databases were reviewed; relevant studies were evaluated using the keywords "multisensory perception", "multisensory experience", "food experience", "taste perception", "sensory memory", "memory and food", and "meaning-making". The obtained data were analyzed using thematic analysis, and themes related to meaning-making in gastronomic experience were identified. The findings of the study show that multisensory perception, sensory memory, environmental sensory interaction, and emotional associations play a decisive role in giving meaning to gastronomic experience. It has been observed that sensory stimuli, particularly visual presentation, aroma, auditory elements, and spatial atmosphere, can influence individuals' perception of taste, evaluation of experiences, and emotional associations. Furthermore, it is considered that gastronomic experience is shaped by an individual's past experiences and cultural memory; this transforms gastronomy from a purely consumption-oriented activity into an experiential and meaning-producing field.

Keywords: Neurogastronomy, Gastronomic Experience, Sensory Perception, Multisensory Experience, Emotional Meaning-Making, Flavour, Perception

LOKASYON BAZLI EĞLENCE ENDÜSTRİSİNDE "DENEYİMSEL DEFORMASYON" MEKANİZMASI: ENTEGRE REKREASYON DESTİNASYONLARI ÜZERİNE ÇOKLU DURUM ANALİZİ

Mehtap Çatıcıoğlu
İstanbul Beykent Üniversitesi
mehtapcaticioglu@beykent.edu.tr

Orhan Akova
İstanbul Üniversitesi
oakova@istanbul.edu.tr

Özet

Bu çalışma; lokasyon bazlı eğlence endüstrisinin son beş yıldaki kavramsal gelişimini değerlendirmeyi ve gelişmekte olan piyasalardaki bütünleşmiş rekreasyon destinasyonlarında gözlemlenen 'deneyimsel deformasyon' sürecini kuramsal ve ampirik bir çerçevede çözümlemeyi amaçlamaktadır.

Çalışmada nitel çoklu durum analizi deseni benimsenmiştir. Araştırmanın ampirik kapsamını, amaçlı örnekleme ile seçilen Türkiye'deki iki büyük lokasyon bazlı eğlence destinasyonuna ait 2024–2026 yıllarını kapsayan çevrim içi müşteri geri bildirimleri oluşturmaktadır. Bu doğrultuda Google yorumları ve Şikayetvar platformlarındaki kullanıcı kaynaklı içerikler incelenmiştir. Veriler, operasyonel süreçlerde yaşanan hizmet aksaklıklarını ve müşteri tepkilerini kuramsal bir zeminde açığa çıkarmak amacıyla tematik analiz yöntemiyle çözümlenmiştir.

Araştırmanın kavramsal çerçevesi Pine ve Gilmore'un Deneyim Ekonomisi (4E) yaklaşımına dayandırılmıştır. Bu bağlamda; aşırı yoğunluk, operasyonel aksaklıklar ve hizmet hatalarının ziyaretçilerin deneyim algısı üzerindeki olumsuz yansımaları kuramsal bir bakış açısıyla irdelenmiştir.

Elde edilen bulgular, ziyaretçilerin genel deneyim algısında yüksek adrenalin üniteleri ile kültürel ve eğitsel bir deneyim sunan tematik alanların Deneyim Ekonomisi'nin eğlence, estetik ve eğitim boyutlarını başarıyla karşıladığını göstermektedir. Ancak bu olumlu deneyim zemini, operasyonel darboğazlar devreye girdiğinde belirgin bir deneyimsel deformasyona uğramaktadır. Bulgular; destinasyonlarda pazarlama aracı olarak sunulan hızlı geçiş ve özel geçiş bilet uygulamalarının, aşırı ziyaretçi kabulleri ve kontrolsüz okul, tur grubu yığılmaları karşısında işlevsizleştiğini ortaya koymaktadır. Bu durum standart biletli ziyaretçilerde algılanan adaletsizlik ve bekleme süresi hayal kırıklığı yaratırken; ayrıcalıklı kart sahiplerinde ise vaadin karşılanamamasına bağlı hayal kırıklığı doğurmaktadır. Ayrıca donanımsal arıza ve bakım süreçlerindeki şeffaflık eksikliği ve dijital biletleme krizlerinin, vadedilen kaçış deneyimini aşındırdığı tespit edilmiştir. Çalışma, destinasyon yönetimi literatürüne kapasite ve deneyim etkileşimi ekseninde kuramsal katkı sunmaktadır. Sektörel düzeyde ise dinamik grup kotaları, dengeli hızlı geçiş sayıları ve anlık şeffaf bilgilendirme mekanizmaları önermektedir.

Anahtar Kelimeler: Deneyim Ekonomisi, Deneyimsel Deformasyon, Entegre Rekreasyon Destinasyonları, Lokasyon Bazlı Eğlence, Hizmet Hataları

THE MECHANISM OF "EXPERIENTIAL DEFORMATION" IN THE LOCATION-BASED ENTERTAINMENT INDUSTRY: A MULTIPLE-CASE ANALYSIS ON INTEGRATED RECREATION DESTINATIONS

Abstract

The purpose of this paper is to explore the conceptual evolution of the location-based entertainment (LBE) industry during the past five years and to analyze the concept of "experiential deformation" at integrated recreation destinations in emerging economies.
The methodology utilized in this research is a multiple case study of the qualitative type. The empirical scope includes customer reviews in 2024-2026 concerning two leading LBE destinations in Türkiye sampled using purposive sampling method. As a result, the customer generated content (CGC) provided in Google Reviews and Şikayetvar platform was analyzed through the lenses of thematic analysis with respect to service disruptions in operation process and customer reactions to them on the theoretical background. The theoretical base of the study is formed by Experience Economy (4E) by Pine & Gilmore. According to this theory, the impact of over-crowding, operation disruptions, and service failure on visitors' perception of experience was evaluated.

It turned out that in terms of the visitors' perception of the whole experience, high-adrenaline attraction and thematic zones providing cultural and educational experience adequately provide the entertainment, aesthetic and education aspects of the Experience Economy. However, the positive basis of visitors' experience gets highly deformed in case of disruptions in the process of operation. It was shown that fast-track and special access options that are the selling points of the destinations lose their significance in case of over-crowding and uncontrolled arrival of schools and tour groups. As a result, the regular customers feel that there is no fairness in queues, and the premium cardholders get disappointed because of broken promises. Moreover, hardware problems, ambiguous maintenance procedures, and issues with ticketing system negatively affect the offered "escape" experience. From the theoretical perspective, the study adds to the literature on destination management by paying attention to the interdependence between capacity and experience. At the industry level, it suggests introducing dynamic quotas for groups, balanced fast-track access limits, and transparency in the communication.
Keywords: Experience Economy, Experiential Deformation, Integrated Recreation Destinations, Location-Based Entertainment, Service Failures

TURİZM DESTİNASYONLARININ YANGIN SONRASI TOPARLANMA KAPASİTESİNİN BULANIK ORTAMDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Burcu Tezcan
Kapadokya Üniversitesi
burcu.tezcan@kapadokya.edu.tr

Tamer Eren
Kırıkkale Üniversitesi
amereren@gmail.com

Özet

Orman yangınları ekolojik dengenin bozulmasının yanı sıra özellikle turizme dayalı bölgelerde sosyo-ekonomik sistemleri derinden sarsan büyük bir kriz niteliğindedir. Bu bağlamda yangın sonrasında destinasyonların ne kadar sürede ve ne ölçüde eski dinamizmine kavuşabileceğini belirleyen toparlanma kapasitesi, turizmin sürdürülebilirliği açısından kritik bir araştırma alanıdır. Özellikle Antalya Akdeniz iklim kuşağındaki hassas konumu, yoğun orman varlığı ve kitle turizmine olan bağımlılığı nedeniyle yangın sonrası toparlanma dinamiklerinin en hayati olduğu bölge olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışmada, Antalya destinasyonunun yangın sonrası toparlanma kapasitesini etkileyen unsurları yapısal bir çerçevede değerlendirmek amacıyla Pisagor Bulanık Analitik Hiyerarşi Süreci yöntemine dayalı bir modeli önerilmiştir. Karar vericilerin değerlendirme süreçlerindeki belirsizliklerini, kararsızlıklarını ve sübjektif yargılarını konvansiyonel bulanık kümelere kıyasla daha geniş bir üyelik ve üyelik dışı derece alanı sunarak daha etkin modellemek amacıyla Pisagor bulanık kümeleri (PFS) tercih edilmiştir. Çalışma kapsamında destinasyon dirençliliğini ölçmek üzere literatür ve bölge dinamikleri doğrultusunda 7 temel kriter belirlenmiştir. Uzman görüşleriyle yürütülen Pisagor Bulanık AHP analizi sonucunda kriterlerin nihai ağırlıkları hesaplanmıştır. Elde edilen bulgulara göre, Yerel Yönetim Kapasitesi 0,1982'lik önem derecesiyle ilk sırada yer alarak destinasyon toparlanmasının en kritiktir. İkinci sırada 0,1764'lük oranla Kriz İletişimi ve Erken Uyarı Sistemleri yer alırken, bunu çok yakın bir payla 0,1725 ağırlığa sahip olan Altyapı Dayanıklılığı takip etmiştir. Diğer kriterler ise önem sırasına göre sırasıyla Finansal Güvence ve Sigorta (0,1503), Ekosistem Restorasyonu ve Çevresel Yönetim (0,1316) ve Ziyaretçi Algısı ve Güvenlik İmajı (0,1023) olarak belirlenmiştir. Önerilen modelde Alternatif Turizm Faaliyetleri (0,0687) ise en az öneme sahip kriter olarak son sırada yer almıştır. Bu durum Antalya gibi uluslararası ölçekte yoğun turist ağırlayan bir destinasyonda, yangın sonrası başarılı bir toparlanmanın öncelikle güçlü bir idari koordinasyon gerektiğini ortaya koymaktadır.
Anahtar Kelimeler: Orman Yangınları, Destinasyon Yönetimi, Pisagor Bulanık AHP, Antalya

ASSESSMENT OF POST-FIRE RECOVERY CAPACITY OF TOURISM DESTINATIONS IN A FUZZY ENVIRONMENT

Abstract

Forest fires are a major crisis that disrupts ecological balance and deeply shakes socio-economic systems, especially in tourism-based regions. In this context, recovery capacity, which

determines how quickly and to what extent destinations can regain their former dynamism after a fire, is a critical research area for the sustainability of tourism. Antalya, in particular, stands out as a region where post-fire recovery dynamics are most vital due to its sensitive location in the Mediterranean climate zone, its dense forest cover, and its dependence on mass tourism. This study proposes a model based on the Pythagorean Fuzzy Analytic Hierarchy Process method to evaluate the factors affecting the post-fire recovery capacity of the Antalya destination within a structural framework. Pythagorean fuzzy sets (PFS) were chosen to more effectively model the uncertainties, indecisiveness, and subjective judgments of decision-makers in their evaluation processes by offering a wider range of membership and non-membership degree fields compared to conventional fuzzy sets. Within the scope of the study, 7 basic criteria were determined in line with the literature and regional dynamics to measure destination resilience. The final weights of the criteria were calculated from the Pythagorean Fuzzy AHP analysis based on expert opinions. According to the findings, Local Government Capacity ranks first with an importance level of 0.1982, making it the most critical criterion for destination recovery. Crisis Communication and Early Warning Systems ranks second with a score of 0.1764, followed closely by Infrastructure Resilience with a weight of 0.1725. The other criteria, in order of importance, are Financial Security and Insurance (0.1503), Ecosystem Restoration and Environmental Management (0.1316), and Visitor Perception and Security Image (0.1023). In the proposed model, Alternative Tourism Activities (0.0687) ranks last as the least important criterion. This situation shows that in a destination like Antalya, which attracts large numbers of international tourists, a successful post-fire recovery primarily requires strong administrative coordination.
Keywords: Forest Fires, Destination Management, Pythagorean Fuzzy AHP, Antalya.

TURİST DENEYİMİNİN GÖRÜNMEZ KATMANI: GELİŞMEKTE OLAN ŞEHİRLERDE DİJİTAL MOBİLİTE HAZIRLIĞI VE DESTINASYON MEMNUNİYETİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Aytan Jafarova
Bakü Devlet Üniversitesi
aytanjafarova@bsu.edu.az

Özet

Turizm yazınında ziyaretçi memnuniyeti üzerine yapılan çalışmalar ağırlıklı olarak konaklama kalitesi, kültürel çekicilik ve hizmet performansı gibi değişkenler üzerine yoğunlaşmaktadır. Bununla birlikte, turistlerin bir destinasyonu deneyimleme biçimini doğrudan şekillendiren dijital ulaşım altyapısı ve mobilite hazırlığı, mevcut literatürde yeterince ele alınmamış bir boyut olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışma, söz konusu boşluktan hareketle, gelişmekte olan şehirlerde dijital mobilite hazırlığının destinasyon memnuniyeti üzerindeki etkisini kavramsal ve karşılaştırmalı bir perspektiften incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada Veal'ın (2018) önerdiği ikincil veri analizi yöntemi benimsenmiş; UNWTO, WTTC ve ulusal turizm istatistikleri başta olmak üzere uluslararası kuruluş raporları, ulusal destinasyon yönetim belgeleri ve Scopus ile Web of Science indeksli akademik yayınlar kaynak triangülasyonu yaklaşımıyla analiz edilmiştir. Çalışmanın odağını, benzer turizm gelişim evresinde bulunan ve Avrasya coğrafyasındaki gelişmekte olan şehir destinasyonları oluşturmaktadır. Elde edilen bulgular, dijital ulaşım araçlarına erişimin — gerçek zamanlı navigasyon, çok modlu bilet platformları ve akıllı şehir entegrasyonu dahil olmak üzere— yalnızca işlevsel bir kolaylık unsuru olmanın ötesinde, ziyaretçinin destinasyona ilişkin genel algısını ve memnuniyet düzeyini doğrudan etkileyen bir deneyim katmanı oluşturduğunu ortaya koymaktadır. Öte yandan dijital mobilite hazırlığı yüksek destinasyonların, aynı kültürel ve doğal çekiciliklere sahip olmalarına karşın düşük hazırlıklı destinasyonlara kıyasla ziyaretçi sadakati ve tekrar ziyaret niyeti açısından belirgin biçimde öne çıktığı görülmektedir. Çalışma, destinasyon yönetim örgütleri için dijital mobilite hazırlığının turizm rekabetçiliğinin ölçülmesinde bağımsız bir gösterge olarak değerlendirilmesi gerektiğini savunmakta ve gelecekteki araştırmalar için ölçülebilir bir kavramsal çerçeve önermektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Mobilite, Destinasyon Memnuniyeti, Akıllı Şehir Turizmi, Gelişmekte Olan Destinasyonlar, Turist Deneyimi

THE INVISIBLE LAYER OF THE TOURIST EXPERIENCE: THE EFFECT OF DIGITAL MOBILITY READINESS ON DESTINATION SATISFACTION IN EMERGING CITIES

Abstract

Studies on tourist satisfaction in tourism literature have predominantly focused on variables such as accommodation quality, cultural attractiveness, and service performance. However, digital transport infrastructure and mobility readiness — factors that directly shape how tourists experience a destination — remain an underexplored dimension in the existing literature. Drawing on this gap, this study aims to examine the effect of digital mobility readiness on destination satisfaction in emerging cities from a conceptual and comparative perspective. The study adopts a secondary data analysis method as defined by Veal (2018). Reports from

international organizations, primarily UNWTO, WTTC, and national tourism statistics, alongside national destination management documents and peer-reviewed publications indexed in Scopus and Web of Science, were analyzed through a source triangulation approach. The empirical focus of the study encompasses emerging urban destinations at comparable stages of tourism development within the Eurasian geography. The findings reveal that access to digital transport tools — including real-time navigation, multimodal ticketing platforms, and smart city integration — constitutes not merely a functional convenience but an experiential layer that directly influences visitors' overall perception of and satisfaction with a destination. Furthermore, destinations with higher levels of digital mobility readiness demonstrate notably stronger visitor loyalty and revisit intentions compared to destinations with similar cultural and natural attractions but lower readiness levels. The study argues that digital mobility readiness should be regarded as an independent indicator in measuring destination competitiveness for destination management organizations and proposes a measurable conceptual framework for future research.

Keywords: Digital Mobility, Destination Satisfaction, Smart City Tourism, Emerging Destinations, Tourist Experience

KENTSEL ALTYAPININ TURİZM ALTYAPISINI ETKİLEME VE DESTEKLEME DÜZEYİ: VAN KENTİ ÖRNEĞİ

Faruk Alaeddinoğlu
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
alaeddinoglu@yyu.edu.tr

Jae Hun Choi
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
jhchoi2004@gmail.com

Özet

Modern kentsel gelişim sürecinde turizm, yalnızca ekonomik bir eğlence faaliyeti veya geçici bir tüketim eylemi olmanın ötesinde, kentsel mekânın yeniden yapılanmasını ve mekânsal sermayeye dönüşmesini sağlayan makro düzeyde bir değişken olarak işlev görmektedir. Turizm odaklı bu büyümenin kent içinde olumsuz dışsallıkları en aza indirerek sürdürülebilir bir mekânsal sağlığa ulaşabilmesi için, kentin taban katmanını oluşturan kentsel temel altyapı ile üstteki işlevsel katman olan turizm altyapısı arasında yüksek düzeyde bir senkronizasyon gereklidir. Yerleşik nüfusun yaşana bilirlik standartlarını korumayı ve evrensel hizmet sunumunu amaçlayan kentsel altyapı, statik ve sabit bir şebeke niteliği taşırken; yerleşik olmayan mobil nüfusun değişken ihtiyaçlarına cevap veren turizm altyapısı ise dinamik ve esnek bir hizmet ağı özelliğine sahiptir. Teorik olarak, ulaşım, su ve iletişim gibi temel kentsel altyapının öncül kapasite artışı, turizm altyapısına yönelik giriş engellerini azaltarak özel yatırımları teşvik eden bir "arz destekleyici etki" yaratır. Ancak, bu iki altyapı arasındaki mekânsal dağılımın uyuşmaması veya dışsal şoklara karşı dirençliliğin eksik olması durumunda, sistem genelinde darboğazlar ve ters işleyen olumsuz dışsallıklar kaçınılmaz hale gelir. Dolayısıyla, Van kentinin dışsal şoklara karşı dirençli bir sinerji yaratabilmesi ve nitelikli bir kent imajı inşa edebilmesi için, her iki altyapıyı bütünleşik ve uyumlu bir biçimde yönlendirecek bir paradigma değişimine acilen ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışmada bütün değişkenler farklı yönleriyle ele alınmış ve tartışılmıştır. Yapılan değerlendirmeler sonucunda elde edilen bulgulardan bir tanesi şu şekildedir. Sosyo-kültürel düzeyde yerleşik halkın kalıcı altyapısı ile ziyaretçilerin geçici altyapısı arasındaki ilişki, dışlayıcı bir rekabetten ziyade simbiyotik bir ortak yaşama dönüştürülmediği sürece başarılı olamayacağı gerçeğidir.

Anahtar Kelimeler: Kentsel Altyapı, Turizm Altyapısı, Van Kenti, Sürdürülebilir Turizm, Kentsel Dirençlilik

THE LEVEL OF IMPACT AND SUPPORT OF TOURISM INFRASTRUCTURE BY URBAN INFRASTRUCTURE: THE CASE OF VAN CITY

Abstract

In the modern urban development process, tourism functions not merely as an economic leisure activity or a temporary act of consumption, but as a macro-level variable that enables the restructuring of urban space and its transformation into spatial capital. For this tourism-focused growth to achieve sustainable spatial health within the city by minimizing negative externalities,

a high level of synchronization is necessary between the urban infrastructure, which forms the base layer of the city, and the tourism infrastructure, which is the functional layer above. While urban infrastructure, which aims to maintain the livability standards of the resident population and provide universal service delivery, is a static and fixed network; tourism infrastructure, which responds to the variable needs of the non-resident mobile population, has the characteristic of a dynamic and flexible service network. Theoretically, the initial capacity increase in basic urban infrastructure such as transportation, water, and communication creates a "supply-boosting effect" that reduces barriers to entry for tourism infrastructure and encourages private investment. However, if the spatial distribution between these two infrastructures is mismatched or if resilience to external shocks is lacking, bottlenecks and counterproductive negative externalities become inevitable throughout the system. Therefore, in order for the city of Van to create a resilient synergy against external shocks and build a high-quality urban image, a paradigm shift is urgently needed to manage both infrastructures in an integrated and harmonious manner. In this study, all variables have been addressed and discussed from different perspectives. One of the findings obtained as a result of the evaluations is as follows: The relationship between the permanent infrastructure of the resident population and the temporary infrastructure of visitors at the socio-cultural level cannot be successful unless it is transformed into a symbiotic coexistence rather than an exclusionary competition.
Keywords: Urban Infrastructure, Tourism Infrastructure, Van City, Sustainable Tourism, Urban Resilience

SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM PERSPEKTİFİNDEN TURİZM VE ÇEVRE ETKİLEŞİMİ: VAN İLİ

Faruk Alaeddinoğlu
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
alaeddinoglu@yyu.edu.tr

Halil İbrahim Zorer
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
h.ibrahimzorer@yyu.edu.tr

Özet

Van ilinde turizm faaliyetlerinin mekânsal dağılımı incelendiğinde, hareketliliğin büyük ölçüde kent merkezi ve Van Gölü çevresinde yoğunlaştığı anlaşılmaktadır. Bu yoğunluk, belirli alanlarda fiziksel ve ekolojik taşıma kapasitesini zorlamakta ve kontrolsüz yapılaşma ve su kirliliği gibi sorunlar, bölgenin uzun vadeli sürdürülebilir bir turizm destinasyonu olma niteliğini tehdit etmektedir. İldeki mevcut turizm yapısının daha çok ekonomik büyüme odaklı ele alınması koruma, kullanma arasındaki dengeyi daha hassas bir hale getirmektedir. Bu bağlamda, Van ili farklı turizm türlerini bir arada barındıran çok yönlü bir potansiyele sahiptir. Kültür turizmine konu olan zengin değerler, başta Van Gölü olmak üzere ilin farklı yerlerinde bulunan doğal değerler ve kısmen de eğlenceye dönük çekicilikler turizm açısından önemli fırsatlar sunmaktadır. Ancak bu çeşitlilik henüz planlı ve bütüncül bir turizm modeline dönüştürülebilmiş değil. Özellikle yerel zanaatlar ve deneyim temelli turizm faaliyetleri gibi yaratıcı unsurların turizm sistemine entegrasyonu sınırlı düzeyde kalmaktadır.

Dolayısıyla ildeki turizmin sürdürülebilir bir çerçeveden ele alınması gerekmektedir. Zira Van Gölü çevresinde artan insan faaliyetleri ve turistik yoğunluk, göl ekosistemi üzerinde baskı oluşturabilmektedir. Kıyı alanlarında düzensiz kullanım, atık sorunu ve çevresel bozulmalar sürdürülebilirlik açısından dikkat edilmesi gereken konulardır. Bu bağlamda bu çalışma doğal alanların korunması, çevre dostu turizm politikaları, yerel halkın katılımı, ekoturizm faaliyetlerinin geliştirilmesi konularını ele alacaktır. Çalışmadan elde edilen bulgular ilde var olan potansiyelin uzun vadeli korunabilmesi, turizm faaliyetlerinin çevresel sürdürülebilirlik ilkeleri doğrultusunda planlanmasına bağlı olduğunu göstermektedir. Ayrıca turizm ve çevre arasındaki dengenin korunması; doğal kaynakların gelecek nesillere aktarılması, yerel ekonominin güçlendirilmesi ve turizm sektörünün sürdürülebilir şekilde geliştirilmesinin il açısından bir gereklilik olduğunu göstermektedir. Zira, Van'da turizm politikalarının çevresel duyarlılık temelinde oluşturulması, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmada önemli bir adım olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Turizm, Turizm ve Çevre, Van, Çevre Dostu Turizm, Yaratıcı Turizm

TOURISM AND ENVIRONMENTAL INTERACTION FROM A SUSTAINABLE TOURISM PERSPECTIVE: VAN PROVINCE

Abstract

An examination of the spatial distribution of tourism activities in Van province reveals that mobility is largely concentrated in the city center and around Lake Van. This concentration strains the physical and ecological carrying capacity in certain areas, and problems such as uncontrolled construction and water pollution threaten the region's long-term sustainability as a tourism destination. The current tourism structure in the province, largely focused on economic growth, makes the balance between conservation and utilization even more delicate. In this context, Van province possesses a multifaceted potential encompassing various types of tourism. The rich cultural assets, natural resources found in different parts of the province, primarily Lake Van, and entertainment-oriented attractions offer significanttourism opportunities. However, this diversity has not yet been transformed into a planned and holistic tourism model. The integration of creative elements, such as local crafts and experience-based tourism activities, into the tourism system remains limited.

Therefore, tourism in the province needs to be addressed within a sustainable framework. Increased human activity and tourist density around Lake Van can put pressure on the lake's ecosystem. Irregular land use, waste problems, and environmental degradation in coastal areas are issues that need attention in terms of sustainability. In this context, this study will address the protection of natural areas, environmentally friendly tourism policies, local participation, and the development of ecotourism activities. The findings of the study show that the long-term preservation of the existing potential in the province depends on planning tourism activities in accordance with the principles of environmental sustainability. Furthermore, maintaining the balance between tourism and the environment; passing on natural resources to future generations; strengthening the local economy; and sustainably developing the tourism sector are all necessities for the province. Indeed, formulating tourism policies in Van based on environmental sensitivity will be an important step towards achieving sustainable development goals.

Keywords: Sustainable Tourism, Tourism and Environment, Van, Environmentally Friendly Tourism, Creative Tourism

WEB OF SCIENCE (WOS) VERİ TABANINDA YER ALAN TURİZMDE VANDALİZM KONULU MAKALELERİN BİBLİYOMETRİK ANALİZ YÖNTEMİ İLE İNCELENMESİ

Yurdanur Yumuk
Karabük Üniversitesi
yurdanuryumuk@karabuk.edu.tr

Umut Kadir Oğuz
Karabük Üniversitesi
umutoguz@karabuk.edu.tr

Özet

Vandalizm, çeşitli motivasyonlarla kamusal veya özel mülkiyete kasıtlı olarak zarar verme davranışıdır. Turizm bağlamında tarihi yapıların üzerine yazı yazılması, çizim veya kazıma yapılması, tarihi eserlerden parçalar koparılması ve müze eserlerine zarar verilmesi gibi davranışlar, doğal ve kültürel kaynakların korunmasını tehdit ederek turizmin sürdürülebilir gelişimi açısından önemli bir sorun oluşturmaktadır. Vandalizm uzun süredir sosyal psikoloji ve sosyoloji gibi disiplinlerde incelenmesine rağmen, turizm alan yazınında konuya yönelik akademik ilginin özellikle 2010 yılı sonrasında arttığı görülmektedir. Buna rağmen, mevcut literatürü yayın performansı, atıf yapısı, iş birliği ağları ve tematik gelişim açısından sistematik biçimde değerlendiren bibliyometrik araştırmaların bulunmadığı görülmektedir. Bu nedenle, çalışmanın amacı, uluslararası alanyazında turizmde vandalizm konusunu ele alan araştırmaların bibliyometrik özelliklerini ve tematik gelişimini ortaya koymaktır. Bu doğrultuda Web of Science (WoS) veri tabanından elde edilen 34 makale bibliyometrik analiz yöntemiyle incelenmiş; analiz ve görselleştirmelerde VOSviewer ve Bibliometrix R paket programlarından yararlanılmıştır. Çalışma, turizmde vandalizm literatürünün zaman içerisinde çeşitlendiğini; fiziksel tahribat ve suç temalarının yanı sıra turist davranışları, ahlaki kopuş, aşırı turizm, yerel toplum, kültürel miras ve sürdürülebilirlik ekseninde genişleyen bir araştırma yapısına sahip olduğunu ortaya koymuştur. Vandalizm konusunu turizm sektörü bağlamında bibliyometrik yöntemle ele alan ilk çalışmalardan biri olması nedeniyle, bu çalışmanın ilgili literatüre önemli katkılar sunacağı düşünülmektedir.
Anahtar Kelimeler: Vandalizm, Turizm, Bibliyometrik Analiz

BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF ARTICLES ON VANDALISM IN TOURISM INDEXED IN THE WEB OF SCIENCE (WOS) DATABASE

Abstract

Vandalism refers to the intentional damage of public or private property driven by various motivations. In the context of tourism, behaviours such as writing, drawing, or carving on historic structures, removing fragments from historical artefacts, and damaging museum exhibits pose significant threats to the conservation of natural and cultural resources and, consequently, to the sustainable development of tourism. Although vandalism has long been examined within disciplines such as social psychology and sociology, academic interest in the topic within the tourism literature has increased particularly since 2010. Nevertheless, there is a lack of

bibliometric research that systematically evaluates the existing literature in terms of publication performance, citation structure, collaboration networks, and thematic development. Therefore, this study aims to reveal the bibliometric characteristics and thematic development of research on vandalism in tourism within the international literature. To this end, 34 articles retrieved from the Web of Science (WoS) database were examined using bibliometric analysis, with VOSviewer and the Bibliometrix R package employed for analysis and visualization. The findings demonstrate that the literature on vandalism in tourism has diversified over time, developing beyond themes of physical damage and crime to encompass tourist behaviour, moral disengagement, overtourism, local communities, cultural heritage, and sustainability. As one of the first studies to examine vandalism in the context of tourism through a bibliometric approach, this study is expected to make a significant contribution to the relevant literature.
Keywords: Vandalism, Tourism, Bibliometric Analysis

ÜRETKEN YAPAY ZEKÂ VE AKILLI TEKNOLOJİLER İLE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ KISKACINDA SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM PLANLAMASI

Muhammed Fatih Alaeddinoğlu
Atatürk Üniversitesi
f.alaeddinoglu@atauni.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı, iklim değişikliğinin yoğun baskısı altındaki Akdeniz havzası ve Türkiye turizmi için üretken yapay zekâ ve akıllı teknolojiler temelli bütüncül bir sürdürülebilir turizm planlama çerçevesi geliştirmektir. Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli, Akdeniz havzasını iklim değişikliği sıcak noktası olarak tanımlamakta ve bölgede yaz sıcaklıklarının küresel ortalamadan çok daha hızlı yükseleceğini öngörmektedir. Türkiye 2024 yılında 15,6 santigrat derece ortalama sıcaklıkla son 54 yılın en sıcak yılını yaşamış, 2021 yangınlarında Ege ve Akdeniz bölgelerinde yaklaşık 150.000 hektar orman alanı tahrip olmuştur. Aynı dönemde ülke 62,2 milyon ziyaretçi ve 61,1 milyar dolar gelirle rekor kırmış; ancak Tatil İklim Endeksi projeksiyonları yaz sezonunun çekiciliğinin azalacağını ve turizm hareketliliğinin ilkbahar ile sonbahara kayacağını göstermektedir. Çalışmada nitel doküman analizi ve karşılaştırmalı vaka incelemesi yöntemi benimsenmiş; uluslararası endeksli kaynaklar, kurumsal raporlar ve gerçek uygulama örnekleri sistematik olarak incelenmiştir. Çalışmanın merkezinde, metin, görsel ve seyahat planı üretebilen üretken yapay zekâ yer almaktadır; bu teknoloji tahmin doğruluğu, çevresel sürdürülebilirlik ve karar süreçlerinde şeffaflık ölçütleriyle değerlendirilmiştir. Önerilen beş katmanlı çerçeve, derin öğrenme tabanlı talep tahmini ve ziyaretçi yoğunluğunu dengeleyen karar sistemleriyle bütünleştirilmiş; FireAId, MAtchUP Antalya gibi yerli örnekler ile Madonna di Campiglio ve Venedik uluslararası uygulamaları karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Temel bulgular, üretken yapay zekânın talep tahmin hatasını düşürerek doğru zaman, yer ve ziyaretçi eşleştirmesini mümkün kıldığını, aşırı kalabalıklaşmayı önleyerek doğal ve kültürel varlıkları koruduğunu, turizm sezonunu yıla yayarak gelirleri istikrara kavuşturduğunu göstermektedir. Veri merkezlerinin yüksek enerji tüketimi ve sistemin hatalı çıktı üretme riski başlıca sınırlılıklar olarak tartışılmıştır.
Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Turizm, Üretken Yapay Zekâ, İklim Değişikliği, Akdeniz, Akıllı Destinasyon Yönetimi

SUSTAINABLE TOURISM PLANNING IN THE GRIP OF CLIMATE CHANGE WITH GENERATIVE ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND SMART TECHNOLOGIES

Abstract

The purpose of this study is to develop a holistic, sustainable tourism planning framework based on generative artificial intelligence and smart technologies for the Mediterranean basin and Türkiye tourism, both of which are under intense pressure from climate change. The Intergovernmental Panel on Climate Change identifies the Mediterranean basin as a climate change hotspot and projects that summer temperatures will rise far faster than the global average. In 2024, Türkiye experienced its hottest year in the last 54 years with an average temperature of 15.6 degrees Celsius, and approximately 150,000 hectares of forest in the

Aegean and Mediterranean regions were destroyed in the 2021 wildfires. During the same period, the country broke records with 62.2 million visitors and 61.1 billion US dollars in revenue; however, Holiday Climate Index projections indicate that the appeal of the summer season will decline and tourism mobility will shift toward spring and autumn. The study adopts a qualitative document analysis and comparative case study method, systematically examining internationally indexed sources, institutional reports, and real implementation examples. At the center of the study is generative artificial intelligence, capable of producing text, visuals, and travel plans; this technology is evaluated according to the criteria of forecasting accuracy, environmental sustainability, and transparency in decision-making. The proposed five-layered framework is integrated with deep learning-based demand forecasting and decision systems that balance visitor density; domestic examples such as FireAId and MAtchUP Antalya are compared with international applications such as Madonna di Campiglio and Venice. The main findings show that generative artificial intelligence reduces demand forecasting error, enabling the matching of the right time, place, and visitor, protects natural and cultural assets by preventing overcrowding, and stabilizes revenues by spreading the tourism season across the year. The high energy consumption of data centers and the risk of erroneous system outputs are discussed as the main limitations.

Keywords: Sustainable Tourism, Generative Artificial Intelligence, Climate Change, Mediterranean, Smart Destination Management

TURİZM ÇALIŞMALARINDA GENİŞLEYEN BENLİK

Selcan Keremoğlu
Afyon Kocatepe Üniversitesi
keremogluselcan@gmail.com

Özet

Bu çalışma, literatür taraması yaparak genişleyen benlik ile turizm arasındaki ilişkiyi araştırmayı amaçlamaktadır. Çalışma tasarımı/metodoloji/yaklaşım: Çalışma, turizm ile genişleyen benlik arasındaki ilişkiyi ele almayı amaçlamaktadır. Genişleyen benlik ile turizm arasındaki ilişkiye dair çalışmalar oldukça sınırlı görünmektedir. Bu nedenle, çalışmada anlatımsal bir literatür taraması yoluyla konuya ışık tutulması amaçlanmaktadır. Sonuçlar: Seyahat ve turizm, sahip olduğumuz şeylerle olan ilişkimizi derinleştiren ve kendimizi ifade etme biçimimizi zenginleştiren önemli alanlardır. Seyahat ederken sadece yeni yerler görmekle kalmaz, aynı zamanda farklı kültürlerle etkileşime girer ve sahip olduğumuz şeylere farklı anlamlar yükleriz. Tatil için bir destinasyona götürdüğümüz eşyalar, orada geçirdiğimiz zaman, yaşadığımız deneyimler benliğimizin bir parçası haline gelir. Özellikle turizmde, yanımızda taşıdığımız eşyalar, başkalarına kimliğimizi gösterme biçimimizi ve kendimizi yeniden tanımlama süreçlerimizi etkiler. Örneğin, seyahat ederken yanımıza aldığımız giysiler, kameralar, kişisel bakım ürünleri veya diğer araçlar bir bakıma benliğimizin bir ifadesi haline gelir. Seyahat ederken bireyler sadece fiziksel nesneleri taşımakla kalmaz, aynı zamanda bu nesnelerle kültürel bir yolculuğa da çıkarlar. Seyahatin sonunda satın alınan hediyelik eşyalar veya seyahat edilen yerden elde ettiğimiz hatıralar, o deneyimin bir parçası haline gelir ve benliğimizin bir parçası olarak genişlemesine neden olur. Bireyler, seyahat ederken edindikleri deneyimler aracılığıyla kendilerini yeniden tanımlar, kimliklerini geliştirir ve farklı bir şekilde ifade ederler. Sonuç olarak, seyahat deneyimlerinden elde edilen nesneler (hatıra eşyaları, fotoğraflar, biletler vb.) benliği genişletir ve güçlendirir. Bu nesneler, bireylerin benlik algısını şekillendiren semboller haline gelir, geçmiş deneyimlerin hatırlanmasını ve kişisel anlamların derinleşmesini sağlar. Bireyler, kimlikleriyle uyumlu deneyimler ve nesneler aracılığıyla daha uzun süreli bir memnuniyet ve bağlılık yaratır. Seyahat destinasyonlarındaki kültürel veya tarihi öneme sahip nesneler, bireyin kendini ifade etmesini pekiştirir ve bu tür deneyimler, bireyin benliğiyle uyum içinde olduğunda daha kalıcı bir izlenim bırakır. Sonuç olarak, seyahat sırasında otelde geçirilen zaman, sadece fiziksel bir konaklama deneyimi olarak değil, aynı zamanda bireyin kimliğiyle uyumlu bir ifade biçimi olarak da görülmelidir. Tatil sırasında olduğu gibi benlikle bağlantılı otel deneyimleri, uzun vadeli müşteri sadakati oluşturur ve bireylerin memnuniyet duygularını pekiştirir. Özgünlük/değer: Bu çalışma, turizm araştırmalarında genişleyen benlik kavramına odaklanarak ve seyahat ile genişleyen benlik arasındaki ilişkiyi derinlemesine inceleyerek literatüre katkı sağlamaktadır.
Anahtar Kelimeler: Benlik, Genişleyen Benlik, Kimlik, Turizm, Turist Rehberi

THE EXTENDED SELF IN TOURİSM STUDIES

Abstract

This study aims to investigate the relationship between the extended self and tourism through a literature review. Study design/methodology/approach: The study seeks to address the

relationship between tourism and the extended self. Research regarding the link between the extended self and tourism appears to be quite limited; therefore, this study aims to shed light on the subject via a narrative literature review. Results: Travel and tourism are significant domains that deepen our relationship with the things we possess and enrich the ways in which we express ourselves. When traveling, we do not merely visit new places; we also interact with different cultures and ascribe new meanings to our possessions. The items we take to a holiday destination, the time spent there, and the experiences we undergo become part of our self. Particularly in tourism, the belongings we carry influence how we reveal our identity to others and the processes by which we redefine ourselves. For instance, the clothing, cameras, personal care products, or other tools we pack for a trip become, in a sense, expressions of our self. When traveling, individuals do not simply transport physical objects; they also embark on a cultural journey with them. Souvenirs purchased at the end of a trip or mementos acquired from the destination become integral to that experience, thereby contributing to the expansion of the self. Through the experiences gained while traveling, individuals redefine themselves, develop their identities, and express themselves in new ways. Consequently, objects acquired from travel experiences (souvenirs, photographs, tickets, etc.) expand and strengthen the self. These objects become symbols that shape individuals' self-perception, facilitating the recall of past experiences and deepening personal meanings. Individuals derive long-lasting satisfaction and a sense of connection from experiences and objects that align with their identities. Objects of cultural or historical significance at travel destinations reinforce self-expression, and such experiences leave a more lasting impression when they resonate with the individual's self-concept. Ultimately, time spent in a hotel during travel should be viewed not merely as a physical accommodation experience, but also as a form of self-expression aligned with the individual's identity. Hotel experiences that connect to the self—much like the holiday experience itself—foster long-term customer loyalty and reinforce feelings of satisfaction. Originality/value: This study contributes to the literature by focusing on the concept of the "extended self" within tourism research and by examining in depth the relationship between travel and the extended self.
Keywords: Self, Extended Self, Identity, Tourism, Tourist Guide

ÇALIŞANLARDA MUTLULUK KAYBININ ANHEDONİ PERSPEKTİFİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

Hatice Hançerkıran
Kafkas Üniversitesi
haticehancerkiran96@gmail.com

Erdoğan Kaygın
Kafkas Üniversitesi
erdogankaygin@hotmail.com

Burcu Turan Torun
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
burcuturan@yyu.edu.tr

Özet

Modern iş dünyasındaki yoğun çalışma temposunda iş görenler yalnızca fiziksel ya da zihinsel olarak değil, duygusal açıdan da önemli ölçüde yıpranmaktadır. Artan iş yükü, sürekli performans baskısı, ekonomik belirsizlikler ve dijitalleşmenin beraberinde getirdiği sürekli ulaşılabilir olma durumu, çalışanların işlerinden aldıkları mutluluğu ve doyumunu azaltarak iş tatminsizliğine sebep olur. Özellikle son yıllarda birçok çalışanın, işine devam etmesine rağmen yaptığı işinden eskisi kadar mutlu olmadığı, başarılarının beklediği tatmin duygusunu yaratmadığı ve mesleki hedeflere giderek daha kayıtsız hale geldiğini ifade etmesi dikkat çekmektedir. Bu durum, çalışan mutluluğundaki azalmanın yalnızca geçici bir motivasyon kaybı, mutsuzluk olarak değil, daha derin sessiz istifa olarak duygusal olarak yok olma durumunda yaşanan psikolojik süreçler çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir. Bu bağlamda, bireyin daha önce keyif aldığı deneyimlerden haz alamaması olarak tanımlanan anhedoni, iş yaşamında çalışanın yaptığı işten tatmin duymaması, başarılarından heyecan hissetmemesi, sosyal ilişkilerden uzaklaşması ve kariyer hedeflerine karşı ilgisinin azalması şeklinde kendini gösterebilmektedir. Günümüzde sıkça karşılaşılan dijital tükenmişlik, sessiz istifa ve duygusal geri çekilme gibi davranışların da bu durumla ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışmanın amacı, çalışanlarda görülen mutluluk kaybını anhedoni perspektifinden değerlendirmek ve bu durumun örgütsel davranış açısından olası etkilerini ortaya koymaktır. Bu doğrultuda çalışma, derleme yöntemiyle hazırlanmış; psikoloji, örgütsel davranış ve çalışan iyi oluşu alanındaki ilgili literatür incelenmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonucunda, çalışan mutluluğundaki azalmanın yalnızca geçici bir motivasyon kaybı ya da tükenmişlik belirtisi olarak ele alınmaması gerektiği, bazı durumlarda anhedonik belirtilerle ilişkili daha derin bir psikolojik sürece işaret edebileceği görülmüştür.

Sonuç olarak, çalışanların yalnızca performans düzeylerinin değil, psikolojik iyi oluşlarının ve anhedoninin dikkate alınması gerekmektedir. İnsan odaklı yönetim anlayışının benimsenmesi, psikolojik destek mekanizmalarının güçlendirilmesi ve çalışanlara daha anlamlı iş deneyimleri sunulmasının, çalışanlarda mutluluk kaybının azaltılmasına önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anhedoni, Zevk Almama, Çalışan Mutluluğu, Geri Çekilme, Sessiz İstifa, Şizofrenik Semptom, Depresif Bozukluk

ASSESSMENT OF LOSS OF HAPPINESS IN EMPLOYEES FROM THE PERSPECTIVE OF ANHEDONIA

Abstract

In the fast-paced modern business world, employees suffer significantly not only physically and mentally, but also emotionally. Increased workloads, constant performance pressure, economic uncertainties, and the constant availability brought about by digitalization reduce the happiness and satisfaction employees derive from their jobs, leading to job dissatisfaction. Particularly in recent years, it is noteworthy that many employees, despite continuing to work, express that they are no longer as happy with their jobs as before, that their achievements do not create the expected feeling of satisfaction, and that they are becoming increasingly indifferent to their professional goals. This situation indicates that the decrease in employee happiness should not be considered merely a temporary loss of motivation or unhappiness, but rather a deeper, silent resignation, a psychological process experienced in a state of emotional annihilation. In this context, anhedonia, defined as the inability to derive pleasure from experiences previously enjoyed, can manifest in the workplace as a lack of job satisfaction, lack of excitement from achievements, withdrawal from social relationships, and decreased interest in career goals. It is thought that behaviors such as digital burnout, silent resignation, and emotional withdrawal, which are frequently encountered today, may also be related to this situation.

The aim of this study is to evaluate the loss of happiness observed in employees from the perspective of anhedonia and to reveal the possible effects of this condition on organizational behavior. Accordingly, the study was prepared using a review method; relevant literature in the fields of psychology, organizational behavior, and employee well-being was examined. As a result of the evaluations, it was observed that the decrease in employee happiness should not be considered only as a temporary loss of motivation or a symptom of burnout, but in some cases it may indicate a deeper psychological process related to anhedonic symptoms.

In conclusion, it is necessary to consider not only the performance levels of employees but also their psychological well-being and anhedonia. Adopting a human-centered management approach, strengthening psychological support mechanisms, and providing employees with more meaningful work experiences are believed to significantly contribute to reducing employee happiness.

Keywords: Anhedonia, Lack of Enjoyment, Employee Happiness, Withdrawal, Silent Resignation, Schizophrenic Symptom, Depressive Disorder

KÜÇÜK HATALARDAN BÜYÜK KRİZLERE: KIRIK CAM SENDROMU VE İŞLETMELERE YANSIMASI

Burcu Turan Torun
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
burcuturan@yyu.edu.tr

Erdoğan Kaygın
Kafkas Üniversitesi
erdogankaygin@hotmail.com

Yaprak Boy
Kafkas Üniversitesi
boy_yaprak@outlook.com

Özet

İşletmelerde çalışanlar tarafından ortaya konulan yanlış tutum ve davranışlların işletme sürdürülebilirliğine ve itibarına olumsuz etkileri gözardı edilemez. Örgüt içerisinde her ne kadar küçük gibi görünsede görmezden gelinen düzensizlikler, ihmaller ve etik dışı davranışlar zamanla çözülemeyen büyük örgütsel sorunlara dönüşebilmektedir. Bu durum literatürde "Kırık Cam Sendromu" yaklaşımı ile açıklanmaktadır. İlk olarak toplumsal düzen ve suç davranışları çerçevesinde ele alınan kırık cam yaklaşımı, zamanla örgütsel davranış alanına uyarlanmıştır. Bu çalışmasının amacı, kırık cam sendromunun örgütlere uyarlanışını incelemek ve küçük sorunların örgütsel krizlere dönüşme sürecini değerlendirmektir. Çalışmada derleme yöntemi kullanılmıştır. Kırık cam sendromunun örgüt kültürü, çalışan davranışları, örgütsel bağlılık ve iş verimliliği üzerindeki etkileri ele alınmıştır. Literatür incelemesi sonucunda küçük problemlerin göz ardı edilmesinin çalışan davranışlarını olumsuz etkileyebileceği ve örgütsel bozulmayı artırabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, bu durumun örgüt kültürünü zayıflatarak çalışanların aidiyet duygusunu olumsuz etkilediği ve kurumsal itibara zarar verdiği görülmüştür. Sonuç olarak, örgütlerde mikro düzeydeki yanlış tutum ve davranışların büyük krizlere dönüşmesini engellemek için yöneticilerin etik liderlik anlayışını benimsemesi, kurumsal disiplinde tutarlılığı sağlaması ve güçlü bir örgüt kültürü oluşturması yönünde önerilerde bulunulmuştıur.
Anahtar Kelimeler: Kırık Cam Sendromu, Örgütsel Davranış, Örgüt Kültürü, Örgütsel Bozulma, Yönetim

FROM SMALL MISTAKES TO BIG CRISES: BROKEN WINDOW SYNDROME AND ITS IMPACT ON BUSINESSES

Abstract

The negative impact of inappropriate attitudes and behaviors exhibited by employees on the sustainability and reputation of businesses cannot be ignored. Even seemingly minor irregularities, negligence, and unethical behaviors within an organization can, over time, transform into major organizational problems that are difficult to resolve. This situation is explained in the literature using the "Broken Window Syndrome" approach. Initially addressed

within the framework of social order and criminal behavior, the broken window approach has been adapted to the field of organizational behavior. The aim of this study is to examine the adaptation of the broken window syndrome to organizations and to evaluate the process by which small problems transform into organizational crises. A review method was used in the study. The effects of the broken window syndrome on organizational culture, employee behavior, organizational commitment, and work productivity were examined. The literature review concluded that ignoring minor problems can negatively affect employee behavior and increase organizational deterioration. Furthermore, it was observed that this situation weakens organizational culture, negatively impacts employees' sense of belonging, and damages corporate reputation. In conclusion, to prevent micro-level misguided attitudes and behaviors from escalating into major crises within organizations, it is recommended that managers adopt an ethical leadership approach, ensure consistency in organizational discipline, and build a strong organizational culture.

Keywords: Broken Window Syndrome, Organizational Behavior, Organizational Culture, Organizational Disintegration, Management.

DİJİTAL BAĞIMLILIĞIN GÜNÜMÜZ GENÇLERİ ÜZERİNDEKİ SOSYO-PSİKOLOJİK VE FİZYOLOJİK ETKİLERİ: BÜTÜNCÜL BİR DEĞERLENDİRME

Erdoğan Kaygın
Kafkas Üniversitesi
erdogankaygin@hotmail.com

Hazal Ergün
Kafkas Üniversitesi
hazalergun2016@gmail.com

Burcu Turan Torun
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
burcuturan@yyu.edu.tr

Özet

Bu çalışma günümüzün önemli bir hastalığı olan dijital bağımlılığı ele almıştır.dijital bağımlılık toplumlarda öngörülmeyecek düzeyde sorunlara yol açmıştır.Bu sorunlar en çok gençlerde görülmektedir.Dijital bağımlılıktan kaynaklanan sorunlkar arasında özellikle fizyolojik ve sosyolojik sorunlar ön plana çıkmaktadır.Çalışmada özellikle uyku kalitesinde azalma ve duygusal yeme gibi fiziksel sorunlar ile akran zorbalığı ve etik değer bozuklukları gibi sosyolojik etkileri detaylı bir şekilde ele alınmıştır.Litaratür araştırması yoluyla gerçekleştirilen bu çalışma dijital çağda yetişen gençlerin dijital bağımlılık düzeylerini ve bu bağımlılığın yaşam kaliteleri üzerindeki çok boyutlu etkilerini literatür taramaaı yoluyla ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Daha önce yapılmış olan literatür analizine dayanan çalışmalarda; dijital bağımlılığın ergenlerde uyku kalitesini ciddi oranda düşürdüğü, okuma motivasyonunu ve akademik başarıyı negatif yönde etkilediği görülmüştür. Sosyal boyutta ise bağımlılık düzeyindeki artışın akran zorbalığını tetiklerken; empati ve sempati gibi temel insancıl değerlerin gelişimini zayıflattığı görülmektedir. Ayrıca dijital yorgunluğun ergenlerde stres kaynaklı "duygusal yeme" davranışını artırarak obezite riskini yükselttiği belirlenmiştir. Bu durumların yanında özellikle son zamanlarda gençler arasında ortaya çıkan sorunlar bu çalışmanın yapılmasını gerekli kılmıştır. Dijital bağımlılıkla ilgili ortaya çıkan sorunların çözümü bireysel, ailesel ve toplumsal boyutları kapsayan bütüncül bir yaklaşımı gerekli kılmaktadır. Çalışma bu bakış açısıyla ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dijital Bağımlılık, Akran Zorbalığı, Uyku Kalitesi, Duygusal Yeme, Etik Değerler

THE SOCIO-PSYCHOLOGICAL AND PHYSIOLOGICAL EFFECTS OF DIGITAL ADDICTION ON TODAY'S YOUTH: A HOLISTIC ANALYSIS

Abstract

This study addresses digital addiction, a significant problem in our time. Digital addiction has led to unpredictable problems in societies, most prevalent among young people. Physiological and sociological problems are particularly prominent among those stemming from digital addiction. The study specifically examines in detail physical problems such as decreased sleep quality and

emotional eating, as well as sociological effects such as peer bullying and ethical value disorders. This study, conducted through a literature review, aims to reveal the levels of digital addiction among young people growing up in the digital age and the multifaceted effects of this addiction on their quality of life through a literature review.

Previous studies based on literature analysis have shown that digital addiction significantly reduces sleep quality in adolescents, negatively impacting reading motivation and academic achievement. On a social level, increased addiction triggers peer bullying and weakens the development of fundamental human values such as empathy and sympathy. Furthermore, it has been determined that digital fatigue increases stress-induced "emotional eating" behavior in adolescents, raising the risk of obesity. In addition to these situations, the problems that have emerged among young people, especially recently, have made this study necessary. Solving the problems related to digital addiction requires a holistic approach encompassing individual, family, and societal dimensions. This study has been conducted from this perspective.

Keywords: Digital Addiction, Peer Bullying, Sleep Quality, Emotional Eating, Ethical Values.

NOMOFOBİ VE SÜREKLİ ÇEVRİMİÇİ OLMA İHTİYACININ GÜNLÜK YAŞAM PERSPEKTİFİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

Erdoğan Kaygın
Kafkas Üniversitesi
erdogankaygin@hotmail.com

Büşra Saçu Bıçakçı
Kafkas Üniversitesi
b.sacu36@gmail.com

Burcu Turan Torun
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
burcuturan@yyu.edu.tr

Özge Ağar İlter
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
ozgeagarilter@gmail.com

Özet

Günümüzde teknoloji hayatımızın her alanınında etkili olmştur. Modern yaşamın vazgeçilmez bir parçası haline gelen akıllı telefonlar, beraberinde "dijital çağın yeni fobisi" olarak nitelendirilen nomofobiyi de ortaya çıkarmıştır. Telefondan uzak kalma korkusunu ifade eden nomofobi, çoğu insanın yaşadığı bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. İnsanlar artık telefonsuz yaşayamaz hale gelmiş ve telefondan uzak kaldıklarında huzursuz olmaktadırlar. Nomofobi, teknolojinin insan hayatına sunduğu sınırsız imkanların kontrolsüz kullanımı neticesinde ortaya çıkan modern bir "dijital hastalık"tır Nomofobi bireylerin cihazlarını 24 saat açık tutma, yanlarında sürekli şarj aleti taşıma ve sabah uyanır uyanmaz ya da gece uyumadan hemen önce telefonlarını kontrol etme gibi belirgin davranış örüntüleri sergilediğini göstermektedir. Bu durumla beraber insanlarda sürekli çevrim içi olma ihtiyacı da doğmuştur. Gelen telefonlara ve mesajlara cevap verme isteği, cevap verilmediği zamanlarda bu durumun akılda yer etmesi, sosyal medyada aktif olma isteği sürekli çevrim içi olma durumunu ortaya koymaktadır. Bu şekilde yaşayan insanlar hayatlarının büyük bir bölümünü çevrim içi olarak geçirmekte, iş ve özel yaşamından feragat etmektedir. Kontrolsüzce ortaya çıkan bu durum toplumda önemli sorunlara yol açacağı düşünülmektedir. Bu öneminden dolayı bu çalışma ele alınmıştır. Çalışma literatür taraması yöntemiyle ele alınmıştır. Ulusal ve uluslararası çalışmalardan yararlanılarak gerçekleştirilen bu çalışmada gençlerin teknolojiyi bir amaç değil bir araç olarak görmeleri gerektiği vurgulanmıştır. İlgili çalışmalardan elde edilen bilgiler ışığında özellikle gençlere yönelik öneriler geliştirilmiştir. Turizm Sektörü de aslında artık teknolojinin en yoğun kullanılan sektörlerinden biri olmaktadır. Turizm Sektöründe yaşanabilecek dijital çağın yeni fobisi olan nonofobi sektörü nasıl etkileyerek değiştirilerek önlem alınmakta ve bu nedenle, nomofobiye yönelik farkındalık çalışmalarının artırılması, özellikle eğitim ortamlarında dijital diyet programlarının teşvik edilmesi önerilmektedir

Anahtar Kelimeler: Nomofobi, Akıllı Telefon Bağımlılığı, Sürekli Çevrimiçi Olma

NOMOPHOBIA AND THE NEED TO BE CONSTANTLY ONLINE: AN EVALUATION FROM THE PERSPECTIVE OF DAILY LIFE

Abstract

Today, technology has become influential in every aspect of our lives. Smartphones, which have become an indispensable part of modern life, have also given rise to nomophobia, described as the "new phobia of the digital age." Nomophobia, which expresses the fear of being without one's phone, is a condition experienced by many people. People have become unable to live without their phones and feel uneasy when they are separated from them. Nomophobia is a modern "digital disease" that has emerged as a result of the uncontrolled use of the unlimited possibilities offered by technology in human life. Nomophobia manifests itself in individuals exhibiting distinct behavioral patterns such as keeping their devices on 24 hours a day, constantly carrying a charger with them, and checking their phones as soon as they wake up in the morning or just before going to sleep at night. Along with this, a need to be constantly online has also arisen in people. The desire to answer incoming calls and messages, the lingering fear of not answering, and the desire to be active on social media all contribute to this constant need to be online. People living this way spend a large part of their lives online, sacrificing their work and personal lives. This uncontrolled emergence of technology is thought to lead to significant problems in society. Due to its importance, this study has been undertaken. The study was conducted using a literature review method. Utilizing national and international studies, this research emphasizes that young people should view technology as a tool, not an end in itself. The tourism sector has actually become one of the sectors that uses technology most intensively. Nonophobia, the new phobia of the digital age that can be experienced in the tourism sector, is being addressed through measures to mitigate its effects and changes. Therefore, it is recommended to increase awareness campaigns regarding nonophobia and to encourage digital diet programs, especially in educational settings.

Keywords: Nomophobia, Smartphone Addiction, Constant Online Behavior

TÜRKİYE'DEKİ ENFLASYONİST ORTAMDA TURİSTLERİN HARCAMA DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ: "DOOMSPENDİNG" KAVRAMI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Yağmur Özer
İstanbul Galata Üniversitesi
yagmur.ozer@galata.edu.tr

Gizem Kandemir Altunel
Kıbrıs Sağlık ve Toplum Bilimleri Üniversitesi
kandemirgizem@gmail.com

Özet

Bu çalışma, Türkiye'deki enflasyonist ortamın bireylerin tatil süresince sergilediği harcama davranışlarına etkisini inceleyerek, "doomspending" (kıyamet alışverişi) kavramı bağlamında turistlerin psikolojik ve davranışsal açıdan eğilimlerini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Nitel araştırma yöntemiyle yapılandırılmış sorular yöneltilmiş ve katılımcılardan elde edilen verilere dayalı olarak yapılan analizler sonucunda katılımcıların tecrübelerini ve psikolojik durumlarını yansıtan 5 ana tema ve 13 alt tema oluşturulmuştur. Bulgulara göre; bütçe daraltma, tatil yeri tercihlerinde değişiklikler, standartları düşürme ve mali kaygılarının yanı sıra katılımcılarının büyük bir bölümünün tatil sırasında veya tatil planlama sürecinde "Fırsatı Kaçırma Korkusu" (FOMO) ile hareket ettikleri ve hedonik tüketim eğilimi sergiledikleri görülmektedir. Doomspending davranışının önemli göstergelerinden biri olan bu tutumun, özellikle ekonomik belirsizlik dönemlerinde daha sık ortaya çıktığı görülmektedir. Katılımcılar tatilin ekonomik stresten kaçış aracı olarak işlev gördüğünü belirtmiş, bu da tatil tüketiminin yalnızca rekreasyonel değil, aynı zamanda psikolojik rahatlama sağlayıcı bir etkisi olduğunu göstermektedir. Enflasyonist dönemler karşısında bireylerin hem psikolojik hem de davranışsal adaptasyon stratejileri geliştirdikleri görülmüştür. Sonuç olarak, doomspending davranışının sadece kontrolsüz harcama ile değil, aynı zamanda ekonomik belirsizlik altında planlama esnekliğini kaybetme, anı kurtarma güdüsüyle hareket etme ve geleceğe dair finansal kaygılarla şekillendiği tespit edilmiştir. Bu bağlamda çalışma, enflasyonun bireylerin tatil tercihlerinde ve harcama alışkanlıklarında nasıl bir psikolojik baskı oluşturduğunu ortaya koymakta, doomspending olgusunu turistik bağlamda daha derinlikli bir şekilde anlamayı sağlamaktadır.
Anahtar Kelimeler: Doomspending, Enflasyon, Turist Davranışları

EXAMINING TOURIST SPENDING BEHAVIOR IN TURKEY'S INFLATIONARY CLIMATE: A STUDY ON THE CONCEPT OF 'DOOMSPENDING'

Abstract

This study aims to examine the impact of Turkey's inflationary environment on individuals' spending behavior during their vacations and to analyze tourists' psychological and behavioral tendencies in the context of the concept of "doomspending." Using qualitative research methods, structured questions were posed, and analyses based on data obtained from participants resulted in the creation of 5 main themes and 13 sub-themes reflecting the

participants' experiences and psychological states. According to the findings, in addition to budget cuts, changes in vacation destination preferences, lowering standards, and financial concerns, a large portion of participants were found to be driven by "Fear of Missing Out" (FOMO) during their vacation or vacation planning process and exhibited hedonistic consumption tendencies. This attitude, which is one of the key indicators of doomspending behavior, is seen to emerge more frequently, especially during periods of economic uncertainty. Participants indicated that vacations serve as a means of escape from economic stress, demonstrating that vacation consumption has not only a recreational effect but also a psychological relief effect. It has been observed that individuals develop both psychological and behavioral adaptation strategies in response to inflationary periods. Consequently, it has been determined that doomspending behavior is shaped not only by uncontrolled spending but also by a loss of planning flexibility under economic uncertainty, acting on impulse to seize the moment, and financial concerns about the future. In this context, the study reveals how inflation creates psychological pressure on individuals' vacation preferences and spending habits, providing a deeper understanding of the phenomenon of doomspending in a tourist context.
Keywords: Doomspending, Inflation, Tourist Behaviors

FİZİKSEL AKTİVİTENİN BAĞIRSAK HORMONLARI, İŞTAH VE SİNDİRİM FONKSİYONLARI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ: TEORİK BİR ÇÖZÜMLEME

Ammar Alramadan
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
dr.ramadan@gmail.com

Sağbetullah Meriç
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
smeric@yyu.edu.tr

Özet

Bu çalışma, fiziksel aktivitenin bağırsak hormonları, iştah düzenleme mekanizmaları ve sindirim fonksiyonları üzerindeki etkilerini kapsamlı biçimde incelemeyi amaçlamaktadır. Literatürde, özellikle ghrelin, leptin, GLP-1 ve peptid YY gibi bağırsak kaynaklı hormonların iştah kontrolü ve enerji dengesi üzerinde kritik rol oynadığı vurgulanmaktadır. Bu bağlamda, fiziksel aktivitenin söz konusu hormonların salınımını ve etkileşimlerini nasıl modüle ettiği önemli bir araştırma konusu haline gelmiştir. Bu derleme çalışmasında, mevcut bilimsel araştırmalar sistematik olarak incelenerek fiziksel aktivitenin kısa ve uzun vadeli etkileri değerlendirilecektir. Bulgular, egzersizin genellikle iştahı geçici olarak baskıladığını ve özellikle yüksek yoğunluklu fiziksel aktivitenin iştah düzenleyici hormonlar üzerinde belirgin değişikliklere yol açtığını göstermektedir. Öte yandan, düzenli fiziksel aktivitenin enerji dengesi, metabolik sağlık ve sindirim sistemi fonksiyonları üzerinde daha kalıcı ve düzenleyici etkiler sağladığı belirtilmektedir. Ayrıca fiziksel aktivitenin mide boşalma süresi, bağırsak motilitesi ve sindirim verimliliği gibi gastrointestinal süreçler üzerinde de etkili olduğu ifade edilmektedir. Sonuç olarak, bu çalışma fiziksel aktivitenin bağırsak hormonları ve iştah üzerindeki çok boyutlu etkilerini ortaya koyarak, sağlıklı beslenme ve kilo yönetimi stratejilerine bilimsel bir temel sunmayı hedeflemektedir. Elde edilen bulgular, özellikle obezite ve metabolik hastalıkların önlenmesi ve rekreasyon katılımının teşvik edilmesi konularında önemli öneriler içermektedir.
Anahtar Kelimeler: Rekreasyon, Gastroentroloji, Aktivite, İştah, Sindirim.

THE EFFECTS OF PHYSICAL ACTIVITY ON GUT HORMONES, APPETITE, AND DIGESTIVE FUNCTIONS: A THEORETICAL ANALYSIS

Abstract

This study aims to comprehensively examine the effects of physical activity on gut hormones, appetite regulation mechanisms, and digestive functions. The literature emphasizes the critical role of gut-derived hormones, particularly ghrelin, leptin, GLP-1, and peptide YY, in appetite control and energy balance. In this context, how physical activity modulates the release and interactions of these hormones has become a significant research topic. This review systematically examines existing scientific research to evaluate the short- and long-term effects of physical activity. The findings show that exercise generally suppresses appetite temporarily, and high-intensity physical activity, in particular, leads to significant changes in appetite-

regulating hormones. On the other hand, it is stated that regular physical activity provides more permanent and regulatory effects on energy balance, metabolic health, and digestive system functions. Furthermore, it is indicated that physical activity also affects gastrointestinal processes such as gastric emptying time, intestinal motility, and digestive efficiency. In conclusion, this study aims to provide a scientific basis for healthy eating and weight management strategies by revealing the multifaceted effects of physical activity on gut hormones and appetite. The findings contain important recommendations, particularly regarding the prevention of obesity and metabolic diseases, and the promotion of recreational participation.

Keywords: Recreation, Gastroenterology, Activity, Appetite, Digestion

TURİZM İŞLETMELERİNDE ÇEVRE YAKLAŞIMLARI KAPSAMINDA UYGULANAN YAKLAŞIMLAR VE ÖRNEKLERİ: ELİTE WORLD VAN OTEL ÖRNEĞİ

Oktay Aksoy
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
oktay3565@gmail.com

Burcu Turan Torun
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
burcuturan@yyu.edu.tr

Özet

İşletmeler günümüzde hayatlarını devam ettirmek istiyorlarsa doğanın döngüsüne, akışına ayak uydurmak zorundadırlar çünkü çevrenin göz ardı edildiği ve önem verilmediği bir hayat akışı doğru ve sürekli olmayacaktır. Turizm işletmeleri özellikle evrensel düzeyde faaliyetlerine devam etmeyi amaçlıyorsa çevresel düzenlemeleri ve sürdürülebilirliği dikkate alıp faaliyetlerine devam etmelidir.Konaklama sektörü de bu işletme türlerinden biri ve hatta sıralamada en başta gelecek sektörlerden biridir. Çünkü artık sektör liderlerine baktığımız zaman yeşil liderliği dikkate almayan, çevreye önem vermeyen sektörler kendi yaşadıkları sistem içinde yok olmaya mahkum olacaklardır. Bu araştırmada da Van'da faaliyet gösteren beş yıldızlı konaklama işletmelerinden Elite World Hotelin sürdürülebilirlik ve Çevre Yaklaşımları konusunda uygulamalarının ortaya konması amaçlanmıştır. Sürdürülebilirlikte Zirve,su ve enerji tüketiminin azaltılması, enerji verimliliği ve çevre dostu uygulamalar ,atık yönetimi gibi sürdürülebilirlik politikaları ve çevre yaklaşımları ortaya konmuş ve konaklama işletmelerindeki güncel yaklaşımlar tartışılmıştır.
Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, Çevre Yaklaşımları, Çevre Dostu

ENVIRONMENTAL APPROACHES IN TOURISM BUSINESSES: APPROACHES AND EXAMPLES: THE ELITE WORLD VAN HOTEL EXAMPLE

Abstract

Businesses today must adapt to the cycles and flow of nature if they want to survive, because a life that ignores and disregards the environment will not be correct or sustainable. Tourism businesses, especially those aiming to continue their operations at a global level, must consider environmental regulations and sustainability. The hospitality sector is one of these business types, and in fact, it should be at the forefront. Because when we look at sector leaders, sectors that do not consider green leadership and do not value the environment are doomed to disappear within the system in which they operate. This research aims to reveal the sustainability and environmental approaches of Elite World Hotel, a five-star accommodation establishment operating in Van. Sustainability policies and environmental approaches such as the Summit on Sustainability, reduction of water and energy consumption, energy efficiency and environmentally friendly practices, and waste management are presented, and current approaches in accommodation businesses are discussed.
Keywords: Sustainability, Environmental Approaches, Eco-Friendly

THE ROLE OF ECOTOURISM IN RURAL DEVELOPMENT: A SYSTEMATIC LITERATURE REVIEW

Fatıma Tüzzehra Albayrak
Kapadokya Üniversitesi
fatima.albayrak@kapadokya.edu.tr

Abstract

In the current Anthropocene era, economic difficulties in rural areas, migration, the decline in income derived from agriculture, and problems related to the sustainable use of natural and cultural resources have led to an increasing interest in alternative forms of development. Within this framework, ecotourism emerges as an important tool that contributes to local and economic development, aims to prevent environmental degradation, and supports the sustainability of cultural memory. In this context, the aim of this study is to examine the impact of ecotourism on rural development through a systematic literature review and to reveal the main objectives and trends of existing academic studies.

The systematic literature review method was used in this study. Within the scope of the research, articles, theses, and conference papers published in national and international academic databases were reviewed based on predetermined Keywords. During the search process, the keywords "rural development," "ecotourism," "sustainable tourism," and "local development" were used. The studies selected in accordance with the predetermined inclusion and exclusion criteria were evaluated through content analysis.

As a result of the literature review, it was determined that ecotourism contributes to employment creation in rural areas, increases the income level of local communities, supports the economic gains of disadvantaged women in rural areas, and contributes to the preservation of the local fabric. On the other hand, it was observed that problems such as unplanned tourism activities, infrastructure and superstructure deficiencies, environmental pressure, and the insufficient representation of local communities in decision-making mechanisms may negatively affect the sustainability of ecotourism and, accordingly, rural development. The findings of the study indicate that, in order to achieve successful rural development, ecotourism practices should be evaluated within the framework of environmental sustainability, local participation, and holistic planning principles.

This research also aims to compile the main approaches in the literature by addressing the relationship between rural development and ecotourism as a whole, and to identify the positive contributions of these studies to rural development as well as the obstacles encountered in this process. Therefore, this review is expected to serve as a conceptual framework and a guiding reference for future studies on the relationship between rural development and ecotourism.

Keywords: Rural Development, Ecotourism, Sustainable Tourism, Systematic Literature Review

GASTRONOMİK HEDİYELEŞME VE SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS: ÇANAKKALE PEYNİR HELVASI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Bahattin Hamarat
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
bhamarat@comu.edu.tr

Erol Duran
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
erolduran@comu.edu.tr

Ozan Çatır
Uşak Üniveritesi
ozan.catir@usak.edu.tr

Nur Undey
Rehber
nurkalpak@gmail.com

Özet

Somut olmayan kültürel miras unsurları, toplumların kimliğini ve aidiyet duygusunu güçlendiren, kuşaktan kuşağa aktarılan değerlerdir. Bu mirasın önemli bir boyutu, yöresel yiyeceklerin yalnızca tüketim nesnesi değil, aynı zamanda sosyal ilişkileri pekiştiren birer hediye olarak sunulmasıdır. Bu bağlamda "gastronomik hediyeleşme" kavramı, yerel yiyeceklerin kültürel paylaşım ve sosyal bağ kurma işlevini açıklayan özgün bir yaklaşım sunmaktadır. Çanakkale'nin geleneksel tatlısı peynir helvası, hediyelik olarak tercih edilmesiyle hem bölgesel gastronomi belleğini yaşatmakta hem de kültürel mirasın aktarımında somut bir rol üstlenmektedir. Araştırmada, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi öğrencilerinin peynir helvasını gastronomik hediye olarak sunmalarında etkili faktörler incelenmiştir. Bu amaçla, gastronomik hediyeleşmeye yönelik davranışsal niyeti ölçen bir yapısal eşitlik modeli kurulmuş ve SmartPLS yazılımı ile sınanmıştır. Çevrim içi olarak toplanan veriler, 218 öğrenciden elde edilmiştir. Analiz sonuçları, öğrencilerin yerel kimlik anlayışlarının; geleneklere bağlılık, yerel üretim ve gastronomik hediye verme motivasyonunu pozitif yönde etkilediğini göstermektedir. Bu faktörler, gastronomik hediyenin özgünlüğünü artırmakta; özgünlük ve motivasyon ise davranışsal niyeti olumlu yönde etkilemektedir. Ayrıca, hediye vermeden kaynaklanan prestij beklentilerinin davranışsal niyeti desteklediği; buna karşın duygusal tatminin davranışsal niyet üzerinde anlamlı bir etkisinin bulunmadığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Somut Olmayan Kültürel Miras, Gastronomik Hediyeleşme, Çanakkale Peynir Helvası, Yapısal Eşitlik Modeli

GASTRONOMIC GIFT-GIVING AND INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE: A STUDY ON ÇANAKKALE CHEESE HALVA

Abstract

Elements of intangible cultural heritage are values passed down from generation to generation that strengthen the identity and sense of belonging of societies. A significant dimension of this heritage is the presentation of local foods not merely as objects of consumption, but as gifts that reinforce social relationships. In this context, the concept of "gastronomic gift-giving" offers a unique approach to explaining the function of local foods in cultural sharing and the establishment of social bonds. Çanakkale's traditional dessert, cheese halva, plays a tangible role in both preserving regional gastronomic memory and transmitting cultural heritage through its popularity as a gift. This study examines the factors influencing students at Çanakkale Onsekiz Mart University to present cheese halva as a gastronomic gift. To this end, a structural equation model measuring behavioral intention regarding gastronomic gift-giving was constructed and tested using SmartPLS software. Data were collected online from 218 students. The analysis results indicate that the students' understanding of local identity demonstrates that adherence to traditions positively influences the motivation for local production and gastronomic gift-giving. These factors enhance the authenticity of the gastronomic gift, while authenticity and motivation positively influence behavioral intention. Furthermore, it was determined that prestige expectations associated with gift-giving support behavioral intention, whereas emotional satisfaction does not have a significant effect on behavioral intention.
Keywords: Intangible Cultural Heritage, Gastronomic Gift-Giving, Çanakkale Cheese Halva, Structural Equation Modeling

KÜLTÜREL MİRAS TURİZMİNİN DİJİTAL DÖNÜŞÜMÜNDE BLOKZİNCİR TEKNOLOJİSİNİN ROLÜ: FIRSATLARIN VE ZORLUKLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Mustafa Yılmaz
Erciyes Üniversitesi
mustafa.yilmaz@erciyes.edu.tr

Özet

Dijital dönüşüm, kültürel miras turizminin korunması, yönetimi ve ziyaretçilere sunulması süreçlerinde önemli değişimler yaratmaktadır. Bu süreçte yaygınlaşmaya başlayan blokzincir teknolojisi, güvenilir veri yönetimi, dijital varlıkların korunması ve kültürel mirasın gelecek nesillere sürdürülebilir şekilde aktarılmasında etkili bir araçtır. Bu çalışmanın amacı, kültürel miras turizminin dijital dönüşümünde blokzincir teknolojisinin yarattığı fırsatları ve uygulama sürecinde karşılaşılan zorlukları değerlendirmektir. Bu kapsamda Web of Science veri tabanında 2018–2025 yılları arasında yayımlanan çalışmalar sistematik literatür taraması yöntemiyle incelenmiş ve seçilen çalışmalar içerik analizine tabi tutulmuştur. Analiz sonucunda blokzincir teknolojisinin kültürel mirasın korunması, dijital arşivleme, otantiklik ve köken doğrulaması, telif haklarının korunması, şeffaflık ve izlenebilirliğin artırılması, dijital turizm deneyimlerinin geliştirilmesi ve yeni gelir modellerinin oluşturulması gibi önemli fırsatlar sunduğu belirlenmiştir. Teknik altyapı ve ölçeklenebilirlik sorunları, yüksek kurulum maliyetleri, uzman insan kaynağı eksikliği, hukuki ve düzenleyici belirsizlikler, veri güvenliği riskleri ve enerji tüketimi gibi faktörler ise blokzincir uygulamalarının yaygınlaşmasını zorlaştırmaktadır. Araştırmanın sonuçları, blokzincirin kültürel miras turizminde güvenli, şeffaf ve sürdürülebilir bir dijital dönüşüm aracı olma potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir. Ancak bu potansiyelin en verimli şekilde kullanılabilmesi için teknolojik altyapının güçlendirilmesi, hukuki düzenlemelerin geliştirilmesi ve ilgili paydaşların dijital yetkinliklerinin artırılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.
Anahtar Kelimeler: Blokzincir, Kültürel Miras Turizmi, Dijital Dönüşüm, Dijital Miras

THE ROLE OF BLOCKCHAIN TECHNOLOGY IN THE DIGITAL TRANSFORMATION OF CULTURAL HERITAGE TOURISM: AN EVALUATION OF OPPORTUNITIES AND CHALLENGES

Abstract

Digital transformation is bringing about profound changes in the preservation, management, and presentation of cultural heritage tourism resources. In this context, blockchain technology has emerged as a promising tool for ensuring reliable data management, safeguarding digital assets, and facilitating the sustainable transmission of cultural heritage to future generations. The aim of this study is to evaluate the opportunities created by blockchain technology in the digital transformation of cultural heritage tourism, as well as the challenges encountered during its implementation. To this end, studies published between 2018 and 2025 and indexed in the Web of Science database were examined through a systematic literature review, and the selected studies were subsequently subjected to content analysis. The findings reveal that blockchain technology offers significant opportunities in several areas, including the preservation of cultural heritage, digital archiving, authenticity and provenance verification, copyright protection,

enhanced transparency and traceability, the development of digital tourism experiences, and the creation of new revenue models. However, factors such as technical infrastructure limitations and scalability constraints, high implementation costs, a shortage of specialized human resources, legal and regulatory uncertainties, data security concerns, and energy consumption continue to hinder the widespread adoption of blockchain applications. Overall, the results suggest that blockchain possesses considerable potential to serve as a secure, transparent, and sustainable enabler of digital transformation in cultural heritage tourism. Nevertheless, realizing this potential effectively requires strengthening technological infrastructure, developing appropriate regulatory frameworks, and enhancing digital competencies among relevant stakeholders.
Keywords: Blockchain, Cultural Heritage Tourism, Digital Transformation, Digital Heritage

İRAN'DA BATI AZERBAYCAN EYALETİNDEKİ TAHT-I SÜLEYMAN'IN KÜLTÜR TURİZMİ AÇISINDAN ÖNEMİ

Mehmet Top
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
mtop@yyu.edu.tr

Özet

Taht-ı Süleyman, İran'ın kuzeybatısında yer alan ve Medlerden İlhanlılara kadar birçok uygarlığın izlerini taşıyan çok katmanlı bir kültürel miras alanıdır. Kutsal gölü, Zerdüşt inancının önemli merkezlerinden biri olan Adur Guşnasp Ateş Tapınağı, Sasani ve İlhanlı dönemlerine ait anıtsal mimari kalıntıları ile kültür turizmi açısından büyük değer taşımaktadır. UNESCO Dünya Miras Listesi'nde yer alması, alanın uluslararası düzeyde tanınırlığını ve korunma gerekliliğini artırmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Taht-ı Süleyman'ın tarihî, mimari ve arkeolojik özelliklerini inceleyerek alanın kültür turizmi açısından önemini ortaya koymak ve sahip olduğu somut kültürel miras değerlerini değerlendirmektir. Araştırma bulguları, Taht-ı Süleyman'ın M.Ö. birinci binyıldan itibaren kesintisiz yerleşim gördüğünü ve Med, Ahameniş, Part, Sasani, İslam ve İlhanlı dönemlerinde önemli bir merkez olarak kullanıldığını göstermektedir. Sasani döneminde Adur Guşnasp Ateş Tapınağı Zerdüşt dininin başlıca kutsal merkezlerinden biri olmuş, kutsal göl ise dini ritüellerin odak noktası olarak işlev görmüştür. İlhanlı döneminde Abaqa Han tarafından yeniden düzenlenen külliye, saray yapıları ve zengin çini süslemeleriyle siyasi ve kültürel önem kazanmıştır. Arkeolojik kazılar sonucunda ortaya çıkarılan mimari kalıntılar ve sanat eserleri, alanın tarihî sürekliliğini ve kültürel zenginliğini ortaya koymakta; Taht-ı Süleyman'ın kültür turizmi açısından yüksek çekiciliğe sahip önemli bir miras destinasyonu olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: İran, Taht-ı Süleyman, Batı Azerbaycan Eyaleti, Sasani, İlhanlı, Arkeolojik Miras, Kültür Turizmi,

THE SIGNIFICANCE OF TAKHT-E SOLEYMAN IN WEST AZERBAIJAN PROVINCE, IRAN, FOR CULTURAL TOURISM

Abstract

Takht-e Soleyman is a multi-layered cultural heritage site located in northwestern Iran that bears the traces of numerous civilizations, from the Medes to the Ilkhanids. With its sacred lake, the Adur Gushnasp Fire Temple—one of the most important centers of the Zoroastrian faith—and its monumental architectural remains dating to the Sasanian and Ilkhanid periods, the site represents a significant attraction for cultural tourism. Its inscription on the UNESCO World Heritage List has enhanced its international recognition and underscored the importance of its preservation. This study aims to examine the historical, architectural, and archaeological characteristics of Takht-e Soleyman in order to reveal its significance for cultural tourism and to evaluate its tangible cultural heritage values. The findings indicate that Takht-e Soleyman has been continuously inhabited since the first millennium BCE and served as an important center during the Median, Achaemenid, Parthian, Sasanian, Islamic, and Ilkhanid periods. During the Sasanian era, the Adur Gushnasp Fire Temple functioned as one of the principal sacred centers

of Zoroastrianism, while the sacred lake served as the focal point of religious rituals. In the Ilkhanid period, the complex was reorganized by Abaqa Khan and gained renewed political and cultural significance through the construction of palace buildings and richly decorated tile ornamentation. Architectural remains and artistic artifacts uncovered through archaeological excavations demonstrate the site's historical continuity and cultural richness, confirming that Takht-e Soleyman is a distinguished heritage destination with substantial appeal for cultural tourism.

Keywords: Iran, Takht-e Soleyman, West Azerbaijan Province, Sasanian Empire, Ilkhanid Period, Archaeological Heritage, Cultural Tourism

ÇOCUK DOSTU RESTORANLARIN BELGELENDİRİLMESİ: KIBRIS TÜRK TABİPLER BİRLİĞİ ÇOCUK DOSTU RESTORAN PROJESİ ÖRNEĞİ

Mehtap Özkan Buzlu
Mersin Üniversitesi
mehtapbuzlu@mersin.edu.tr

Özet

Günümüzde pek çok restoran çeşitli platformlarda kendisini çocuk dostu işletme olarak tanıtmakta ve bazı belediyeler veya kuruluşlar belirli niteliklere sahip işletmelere çocuk dostu restoran belgesi vermektedir. Literatürde çocuklu ailelerin restoranlardan beklentileri veya oldukça az sayıda olmakla birlikte çocuk dostu restoran tasarlamaya ilişkin çeşitli çalışmalar bulunmaktadır. Ancak, çocuk dostu restoran belgelendirmesi veya bir restoranın çocuk dostu olarak nitelendirilebilmesi için gerekli kriterlere ilişkin herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Çocuk dostu niteliklere sahip olan restoranların belgelendirilmesi, belgelendirmenin avantajları ve zorlukları gibi konuların tartışıldığı, örneklendirildiği ve çocuk dostu restoran sertifika sistemlerinin geliştirilmesine rehberlik edebilecek akademik çalışmalara ihtiyaç olduğu değerlendirilmektedir. Bu çalışmada, Kıbrıs Türk Tabipler Birliği tarafından gerçekleştirilen Çocuk Dostu Restoran Projesi'nin örnek olay olarak incelenmesi amaçlanmaktadır. Elde edilen bulgulardan hareketle çocuk dostu restoran sertifika sistemlerinin geliştirilmesinde dikkate alınabilecek önerilerle bu yöndeki sektörel çabalara katkı sağlanması hedeflenmektedir. Çalışmada, yarı yapılandırılmış görüşme ve doküman incelemesinden yararlanılmıştır. Araştırma, Kıbrıs Türk Tabipler Birliği Yönetim Kurulu üyesi olan proje yürütücüsüyle ve proje kapsamında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde çocuk dostu restoran belgesi almaya hak kazanan ilk işletme olan Zambak Tatil Köyü Restoranı'nın yöneticisiyle yarı yapılandırılmış görüşme gerçekleştirilmesi ve Kıbrıs Türk Tabipler Birliği ve Zambak Tatil Köyü web sayfalarında sunulan içeriklerin incelenmesini içermektedir. Verinin analizinde içerik analizinden yararlanılmıştır. Projenin ortaya çıkışı, uygulama süreci, zorlukları ve avantajlarını içeren bulguların akabinde, araştırmacılara ve uygulayıcılara yönelik öneriler sunulmuştur.
Anahtar Kelimeler: Çocuk Dostu Restoran Belgesi, Çocuk Dostu Ağırlama, Aile Turizmi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

CERTIFICATION OF CHILD-FRIENDLY RESTAURANTS: THE CYPRUS TURKISH MEDICAL ASSOCIATION CHILD-FRIENDLY RESTAURANT PROJECT EXAMPLE

Abstract

Many restaurants promote themselves as child-friendly establishments on various platforms, and some municipalities or organizations award child-friendly restaurant certificates to businesses that meet certain criteria. There are various studies (although quite few) in the literature regarding the expectations of families with children from restaurants or the design of child-friendly restaurants. However, there is no research available on child-friendly restaurant certification or the criteria required for a restaurant to be classified as child-friendly. It is considered necessary to discuss and illustrate issues such as the certification of restaurants with child-friendly qualities, the advantages and challenges of certification, and to conduct research

that can guide the development of child-friendly restaurant certification systems. This study aims to contribute to practitioners by examining the Child-Friendly Restaurant Project carried out by the Cyprus Turkish Medical Association as a case study and providing guiding suggestions that can be considered in the development of child-friendly restaurant certification systems. Structured interviews and document analysis methods were used. The research involved structured interviews with the project leader, who is a member of the Board of Directors of the Cyprus Turkish Medical Association, and the manager of Zambak Holiday Village Restaurant, the first establishment in the Turkish Republic of Northern Cyprus to receive the Child-Friendly Restaurant Certificate within the scope of the project, as well as an examination of the content presented on the websites of the Cyprus Turkish Medical Association and Zambak Holiday Village. Content analysis and descriptive analysis were used in the analysis of the data. Following a presentation of the project idea's origins, implementation process, challenges, and advantages, recommendations are offered to researchers and practitioners.
Keywords: Child-Friendly Restaurant Certificate, Child-Friendly Hospitality, Family Tourism, Turkish Republic of Northern Cyprus

HİZMET SEKTÖRÜNDE MARKA KİŞİLİĞİ AKTARIMI: TURİZM DESTİNASYONLARI İÇİN BİR SONİK LOGO ARAŞTIRMA MODELİ

Ömer Sarı
Kapadokya Üniversitesi
omer.sari@kapadokya.edu.tr

Büşra Kaya
Kapadokya Üniversitesi
busra.kaya@kapadokya.edu.tr

İrem Toprak
Kapadokya Üniversitesi
irem.toprak@kapadokya.edu.tr

Özet

Modern pazarlama paradigmasında markalar, yoğun rekabet ortamında öne çıkabilmek ve tüketici zihninde kalıcı çağrışımlar oluşturabilmek adına geleneksel görsel kimlik unsurlarının ötesine geçerek işitsel kimlik stratejilerine yönelmektedir. Bu doğrultuda sonik logolar, bir markanın özünü ve vaadini ses, melodi ya da kısa müzikal kompozisyonlar aracılığıyla aktaran stratejik işitsel imzalar olarak kabul edilmektedir. Söz konusu çalışma, somut ürünlerin üretildiği imalat sektöründen yapısal özellikleri nedeniyle keskin bir biçimde ayrılan hizmet ve özellikle turizm sektörü bağlamında, sonik logoların marka kişiliği aktarımındaki stratejik rolünü kavramsal bir çerçevede incelemektedir. Hizmet endüstrisinin en temel ayırt edici nitelikleri olan soyutluk, heterojenlik, eş zamanlı üretim-tüketim ve stoklanamazlık durumları, tüketicilerin satın alma karar süreçlerinde yüksek düzeyde bir algılanan risk unsuru doğurmaktadır. İmalat sektöründe bir ürünün satın alınmadan önce fiziki olarak incelenmesi veya memnuniyetsizlik durumunda iade edilmesi mümkünken, turizm destinasyonları gibi hizmet odaklı alanlarda ürün deneyimlenmeden değerlendirilememekte ve telafisi zor bir tüketim süreci yaratmaktadır. Bu bağlamda sonik logolar, tüketicinin zihninde markaya dair samimiyet, yetkinlik, heyecan, gelişmişlik ve sağlamlık gibi beş temel marka kişiliği boyutunu inşa ederek soyut hizmet yapısını zihinsel düzeyde somutlaştıran güçlü birer güven çıpası işlevi görmektedir. Literatürdeki deneysel bulgular, sonik logoların salt birer işitsel uyaran olmanın ötesinde, sesin şiddeti, tonu, hızı ve tınısı gibi akustik bileşenleri vasıtasıyla bireyler üzerinde fizyolojik (kalp atış hızı, yönelim tepkileri) ve psikolojik değişimler tetiklediğini göstermektedir. Örneğin, yüksek frekanslı tonlar ve dinamik ritimler tüketicide heyecan ve mutluluk duygusu uyandırırken; piyano gibi sofistike enstrüman kullanımları markanın gelişmişlik düzeyini, güçlü ritmik vuruşlar ise markanın sağlamlık ve dayanıklılık algısını pekiştirmektedir. Ayrıca, sonik bileşenlerin markanın görsel sembolleri ile metaforik açıdan uyumlandırılması, sunulan hizmet vaadinin bütünsel bir sinerjiyle aktarılmasını ve tüketicinin markaya yönelik güveni ile ödeme istekliliğini doğrudan artırmaktadır. Sonuç olarak bu çalışma, mevcut deneysel modelleri sentezleyerek hayali bir destinasyon markası üzerinden işitsel pazarlama süreçlerinin nasıl yönetilebileceğine dair kavramsal bir uygulama çerçevesi sunmaktadır. Sonik logo aşinalığının, tüketici zihnindeki belirsizlik ve risk algısını hafifleterek marka sadakati ve güven tahsisinde kritik bir konumlandırma

aracı olduğu ve turizm pazarlamasında stratejik bir farklılaşma kaynağı sunduğu vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sonik Logo, Marka Kişiliği, Hizmet Endüstrisi, Turizm Pazarlaması, İşitsel Markalama

BRAND PERSONALITY TRANSFER IN THE SERVICE SECTOR: A SONIC LOGO RESEARCH MODEL FOR TOURISM DESTINATIONS

Abstract

In the modern marketing paradigm, brands are moving beyond traditional visual identity elements and turning to auditory identity strategies to stand out in a highly competitive environment and create lasting associations in the consumer's mind. In this context, sonic logos are considered strategic auditory signatures that convey a brand's essence and promise through sound, melody, or short musical compositions. This study conceptually examines the strategic role of sonic logos in conveying brand personality within the context of the service and especially the tourism sector, which differs sharply from the manufacturing sector due to its structural characteristics. The fundamental distinguishing features of the service industry—intangibility, heterogeneity, simultaneous production and consumption, and the inability to stockpile—create a high level of perceived risk in consumers' purchasing decision-making processes. While in the manufacturing sector, a product can be physically inspected before purchase or returned if dissatisfied, in service-oriented areas such as tourism destinations, a product cannot be evaluated without being experienced, creating a consumption process that is difficult to compensate for. In this context, sonic logos function as powerful anchors of trust, concretizing the abstract service structure at a mental level by constructing five fundamental brand personality dimensions in the consumer's mind: sincerity, competence, excitement, sophistication, and robustness. Experimental findings in the literature show that sonic logos, beyond being mere auditory stimuli, trigger physiological (heart rate, orientation responses) and psychological changes in individuals through acoustic components such as sound intensity, tone, speed, and timbre. For example, high-frequency tones and dynamic rhythms evoke feelings of excitement and happiness in the consumer; the use of sophisticated instruments such as the piano reinforces the brand's level of sophistication, while strong rhythmic beats reinforce the brand's perception of robustness and durability. Furthermore, the metaphorical alignment of sonic components with the brand's visual symbols ensures the holistic synergy of the service promise offered and directly increases the consumer's trust in the brand and willingness to pay. In conclusion, this study synthesizes existing experimental models and presents a conceptual framework for how auditory marketing processes can be managed through a hypothetical destination brand. It is emphasized that sonic logo familiarity is a critical positioning tool in building brand loyalty and trust by mitigating uncertainty and risk perception in the consumer's mind, and offers a strategic source of differentiation in tourism marketing.

Keywords: Sonic Logo, Brand Personality, Service Industry, Tourism Marketing, Auditory Branding.

TAŞIN HAFIZASI: DOĞAL TAŞ MİMARİSİNDE DESEN VE SEMBOLLERİN HİKÂYELERİ, MEKÂNSAL ANLAM VE TURİSTİK DENEYİM

Yaşar Subaşı Direk
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
yasarsu2000@gmail.com

Özet

Bu çalışma, doğal taş mimarisinde yer alan desen, motif, sembol, kabartma ve işçilik izlerini yalnızca estetik unsurlar olarak değil, kültürel belleğin ve mimari anlatının maddi bileşenleri olarak incelemektedir. Araştırmanın amacı, taş yüzeylerdeki görsel ve maddi izlerin tarihsel-kültürel bağlamlarıyla birlikte okunmasının mekânsal anlam üretimine ve ziyaretçi deneyimine nasıl katkı sağlayabileceğini tartışmaktır. Bu amaçla mimari bellek, yer duygusu, sembol, storytelling, kültürel miras yorumlama ve turistik deneyim literatürleri bütünleştirici bir literatür sentezi içinde değerlendirilmiştir.

Akdamar Kilisesi, Diyarbakır Surları ve Göbekli Tepe, farklı anlatı biçimlerini görünür kılan örnekler olarak ele alınmıştır. Bulgular, taş yüzeylerin fiziksel iz, kültürel anlam ve ziyaretçi yorumu arasında bir bağlantı kurabildiğini göstermektedir. Çalışmanın temel kavramsal katkısı, bu ilişkiyi açıklamak üzere "anlatı yüzeyi" kavramının önerilmesidir. Bu kavram, mimari yüzeydeki fiziksel izlerin tarihsel ve kültürel bağlam içinde yorumlanarak mekânsal okumaya ve olası turistik deneyime dönüşmesini açıklayan bir ara düzlem olarak tanımlanmaktadır. Çalışma, turizmi mimari anlatının başlangıç noktası değil, anlamlandırma sürecinin olası deneyimsel sonucu olarak konumlandırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Doğal Taş Mimarisi, Kültürel Bellek, Mimari Anlatı, Anlatı Yüzeyi, Kültürel Miras Turizmi

THE MEMORY OF STONE: STORIES OF PATTERNS AND SYMBOLS IN NATURAL STONE ARCHITECTURE, SPATIAL MEANING, AND THE TOURIST EXPERIENCE

Abstract

This study examines patterns, motifs, symbols, reliefs, and traces of workmanship in natural stone architecture not merely as aesthetic elements but as material components of cultural memory and architectural narrative. It aims to discuss how interpreting these material traces together with their historical and cultural contexts may contribute to spatial meaning and visitor experience. To this end, literature on architectural memory, sense of place, symbolism, storytelling, heritage interpretation, and tourism experience was brought together through an integrative literature synthesis.

Akdamar Church, the Diyarbakır Fortress, and Göbekli Tepe were examined as cases that illustrate different forms of narrative potential. The findings indicate that stone surfaces may establish a relationship among physical traces, cultural meanings, and visitor interpretation. The study proposes the concept of the "narrative surface" as its main conceptual contribution. The concept refers to an intermediate layer through which material traces on architectural surfaces are interpreted within historical and cultural contexts and become available for spatial reading

and potential tourism experience. The study therefore positions tourism not as the starting point of architectural storytelling but as a possible experiential outcome of meaning-making.
Keywords: Natural Stone Architecture, Cultural Memory, Architectural Narrative, Narrative Surface, Cultural Heritage Tourism

GELENEKTEN GELECEĞE KEÇE: MİMARİ VE TURİZM ODAKLI BİR DEĞERLENDİRME

Yaşar Subaşı Direk
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
yasarsu2000@gmail.com

Suna Mübeccel İsin
Keçe Sanatçısı
smubeccel.isin@gmail.com

Özet

Keçe, dokuma veya örme işlemi gerektirmeden yün liflerinin nem, ısı, basınç ve sürtünme etkisiyle birbirine kenetlenmesi sonucu elde edilen en eski tekstil malzemelerinden biridir. Tarih boyunca özellikle Orta Asya bozkır kültürlerinde barınma, giyim ve gündelik yaşamın vazgeçilmez bir parçası olan keçe, Türk kültüründe yalnızca işlevsel bir ürün olarak değil, aynı zamanda geleneksel bilgi birikimini, üretim kültürünü ve toplumsal kimliği yansıtan önemli bir kültürel miras unsuru olarak varlığını sürdürmüştür. Sanayileşme ve sentetik malzemelerin yaygınlaşmasıyla birlikte kullanım alanı daralmış olsa da son yıllarda sürdürülebilirlik, çevre dostu malzeme kullanımı ve kültürel mirasın korunmasına yönelik yaklaşımlar keçeye olan ilgiyi yeniden artırmıştır.

Bu çalışmasının amacı, keçenin tarihsel gelişimini, temel özelliklerini ve günümüzde mimarlık ile turizm alanındaki kullanım olanaklarını sürdürülebilirlik perspektifinden değerlendirmektir. Çalışmada ulusal ve uluslararası literatür incelenmiş; keçe, tarihsel gelişimi, fiziksel ve çevresel özellikleri, çağdaş mimari uygulamalardaki yeri ve turizm sektöründeki kullanım potansiyeli açısından bütüncül bir yaklaşımla ele alınmıştır. Ayrıca doğal yapı malzemelerine yönelik artan ilgi, biyofilik tasarım anlayışı, kültürel mirasın korunması ve deneyim odaklı turizm yaklaşımları kapsamında keçenin sunduğu fırsatlar değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Keçe, Sürdürülebilirlik, Mimarlık, Turizm, Kültürel Miras, Doğal Yapı Malzemeleri, Biyofilik Tasarım.

FELT FROM TRADITION TO THE FUTURE: AN ARCHITECTURE AND SUSTAINABLE TOURISM-FOCUSED ASSESSMENT

Abstract

Felt is one of the oldest textile materials, produced by interlocking wool fibers through the effects of moisture, heat, pressure, and friction, without requiring weaving or knitting processes. Having been an indispensable part of shelter, clothing, and daily life throughout history—particularly within Central Asian steppe cultures—felt has endured in Turkish culture not merely as a functional product, but as a significant element of cultural heritage reflecting traditional knowledge, production culture, and social identity. Although its scope of use diminished with industrialization and the proliferation of synthetic materials, recent trends emphasizing sustainability, eco-friendly materials, and the preservation of cultural heritage have renewed interest in felt.

The aim of this study is to evaluate the historical development and fundamental characteristics of felt, as well as its contemporary applications in architecture and tourism, from the perspective of sustainability. The study reviews national and international literature, examining felt through a holistic approach that encompasses its historical evolution, physical and environmental properties, role in contemporary architectural practices, and potential within the tourism sector. Furthermore, the opportunities offered by felt are assessed in the context of the growing interest in natural building materials, biophilic design principles, cultural heritage preservation, and experience-oriented tourism approaches.
Keywords: Felt, Sustainability, Architecture, Tourism, Cultural Heritage, Natural Building Materials, Biophilic Design

SOSYAL MEDYA KULLANIMININ GIDA NEOFOBİSİ VE KSENOFOBİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Sedat Şahin
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
sedatsahin@yyu.edu.tr

Nazar Aksu
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
nazarcaner238@gmail.com

Şevval Zorkul
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
sevvalzorkul53@gmail.com

Tuana Erdoğan
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
tuanaerdogan65@icloud.com

Melek Demir
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
melekdemir00icloud@gmail.com

Ömer Yetişgin
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
yetisginomertr@gmail.com

Telli Nur Çelik
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Nurcelik534431@gmail.com

Özet

Sosyal medya, bireylerin farklı kültürler, yaşam tarzları ve tüketim alışkanlıkları hakkında bilgi edinmelerini sağlayan önemli bir iletişim ve etkileşim ortamı haline gelmiştir. Özellikle genç bireyler, sosyal medya aracılığıyla farklı kültürlere ve yeni deneyimlere sürekli olarak maruz kalmaktadır. Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanım düzeyleri ile sosyal medyada maruz kaldıkları içerik türlerinin gıda neofobisi ve ksenofobik tutumlar üzerindeki etkisini incelemektir. Araştırma Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde her düzeyde eğitim gören öğrencileri kapsamaktadır. Araştırmada nicel araştırma yöntemi olarak anket uygulanmış ve veriler kolayda örnekleme yöntemiyle toplanmıştır. Çalışma kapsamında sosyal medya kullanım yoğunluğu, yemek içeriklerine maruz kalma ve farklı kültür içeriklerine maruz kalma değişkenlerinin gıda neofobisi ve ksenofobi ile olan ilişkileri değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler korelasyon ve regresyon analizleri kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonuçları, sosyal medya kullanımının bireylerin yemek ve kültür temelli içeriklerle karşılaşma düzeylerini

artırdığını göstermektedir. Bununla birlikte sosyal medya kullanım yoğunluğunun gıda neofobisi ve ksenofobik tutumlar üzerinde doğrudan anlamlı bir etkisinin bulunmadığı belirlenmiştir. Benzer şekilde, sosyal medyada yemek içeriklerine ve farklı kültürlere ilişkin içeriklere maruz kalmanın da ilgili tutumlar üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı tespit edilmiştir. Buna karşılık, gıda neofobisi ile ksenofobi arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Elde edilen bulgular, sosyal medya kullanımının bireylerin yeni yiyeceklere ve farklı kültürlere yönelik tutumlarını açıklamada tek başına yeterli olmadığını ortaya koymaktadır. Bu durum, söz konusu tutumların bireysel özellikler, değerler, kültürel geçmiş ve sosyal çevre gibi daha karmaşık faktörlerden etkilenebileceğine işaret etmektedir. Araştırmanın, sosyal medya, tüketici davranışları ve kültürlerarası ilişkiler alanındaki literatüre katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya Kullanımı, Gıda Neofobisi, Ksenofobi, Kültürel İçerik Maruziyeti, Üniversite Öğrencileri

THE IMPACT OF SOCIAL MEDIA USAGE ON FOOD NEOPHOBIA AND XENOPHOBIA: A STUDY ON UNIVERSITY STUDENTS

Abstract

Social media has become a significant medium for communication and interaction, enabling individuals to acquire information about diverse cultures, lifestyles, and consumption habits. Young individuals, in particular, are constantly exposed to different cultures and new experiences through social media. The aim of this study is to examine the impact of university students' social media usage levels and the types of content they encounter on social media regarding food neophobia and xenophobic attitudes. The study encompasses students at all levels of education at Van Yüzüncü Yıl University. A survey was administered as the quantitative research method, and data were collected using the convenience sampling method. This study evaluates the relationships between variables such as the intensity of social media usage, exposure to food-related content, and exposure to content regarding different cultures, and the constructs of food neophobia and xenophobia. The data were analyzed using correlation and regression analyses. The results indicate that social media usage increases the frequency with which individuals encounter food- and culture-related content. However, it was determined that the intensity of social media usage does not have a direct, significant effect on food neophobia or xenophobic attitudes. Similarly, exposure to food-related content and content concerning different cultures on social media was found to have no significant impact on these attitudes. In contrast, a significant relationship was observed between food neophobia and xenophobia. These findings reveal that social media usage alone is insufficient to explain individuals' attitudes toward new foods and different cultures. This suggests that such attitudes may be influenced by more complex factors, including individual characteristics, values, cultural background, and social environment. The study is expected to contribute to the literature in the fields of social media, consumer behavior, and intercultural relations.

Keywords: Social Media Usage, Food Neophobia, Xenophobia, Exposure to Cultural Content, University Students

KARADENİZ EREĞLİ'Yİ UNUTULMAZ KILAN UNSURLAR: TURİST YORUMLARINA DAYALI BİR İÇERİK ANALİZİ

Seda İdikut Şahin
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
seda.sahin@beun.edu.tr

Sedat Şahin
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
sedatsahin@yyu.edu.tr

Özet

Destinasyonların sürdürülebilir rekabet avantajı elde edebilmeleri, ziyaretçilerin hafızasında yer edinen ve tekrar ziyaret niyetini destekleyen deneyimler sunabilmelerine bağlıdır. Bu bağlamda turistlerin bir destinasyonu hangi özellikleri nedeniyle hatırladıklarının belirlenmesi, destinasyon yönetimi ve pazarlaması açısından önem taşımaktadır. Bu araştırmanın amacı, Karadeniz Ereğli'yi ziyaret eden turistlerin çevrimiçi platformlarda paylaştıkları yorumlardan hareketle destinasyonu unutulmaz kılan temel unsurları ortaya koymaktır. Araştırmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş ve veri kaynağı olarak çevrimiçi turist yorumlarından yararlanılmıştır. Karadeniz Ereğli'nin öne çıkan turistik çekiciliklerine ilişkin yorumlar içerik analizine tabi tutulmuş, tekrar eden ifadeler kodlanarak temalar oluşturulmuştur. Elde edilen bulgular, turistlerin Karadeniz Ereğli deneyimlerini belirli ortak unsurlar etrafında değerlendirdiklerini göstermektedir. Analiz sonuçlarına göre destinasyonu unutulmaz kılan unsurlar arasında tarihi ve mitolojik miras, denizcilik kültürü, doğal ve kıyısal çekicilikler, sakin yaşam atmosferi, yerel halkın misafirperverliği ve kentin özgün karakteri öne çıkmaktadır. Özellikle Cehennemağzı Mağaraları, Alemdar Gemisi ve sahil düzenlemeleri ziyaretçi deneyimlerinde sıkça vurgulanan çekicilikler arasında yer almaktadır. Bununla birlikte bazı yorumlarda destinasyonun tanıtım faaliyetlerinin yetersizliği ve turistik yönlendirme eksiklikleri gibi gelişime açık yönlere de dikkat çekilmektedir. Araştırma sonucunda Karadeniz Ereğli'nin ziyaretçiler tarafından yalnızca bir kıyı destinasyonu olarak değil; tarih, kültür, doğa ve yerel yaşam unsurlarını bir araya getiren çok boyutlu bir destinasyon olarak algılandığı belirlenmiştir. Çalışmanın, Karadeniz Ereğli'nin turizm planlaması ve destinasyon pazarlaması çalışmalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
Anahtar Kelimeler: Karadeniz Ereğli, Unutulmaz Turizm Deneyimi, Turist Yorumları, İçerik Analizi, Destinasyon Pazarlaması

ELEMENTS THAT MAKE KARADENİZ EREĞLİ UNFORGETTABLE: A CONTENT ANALYSIS BASED ON TOURIST REVIEWS

Abstract

For destinations to achieve a sustainable competitive advantage, they must offer experiences that leave a lasting impression on visitors' memories and foster an intention to revisit. In this context, identifying the specific attributes for which tourists remember a destination is crucial for destination management and marketing. The aim of this study is to identify the key elements that make Karadeniz Ereğli unforgettable, based on reviews shared by tourists on online

platforms. A qualitative research approach was adopted, utilizing online tourist reviews as the data source. Reviews concerning Karadeniz Ereğli's prominent tourist attractions were subjected to content analysis; recurring expressions were coded, and themes were developed. The findings indicate that tourists evaluate their experiences in Karadeniz Ereğli around specific common elements. The analysis reveals that the elements making the destination unforgettable include its historical and mythological heritage, maritime culture, natural and coastal attractions, a tranquil atmosphere, the hospitality of the local people, and the city's unique character. Notably, the Cehennemağzı Caves, the Alemdar Ship, and the waterfront developments stand out as attractions frequently highlighted in visitor experiences. However, some comments also highlight areas for improvement, such as the inadequacy of promotional activities and a lack of tourist signage. The study reveals that visitors perceive Karadeniz Ereğli not merely as a coastal destination, but as a multifaceted one that combines elements of history, culture, nature, and local life. It is anticipated that this study will contribute to tourism planning and destination marketing efforts for Karadeniz Ereğli.

Keywords: Karadeniz Ereğli, Memorable Tourism Experience, Tourist Reviews, Content Analysis, Destination Marketing

TÜRKİYE TURİZM GELİRLERİNİN GAMMA REGRESYONU KULLANILARAK MODELLENMESİ

Abdullah Yeşilova
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
yesilova@yyu.edu.tr

Gamze Soycan
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
gmzsycnn@gmail.com

Özet

Bu çalışmada, Türkiye turizm gelirlerinin 2010-2025 dönemindeki değişimi Gamma regresyon modeli ile incelenmiştir. Gamma regresyonu genelleştirilmiş doğrusal modelleri esas almaktadır. Bu regresyon modelinde bağımlı değişken sürekli yapıda ve geniş bir aralıkta değişmektedir. Bu tip modellerde bağımlı değişken normal dağılım göstermediğinden dolayı doğrusal modeller kullanılması doğru olmayan parametrelerin elde edilmesine neden olmaktadır. Bağımlı değişken olarak TÜİK tarafından yayımlanan yıllık turizm geliri kullanılmış; bağımsız değişkenler olarak ziyaretçi sayısı, yıl, kişi başına harcama ve pamdemi alınmıştır. Pandemi bağımsız değişkeni binary olarak modele dahil edilmiştir. Seçilen Gamma-log modelinde log ziyaretçi sayısı katsayısı 1,3301 olarak tahmin edilmiştir. Turizm geliri pozitif, sürekli ve sağa çarpık ekonomik bir değişken olduğundan Gamma dağılımlı genelleştirilmiş doğrusal model tercih edilmiştir. ziyaretçi sayısındaki %1'lik artış, diğer değişkenler sabitken turizm gelirinde yaklaşık %1,33 oranında artış olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Gamma Regresyonu, Genelleştirilmiş Doğrusal Modeller, Bağlantı Fonksiyonu, Türkiye Turizmi

MODELING TÜRKİYE'S TOURISM REVENUES USING GAMMA REGRESSION

Abstract

In this study, the changes in Türkiye's tourism revenues over the period 2010–2025 were examined using a Gamma regression model. Gamma regression is based on the framework of Generalized Linear Models. In this type of regression model, the dependent variable is continuous and varies over a wide range of positive values. Since the dependent variable does not follow a normal distribution, the application of classical linear regression models may lead to biased or unreliable parameter estimates. Annual tourism revenue published by the Turkish Statistical Institute was used as the dependent variable. The number of visitors, year, per capita expenditure, and the pandemic variable were included as independent variables. The pandemic variable was incorporated into the model as a binary indicator variable. In the selected Gamma-log model, the coefficient of the logarithm of visitor numbers was estimated to be 1.3301. Since tourism revenue is a positive, continuous, and right-skewed economic variable, a Gamma-distributed generalized linear model with a log-link function was preferred. The estimated coefficient indicates that visitor numbers have a substantial positive effect on tourism revenues.

Specifically, a 1% increase in the number of visitors is associated with an approximately 1.33% increase in tourism revenue, holding all other variables constant.
Keywords: Gamma Regression, Generalized Linear Models, Tourism in Turkey

TWEEDİE REGRESYONU KULLANILARAK TÜRKİYE TURİZM GELİRLERİNİN MODELLENMESİ

Abdullah Yeşilova
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
yesilova@yyu.edu.tr

Gamze Soycan
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
gmzsycnn@gmail.com

Özet

Bu çalışmada Türkiye turizm gelirlerinin 2000-2025 dönemindeki değişimi Tweedie regresyon modeli ile incelenmiştir. Tweedie regresyon modeli, hem sıfır değerlerini içeren hem de sürekli pozitif değerler alabilen bağımlı değişkenlerin modellenmesine olanak tanımasıyla öne çıkmaktadır. Tweedie dağılımı, Poisson, gamma ve normal dağılımların özel durumlarını içeren birleşik bir yapıya sahiptir. Bu esneklik sayesinde, özellikle aşırı yayılım (overdispersion) gösteren ve sıfır ağırlıklı veriler üzerinde etkili bir şekilde uygulanabilmekte, klasik genelleştirilmiş doğrusal modellerinin yetersiz kaldığı durumlarda güçlü bir alternatif sunmaktadır. Model bağımlı değişken olarak yıllık turizm geliri, bağımsız değişkenler ise ziyaretçi sayısı, yıl eğilimi ve COVID-19 pandemi binary değişkenleri alınmıştır. Tweedie varyans gücü için 1.1-1.9 aralığında grid taraması yapılmış ve en uygun sonlu AIC değeri p=1.8 için elde edilmiştir. Bulgular, ziyaretçi sayısının turizm gelirleri üzerinde güçlü ve istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahip olduğunu göstermiştir ($p<0.01$). Türkiye turizm gelirlerinde ana belirleyicinin talep hacmi olduğunu, pandemi etkisinin ise ziyaretçi sayısındaki düşüş üzerinden dolaylı biçimde yansıdığını saptanmıştır.
Anahtar Kelimeler: Turizm Coğrafyası, Aşırı Yayılım, Tweedie Regresyon, Genelleştirilmiş Doğrusal Model.

MODELING TÜRKİYE'S TOURISM REVENUES USING TWEEDIE REGRESSION

Abstract

This study examines the changes in Türkiye's tourism revenues over the period 2000–2025 using the Tweedie regression model. The Tweedie regression model is particularly suitable for modeling dependent variables that may contain both zero values and continuous positive observations. The Tweedie distribution constitutes a flexible family that encompasses the Poisson, Gamma, and Normal distributions as special cases. Owing to this flexibility, it can effectively handle overdispersed and zero-inflated data, providing a robust alternative when conventional generalized linear models are inadequate. In the proposed model, annual tourism revenue was specified as the dependent variable, while the number of visitors, the time trend (year), and a binary variable representing the COVID-19 pandemic were included as independent variables. A grid search was performed over Tweedie variance power values ranging from 1.1 to 1.9, and the optimal finite Akaike Information Criterion (AICc) was obtained at a variance power of p = 1.8. The empirical findings indicate that the number of visitors has a strong and statistically

significant effect on tourism revenues ($p < 0.01$). The results further suggest that demand volume, represented by visitor numbers, is the primary determinant of Türkiye's tourism revenues, whereas the impact of the COVID-19 pandemic is reflected indirectly through its adverse effect on visitor arrivals.

Keywords: Tourism Geography, Overdispersion, Tweedie Regression, Generalized Linear Model

YAPAY ZEKÂ KAYGISI VE YENİLİKÇİ İŞ DAVRANIŞININ STRATEJİK KARAR ALMA RASYONELLİĞİ BOYUTLARINI ETKİLER Mİ? BİLİŞİM SEKTÖRÜ ÖRNEĞİ

Firangiz Ramazanova
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
firengizramazanova@gmail.com

Ali Şahin Örnek
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
asornek@comu.edu.tr

Özet

Çalışmanın amacı, yapay zekâ kaygısı ve yenilikçi iş davranışının stratejik karar alma rasyonelliği boyutlarının üzerindeki etkilerini incelemektir. Araştırmada stratejik karar alma rasyonelliği boyutları, finansal raporlama, kural biçimselleştirme, tek faktör alternatifi ile yatay/çapraz iletişim boyutlarından oluşmaktadır. Nicel araştırma deseniyle yürütülen çalışmada veriler, İngiltere'de bilişim sektöründe faaliyet gösteren firmalarda çalışan 380 katılımcıdan rasgele çevrim içi anket tekniği ile toplanmıştır. Değişkenler arasında oluşturulan model yapısal eşitlik modeli ile sınanmıştır. Analizde SmartPLS hazır yazılımı tercih edilmiştir. Analiz sonucunda; yapay zekâ kaygısının yenilikçi iş davranışını ters yönde etkilediği belirlenmiştir. Benzer şekilde yenilikçi iş davranışı, stratejik karar alma rasyonelliği boyutlarından, finansal raporlama, kural biçimselleştirme ve tek faktör alternatifini ters yönde istatistiksel açıdan anlamlı etkilediği belirlenmiştir. Ancak yatay/çapraz iletişim boyutunu ters yönde etkilemesine rağmen bu etki istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Yenilikçi iş davranışının stratejik karar alma araçlarının tüm boyutlarını istatistiksel olarak aynı yönde anlamlı bir şekilde etkilediği belirlenmiştir. Araştırmada yapay zekâ kaygısının, yatay/çapraz iletişimi anlamlı bir şekilde etkilemediği belirlenirken, yenilikçi iş davranışı üzerinden yatay/çapraz iletişimi dolaylı etkilediği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ Kaygısı, Yenilikçi İş Davranışı, Stratejik Karar Alma Rasyonelliği, Alt Boyutlar, Bilişim Sektörü

DOES ARTIFICIAL INTELLIGENCE ANXIETY AND INNOVATIVE WORK BEHAVIOR AFFECT THE DIMENSIONS OF STRATEGIC DECISION-MAKING RATIONALITY? A CASE STUDY OF THE IT SECTOR

Abstract

The aim of this study is to examine the effects of artificial intelligence anxiety and innovative work behavior on the dimensions of strategic decision-making rationality. In the research, the dimensions of strategic decision-making rationality consist of financial reporting, rule formalization, single-factor alternatives, and horizontal/cross-communication. Conducted using a quantitative research design, the study collected data from 380 participants working in IT sector firms in the UK via a random online survey technique. The model established among the variables was tested using structural equation modeling. SmartPLS software was utilized for the analysis. The results indicated that artificial intelligence anxiety has a negative effect on

innovative work behavior. Similarly, it was determined that innovative work behavior has a statistically significant negative effect on the strategic decision-making rationality dimensions of financial reporting, rule formalization, and single-factor alternatives. However, although it negatively affected the horizontal/cross-communication dimension, this effect was not found to be statistically significant. It was determined that innovative work behavior significantly affects all dimensions of strategic decision-making tools in the same direction. The study determined that while artificial intelligence anxiety does not significantly affect horizontal/cross-communication, it does indirectly influence horizontal/cross-communication through innovative work behavior.

Keywords: Artificial Intelligence Anxiety, Innovative Work Behavior, Strategic Decision-Making Rationality, Sub-dimensions, IT Sector

BELİRSİZLİK ÇAĞINDA TURİZM: RİSK TOPLUMUNDA SEYAHAT DENEYİMİNİ YENİDEN DÜŞÜNMEK

Lütfullah Sadi Toprak
Van Yüzücü Yıl Üniversitesi
lutfullahsaditoprak@yyu.edu.tr

Sedat Şahin
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
sedatsahin@yyu.edu.tr

Asef Subaşı
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
asefsubasi@yyu.edu.tr

Serkan Rol
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
serkanrol@yyu.edu.tr

Özet

Geleneksel yaklaşımlar turizmi genellikle bir zevk, rekreasyon ve boş zaman aktivitesi olarak konumlandırır. Bu perspektifte risk, kitlesel turizmin doğası gereği görünürde var olmaması gereken, kaçınılması gereken ya da sadece öngörülemeyen bir tehdit unsuru olarak kabul edilir. Bu bağlamda, turizm hareketleri ve turizm talebi için gelir, fiyatlar, döviz kurları ve seyahat maliyetleri gibi ekonomik değişkenler birer risk unsuru olarak ele alınmaktadır. Ancak 21. yüzyıl, modern toplumların yalnızca üretim ve tüketim biçimlerini değil, belirsizlikle kurdukları yapısal ilişkiyi de köklü bir biçimde dönüştürmüştür. Ulrich Beck'in "risk toplumu" kavramsallaştırmasıyla açıklanan bu yeni toplumsal yapı; küresel salgınlar, iklim krizi, jeopolitik gerilimler, ekonomik politika belirsizlikleri ve dijitalleşmenin getirdiği kırılganlıklar gibi çok boyutlu riskleri beraberinde getirmiştir. Küresel ekonomideki payı oldukça önemli olan turizm sektörü, doğası gereği istikrarlı bir iklime büyük ölçüde bağımlıdır ve diğer pek çok sektöre kıyasla dış şoklara karşı son derece kırılgandır. İnsanlığın seyahat etme pratiği ve çevreyle olan etkileşimi arttıkça, karşı karşıya kalınan risklerin boyutu da doğrusal olarak büyümektedir. Özellikle iklim değişikliği, turizm sektörü üzerinde hem talep hem de arz açısından derin etkiler yaratırken; savaşlar, terör ve siyasi istikrarsızlık gibi jeopolitik krizler turist akışlarını bozmakta ve destinasyon imajlarına ciddi zararlar vermektedir. Dolayısıyla günümüzde turistik seyahat, artık yalnızca haz veya kaçış odaklı bir deneyim olmaktan çıkmış; güven, emniyet, risk algısı ve bireysel dayanıklılık gibi unsurların iç içe geçtiği çok katmanlı bir toplumsal pratik haline gelmiştir. Bu çalışmanın amacı, belirsizlik çağında turizm olgusunu risk toplumu perspektifinden ele alarak, seyahat deneyiminin anlam, motivasyon ve pratikler düzeyinde nasıl yeniden şekillendiğini teorik bir düzlemde tartışmaktır. Çalışmada, küresel krizlerin turizm ekosistemindeki uzun vadeli izdüşümlerini ve turist talebi üzerindeki etkilerini analiz etmek adına kapsamlı bir sistematik literatür taraması gerçekleştirilmiştir. Literatür bulguları; iklimsel karmaşalar, küresel salgınlar ve jeopolitik belirsizlik koşullarının turizm gelişimini kısa ve uzun vadede sistematik olarak olumsuz etkilediğini ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, risk toplumunda bireylerin seyahat kararı alması veya seyahat

etmekten vazgeçmesi turizmin geleceğini tayin eden en kritik eşiklerden biridir. İnsanlığı bekleyen küresel sorunların giderek daha karmaşık ve birbirine bağlı hale geldiği bu yeni dönemde, belirsizlik faktörlerinin kapsamlı bir şekilde analiz edilmesi; sektör paydaşlarının seyahat trendlerini daha isabetli tahmin etmelerine, kriz anlarına karşı bilinçli altyapı yatırımları yapmalarına ve dış şoklara karşı daha dirençli, esnek ve sürdürülebilir bir turizm ekosistemi oluşturan makro politikalar şekillendirmelerine olanak tanıyacaktır.
Anahtar Kelimeler: Risk Toplumu, Belirsizlik Çağı, Turizm, Seyahat Deneyimi

TOURISM IN AN AGE OF UNCERTAINTY: RETHINKING THE TRAVEL EXPERIENCE IN A RISK SOCIETY

Abstract

Traditional approaches typically position tourism as an activity centered on pleasure, recreation, and leisure. From this perspective, risk is viewed as a threat that, by the very nature of mass tourism, should not be present, must be avoided, or is simply unpredictable. In this context, economic variables such as revenue, prices, exchange rates, and travel costs are treated as risk factors for tourism movements and demand. However, the 21st century has fundamentally transformed not only the forms of production and consumption in modern societies but also their structural relationship with uncertainty. This new social structure, conceptualized by Ulrich Beck as the "risk society," has brought with it multidimensional risks such as global pandemics, the climate crisis, geopolitical tensions, economic policy uncertainties, and the vulnerabilities brought about by digitalization. The tourism sector, which holds a significant share in the global economy, is inherently highly dependent on a stable climate and is extremely vulnerable to external shocks compared to many other sectors. As humanity's practice of travel and interaction with the environment increases, the scale of the risks faced grows linearly. In particular, while climate change creates profound impacts on the tourism sector in terms of both demand and supply, geopolitical crises such as wars, terrorism, and political instability disrupt tourist flows and cause serious damage to destination images. Consequently, today, tourist travel has evolved beyond being merely an experience focused on pleasure or escape; it has become a multi-layered social practice where elements such as safety, security, risk perception, and individual resilience are intertwined. The aim of this study is to examine the phenomenon of tourism from the perspective of a risk society in an age of uncertainty, discussing how the travel experience has been reshaped at the levels of meaning, motivation, and practices within a theoretical framework. The study conducted a comprehensive systematic literature review to analyze the long-term implications of global crises on the tourism ecosystem and their effects on tourist demand. The literature findings reveal that climatic disruptions, global pandemics, and conditions of geopolitical uncertainty systematically negatively impact tourism development in both the short and long term. Consequently, whether individuals decide to travel or refrain from doing so in a risk-prone society is one of the most critical thresholds determining the future of tourism. In this new era where the global challenges facing humanity are becoming increasingly complex and interconnected, a comprehensive analysis of uncertainty factors; enable sector stakeholders to more accurately predict travel trends, make informed infrastructure investments in anticipation of crises, and shape macro-policies that foster a more resilient, flexible, and sustainable tourism ecosystem capable of withstanding external shocks.
Keywords: Risk Society, Age of Uncertainty, Tourism, Travel Experience

BİR ÇİÇEK SALATAYI DAHA LEZZETLİ GÖSTEREBİLİR Mİ? LATİN ÇİÇEĞİ GARNİTÜRLERİNİN GÖRSEL GÜCÜNÜN İNCELENMESİ

Ceyhun Uçuk
Gaziantep Üniversitesi
ceyhunucuk@gantep.edu.tr

Seden Özerden
Uluslararası Final Üniversitesi
seden.ozerden@final.edu.tr

Özet

Görsel ipuçları, tüketicilerin yiyecekleri tatmadan önce geliştirdikleri beklentilerin şekillenmesinde temel bir rol oynamaktadır. Gastrofizik alanındaki araştırmalar, tabak estetiğinin algılanan kaliteyi, beklenen lezzeti, tazelik algısını ve tüketim isteğini etkilediğini göstermektedir. Günümüzde yenilebilir çiçekler, görsel açıdan dikkat çekici sunumlar oluşturmaları nedeniyle gastronomide giderek daha fazla kullanılmaktadır. Ancak bu tür çiçek garnitürlerinin tüketicilerin yeme deneyimine ilişkin beklentilerini nasıl etkilediği henüz yeterince araştırılmamıştır. Bu çalışma, Latin çiçeklerinin (*Tropaeolum majus*) yeşil yapraklı salatalara eklenmesinin tüketici değerlendirmeleri üzerindeki görsel etkisini incelemektedir. Araştırmada yenilebilir çiçek kullanımının algılanan görsel çekicilik, beklenen tazelik, doğallık algısı, beklenen lezzet ve tüketim niyeti üzerindeki etkileri değerlendirilmektedir. Araştırmada gruplar arası deneysel desen kullanılmıştır. Katılımcılar rastgele olarak taze Latin çiçekleriyle süslenmiş bir salata veya çiçek garnitürü bulunmayan aynı salatayı değerlendirmek üzere atanmıştır. Deneysel kontrolü sağlamak amacıyla tüm koşullarda standartlaştırılmış fotoğraflar kullanılmış; tabaklama, ışıklandırma, kamera açısı, arka plan ve salata içeriği sabit tutulmuştur. Katılımcı değerlendirmeleri yedili Likert ölçekleri aracılığıyla toplanmıştır. Farklı kültürel geçmişlere sahip 1.000'den fazla yetişkin çevrim içi veri toplama platformları aracılığıyla araştırmaya katılmıştır. Gastrofizik, duyusal pazarlama ve gıda estetiği literatürüne dayanarak, Latin çiçeklerinin salatanın görsel çekiciliğini artıracağı ve tazelik, doğallık ile lezzet beklentilerini olumlu yönde etkileyeceği öngörülmektedir. Ayrıca çiçek garnitürlerinin tüketim isteğini ve restoran ortamında sipariş etme eğilimini artırması beklenmektedir. Araştırmanın, basit bir dekoratif unsurun tüketicilerin ilk lokmadan önce lezzet ve yeme keyfine ilişkin beklentilerini nasıl şekillendirdiğini ortaya koyarak görsel gıda algısı literatürüne katkı sağlaması beklenmektedir. Çalışma ayrıca şefler, restoran yöneticileri ve gıda tasarımcıları için düşük maliyetli görsel müdahaleler yoluyla tüketici deneyimini geliştirmeye yönelik uygulamalı çıkarımlar sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Gastrofizik, Yenilebilir Çiçekler, Latin Çiçeği, Gıda Estetiği, Lezzet Beklentisi, Tüketici Algısı

CAN A FLOWER MAKE A SALAD TASTE BETTER? INVESTIGATING THE VISUAL POWER OF NASTURTIUM GARNISHES

Abstract

Visual cues play a fundamental role in shaping consumers' expectations before tasting food. Research in gastrophysics has consistently demonstrated that plating aesthetics influence perceived quality, expected flavour, freshness, and willingness to consume. Among contemporary plating techniques, edible flowers have become increasingly popular due to their ability to create visually striking presentations. However, relatively little is known about whether floral garnishes can alter consumers' expectations regarding the eating experience itself. This study investigates the visual influence of nasturtium flowers (*Tropaeolum majus*) on consumer evaluations of leafy green salads. Specifically, it examines whether the addition of edible flowers can enhance perceived attractiveness, expected freshness, perceived naturalness, expected tastiness, and consumption intention. A between-subjects experimental design was employed in which participants were randomly assigned to evaluate either a leafy green salad garnished with fresh nasturtium flowers or an identical salad without floral decoration. To ensure experimental control, standardized photographs were used across all conditions, with plating, lighting, camera angle, background, and salad composition held constant. Consumer responses were collected using seven-point Likert scales. More than 1,000 adult participants from diverse cultural backgrounds were recruited through online data collection platforms. Drawing upon previous findings in gastrophysics, sensory marketing, and food aesthetics research, it is hypothesized that the presence of nasturtium flowers will significantly increase visual appeal and positively influence expectations of freshness, naturalness, and taste. Furthermore, floral garnishes are expected to increase participants' willingness to consume and order the salad. The findings are expected to contribute to the growing literature on visual food perception by demonstrating how a simple decorative element can shape expectations about flavour and eating pleasure before the first bite. The study also provides practical implications for chefs, restaurateurs, and food designers seeking to enhance consumer experiences through low-cost visual interventions.
Keywords: Gastrophysics, Edible Flowers, Nasturtium, Food Aesthetics, Taste Expectations, Consumer Perception

ÇÜRÜYEN ESTETİK: TAZE KARAHİNDİBA ÇİÇEKLERİNİN SALATA ALGISI ÜZERİNDEKİ ZAMANSAL ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Ceyhun Uçuk
Gaziantep Üniversitesi
ceyhunucuk@gantep.edu.tr

Charles Spence
Oxford University
charles.spence@psy.ox.ac.uk

Özet

Görsel estetik, tüketicilerin yiyeceklere yönelik beklenti ve değerlendirmelerinin şekillenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Gastrofizik alanındaki çalışmalar; renk, simetri ve sanatsal sunum gibi tabaklama unsurlarının algılanan kaliteyi, tazeliği ve tüketim isteğini etkilediğini göstermektedir. Bununla birlikte, görünümü zaman içerisinde hızla değişen geçici görsel bileşenlerin tüketici algısına etkisi sınırlı düzeyde araştırılmıştır. Yenilebilir çiçekler, başlangıçta güçlü bir görsel çekicilik sunmalarına rağmen zamanla solarak estetik değerlerini kaybedebilen geçici süsleme unsurlarından biridir. Bu çalışma, taze hasat edilmiş karahindiba (Taraxacum officinale) çiçeklerinin yeşil yapraklı salatalara eklenmesinin tüketici algısını nasıl etkilediğini ve bu etkinin zaman içerisinde nasıl değiştiğini incelemektedir. Araştırmada karahindiba çiçeklerinin görsel çekicilik, algılanan tazelik, doğallık, premium kalite algısı ve tüketim niyeti üzerindeki etkileri değerlendirilmiştir. Araştırmada 2 × 3 karma faktöriyel deneysel desen kullanılmıştır. Katılımcılar rastgele olarak karahindiba çiçekleri ile süslenmiş bir salata veya çiçek garnitürü bulunmayan kontrol salatasını değerlendirmek üzere atanmıştır. Salataların standartlaştırılmış fotoğrafları hazırlama sonrasında hemen (T0), 15 dakika sonra (T15) ve 30 dakika sonra (T30) olmak üzere üç farklı zamanda sunulmuştur. Tüketici değerlendirmeleri yedili Likert ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Çalışmaya farklı kültürel geçmişlere sahip 1.000'den fazla yetişkin çevrim içi veri toplama platformları aracılığıyla katılmıştır. Gastofizik ve estetik tabaklama literatürüne dayanarak, karahindiba çiçeklerinin başlangıçta salatanın çekiciliğini, tazelik algısını, doğallığını, premium kalite algısını ve tüketim isteğini artıracağı öngörülmektedir. Bununla birlikte, çiçeklerin görsel canlılığını kaybetmesiyle birlikte bu olumlu etkinin zamanla azalması beklenmektedir. Çalışma, yiyecek sunumunda zamansal estetik kavramına katkı sunmakta ve dekoratif gastronomik unsurların kullanımında görsel ömürlerinin dikkate alınmasının önemini ortaya koymaktadır.
Anahtar Kelimeler: Gastrofizik, Yenilebilir Çiçekler, Karahindiba, Gıda Estetiği, Tabaklama, Tüketici Algısı

THE AESTHETICS OF DECAY: ASSESSING THE IMPACT OF FRESH DANDELION FLOWERS ON SALAD PERCEPTION OVER TIME

Abstract

Visual aesthetics play a critical role in shaping consumers' expectations and evaluations of food. Within gastrophysics research, plating elements such as colour, symmetry, and artistic

presentation have been shown to influence perceived quality, freshness, and desirability. However, limited attention has been devoted to ephemeral visual components whose appearance changes rapidly over time. Fresh edible flowers represent one such transient garnish, offering immediate visual appeal that may diminish as flowers wilt and lose vibrancy. The present study investigates whether freshly harvested dandelion (Taraxacum officinale) flowers enhance consumers' perceptions of leafy green salads and examines how these effects change over time. Specifically, the study explores the influence of dandelion flower garnishes on perceived visual attractiveness, freshness, naturalness, premium quality, and consumption intention. A 2 × 3 mixed factorial experimental design was employed. Participants were randomly assigned to evaluate either a leafy green salad garnished with fresh dandelion flowers or an identical salad without floral garnish. Standardized photographs of the salads were presented at three temporal stages: immediately after preparation (T0), 15 minutes after preparation (T15), and 30 minutes after preparation (T30). Consumer evaluations were collected using seven-point Likert scales. More than 1,000 adults from diverse cultural backgrounds participated in the study through online data collection platforms. Drawing on previous findings in gastrophysics and aesthetic plating research, it is hypothesized that dandelion flowers will initially increase perceptions of attractiveness, freshness, naturalness, premium quality, and willingness to consume the salad. However, these positive effects are expected to diminish as the flowers progressively lose their visual freshness. The study contributes to the emerging literature on temporal aesthetics in food presentation and highlights the importance of considering the lifespan of decorative culinary elements when designing visually appealing dining experiences.
Keywords: Gastrophysics, Edible Flowers, Dandelion, Food Aesthetics, Plating, Consumer Perception

BULGARİSTAN KIRCAALİ VE VARNA YÖRESİNDEN GELEN TÜRKLERİN MÜZİK KÜLTÜRÜNDE GÖÇ, SÖZLÜ HAFIZA VE RUMELİ TAVRI

Emel Şentürk Göksoy
Haliç Üniversitesi
emelsenturkgoksoyy@gmail.com

Özet

Bu bildiri, Bulgaristan'ın Kırcaali ve Varna yörelerinden gelen Türklerin müzik kültürünü göç, sözlü aktarım, yöresel bellek ve Rumeli tavrı ekseninde incelemektedir. Osmanlı sonrası Balkan coğrafyasında yaşanan göç hareketleri, Bulgaristan Türklerinin sözlü kültür ürünlerini yeni yerleşim alanlarında yeniden üretmesine yol açmış; türküler kimlik, aidiyet ve kuşaklar arası aktarımın taşıyıcısı olarak işlev kazanmıştır. Çalışma, Kırcaali/Rodop çevresinin geleneksel ve içe dönük kültürel dokusu ile Varna'nın liman kenti niteliğinden kaynaklanan hareketli ve etkileşime açık yapısını aynı repertuvar içinde değerlendirmektedir. Araştırmada nitel yaklaşım benimsenmiş; literatür taraması, doküman incelemesi, nota-güfte çözümlemesi ve müziksel analiz yöntemlerinden yararlanılmıştır. Çalışma kapsamında 13 güfte/nota belgesi incelenmiş, ayrıntılı analiz verisi bulunan 12 eser makam, karar sesi, güçlü perde, seyir, usul, motif, çeşni/geçki, güfte ve tema bakımından değerlendirilmiştir. Bulgular, repertuvarın büyük ölçüde Hüseynî makamı çevresinde şekillendiğini; La/Dügâh karar sesi ve Mi/Hüseynî güçlü perdesinin makamsal merkez oluşturduğunu göstermektedir. Uşşak, Buselik, Hicaz ve Kürdî renkleri eserlerde makamsal çeşitliliği artırmakta; 2/4, 4/4 ve 9/8 usuller ise düğün, oyun havası, karşılama, gurbet ve ağıt karakterlerini farklı biçimlerde desteklemektedir. Güfte içeriklerinde sevda, ayrılık, askerlik, gurbet, vatan, yol, şehir/dağ imgeleri ve yerel yaşam temaları öne çıkmaktadır. Sonuç olarak incelenen eserler, Kırcaali ve Varna yörelerine ilişkin müziksel belleğin korunması, akademik düzeyde belgelenmesi ve Rumeli-Balkan Türk kültürel mirasının yaşatılması açısından değer taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bulgaristan Türkleri, Kırcaali, Varna, Rumeli Türküleri, Sözlü Aktarım, Müziksel Analiz

MIGRATION, ORAL MEMORY, AND THE RUMELIAN STYLE IN THE MUSICAL CULTURE OF TURKS FROM THE KARDZHALI AND VARNA REGIONS OF BULGARIA

Abstract

This paper examines the music culture of Turks from the Kırcaali and Varna regions of Bulgaria through the interconnected themes of migration, oral transmission, regional memory, and the Rumelian performance style. Migration movements in the post-Ottoman Balkan context led Bulgarian Turks to reproduce oral cultural products in new settlement areas, where folk songs functioned as carriers of identity, belonging, and intergenerational transmission. The study considers the traditional and relatively inward-looking cultural texture of the Kırcaali/Rhodope environment together with Varna's more mobile and interaction-oriented character as a Black Sea port city. A qualitative research approach was adopted. The study employs literature review, document analysis, lyric-notation examination, and musical analysis. Thirteen lyric/notation

documents were examined, and twelve works with detailed analytical data were evaluated in terms of mode, finalis, dominant pitch, melodic direction, meter, motif, modal color/modulation, lyrics, and thematic content. The findings indicate that the repertoire is largely shaped around the Hüseynî mode; the La/Dügâh finalis and Mi/Hüseynî dominant pitch form the principal modal centers. Uşşak, Buselik, Hicaz, and Kürdî colors increase modal diversity, while 2/4, 4/4, and 9/8 meters support different functional and expressive characters such as wedding, dance tune, karşılama, homesickness, and lament. The lyrics foreground themes of love, separation, military service, homesickness, homeland, journey, city/mountain imagery, and local life. As a result, the analyzed works are valuable for preserving the musical memory associated with Kırcaali and Varna, documenting it academically, and sustaining the cultural heritage of Rumelian-Balkan Turks.

Keywords: Bulgarian Turks, Kırcaali, Varna, Rumelian Folk Songs, Oral Transmission, Musical Analysis

BİLİM TURİZMİNİN ARKEOLOJİ KAZILARINDA UYGULANMASI: VAN İLİNDE KAZI YAPAN ARAŞTIRMACILARA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Hacer Arslan Kalay
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
hacerkalay@yyu.edu.tr

Nuran Alioğlu
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
alioglunuran8@gmail.com

Özet

Bilim turizmi, bireylerin bilimsel faaliyetlere katılmak ya da bu faaliyetleri yakından deneyimlemek amacıyla gerçekleştirdiği seyahatleri kapsayan ve son yıllarda giderek artan ilgi gören bir niş turizm türüdür. Arkeoloji kazıları, deneyimsel öğrenmenin doğal bir ortamda gerçekleştiği yapısıyla bilim turizmine özellikle uygun bir uygulama alanı sunmaktadır. Urartu uygarlığının başkenti olan Van ili, çok katmanlı tarihsel-kültürel mirası ve süregelen kazı çalışmalarıyla bu bağlamda stratejik bir potansiyel taşımaktadır. Mevcut literatürde bilim turizminin arkeoloji kazılarıyla kesişimini araştırmacı perspektifinden ele alan çalışmalar oldukça sınırlı kalmaktadır. Bu araştırma, söz konusu boşluğu doldurmayı ve Van'a özgü somut politika önerileri geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu çalışma, bilim turizminin arkeoloji kazılarında uygulanabilirliğini Van ili özelinde araştırmacı perspektifinden ele almaktadır. Nitel araştırma yöntemiyle yürütülen çalışmada, Van ilinde kazı yapan araştırmacılarla yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiş; elde edilen veriler MAXQDA20 programıyla analiz edilmiştir. Bulgular; kazı süreci, bilim turizmi kavramı, bilim turizminin avantajları ve dezavantajları olmak üzere dört ana tema çerçevesinde değerlendirilmiştir. Araştırma sonuçları, Van'ın Urartu başkenti olması ve barındırdığı çok dönemli arkeolojik miras nedeniyle bilim turizmi açısından yüksek potansiyele sahip özgün bir destinasyon olduğunu ortaya koymaktadır. Katılımcılar bilim turizmini, ziyaretçilerin yalnızca gözlemci olmakla kalmayıp sürece belirli ölçüde katıldığı deneyimsel öğrenme temelli bir turizm türü olarak tanımlamıştır. Bununla birlikte, kazı alanlarının turistik gösteri mekânına dönüştürülmemesi gerektiği ve bilimsel önceliğin her koşulda korunması gerektiği konusunda güçlü bir görüş birliği tespit edilmiştir. Yasal çerçeve eksikliği, denetim yetersizliği ve niteliksiz katılımcı riski temel dezavantajlar olarak belirlenmiş; çok paydaşlı koordinasyon, uzman rehberlik ve kontrollü ziyaretçi politikası ise başlıca çözüm önerileri arasında yer almıştır. Bu bulgular ışığında, Çavuştepe ve Ayanis gibi alanlarda pilot uygulamalarla başlayacak aşamalı ve sürdürülebilir bir bilim turizmi modelinin Van için uygulanabilir ve stratejik bir politika seçeneği olduğu değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilim Turizmi, Arkeoloji, Arkeolojik Kazılar, Van, MAXQDA

THE APPLICATION OF SCIENCE TOURISM IN ARCHAEOLOGICAL EXCAVATIONS: A STUDY OF RESEARCHERS CONDUCTING EXCAVATIONS IN VAN PROVINCE

Abstract

Science tourism is a niche form of tourism that encompasses travel undertaken by individuals to participate in or closely experience scientific activities and has attracted increasing interest in recent years. Archaeological excavations provide a particularly suitable setting for science tourism due to their experiential learning opportunities in authentic environments. As the capital of the Urartian civilization, Van Province possesses significant strategic potential in this context, owing to its multilayered historical and cultural heritage and ongoing archaeological excavations. Existing literature contains relatively few studies examining the intersection of science tourism and archaeological excavations from the perspective of researchers. This study aims to address this gap and develop concrete policy recommendations specific to Van. The study examines the applicability of science tourism to archaeological excavations from the perspective of researchers working in Van Province. A qualitative research method was employed, and semi-structured interviews were conducted with researchers carrying out archaeological excavations in Van Province. The data obtained were analyzed using MAXQDA 20 software. The findings were evaluated under four main themes: the excavation process, the concept of science tourism, and the advantages and disadvantages of science tourism. The results indicate that Van has distinctive and substantial potential as a science tourism destination due to its status as the capital of the Urartian civilization and its rich archaeological heritage spanning multiple historical periods. Participants defined science tourism as an experiential learning-based form of tourism in which visitors are not merely observers but also participate in the process to a certain extent. Nevertheless, a strong consensus was identified among participants that archaeological excavation sites should not be transformed into spaces of touristic spectacle and that scientific priorities must be preserved under all circumstances. The lack of a comprehensive legal framework, insufficient supervision, and the risk posed by unqualified participants were identified as major disadvantages. Multi-stakeholder coordination, expert guidance, and controlled visitor policies were among the principal solutions proposed by the participants. In light of these findings, a gradual and sustainable science tourism model, initially implemented through pilot applications at archaeological sites such as Çavuştepe and Ayanis, appears to constitute a feasible and strategic policy option for Van.

Keywords: Science Tourism, Archaeology, Archaeological Excavations, Van, MAXQDA

DİJİTAL DÖNÜŞÜMÜN TURİZM ALIŞKANLIKLARINA ETKİSİ: DEĞİŞEN SEYAHAT DAVRANIŞLARI VE GELECEĞE YÖNELİK PERSPEKTİFLER

Medine Alioğlu
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
alioglumedine20@gmail.com

Özet

Yirminci yüzyılın son çeyreğinden itibaren hız kazanan teknolojik gelişmeler, turizm sektörünün sürekliliği olarak dönüşmüştür. İnternetin yaygınlaşması, mobil uygulamaların ve sosyal medya platformlarının yükselişiyle birlikte seyahatin kırılması bir değişimin ortaya çıkmasına neden oldu. Bu çalışmanın temel amacı, dijital ortamda faaliyet gösteren turizm sektöründe artan değişimleri ve bu değişimlerin turistin üzerindeki çok boyutlu varlığını ortaya koymaktır. Online rezervasyon platformları, değişikliklerin özelliklerinin erişim ve karar alma süreçleri temelden değişmiştir. Kullanıcının değiştirmesi ve ayarları sistemleri seyahat tercihlerini doğrudan etkileyen Instagram ve YouTube gibi görsel platformlar, daha önce bilinmeyen destinasyonları küresel ilgi odağına taşımıştır. Dijital haritalar ve navigasyon uygulamaları ise seyahat sırasında bağımsız olarak hareket etmeyi önemli ölçüde artırmıştır. Yapay zeka destekli, kişiselleştirilmiş seyahat önerileri ve sanal gerçeklik teknolojilerinin de bu kapsamda daha da derinleştirilebileceği değerlendirilmektedir. Çalışmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiştir. Bu yöntem, dijitalleşme ve turizm ilişkisinin yaygınlığa olanak tanıması açısından tercih edilmiştir. Araştırma sürecinin sistematik bir literatür taraması gerçekleştirilmiş; dijital dönüşüm ve turizm olgusunu ele alan akademik makaleler, kitaplar ve güncel sektör verileri. Veriler; akademik veri tabanları, turizm sektörleri verileri ve dijital platformlar aracılığıyla elde edilmiştir. Online rezervasyon sistemleri, sosyal medya uygulamaları ve kullanıcı değerlendirme platformları örnek olayların kapsamlı analizi yapılarak mevcut yerler yorumlanmıştır. Elde edilen karşılaştırmalı bir perspektifle değerlendirilmiş; Böylece hem teorik hem de güncel uygulamalara dayalı bütünleşik bir analiz ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak dijitalleşmenin, turizm sektörünün daha hızlı, erişilebilir ve kullanıcı odaklı bir yapıya kavuşturulduğu görülmektedir.
Anahtar Kelimeler: Dijitalleşme, Turizm, Seyahat Alışkanlıkları, Sosyal Medya

THE IMPACT OF DIGITAL TRANSFORMATION ON TOURISM HABITS: CHANGING TRAVEL BEHAVIORS AND FUTURE PERSPECTIVES

Abstract

Technological developments, which have accelerated since the last quarter of the twentieth century, have brought about a continuous transformation in the tourism sector. With the widespread adoption of the Internet and the rapid rise of mobile applications and social media platforms, a significant shift has emerged in the way travel is experienced and organized. The main objective of this study is to examine the increasing changes in the tourism sector operating within digital environments and to reveal the multidimensional impact of these changes on tourists. Online reservation platforms have fundamentally transformed tourists' access to information and their decision-making processes. User-generated content and recommendation systems directly influence travel preferences, while visual platforms such as Instagram and

YouTube have brought previously lesser-known destinations into the focus of global attention. Digital maps and navigation applications have significantly increased tourists' ability to travel independently and navigate destinations with greater ease. In addition, artificial intelligence-supported personalized travel recommendations and virtual reality technologies are considered to have the potential to further deepen this transformation. A qualitative research method was adopted in this study. This method was preferred because it enables an in-depth examination of the relationship between digitalization and tourism. As part of the research process, a systematic literature review was conducted, covering academic articles, books, and current industry data addressing the phenomena of digital transformation and tourism. The data were obtained from academic databases, tourism industry reports, and digital platforms. Online reservation systems, social media applications, and user review platforms were examined through comprehensive case analyses, and existing practices were evaluated. The findings were assessed from a comparative perspective, thereby providing an integrated analysis based on both theoretical approaches and current practices.

As a result, digitalization has transformed the tourism sector into a faster, more accessible, and user-oriented structure. Digital technologies have not only changed the ways in which tourists access information and make travel decisions but have also influenced their experiences throughout the entire travel process.

Keywords: Digitalization, Tourism, Travel Habits, Social Media